Program SFC2021 wspierany z EFRR (cel „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”), EFS+, Funduszu Spójności, FST i EFMRA – art. 21 ust. 3

CCI	2021PL16FFPR016
Tytuł w języku angielskim	European Funds for Pomorze Zachodnie 2021-2027
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	PL - Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027
Wersja	~~1.3~~2.0
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	2021-01-01
Kwalifikowalny do	2029-12-31
Nr decyzji Komisji	
Data decyzji Komisji	
Regiony NUTS objęte programem	PL42 - Zachodniopomorskie PL424 - Miasto Szczecin PL426 - Koszaliński PL427 - Szczecinecko-pyrzycki PL428 - Szczeciński
Odnośny fundusz lub odnośne fundusze	EFRR EFS+
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

Spis treści

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne 22
Tabela 1 31
2. Priorytety 64
2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna 64
2.1.1. Priorytet: 1. Priorytet 1 – Fundusze Europejskie na rzecz przedsiębiorczego Pomorza Zachodniego 64
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR) 64
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 64
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 64
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 66
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 67
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 67
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 68
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 68
2.1.1.1.2. Wskaźniki 69
Tabela 2: Wskaźniki produktu 69
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 69
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .. 70
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 70
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 70
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 71
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 71
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 71
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR) 72
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 72
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 72
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 74
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 74
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 75
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 75
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 75
2.1.1.1.2. Wskaźniki 76
Tabela 2: Wskaźniki produktu 76
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 76

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .. 76
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 76
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania..... 77
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 77
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+..... 77
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST..... 77
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)..... 78
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy..... 78
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:..... 78
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:..... 80
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+..... 80
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 81
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 81
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 82
2.1.1.1.2. Wskaźniki..... 82
Tabela 2: Wskaźniki produktu..... 82
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu..... 83
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .. 83
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji..... 83
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania..... 84
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 84
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+..... 85
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST..... 85
2.1.1. Priorytet: 2. Priorytet 2 – Fundusze Europejskie na rzecz zielonego Pomorza Zachodniego ... 86
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)..... 86
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy..... 86
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:..... 86
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:..... 89
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+..... 89
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 90
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 91
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 92
2.1.1.1.2. Wskaźniki..... 92
Tabela 2: Wskaźniki produktu..... 92
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu..... 93

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji .. 93
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 93
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania..... 94
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 94
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+..... 94
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST..... 95
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR)..... 96
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 96
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 96
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 98
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 99
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 99
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 99
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 100
2.1.1.1.2. Wskaźniki 100
Tabela 2: Wskaźniki produktu 101
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 101
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 101
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 101
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania..... 102
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 102
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+..... 103
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST..... 103
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)..... 104
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 104
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 104
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 106
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 106
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów..... 107
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 108
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 108
2.1.1.1.2. Wskaźniki 109
Tabela 2: Wskaźniki produktu 109

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 109
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 109
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 110
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 110
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 110
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 110
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 111
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR) 112
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 112
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 112
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 113
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 114
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 114
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 115
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 115
2.1.1.1.2. Wskaźniki 115
Tabela 2: Wskaźniki produktu 116
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 116
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 116
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 116
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 117
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 117
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 117
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 117
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR) 119
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 119
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 119
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 122
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 123
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 123
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 123
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 124
2.1.1.1.2. Wskaźniki 125
Tabela 2: Wskaźniki produktu 125
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 125

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 126
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji ... 126
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania ... 126
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ... 127
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ ... 127
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST ... 127
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR) ... 128
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy ... 128
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: ... 128
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: ... 130
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ ... 130
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ... 131
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ... 131
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ... 131
2.1.1.1.2. Wskaźniki ... 132
Tabela 2: Wskaźniki produktu ... 132
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu ... 132
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 133
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji ... 133
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania ... 133
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne ... 134
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ ... 134
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST ... 134
2.1.1. Priorytet: 3. Priorytet 3 – Fundusze Europejskie na rzecz mobilnego Pomorza Zachodniego (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności) ... 135
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR) ... 135
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy ... 135
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: ... 135
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: ... 137
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ ... 138
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ... 138
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ... 139
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ... 139

2.1.1.1.2. Wskaźniki 140
Tabela 2: Wskaźniki produktu 140
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 140
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 141
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 141
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 141
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 142
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 142
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 142
2.1.1. Priorytet: 4. Priorytet 4 – Fundusze Europejskie na rzecz połączonego Pomorza Zachodniego 143
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR) 143
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 143
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 143
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 145
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 145
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 146
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 146
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 146
2.1.1.1.2. Wskaźniki 147
Tabela 2: Wskaźniki produktu 147
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 147
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 147
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 147
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 148
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 148
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 148
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 149
2.1.1. Priorytet: 5. Priorytet 5 – Fundusze Europejskie na rzecz przyjaznego mieszkankom i mieszkańcom Pomorza Zachodniego 150
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR) 150
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 150
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 150
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 152
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 152

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 153
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 153
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 153
2.1.1.1.2. Wskaźniki 153
Tabela 2: Wskaźniki produktu 154
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 154
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 154
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 154
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 155
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 155
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 155
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 155
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR) 156
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 156
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 156
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 158
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 158
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 159
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 159
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 160
2.1.1.1.2. Wskaźniki 160
Tabela 2: Wskaźniki produktu 160
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 160
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 161
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 161
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 161
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 161
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 162
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 162
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR) 171
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 171
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 171
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 173

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 173
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 174
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 174
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 174
2.1.1.1.2. Wskaźniki 175
Tabela 2: Wskaźniki produktu 175
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 175
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 175
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 175
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 176
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 176
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 176
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 176
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR) 177
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 177
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 177
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 179
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 179
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 180
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 180
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 181
2.1.1.1.2. Wskaźniki 181
Tabela 2: Wskaźniki produktu 181
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 181
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 182
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 182
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 182
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 182
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 182
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 183
2.1.1. Priorytet: 6. Priorytet 6 – Fundusze Europejskie na rzecz aktywnego Pomorza Zachodniego 184
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+) 184
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 184

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 184
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 185
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 186
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 186
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 186
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 187
2.1.1.1.2. Wskaźniki 187
Tabela 2: Wskaźniki produktu 187
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 188
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 188
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 188
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 188
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 189
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 189
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 189
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS+) 190
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 190
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 190
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 191
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 191
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 191
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 192
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 192
2.1.1.1.2. Wskaźniki 192
Tabela 2: Wskaźniki produktu 192
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 192
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 193
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 193
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 193
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 193
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 193
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 194
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a

prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (EFS+) 195
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 195
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 195
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 196
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 196
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 197
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 197
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 197
2.1.1.1.2. Wskaźniki 198
Tabela 2: Wskaźniki produktu 198
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 198
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 198
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 198
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 199
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 199
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 199
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 199
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+) 200
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 200
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 200
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 202
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 202
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 203
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 203
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 203
2.1.1.1.2. Wskaźniki 204
Tabela 2: Wskaźniki produktu 204
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 204
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 204
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 204
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 205
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 205
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 205
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 205

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+) 207
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 207
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 207
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 209
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 209
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 210
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 210
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 210
2.1.1.1.2. Wskaźniki 211
Tabela 2: Wskaźniki produktu 211
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 211
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 212
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 212
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 212
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 212
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 213
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 213
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+) 214
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 214
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 214
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 216
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 216
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 216
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 217
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 217
2.1.1.1.2. Wskaźniki 217
Tabela 2: Wskaźniki produktu 217
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 218
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 218

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 218
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 218
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 219
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 219
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 219
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+) 220
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 220
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 220
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 222
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 223
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 223
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 224
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 224
2.1.1.1.2. Wskaźniki 224
Tabela 2: Wskaźniki produktu 224
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 225
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 226
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 226
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 226
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 226
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 226
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 227
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+) 228
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 228
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 228
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 229
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 229
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 230
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 230
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 231
2.1.1.1.2. Wskaźniki 231
Tabela 2: Wskaźniki produktu 231
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 231
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 231

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 231
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 232
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 232
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 232
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 232
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+) . 233
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 233
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 233
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 235
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 236
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 237
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 237
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 237
2.1.1.1.2. Wskaźniki 238
Tabela 2: Wskaźniki produktu 238
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 238
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 238
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 238
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 239
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 239
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 239
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 240
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+) 241
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 241
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 241
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 243
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 243
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 244
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 244
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 244

2.1.1.1.2. Wskaźniki 245
Tabela 2: Wskaźniki produktu 245
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 245
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 245
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 245
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 246
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 246
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 246
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 246
2.1.1. Priorytet: 7. Priorytet 7 – Fundusze Europejskie na rzecz partnerskiego Pomorza Zachodniego 247
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR) 247
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 247
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 247
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 249
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 249
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 250
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 251
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 251
2.1.1.1.2. Wskaźniki 251
Tabela 2: Wskaźniki produktu 251
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 252
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 252
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 252
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 253
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 253
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 253
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 254
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR) 255
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 255
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 255
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 257
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 257
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 258

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 258
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 259
2.1.1.1.2. Wskaźniki 259
Tabela 2: Wskaźniki produktu 259
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 260
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 260
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 260
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 261
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 261
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 261
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 262
2.2. Priorytety pomocy technicznej 263
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 8. Priorytet 8 – Pomoc techniczna (EFRR) 263
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy 263
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 263
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 266
2.2.1.2. Wskaźniki 266
Tabela 2: Wskaźniki produktu 266
2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ... 267
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 267
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 267
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 267
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 9. Priorytet 9 – Pomoc techniczna (EFS+) 269
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy 269
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 269
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 272
2.2.1.2. Wskaźniki 272
Tabela 2: Wskaźniki produktu 272
2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ... 273
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 273
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 273
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 273
2.3. Priorytety inne niż pomoc techniczna 274
2.3.1. Priorytet: 10. Priorytet 10 – Fundusze Europejskie na rzecz wzmacniania potencjału przemysłowego Pomorza Zachodniego. 274
2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.7. Zwiększanie zdolności przemysłowych w celu wspierania zdolności obronnych, przy priorytetowym traktowaniu zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania 274
2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 274
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 274
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 274

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 275
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 275
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 275
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 276
2.3.1.1.2. Wskaźniki 276
Tabela 2: Wskaźniki produktu 276
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 276
2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 277
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 277
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 277
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 278
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 278
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 278
2.3.1. Priorytet: 11. Fundusze Europejskie na rzecz odpornego Pomorza Zachodniego 279
2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej 279
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 279
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 279
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 280
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 280
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 280
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 281
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 281
2.3.1.1.2. Wskaźniki 281
Tabela 2: Wskaźniki produktu 281
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 282
2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 282
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 282
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 283
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 283
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 283
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 283
2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.11. Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań 284
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 284
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 284
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 285

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 285
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 285
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 286
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 286
2.3.1.1.2. Wskaźniki 286
Tabela 2: Wskaźniki produktu 286
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 286
2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 287
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 287
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 287
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 287
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 288
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 288
2.3.1. Priorytet: 12. Priorytet 12 – Fundusze Europejskie na rzecz bezpiecznego Pomorza Zachodniego 289
2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.3. Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększenie gotowości cywilnej 289
2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 289
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 289
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 290
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 290
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 290
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 290
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 291
2.3.1.1.2. Wskaźniki 291
Tabela 2: Wskaźniki produktu 291
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 291
2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 291
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 292
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 292
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 292
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 292
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 293
2.3.1. Priorytet: 13. Priorytet 13 – Fundusze Europejskie na rzecz bezpieczeństwa mieszkanek i mieszkańców Pomorza Zachodniego 294
2.3.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe

kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+) 294
2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 294
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 294
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 295
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 295
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 295
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 296
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 296
2.3.1.1.2. Wskaźniki 296
Tabela 2: Wskaźniki produktu 296
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 296
2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 297
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 297
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 297
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 297
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ 297
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST 298
2.3.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+) 299
2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy 299
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+: 299
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 300
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ 300
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 301
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 301
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów 301
2.3.1.1.2. Wskaźniki 301
Tabela 2: Wskaźniki produktu 301
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu 302
2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji 302
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji 302
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania 302
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne 302

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ ... 303
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST ... 303
2.4.1 Priorytet pomocy technicznej w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami na podstawie art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: ... 304
Priorytet 14 – Pomoc techniczna w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami (EFS+) ... 304
2.4.1.1. Interwencja w ramach Funduszy ... 304
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ... 304
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: ... 305
2.4.1.2. Wskaźniki ... 306
Tabela 2: Wskaźniki produktu ... 306
2.4.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ... 306
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji ... 306
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+ ... 306
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST ... 306
3. Plan finansowy ... 308
3.1. Przesunięcia i wkłady (1) ... 308
Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku) ... 308
Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie) ... 308
Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU ... 309
Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata) ... 309
Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie) ... 309
Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie ... 309
Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata) ... 309
Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie) ... 310
Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie ... 310
3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1) ... 310
3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego ... 310
Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego w ramach danego programu (w podziale według roku) ... 310
Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego do innych programów (w podziale według roku) ... 310
3.4. Przesunięcia z powrotem (1) ... 311
Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku) ... 311
Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie) ... 311
3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata ... 312
Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata ... 312
3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe ... 313
Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe ... 313
4. Warunki podstawowe ... 315
5. Instytucje programu ... 371
Tabela 13: Instytucje programu ... 371

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji 371
6. Partnerstwo 372
7. Komunikacja i widoczność 375
8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami 377
Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami 377
Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe 378
A. Podsumowanie głównych elementów 378
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji 379
C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych .. 379
1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.): 379
2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji: 379
3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję. 379
4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych: 379
5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania. 380
Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami 381
A. Podsumowanie głównych elementów 381
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji 382
Aneks 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem 383
DOKUMENTY 384

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii), art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (RWP)

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 (SRWZ) stanowi podstawę kształtowania i prowadzenia przez Samorząd Województwa polityki regionalnej. SRWZ określa misję Pomorza Zachodniego (WZP) jako lidera niebieskiego i zielonego wzrostu, zapewniającego wysoką jakość życia mieszkańców. Przenosi się ona na poziom programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021 - 2027 (FEPZ), stanowiącego jedno z podstawowych narzędzi realizacji Strategii. Określenie wyzwań nastąpiło w oparciu o wskazania dokumentów strategicznych składających się na Zachodniopomorski Model Programowania Rozwoju. Tworzą go obok Strategii: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego oraz sektorowe polityki rozwoju i programy realizujące te polityki.

WZP jest regionem silnie zróżnicowanym terytorialnie zarówno pod względem cech społecznych, jak i ekonomicznych. Uwarunkowania historyczne, polityczne, kulturowe, wpływały na nierównomierny rozwój województwa. Specyficzne jest dziedzictwo wielkiego ruchu migracyjnego związanego z przesunięciem granic Polski po II wojnie światowej, a w konsekwencji konieczność budowania nowej wspólnoty lokalnej i regionalnej, która nadal boryka się z brakiem wspólnej tożsamości społecznej jej mieszkańców. Przeznaczenie istotnej części ziem rolnych województwa na potrzeby Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR), będących zapleczem produkcji rolnej, oraz skoncentrowanie przemysłu w największych miastach spowodowało, że w okresie transformacji gospodarczej lat 90-tych ubiegłego wieku skumulowały się w częściach regionu problemy społeczno-gospodarcze, które mają swoje odzwierciedlenie w dzisiejszych wewnętrznych dysproporcjach rozwojowych.

Logika interwencji FEPZ została oparta m.in. na wyzwaniach określonych przez KE i przyjętych przez Radę UE w Zaleceniach do Raportów rocznych dla Polski (CSR) z 2019 i 2020 roku oraz Załączniku D do Sprawozdania Krajowego z 2019 i 2020 roku.

Kluczowe wyzwania rozwojowe zostały podzielone na obszary: gospodarczy, społeczny, środowiskowy oraz współpracy. Wynikają one z szeregu uwarunkowań i wniosków opisanych w licznych ekspertyzach, badaniach ewaluacyjnych i raportach tematycznych zrealizowanych dotychczas.

Obszar gospodarczy

W przedsiębiorstwach wciąż zbyt mała jest świadomość korzyści z prowadzonych działań B+R. Firmy, które są świadome tej zależności, podejmują kolejne przedsięwzięcia o wyższym poziomie ryzyka tj. wprowadzają nowe produkty czy usługi w oparciu o wyniki prac B+R, ale tylko nieliczne decydują się na realizację takich przedsięwzięć wspólnie z partnerami gospodarczymi czy organizacjami badawczymi. Obserwuje się zbyt niski poziom transferu wiedzy i technologii do gospodarki oraz wciąż niepełną rynkową ofertę organizacji badawczych. Gospodarkę regionu cechują nadal ograniczone możliwości budowy silnych powiązań kooperacyjnych i struktur klastrowych, których działania zmierzałyby w kierunku lepszej współpracy firm.

Powstające zasoby innowacyjne charakteryzują się nierównomiernym rozkładem, a skupienie prac B+R głównie w dwóch ośrodkach regionu (Szczecinie i Koszalinie) ogranicza możliwości innowacyjne firm działających w pozostałych częściach WZP. W regionie zauważalna jest niższa niż przeciętnie w kraju liczba średnich i dużych firm, liczba i kapitalizacja spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, jak również liczba przedsięb. szybkiego wzrostu.

Jak wskazują wyniki badania *Rola RPO WZ we wzmacnianiu regionalnych inteligentnych specjalizacji (badanie RIS),* zauważalny jest wpływ nakładów wewn. na B+R, na przychody z całokształtu działalności, a także na liczbę pracujących.

Wyraźnie widać, że w obszarach, które zostały zidentyfikowane jako inteligentne specjalizacje (IS) regionu, budowanie przewag konkurencyjnych odbywa się w oparciu o własne działania B+R+I i współpracę z nauką. Firmy prowadzące działalność w obszarze IS, wskazują na wysoką konkurencyjność i dynamikę rozwoju, zwłaszcza w odniesieniu do eksportu. Pomimo dotychczasowych

działań Samorządu Województwa w zakresie wsparcia IS, nie udało się utrwalić powiązań wewnątrz poszczególnych IS, czego efektem jest brak pożądanej masy krytycznej do osiągnięcia wybijającego się na tle innych regionów wolumenu wdrożeń wyników prac B+R w postaci nowych produktów/technologii czy także portfela praw własności intelektualnej.

Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii wpłynie na zmniejszenie różnic między produktywnością dużych przedsięb. a MŚP, co nadal stanowi zauważalną zawodność rynku.

Konieczne jest także przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu, szczególnie na obszarach wiejskich. Poprawy wymaga również stan usług cyfrowych w administracji, medycynie i kulturze, a zgodnie z koncepcjami Przemysłu 4 – wzmacnianie roli nauki i jej współpracy z biznesem oraz kształtowanie sprawnego otoczenia instytucjonalnego.

Duży wpływ na wzrost innowacyjności w przedsięb. ma wykwalifikowany personel, którego rozwój kompetencji i umiejętności będzie integralną częścią oferowanego wsparcia jako element projektu realizowany przez beneficjenta, czy projekty dedykowane dopasowaniu umiejętności do potrzeb poszczególnych IS.

W wyniku konsekwentnie prowadzonego Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO), zidentyfikowane obszary IS mają swoje odzwierciedlenie w zaktualizowanym wykazie IS stanowiącym element Strategii RIS, która określa obszary priorytetowe RIS3 na lata 2021-2027.

Obszar społeczny

Sytuacja demograficzna regionu nie jest korzystna, co wynika m.in. z trwale ujemnego przyrostu naturalnego (w 2021r. -6,2 w WZP wobec -4,9 w PL), starzenia się społeczeństwa (w 2030 r. 1/3 mieszkańców regionu będzie miała więcej niż 60 lat) i wzrostu jego obciążenia demograficznego (w 2021 r. na 100 os. w wieku produkcyjnym przypadało 37,7 w wieku poprodukcyjnym, a w Polsce 24,2). Pod względem demograficznym rozwijają się aglomeracje szczecińska i koszalińska (jednak mniej dynamicznie niż krajowi liderzy), natomiast wyludniają się obszary słabo zurbanizowane, w tym w szczególności popegeerowskie, oddalone od największych ośrodków miejskich, zwłaszcza we wschodniej części regionu. Obserwuje się niekorzystne zjawisko suburbanizacji największych miast WZP. Region charakteryzuje się ujemnym saldem migracji, choć w ostatnich latach napłynęło do niego dużo imigrantów.

Ocena wpływu RPO WZ 2014-2020 w zakresie włączenia społecznego w regionie pokazuje, że grupami doświadczającymi największych problemów społ. są: os. starsze, niesamodzielne – ok. 60 tys., os. z niepełnosprawnością (OzN) – 102 tys., rodzinni opiekunowie OzN – ok. 16 tys., os. doświadczające zaburzeń psychicznych – ok. 220 tys., dzieci w pieczy zastępczej – ok. 4,5 tys., os. uzależnione – ok. 29 tys., os. bezdomne – ok. 2,3 tys., imigranci – ok. 100 tys. (badanie nie uwzględnia liczby uchodźców z Ukrainy). Z raportu *„Sytuacja osób LGBTQ+ na Pomorzu Zachodnim”* wynika, że region oferuje duże wsparcie tej grupie, ale w wielu obszarach wciąż jest ono niewystarczające. Wyzwaniem jest zniwelowanie negatywnych skutków procesów demograficznych i dezintegracji społ. poprzez zapewnienie dostępu do wysokiej jakości zindywidualizowanych usług społ. w formie zdeinsytucjonalizowanej.

Największym wyzwaniem dotyczącym regionalnego rynku pracy jest aktywizacja osób biernych zawodowo, tj. ok. ¼ populacji w wieku produkcyjnym, w tym w szczególności: kobiet w kategorii wiekowej 25-34 lata, mieszkańców wsi, osób o relatywnie niskim poziomie wykształcenia, os. najstarszych (w wieku 55-64 lata) oraz OzN. Wskaźnik zatrudnienia OzN choć rośnie, jest nadal niższy niż w całej Polsce i w 2019 r.wynosił 19,8%.

Szansą na włączenie społeczne i zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społ. jest rozwój ekonomii społ. Ten sektor w regionie nie jest jednak wystarczająco rozwinięty. Z *Raportu o stanie ekonomii społecznej w województwie zachodniopomorskim w 2020 roku* wynika, że w regionie działa 81 przedsięb. społ. WZP należy do województw o niskim nasyceniu podm. reintegracji społecznej w stosunku do liczby ludności (10 ZAZ, 11 CIS i 30 WTZ). Zgodnie z *Oceną wpływu RPO WZ 2014-2020 w zakresie włączenia społecznego w regionie*, potencjał spółdzielni soc. nie jest wykorzystywany w

odpowiednim stopniu. Zaledwie 11,3% usług społ. w WZP było realizowanych w 2020 r. przez spółdzielnie socjalne lub inne przedsięb. społ. na zamówienie JST.

W 2021 r. z ośrodków wsparcia korzystało 5 011 os. (1 729 osób ze środowiskowych domów samopomocy, 961 os. z dziennych domów pomocy, 4 464 z DPS). Zgodnie z analizami własnymi, w regionie jest łącznie 264 mieszkań chronionych, wspomaganych i wytchnieniowych, zamieszkanych w 2021 przez 735 os. Wskazane powyżej mieszkania zlokalizowane są głównie na terenie dwóch miast tj. Szczecina i Stargardu. Należy jednak mieć na uwadze, że Szczecin jest największym miastem w regionie, które zamieszkuje ok. ¼ jego populacji. Z *Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2021 dla województwa zachodniopomorskiego wynika*, że w 2021 r. mieszkania chronione funkcjonowały jedynie w 17 gminach (na 114 w WZP).

Mieszkalnictwo jest jednym z istotnych problemów społecznych regionu. Mimo tego, iż w ostatnich latach przyrastała łączna liczba mieszkań w regionie, to występuje stały niedobór mieszkań przystępnych cenowo – zwłaszcza w najlepiej rozwijających się aglomeracjach. W 2009 r. na mieszkanie socjalne z zasobów gmin oczekiwało łącznie 5 191 gospodarstw dom., zaś w 2019 r. – 5 539, zatem zapotrzebowanie wykazuje trend zwyżkowy (o 7% w ciągu dekady).

Mimo systematycznej poprawy w obszarze edukacji przedszkolnej, dostępność placówek wychowania przedszkolnego jest nadal niewystarczająca, a dodatkowo zróżnicowana przestrzennie, tj. zdecydowanie niższa na obszarach wiejskich i w centr. części województwa. Na obszarach wiejskich odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym jest jednym z najniższych w Polsce - w 2019 r. wyniósł 50,8% w porównaniu do 71,5% w skali kraju. Jego poziom wzrósł tylko o 3,8 p.p. w porównaniu do roku 2014, co częściowo jest determinowane brakiem dostępności placówek.

Uczniowie reprezentują nadal niesatysfakcjonujący poziom wyników nauczania. Wyniki egzaminów kończących szkołę podstawową, jak i wyniki matur, wypadają poniżej średniej dla całej Polski. Z danych OKE wynika, że w roku 2020/2021 na egzaminie ósmoklasisty z j. polskiego uczniowie z regionu zdobyli 55,58% punktów, o 4,42 p.p. mniej niż w kraju. Z matematyki 42,20% przy śr. krajowej o 4,8 p.p. wyższej. Z j. ang. i j. niem. osiągnęli wynik o 3 p.p. gorszy niż średnia krajowa. Z danych KO wynika, że wyniki matur w regionie wynosiły 70% przy średniej krajowej wynoszącej 74,5%.

Wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym, podstawowym lub niższym legitymuje się aż 18% mieszkańców. Co trzecia os. bezrobotna posiada wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Wśród dorosłych os. pracujących niskie kwalifikacje posiada 43,1%. Wciąż bardzo niski jest udział os. w wieku 25-64 lat uczących się i dokształcających. Programy nauczania i kierunki kształcenia w wielu placówkach WZP są niedostosowane do potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy. Szkoły rzadko nawiązują stałą współpracę z przedsięb., zwłaszcza w obszarze związanym z dynamicznym rozwojem nowych technologii. Z uwagi na spadek liczby szkół zawodowych oraz potrzeby rynku pracy, wzmocnienia wymaga kształcenie zawodowe oraz włączenie przedsięb. w system kształcenia zawodowego.

Pomimo zaangażowania funduszy UE we wsparcie sektora ochrony zdrowia, główne problemy zdrowotne mieszkańców zabierające im najwięcej lat życia w zdrowiu oraz będące najczęstszymi przyczynami zgonów nie zmieniły się od 20 lat i zgodnie z prognozami nadal nimi będą. W WZP istotnie wyższy w stosunku do całej Polski jest odsetek zgonów z powodu chorób układu krążenia (w 2019 r. 4. pozycja wśród 16 regionów) oraz z powodu nowotworu szyjki macicy (3.). W 2019 r. odnotowano 13,8 zgonów z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania na 100 tys. mieszkańców, podczas gdy dla całego kraju wartość tego wskaźnika wyniosła 9,9 (prawie o 30% mniej). Najważniejsze potrzeby zdrowotne i wyzwania organizacji systemu opieki zdrowotnej wymagające podjęcia działań koordynowanych na poziomie regionu określa Wojewódzki Plan Transformacji na lata 2022-2026.

Pomorze Zachodnie to jeden z najatrakcyjniejszych turystycznie regionów w Polsce. Bogactwo walorów naturalnych, takich jak rozbudowana sieć rzek i jezior oraz długi na 185 km pas wybrzeża morskiego, predestynują region do rozwoju turystyki w pełni wykorzystującej jego endogeniczny potencjał. Na obszarze WZP znajduje się ponad 1600 jezior, których większość nadaje się doskonale do zagospodarowania pod kątem turystyki i rekreacji, ale tylko nieliczne posiadają odpowiednią infrastrukturę do uprawiania sportów wodnych. Poza pasem wybrzeża, region nie posiada rozwiniętej

infrastruktury służącej obsłudze ruchu turystycznego. Ten deficyt jest dostrzegalny w szczególności na obszarach wiejskich.

Ze względu na położenie geograficzne WZP cechuje bogata historia, zasobna i różnorodna kultura, w tym unikalna architektura i oryginalne formy urbanistyczne. Głównymi ośrodkami kulturalnymi są Szczecin i Koszalin. Pod względem liczebności instytucji kultury, jak też liczby mieszkanek i mieszkańców przypadających na jedną instytucję kultury, najlepiej w regionie wypadają najludniejsze miasta. Powoduje to znaczne zróżnicowanie w nasyceniu i stanie sieci instytucji kultury w regionie. Na terenie WZP znajdują się zabytki o międzynarodowej renomie, niestety wiele z nich wymaga przywrócenia dawnej świetności. Wg stanu na koniec 2018 r. do rejestru zabytków wpisanych było 4 245 zabytków nieruchomych, 370 zabytków archeologicznych oraz 2 179 zabytków ruchomych.

WZP pod względem długości dróg publicznych ogółem znajduje się na 13. pozycji w kraju, a pod względem gęstości sieci drogowej na pozycji 16. (87,6 km/100km²). Największe zagęszczenie dróg krajowych występuje w pasie przygranicznym, co nie zapewnia odpowiedniej dostępności połączeń transportowych wewnątrz regionu oraz dogodnego połączenia regionu z pozostałą częścią kraju. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego podaje, że WZP jest jednym z 4 regionów o najniższych wartościach Wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej i cechuje się najniższą gęstością dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (poniżej 50 km na 100 km²). Wg analiz własnych UM WZ, obszar ograniczonej dostępności obejmuje ok. 50% powierzchni WZP, co ma wyraźne odzwierciedlenie w depresji społ.-gosp. jego centralnej części.

Obszar środowiskowy

WZP cechuje się wyjątkowymi, w skali kraju, warunkami naturalnymi: bogactwem śródlądowych zasobów wodnych, jednym z najwyższych w kraju odsetkiem powierzchni zalesionej, a także dużą powierzchnią obszarów chronionych. Obszary objęte ochroną, w tym także siedliska ptaków i obszary Natura 2000 (60 obszarów), stanowią łącznie 46% powierzchni województwa.

W regionie w 2020 r. wytwarzano 18% krajowej produkcji energii z OZE, a w samym WZP udział energii z OZE w produkcji energii elektrycznej ogółem sięga 58,5 % (przy średniej dla Polski 17,9 % - wg GUS za rok 2020). Charakterystyczną cechą WZP jest lokalizacja dużych i bardzo dużych farm wiatrowych, głównie w pasie nadmorskim (gdzie panują najlepsze w Polsce warunki wiatrowe). Największy udział w produkcji zielonej energii ma energia wiatrowa, ale jednym z najszybciej rozwijających się sektorów OZE jest fotowoltaika.

Zidentyfikowany potencjał OZE w regionie jest w znacznym stopniu niewykorzystany. Wyzwaniem w dalszym rozwoju OZE są koszty inwestycji, poziom rozwoju technologii wytwarzania i magazynowania energii, niski dochód rozporządzalny mieszkańców, wspólnot/spółdzielni mieszkaniowych, brak odpowiednich rozwiązań prawnych i niestabilność prawna, a także brak powszechnej wiedzy o potencjalnych korzyściach ekologicznych, społecznych i ekonomicznych. Podstawowym problemem sieci energetycznych jest ich zawodność i jakość dostaw. Stabilność produkcji energii z OZE pomogą zapewnić instalacje hybrydowe łączące w sobie więcej niż jedno źródło OZE.

Pomimo przewidywanego znacznego postępu w zakresie efektywności energetycznej (EE), zapotrzebowanie na energię będzie rosło. Prognozy różnią się tylko skalą i tempem wzrostu. Samorząd Województwa konsekwentnie dąży – w ramach swoich możliwości i kompetencji – do osiągnięcia w 2050 roku zerowego poziomu emisji gazów cieplarnianych netto. Realizacja tego celu ma pomóc przyczynić się do osiągnięcia wspólnotowych celów klimatycznych.

Wyzwaniem jest ograniczenie niskiej emisji, co oznacza gosp. opierającą się na nisko/bezemisyjnym transporcie, poprawie EE, tj. nisko/bezemisyjnych źródłach energii. Skala działań termomodernizacyjnych w WZP jest znacząca. Śr. wartość wskaźnika EP [kWh/m2 rok)] dla budynków wielomieszkaniowych w 2019 r. wynosiła 358,1 przed termomodernizacją (Polska 225,6) i 214,8 po termomodernizacji (Polska 141,5). Najgorsza sytuacja pod względem EE występuje w budynkach wybudowanych przed 2002 rokiem. 39% (ponad 42 tys.) budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz użyteczności publicznej w WZP wymaga termomodernizacji.

Wg GUS, wartość wskaźnika „Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ilości odpadów komunalnych ogółem" wyniosła w2020 r. dla WZP 32,2%, przy średniej krajowej 37,9%. Choć udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów komunalnych jest niższy niż średnia dla kraju, to obserwuje się przyrost tego odsetka w tempie wyższym niż średnia dla Polski. Wyzwaniem jest poprawa i uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami, w celu zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów.

Plany regionu są zbieżne z polityką Europejskiego Zielonego Ładu, która ma umożliwić przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ) celem zmniejszenia zależności od importu, zwiększenia efektywnego gospodarowania zasobami, optymalizacji ich zużycia oraz zatrzymywania i ponownego wykorzystywania cennych surowców.

Wyzwaniem z tym związanym jest transformacja w sektorze przemysłowym, m.in. w obszarach technologii kluczowych dla transformacji energetycznej, cyfrowej i w zakresie mobilności.

Ważną rolę będzie pełniła promocja i wspieranie innowacyjnych technologii przyjaznych środowisku, tworzonych dla podmiotów publicznych i z ich udziałem, czy rozwiązania demonstracyjne.

Dostęp do wody w Polsce jest uzależniony od zasobów wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ich jakości. Ocena stanu rezerw zasobów w regionie – wg Państwowego Monitoringu Środowiska – jest dobra, za wyjątkiem północno-zachodniego wybrzeża (rejon wyspy Uznam). Z raportu klasyfikacji wód powierzchniowych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2019 r. wynika natomiast, iż jakość wód powierzchniowych jest zła pod względem przydatności do spożycia. To wymaga złożonych procesów technologicznych przy jej uzdatnianiu. Wpływ na jakość wód ma również nadmierny dopływ substancji biogennych do środowiska wodnego.

Odzwierciedlaniem skutków zmian klimatu jest tendencja wzrostowa temp. powietrza, która ma znaczący wpływ na trwałość okresów suchych i mokrych. Wydłuża się okres bezopadowy, co powoduje, że region jest silnie zagrożony suszą atmosferyczną, która z kolei oddziałuje niekorzystnie na bilans wód powierzchniowych, zwiększa ich eutrofizację oraz obniża poziom wód gruntowych. Niedobór wód to również przyczyna niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym oraz zwiększenie zagrożenia pożarowego. Susze i prognozowany wzrost liczby dni z opadem ekstremalnym skutkują nasileniem występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, które ulegają intensyfikacji w kolejnych dekadach od 2010 roku. Dotkliwie odczuwają to obszary zurbanizowane z intensywną zabudową, uszczelnieniem terenu i fragmentacją ekosystemów przyrodniczych, gdzie tworzą się miejskie wyspy ciepła, zmniejsza cyrkulacja powietrza, a niska retencja powoduje podtopienia. Wyzwaniem jest wdrożenie rozwiązań poprawiających gospodarowanie wodami opadowymi w miejscu ich opadu, zachowanie i powiększenie otwartych przestrzeni zielonych, a także ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych na terenach miejskich.

WZP posiada liczne obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, krajobrazowymi i kulturowymi.

Około 67% ogólnej pow. chronionej w WZP stanowią obszary 2 parków narodowych (Woliński i Drawieński), 7 parków krajobrazowych, ponad 100 rezerwatów przyrody, 85 obszarów Natura 2000 oraz wiele obszarów chronionego krajobrazu. Na terenie większości powiatów zwiększono pow. obszarów chronionych (porównując 2005 r. vs 2019 – nastąpił przyrost o 5%). Ogromny kapitał naturalny stanowią również lasy, które zajmują ponad 35% ogólnej pow. WZP. Względem tych licznych obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych, bardzo istotną rolę we wdrażaniu działań ochronnych pełnią podmioty odpowiedzialne za zarządzanie formami ochrony przyrody oraz poszukiwanie rozwiązań zrównoważonego korzystania z tych zasobów.

Nowym zagrożeniem dla bioróżnorodności są zmiany klimatu wiążące się ze zwiększoną presją niekorzystnych czynników, które powodują naruszenie dotychczasowych zależności przestrzennych, pokarmowych pomiędzy gatunkami i siedliskami oraz wpływają destabilizująco na ekosystemy. Dla wielu gatunków i siedlisk zmienność warunków temp. i wodnych będzie wiązać się ze zwiększoną konkurencyjnością ekspansywnych gatunków rodzimych, a także obcych gatunków. Szacuje się, że do 2070 roku wyginąć może więcej niż 30% gatunków roślin i zwierząt. Wpływ na kondycję gatunków i siedlisk będą miały nie tylko same zmiany klimatu i zjawiska ekstremalne, ale także działania

adaptacyjne podejmowane przez człowieka w celu unikania strat gosp. (np. rozwój energetyki wiatrowej).

Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni województwa ogółem jest niski (0,125%), ale odnotowuje się ich wzrost.

~~*Z Programu ochrony środowiska do 2030 r.* wynika, iż w latach 2017-2018 na terenie WZP wytworzono łącznie 7 130,14 Mg odpadów zawierających azbest, unieszkodliwiono 1 340,41 Mg, z czego pozostało do unieszkodliwienia 5 789,729 Mg azbestu.~~

Kluczowe wyzwanie w obszarze środowiskowym stanowi efektywna i kompleksowa edukacja ekologiczna prowadzona w oparciu o nowoczesne metody i narzędzia nauczania we współpracy z różnymi interesariuszami.

Zidentyfikowane wyżej wyzwania pozwoliły na określenie w poszczególnych obszarach głównych celów do osiągnięcia oraz działań kierunkowych do realizacji w ramach FEPZ.

1.Transformacja regionu i wzmacnianie otoczenia gospodarczego w celu niwelacji wąskich gardeł dyfuzji innowacji i wzrostu pozycji regionalnej gospodarki w globalnych łańcuchach wartości – wejście regionu w nurt Przemysłu 4.0.

Z uwagi na fakt, iż dotychczasowe wsparcie nie doprowadziło do osiągnięcia znaczącego postępu technologicznego, aktywność Samorządu nadal koncentrować się będzie na działaniach wspierających rozwój innowacji wraz z angażowaniem w ten proces wszystkich stron tworzących system innowacji, poprzez:

- wzmocnienie sieci kontaktów i współpracy wszystkich podmiotów ekosystemu innowacji;
- wzrost zachęt dla przedsiębiorstw do bardziej ryzykownych i kompleksowych inwestycji;
- kształtowanie sprawnego otoczenia instytucjonalnego oferującego dostępne i jednolicie działające cyfrowe usługi publiczne;
- dalsze stymulowanie środowiska przedsiębiorczości w celu zapewnienia dostępu do zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw.

2. Mieszkanki i mieszkańcy aktywni i kompetentni przez całe życie poprzez:

- poprawę dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach kształcenia, z uwzględnieniem kształtowania kompetencji przyszłości oraz potrzeb rynku pracy;
- dostosowanie opieki zdrowotnej i usług społecznych do uwarunkowań demograficznych i epidemiologicznych;
- włączenie społeczno-gospodarcze mieszkańców regionu poprzez działania aktywizujące na rynku pracy oraz w przestrzeni integracji społecznej;
- włączenie transportowe.

3. Region odpowiedzialny ekologicznie i klimatycznie dzięki:

- użytkowaniu zasobów środowiska w sposób zasobooszczędny i zrównoważony;
- gospodarce opartej na nisko/bezemisyjnym transporcie;
- poprawie efektywności energetycznej tj. nisko/bezemisyjne źródła energii (w tym: wodór, technologie CCU/CCS);
- dalszemu rozwojowi energetyki odnawialnej;
- poprawie i uszczelnieniu systemu gospodarowania odpadami oraz jak najszerszemu wdrażaniu rozwiązań w obszarze gospodarki obiegu zamkniętego;

- zachowaniu i ochronie ekosystemów, różnorodności biologicznej i walorów przyrodniczych;
- zmniejszeniu presji niekorzystnych czynników związanych ze zmianami klimatu;
- wzrostowi świadomości społeczeństwa i instytucji w zakresie edukacji klimatycznej oraz ochrony przyrody i jej zasobów.

4. Zaangażowanie partnerów samorządowych i społecznych poprzez:

- trwały wzrost potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych;
- udział partnerów samorządowych i społecznych w tworzeniu wspólnych strategii i przedsięwzięć dla obszarów funkcjonalnych;
- wzrost zaangażowania partnerów samorządowych i społecznych we wdrażanie Programu.

Terytorialny wymiar programu

W Strategii wskazana została zasada realizacji polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Oznacza to odchodzenie od sektorowych działań realizowanych w ramach poszczególnych JST w stronę zintegrowanych przedsięwzięć realizowanych na większych obszarach, których granice wyznaczają wspólne uwarunkowania rozwojowe oraz silne i wielokierunkowe powiązania funkcjonalne. Wdrożenie powyższego przesądzenia strategicznego w ramach programu zapewnią: Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), Inne Instrumenty Terytorialne (IIT) oraz Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).

Jak pokazują doświadczenia perspektywy 2014-2020 - 2 ZIT w obszarach funkcjonalnych największych miast regionu oraz 6 Kontraktów samorządowych (KS) w obszarach funkcjonalnych mniejszych miast - zastosowanie instr. teryt. pozwoliło na ustanowienie trwałych i efektywnych mechanizmów współpracy samorządów i innych partnerów przyczyniających się do współkształtowania i koordynowania przedsięwzięć rozwojowych. Badania potwierdzają, że zastosowanie ww. instr. przyczyniło się również do podniesienia efektywności i skuteczności projektów w ramach RPO WZ 2014-2020.

W głównej mierze było to wynikiem zintegrowanego i skoordynowanego charakteru wiązek projektów wynikających ze wspólnie i oddolnie ustalonych teryt., wielosektorowych strategii dla obszarów funkcjonalnych. Realizacja zarówno ZIT, jak i KS, których system wyboru projektów (odpowiednio pozakonkursowy, konkursowy) oraz funkcja, jaką pełniły partnerstwa w systemie realizacji programu (instytucja pośrednicząca, brak powierzenia tej funkcji), pozwoliły na sformułowanie wniosków dotyczących systemu realizacji instr. teryt. w FEPZ. Zgodnie z nimi, najbardziej optymalny z punktu widzenia osiągnięcia celów strategii teryt., jest wybór projektów do dofinansowania w trybie pozakonkursowym. Ponadto dla skutecznego realizowania strategii teryt. oraz ich monitorowania nie jest konieczne powierzenie partnerstwom samorządów lokalnych funkcji instytucji pośredniczącej w systemie wdrażania programu.

Pozytywne doświadczenia dotyczące realizacji instr. teryt. pozwoliły na podjęcie decyzji o szerszym ich zastosowaniu i objęciu nimi całego WZP (12 partnerstw, w których uczestniczyć będą wszystkie gminy regionu). Wsparcie FEPZ ukierunkowane będzie na realizację celów i przedsięwzięć wynikających z przyjętych przez ww. partnerstwa strategii teryt., dotyczących kluczowych wyzwań, w ramach wydzielonych w FEPZ obszarów, określonych na bazie doświadczeń z lat 2014-2020, w szczególności: edukacji zawodowej, mobilności miejskiej, rozwoju gosp., EE. ~~Trzy partnerstwa opracowały projekty strategii teryt. w ramach zrealizowanego przez MFiPR Pilotażu Centrum Wsparcia Doradczego (CWD). W jego wyniku wypracowana została również metodyka i narzędzia tworzenia strategii teryt. zapewniające szeroką partycypację społeczną i zaangażowanie lokalnych partnerów na wszystkich etapach powstawania dokumentu. Na bazie tych doświadczeń założono wsparcie przygotowania strategii teryt. w ramach kontynuacji projektu CWD (5 strategii) oraz przy zaangażowaniu ekspertów finansowanych przez samorząd województwa (2 strategie).~~ Zakres strategii opracowanych na potrzeby wdrażania ZIT oraz IIT zgodny będzie z art. 29 Rozp. PE i Rady 2021/1060. Jednocześnie zapewniony zostanie udział partnerstw JST w wyborze projektów, w szczególności poprzez opracowanie listy

projektów, przewidzianych do dofinansowania z FEPZ. Strategie będą podlegały opiniowaniu przez IZ w zakresie możliwości finansowania z FEPZ.

Wyznaczonym w SRWZ obszarem strategicznej interwencji województwa jest Specjalna Strefa Włączenia (SSW). Tworzą ją gminy znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji społ.-gosp., w tym gminy wiejskie, które borykają się z ciągle nieprzezwyciężonymi problemami strukturalnymi spowodowanymi likwidacją PGR. Wsparcie procesów rozwojowych na tym obszarze polegać będzie w szczególności na ustanowieniu preferencji w kryteriach wyboru projektów realizowanych na obszarze SSW.

Ponadto zastosowany zostanie instrument RLKS, co pozwoli na realizację Lokalnych Strategii Rozwoju ukierunkowanych na aktywizację społ. i gosp. w oparciu o wykorzystanie lokalnych zasobów oraz wyrównywanie szans rozwojowych społeczności wiejskiej. Zastosowanie RLKS w ramach FEPZ zapewni synergię pomiędzy środkami EFS+ (cs 4gh) oraz wsparciem z EFRROW.

Wyzwania w zakresie zdolności administracyjnych, zarządzania i środków upraszczających

Działania dotyczące utrzymania i zwiększania zdolności administracyjnych instytucji Programu, w tym: stabilizacja kadr, podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności oraz podejmowanie działań służących szybkiemu zakończeniu perspektywy 2014-2020 i uruchomieniu projektów z perspektywy 2021-2027. Wprowadzanie uproszczeń dla beneficjentów i zwiększenie elastyczności systemu wdrażania. IZ w coraz większym stopniu będzie korzystać z uproszczonych metod rozliczania wydatków zgodnie z art. 53 CPR.

W przypadku kontroli i audytów, przewiduje się stosowanie zasady proporcjonalności. Zostaną wprowadzone uproszczenia w analizie ekonomicznej projektów. W zakresie komunikacji: standaryzacja stron internetowych, wykorzystanie nowoczesnych technologii i elektronicznych generatorów wniosków.

Wpływ programu na Strategię Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

FEPZ jest jednym z narzędzi zapewnienia synergii działań przyczyniających się do podejmowania wyzwań stojących przed regionem Morza Bałtyckiego, przyczyniając się do realizacji wszystkich trzech celów strategii tj.:

1.Ochrona morza – z kluczowym udziałem Priorytetu 2 Programu.

2.Wzrost dobrobytu – w największym wymiarze poprzez Priorytet (P.) 1 Programu, jednak przy udziale P. 5 i 7.

3.Wzrost integracji regionu – wsparcie przy udziale P. 4.

SUERMB jest wspierana przez FEPZ wielowymiarowo, jednak wybrane cele szczegółowe (cs) przyczyniają się do realizacji określonych w SUERMB obszarów polityki takich jak: edukacja, innowacje, bioekonomia, energia, turystyka i kultura, zagrożenia, biogeny oraz transport.

Komplementarność programu z innymi instrumentami wsparcia rozwoju

Program stanowi jeden z elementów Polityki Spójności UE i zawiera się w układzie programów wskazanych Umową Partnerstwa. Na poziomie UP zapewniona została demarkacja i komplementarność wszystkich programów za pomocą tzw. linii demarkacyjnej. Ewentualne odstępstwa od LD są możliwe tylko za zgodą IK UP. W odniesieniu do komplementarności z programami nieobjętymi UP, kluczową kwestią jest zapewnienie jej z Planem Strategicznym WPR – tu szczególnie ważna jest interwencja w formie podejścia Leader, tj. RLKS.

Innym obszarem komplementarności jest innowacyjność, badania i rozwój - interwencja FEPZ w ramach cs (1i) będzie uzupełniała działania podejmowane z poziomu europejskiego programu Horyzont Europe.

~~Zakres wsparcia Programu obejmuje dwa fundusze: EFRR i EFS+, obejmujące pięć Celów Polityki Spójności. Rozdział wsparcia na cs uwzględnia stojące przed regionem wyzwania, jednakże warunkowany jest przepisami Rozp. ogólnego oraz zapisami UP i Kontraktu Programowego dla WZP.~~

W ramach CP 4 EFRR, inwestycje infrastrukturalne w placówki świadczące całodobową opiekę długoterminową w instytucjonalnych formach są niedozwolone. Ponadto, w każdym CP, wszystkie inwestycje w infrastrukturę i usługi edukacyjne, społeczne i zdrowotne będą musiały być zgodne z zapisami art. 9 Rozporządzenia 1060/2021, wymogami Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych (w szczególności art.19), w tym Komentarzami Ogólnymi 4 i 5 oraz uwagami końcowymi dla Polski Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych, z należytym poszanowaniem zasad równości, wolności wyboru, prawa do niezależnego życia, dostępności i zakazu wszelkich form segregacji. Inwestycje będą musiały wykazać zgodność ze strategią deinstytucjonalizacji oraz odpowiednią polityką UE i ramami prawnymi odnośnie przestrzegania zobowiązań w zakresie praw człowieka, a mianowicie Kartą Praw Podstawowych, Europejskim Filarem Praw Społecznych, Strategią na rzecz praw osób niepełnosprawnych 2021-2030, Konwencją ONZ o Prawach Dziecka (w szczególności art. 20 i 21). Zostanie to odpowiednio odzwierciedlone w kryteriach wyboru projektów.

W stosownych przypadkach programy polityki spójności będą wspierać inwestycje, które z powodzeniem łączą zasady zrównoważonego rozwoju, estetyki i inkluzywności zawarte w inicjatywie Nowy Europejski Bauhaus w celu znalezienia przystępnych, integracyjnych, zrównoważonych i atrakcyjnych rozwiązań dla wyzwań klimatycznych.

Procedury wyboru operacji mogą być konkurencyjne lub niekonkurencyjne, pod warunkiem że zastosowane kryteria i procedury są niedyskryminujące, włączające i przejrzyste, a wybrane operacje maksymalizują wkład finansowania unijnego i są zgodne z zasadami horyzontalnymi określonymi w Rozp. 2021/1060. Możliwości zastosowania procedury niekonkurencyjnej zostały dodatkowo ograniczone przez przesłanki określone w ustawie z dnia 24 marca 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, co oznacza, że podstawowym sposobem wyboru jest procedura konkurencyjna, której zastosowanie nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych wymogów.

Przy wyborze projektów stosowane będą kryteria promujące ochronę przyrody, dostosowanie do zmian klimatu, rozwiązania proekologiczne oraz środowiskowe.

W świetle bezprecedensowej niestabilności geopolitycznej i potrzeby zagwarantowania przez Unię, a w tym regiony, własnej obrony i gotowości cywilnej, należy wspierać inwestycje w zdolności obronne i bezpieczeństwo cywilne. Zmiana kierunków polityki spójności wymaga przeformułowania zakresu wsparcia oraz przeznaczenia środków na cele związane z obronnością, promujące zatrudnienie, rozwój umiejętności i dywersyfikację przemysłu na poziomie regionalnym. Zwiększenie wsparcia dla projektów dekarbonizacyjnych i~~i~~ przystępnego cenowo mieszkalnictwa wpłynie na odciążenie sektorów energochłonnych zgodne z celami klimatycznymi UE. Ponadto inwestycje w infrastrukturę~~e~~ transportową, umożliwiające szybkie rozmieszczenie służb ratunkowych i dystrybucję niezbędnych dostaw, znacząco przyczyniają się do ciągłości działań o kluczowym znaczeniu i bezpieczeństwa.

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	Celem jest zwiększenie skali działań B+R i poprawa pozycji regionu w rankingu innowacyjności Regional Innovation Scoreboard (najsłabiej oceniono dla WZP m.in. wprowadzanie innowacji marketingowych i organizacyjnych, uczenie się przez całe życie, współpracę pomiędzy przedsięb., wydatki na B+R ze strony przedsiębiorstw). Poziom innowacyjności przedsięb. jest zdecydowanie za niski. Trudności w zwiększeniu ich potencjału innowacyjnego z jednej strony należy upatrywać w strukturze przedsiębiorstw w regionie (dominacja MŚP), ale także w braku ich zaangażowania we współpracę i chęci do zrzeszenia się w organizacjach przedsiębiorców. WZP ma jedną z najniższych w Polsce wartości wskaźnika Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Wg danych GUS, w 2020 r. wydatki te kształtowały się na poziomie 267 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca WZP, gdzie średnia krajowa kształtuje się na poziomie 845 zł. Dane dotyczące wskaźnika Nakłady wewnętrzne na działalność B+R (GERD) również wskazują na niewielki udział regionu w łącznych wydatkach. Wg danych GUS, wydatki te poniesiono na poziomie 0,45 mld zł., co plasuje region na 13 miejscu. Firmy działające w ramach RIS wykazują wyższą niż inne podmioty aktywność w tworzeniu innowacji, a ich współpraca B+R owocuje sukcesami w obszarze tworzenia własności

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		intelektualnej oraz przekłada się na wymierne efekty wdrażania innowacji. Aby niwelować niedoskonałości rynku (które sprzyjają projektom nieobarczonym ryzykiem, o dużej i szybkiej zwrotności) należy więc wzmocnić interwencję na zbudowanie trwałych zachęt dla MŚP do zwiększania nakładów na B+R i współpracę z uczelniami. Z badania NCBiR wynika, iż najwyższe wartości stopnia zużycia aparatury naukowo- badawczej mają jednostki naukowe z WZP, co również przyczynia się do niewielkiego zainteresowania firm korzystaniem z publicznej infrastruktury badawczej w regionie. Należy zatem wzmacniać ofertę B+R uczelni dla gospodarki (zgodnie z RIS poprzez projekty kompleksowe – infrastruktura, kompetencje, cyfryzacja) przy jednoczesnym efektywnym wykorzystaniu istniejących zasobów. Konieczne jest rozwijanie powiazań klastrowych oraz profesjonalizacja usług IOB i ich sieciowanie. Potrzeba także dalszych działań nakierowanych na tworzenie warunków do rozwoju ekosystemu innowacji.
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	W regionie nadal brakuje profesjonalnie i jednolicie działających cyfrowych usług publicznych. Ze względu na charakter województwa – dużą rozległość (piąte pod względem powierzchni w kraju), nierównomierne zasiedlenie, wysoki stopień urbanizacji, remedium na bolączki dostępu do usług publicznych jest ich udostępnienie w formie cyfrowej. Do usług cyfrowych dostęp jest ograniczony jedynie zasięgiem internetu, a eliminacja konieczności dojazdu do urzędu czy instytucji pozwala zaoszczędzić czas i pieniądze. Jest to szczególnie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		istotne w województwie o charakterystycznym układzie przestrzennym, w którym stolica umieszczona jest przy granicy państwa, co powoduje, że do najbardziej oddalonych miast gminnych jest ponad 220 km. Jest to bardzo istotne zarówno dla usług świadczonych przez urzędy, jak i dla usług medycznych (telemedycyna) i dla usług geodezyjnych. Potrzebna jest realizacja kompleksowych projektów, zapewniających szeroki dostęp mieszkańcom, przedsiębiorstwom, instytucjom do cyfrowych baz danych i innowacyjnych narzędzi w obszarze e-usług. Tego typu działania przyczyniać się będą do upowszechniania e-usług i ich popularyzacji zarówno wśród urzędników je obsługujących, jak i wśród klientów urzędów czy innych instytucji publicznych. Realizowane przedsięwzięcia powinny także obejmować rozwiązania, które rozwijać będą innowacyjne usługi dla przedsiębiorstw, np. poprzez inwentaryzację i udostępnianie danych w zakresie transportu, ruchu turystycznego, itp. Rozwój cyfrowy wiąże się również z szeregiem zagrożeń w świecie on-line, dlatego istotne będą działania z zakresu cyberbezpieczeństwa.
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	WZP zajmuje czołowe miejsce w Polsce pod względem liczby mikro i małych firm. Stanowi to wyzwanie w uzyskaniu pożądanego poziomu nakładów na innowacyjność i zwiększaniu zdolności inwestycyjnej mającej wpływ na zwiększenie produktywności przedsiębiorstw. Jak potwierdzają badania (np. Monitoring innowacyjnych przedsięb. Edycja III/2020 r.), innowacyjność jest skorelowana z wielkością

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		firmy: im większa firma, tym częściej są prowadzone różne rodzaje działalności innowacyjnej i ponoszone nakłady B+R+I. Wg danych GUS, średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogólnej liczbie przedsięb. przemysłowych i z sektora usług wynosił na Pomorzu Zachodnim w roku 2020 28,4%, w stosunku do średniej dla Polski na poziomie 31,2%. Pomimo nieznacznej różnicy w stosunku do średniej krajowej region zajmuje 11 miejsce. Z badania RIS wynika, iż w przypadku wszystkich specjalizacji nastąpił wzrost wartości eksportu w okresie 2014-2018. Potrzebny jest jednak bardziej dynamiczny rozwój całego sektora MŚP, co wymaga interwencji publicznej tam, gdzie MŚP napotykają trudności w finansowaniu. By poprawić wskaźniki produktywności i eksportu, potrzebne jest, by zarówno przedsięb. dopiero rozpoczynające działalność, jak również doświadczone MŚP, dzięki inwestycji w innowacje i aktywa intelektualne oraz rozwój międzynarodowy, wdrażały nowe modele biznesowe, zwiększały wartość dodaną swojej działalności, jednak bez konieczności rozdrabniania kapitału czy zmiany form własności. Rozwój innowacyjnych MŚP wymaga większej internacjonalizacji i oparcia przewag konkurencyjnych w większym stopniu na jakości i innowacyjności, zwiększaniu stopnia zaawansowania technologicznego produktów, wdrażaniu zawansowanych technologii cyfrowych, automatyzacji procesów i transformacji do zielonej gospodarki. W tym kontekście jednym z większych wyzwań FEPZ będzie ożywienie gospodarcze i podniesienie konkurencyjności

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		przedsiębiorstw na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia. Znaczący i trwały rozwój gosp. wymaga także większej aktywności IOB, JST, uczelni w zakresie wsparcia dla MŚP, w tym jakościowego rozwoju otoczenia inkubacyjnego dla młodych firm. Działania zaplanowane w FEPZ będą komplementarne względem instrumentów dostępnych na poziomie krajowym i międzynarodowym.
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	RSO 1.7 zwiększanie zdolności przemysłowych w celu wspierania zdolności obronnych, przy priorytetowym traktowaniu zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania	Niepewna sytuacja geopolityczna i rosnące zagrożenie zewnętrznej agresji militarnej wymaga podjęcia pilnych działań w zakresie zniwelowania luki innowacyjnej oraz wzmocnienia konkurencyjności gospodarczej w celu zwiększenia zdolności obronnych regionu oraz jego odporności gospodarczej.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	W województwie spada sprzedaż energii cieplnej z sieci dla budynków mieszkalnych i publicznych. Wynika to z postępującej termomodernizacji budynków, ale także z trendu odchodzenia mieszkańców od ciepła sieciowego. To zjawisko ma wiele przyczyn. Wybór ciepła systemowego powinien być jednym z priorytetowych rozwiązań. Udział wydatków na użytkowanie mieszkania i nośniki energii w wydatkach ogółem na jednego mieszkańca w 2020 r. wyniósł 20,3%, Jest to drugi najwyższy wynik w Polsce. Odzwierciedla to zakres zjawiska „ubóstwa energetycznego”, które występuje, gdy gosp. dom. nie jest w stanie zapewnić sobie energii potrzebnej do odpowiedniego ogrzewania, chłodzenia i korzystania z urządzeń. Jego najczęstszymi przyczynami są niskie dochody, wysokie koszty

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		energii i niska EE budynku. Wyniki badania „Pomiar ubóstwa energetycznego w Polsce z użyciem wielowymiarowego wskaźnika ubóstwa energetycznego", wykonanego przez IBS (2019 r.), wskazują, iż pod względem wielkości miejsca zamieszkania, ryzyko wielowymiarowego ubóstwa energetycznego jest najwyższe wśród gosp. dom. mieszkających na obszarach wiejskich. Według wyników ww. badań w 2017 r. 9,8% gosp. dom. w Polsce było dotkniętych wielowymiarowym ubóstwem energetycznym, dla regionu wsk. wynosił 10%. Tylko około 7% przedsięb. (MŚP) rozważa inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej. W 2020 roku manualne pomiary pyłu PM10 prowadzone były na 9 stacjach (dwie w aglomeracji szczecińskiej, dwie w Szczecinku i dwie Koszalinie oraz po jednej w Myśliborzu, Połczynie-Zdroju oraz Kołobrzegu). Z kolei pomiary pyłu PM2,5 prowadzone były na 6 stacjach (2 stanowiska w Szczecinie i po jednym stanowisku w Koszalinie, w Szczecinku, w Myśliborzu i w Połczynie-Zdroju). Łącznie było to 13 stanowisk pomiarów pyłowych. W większości punktów pomiarowych regularnie odnotowywano przekroczenia norm (z wyjątkiem miejscowości o statusie uzdrowiska). W związku z tym, wyzwaniem dla samorządu będzie utworzenie sieci stacji pomiarowych monitorujących parametry klimatyczne w odpowiedniej skali. Poprawa systemu racjonalizacji użytkowania i wytwarzania energii w budynkach pozwoli na ograniczenie zużycia węgla, co przełoży się na znaczne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do atmosfery.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	W produkcji energii cieplnej ze źródeł systemowych kluczowe znaczenie ma węgiel. Z węgla pochodzi ponad 80% ciepła ze źródeł koncesjonowanych. Pozostałe źródła to: gaz ziemny (3%), OZE (3%), spalanie odpadów komunalnych (3%) i inne (10%). Proporcje te powinny ulec zmianie i w celu ograniczenia wykorzystania węgla konieczny jest dalszy rozwój OZE. Obserwuje się trend wzrostowy mocy zainstalowanej występujący w elektrowniach innych niż zawodowe o mocy powyżej 0,5 MW. W 2020 r. moc ta wynosiła 1 317 MW i była 3’ wynikiem w skali kraju. Nie zarejestrowano żadnego wzrostu mocy w elektrowniach cieplnych o mocy powyżej 0,5 MW. Stosunkowo duża w skali kraju jest emisja pyłów ze źródeł niezorganizowanych – 23,4% emisji w Polsce. Wielkość emisji CO2 (3,6% w skali kraju) wskazuje, że WZP jest jednym z mniejszych emitorów tego gazu w Polsce, co wynika z relatywnie niskiego udziału przemysłu wysokoemisyjnego tzn. zakładów szczególnie uciążliwych, choć zauważalny jest wzrost emisji z tych źródeł. Najbardziej perspektywicznymi źródłami OZE w WZP są bioenergetyka i energia słoneczna, z uwagi na brak prawnych możliwości dalszego znaczącego rozwoju energetyki wiatrowej. W regionie coraz większą rolę odgrywają źródła energii charakteryzujące się sezonowością dostaw. Na drodze dalszego dynamicznego rozwoju OZE w regionie stoją braki w infrastrukturze (sieci przesyłowe i dystrybucyjne) oraz brak źródeł wytwórczych o charakterze interwencyjnym, które zapewniłyby

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		stabilność energetyczną systemu. W perspektywie roku 2030 w WZP narastać będzie koncentracja potencjałów i związane z nią powiększające się zróżnicowanie potrzeb energetycznych. Pojawia się więc potrzeba kreowania lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw angażujących wielu interesariuszy, w celu rozwijania potencjału energetyki rozproszonej, co może przyczynić się także do niwelowania narastających dysproporcji w rozwoju gospodarczym regionu, co jest zgodne z przepisami zawartymi w pakiecie Czysta Energia dla Wszystkich Europejczyków. Rozwiązaniem tej sytuacji będzie rozwój rozproszonych źródeł energii, wspólnot energetycznych i magazynów energii. W związku z tym, w dalszym ciągu wyzwaniem dla samorządu jest kontynuacja wsparcia OZE mającego na celu rozwój inicjatyw takich jak klastry energii czy działalność spółdzielni energetycznych.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Jak potwierdzają scenariusze klimatyczne, zmiany klimatyczne będą się nasilać w perspektywie do 2100 r., a prognozy zmian temperatur i wysokości opadu są zróżnicowane regionalnie i sezonowo. Prognozowany wzrost całkowitej liczby dni z opadem jest nieznaczny, natomiast wzrasta liczba dni z opadem ekstremalnym >10 mm/dobę oraz zwiększa się liczba dni upalnych z temp. powyżej 30 st. C. Skutki zmian klimatu wyznaczają dla WZP kolejne cele adaptacyjne. Region jest silnie zagrożony suszą atmosferyczną, rolniczą i hydrologiczną, w związku z czym spada jakość i dyspozycyjność zasobów wód powierzchniowych i podziemnych. Kluczowe wobec tego jest zwiększenie ilości i czasu retencji wód, co będzie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		wpływać korzystnie na bilans wodny, zmniejszy eutrofizację oraz zapewni nie pogarszanie stanu środowiska. Konsekwencje porywistych wiatrów, wzrost liczby dni z temperaturą powietrza przekraczającą 30 st. C, czy gwałtowność nawalnych opadów są dużym zagrożeniem dla obszarów zurbanizowanych i wymagają coraz bardziej pilnych inwestycji w działania adaptacyjne. Zielono-niebieska infrastruktura jest sprawdzonym narzędziem, które przynosi ekologiczne, ekonomiczne i społeczne korzyści za pomocą naturalnych rozwiązań ekosystemowych, co pozwala na połączenie celów i zadań związanych z gospodarowaniem wodami w miastach oraz różnymi formami zieleni. Rozwinięta zieleń złagodzi efekty upałów, suszy, zatrzyma wodę opadową, osłabiając miejskie powodzie. Badania statystyczne pokazują, że poziom świadomości w zakresie adaptacji do zmian klimatu jest nadal niewystarczający, a jest to ważny problem dla 94% badanych (odsetek osób uważających ten problem za bardzo ważny wzrasta - 2020: 68% vs 2018: 39%). Niwelowanie wpływu zmian klimatu w województwie to również działania na rzecz zwiększenia jakości ostrzegania i informowania ludności o zagrożeniach oraz reagowania na nie. Działania te wymagają spójności z podnoszeniem sprawności, kwalifikacji i umiejętności służb ratowniczych oraz zwiększeniem świadomości, zmianą postaw i nawyków mieszkańców i mieszkanek. Z uwagi na intensyfikację zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych, należy kontynuować działania służące podniesieniu gotowości systemu ratownictwa oraz rozwojowi systemów

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		skutecznego informowania mieszkańców i mieszkanek o zagrożeniach.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.5. wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej	Województwo notuje jeden z najwyższych poziomów zwodociągowania i skanalizowania w Polsce. W 2020 r. odsetek liczby mieszkańców województwa korzystających z wodociągu wynosił 96,2%, a odsetek liczby mieszkańców korzystający z systemu kanalizacji 80,7%. Ocena awaryjności infrastruktury wodociągowej w Polsce dokonana w ramach Krajowego planu inwestycyjnego w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną wykazała, iż znaczna liczba gmin województwa zachodniopomorskiego charakteryzuje się średnią i wysoką awaryjnością. Wskaźnik Średnia wojewódzka [uszk./(km*rok)] dla WZP kształtuje się na poziomie 0,34. ~~Gorszy wynik ma tylko województwo śląskie, dolnośląskie i małopolskie. Ocena awaryjności infrastruktury wodociągowej w Polsce dokonana w podziale na gminy i województwa wykazała, że województwa dolnośląskie, małopolskie, zachodniopomorskie oraz opolskie charakteryzują się średnią awaryjnością. Między miastami i obszarami wiejskimi utrzymują się jednak duże dysproporcje, a skala zróżnicowania pomiędzy miastem a wsią sięga 33 p.p. (w zakresie odsetka mieszkańców korzystających z kanalizacji).~~ Mimo poczynionych postępów, ścieki komunalne nadal nie są odprowadzane i oczyszczane w odpowiednim stopniu, co wymaga dalszego rozwoju systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach z myślą o przyczynieniu się do realizacji strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. Według danych

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zawartych w KPOŚK, w regionie identyfikuje się 24 aglomeracje w przedziale od 2-10 tys. oraz od 10- 15 tys., które nie spełniają jeszcze wymagań dyrektywy w zakresie zapewnienia kanalizacji sanitarnej i jakości oczyszczania ścieków. Ze względu na utrzymujący się zły stan wód przybrzeżnych i przejściowych konieczne jest dokończenie realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. W świetle bezprecedensowej niestabilności geopolitycznej należy szybko zmobilizować środki finansowe, wspierać inwestycje w bezpieczeństwo cywilne, w tym promowanie bezpiecznego dostępu do wody. Biorąc pod uwagę nasilające się zjawisko suszy geologicznej, szczególną uwagę wymagają procesy zwizane z odpornością na niedobory wody.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Do najważniejszych wyzwań w zakresie gospodarki odpadami należą: promowanie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym, finansowanie potrzeb inwestycyjnych w zakresie recyklingu odpadów komunalnych i efektywnego gospodarowania zasobami w MŚP oraz podnoszenie świadomości obywateli oraz firm w celu wywoływania zmiany ich zachowań i strategii biznesowych, promowania strategii zero waste i wdrażania rozwiązań związanych z oszczędnością surowców naturalnych. Konsultacje przeprowadzone z przedstawicielami uczelni w regionie wykazały, że są one zainteresowane pracami nad wdrożeniem nowatorskich metod recyklingu odpadów oraz usprawnieniem GOZ. Zgodnie z przyjętą SRWZ 2030, władze regionu zakładają wsparcie działań inwestycyjnych

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		opartych o GOZ w całym – od projektu po odzysk materiałów – łańcuchu wartości. Zgodnie z WPGO, konieczna jest kompleksowa organizacja gospodarowania odpadami między innymi w zakresie odpadów wielkogabarytowych, opakowaniowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Region boryka się także z brakami mocy przerobowych w zakresie termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych. Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych na mieszkańca w roku 2019 r. (rok przed pandemią COVID-19) wyniosła 259 kg. Jest to drugi największy wynik w kraju. Według prognozy WPGO, mieszkaniec województwa WZP będzie w 2032 r. średnio wytwarzał pomiędzy 416 a 440 kg odpadów komunalnych rocznie. Obszary nadmorskie charakteryzują się dużo wyższymi wskaźnikami wytwarzania odpadów, co związane jest z sezonową liczbą turystów. Obszary z przewagą gmin wiejskich wytwarzają znacznie mniej odpadów (293-337 kg na mieszkańca rocznie). Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku wyniósł w 2019 r. 10,1%. Jest to jeden z najniższych wyników w kraju. Z kolei udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych wyniósł w tym samym roku 16,8%. Ilość odpadów odebranych z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) wyniosła w 2019 r. (rok przed pandemią) 167 000 ton. Był to czwarty wynik w kraju. Na koniec 2020 r. w województwie zachodniopomorskim

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		niezrekultywowana powierzchnia terenów składowania odpadów wynosiła 536 ha.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Województwo zachodniopomorskie skupia różne cenne formy ochrony przyrody i chronionego krajobrazu, w tym znaczną jego część pokrywają liczne obszary Natury 2000 (30,3% powierzchni ogólnej stanowią obszary specjalnej ochrony ptaków; 18,6% powierzchni ogólnej stanowią specjalne obszary ochrony siedlisk). Bogactwo przyrodnicze zobowiązuje do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska, ograniczenia negatywnego wpływu zanieczyszczeń i zmian klimatu oraz do racjonalnego gospodarowania jego zasobami. Wobec zmian klimatu konieczna będzie adaptacja, utrzymanie i odtwarzanie struktury obszarów naturalnych, zachowanie ciągłości i sieci powiązań przestrzennych, a także zachowanie i kształtowanie zadrzewień. Zagrożeniem spowodowanym ociepleniem klimatu jest również migracja gatunków obcych, w tym obcych inwazyjnych. Ważnym działaniem dla ochrony stanu środowiska przyrodniczego i zachowania różnorodności biologicznej oraz zabezpieczenia zasobów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych są dokumenty planistyczne określające cele ochrony, zasoby, twory i składniki przyrody oraz wartości krajobrazowe. Jednym z wyzwań dla regionu względem rosnącego znaczenia obszarów cennych przyrodniczo jako miejsc rozwoju różnych form aktywności człowieka jest poszukiwanie rozwiązań zrównoważonego korzystania z tych zasobów. Nieodłącznym działaniem będzie edukacja ekologiczna mająca na celu podniesienie świadomości i wiedzy na temat

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		znaczenia dóbr przyrody, zachodzących zmian związanych z wpływem zmian klimatu oraz promocja postaw ekologicznych. W ostatnich latach handel dziką przyrodą stał się 4. najbardziej intratnym nielegalnym handlem na świecie. Z uwagi na przygraniczne położenie województwa, istnieje potrzeba podjęcia działań zapewniających odpowiednie warunki dla przechowywania zwierząt pochodzących z przemytu lub odebranych właścicielom, którzy nie zapewnili zwierzętom odpowiedniej opieki. W 2019 roku powierzchnia gruntów zdegradowanych wynosiła 697 ha (wzrost o 15% w stosunku do 2015 r.), natomiast zdewastowanych 2 174 ha (spadek o 5,29% w stosunku do 2015 r.). Niezbędne są dalsze działania mające na celu zmniejszenie powierzchni rekultywacji i zagospodarowania. ~~W województwie nadal nie został zakończony proces unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.~~
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Województwo zachodniopomorskie jest silniej zurbanizowane w porównaniu do całego kraju. W regionie w 2019 r. 68,43% ludności mieszkało w miastach (w Polsce: 60,01%; 2 pozycja województwa wśród 16 regionów), a odsetek ludności mieszkającej w miastach od 2005 r. nieznacznie zmniejszył się, identycznie jak w całej Polsce (w regionie w 2005 r. 69,17% ludności mieszkało w miastach, zaś w całej Polsce – 61,39%; 3 pozycja województwa wśród 16 regionów), co należy wiązać przede wszystkim z procesem suburbanizacji. Rozrost miast, a jednocześnie brak zmian w komunikacji publicznej, zwiększa liczbę samochodów. Badania pokazują, że emisja gazów cieplarnianych jest w

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		dużej mierze generowana przez środki transportu – przede wszystkim indywidualnego. Wsparcie w ramach priorytetu w zakresie transportu miejskiego zakłada wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej, wyrażającej się poprzez zwiększenie liczby osób rezygnujących z indywidualnego transportu samochodowego na rzecz transportu publicznego, rowerowego lub pieszego, a także poprzez zmniejszanie/uspokajanie ruchu samochodowego w centrach miast dzięki wdrażaniu przyjaznych środowisku rozwiązań. Działania realizowane w celu szczegółowym będą miały w głównej mierze wpływ na ograniczenie emisji CO^2 poprzez uatrakcyjnienie transportu publicznego. Badania ewaluacyjne i analizy w zakresie technologii niskoemisyjnych wskazują, że główną barierą we wdrożeniu „zielonych" technologii jest brak wiedzy na temat korzyści ekonomicznych wynikających z zastosowania tego rodzaju rozwiązań.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.11 Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań	Problem mieszkaniowy w województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w całej Polsce, charakteryzuje się wysokimi cenami mieszkań, rosnącym popytem i niedostateczną podażą, co wynika z kosztów budowy oraz potencjalnych wahań na rynku. W świetle bezprecedensowej niestabilności geopolitycznej i braku przewidywalności zachowań rynkowych, dostep do przystepnych cenowo mieszkań jest znacząco ograniczony. Dostep do przystepnych cenowo mieszkań jest mocno powiazane z sektorem energetycznym. Sektor mieszkaniowy, obok sektorów energochłonnych, w województwie

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		zachodniopomorskim charakteryzuje się wysokim zużyciem energii elektrycznej i cieplnej. Dekarbonizacja budynków mieszkalnych, poprzez redukcję emisji dwutlenku węgla i gazów cieplarnianych, pozwoli na zminimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko, jak również zapewni zmniejszenie energochłonności w sektorze mieszkaniowym.
3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	Ze względu na układ przestrzenny województwa najbardziej wykluczonymi transportowo obszarami są te leżące w jego centrum. Wszystkie duże miasta, stanowiące bieguny wzrostu, położone są na granicach zewnętrznych regionu. Powiaty położone w centrum tj. łobeski, świdwiński, drawski, białogardzki, szczególnie narażone są na ryzyko wyludniania, ze względu na ograniczony dostęp do usług publicznych. Miasta tego obszaru klasyfikowane są jako małe lub średnie, często tracące swoje funkcje, i nie zawsze stanowią odpowiednia masę dla zdynamizowania rozwoju tych obszarów. Obszar wschodniej części województwa w dokumentach strategicznych wskazywany jest jako jeden z najgorzej skomunikowanych w kraju, zarówno w odniesieniu do dostępu do stolicy regionu, jak i do stolicy kraju. Istniejąca i planowana infrastruktura transportowa poziomu krajowego nie przewiduje rozwiązania tego problemu. Drogi ekspresowe zaplanowane są wzdłuż granic województwa – drogi S3, S6, S10 i S11. Identyczna sytuacja dotyczy infrastruktury kolejowej – z wyjątkiem linii kolejowej 210, przecinającej ten obszar, zmodernizowanej ze środków RPO WZ 2014-2020. Dostępność usług transportu publicznego

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		poza dużymi miastami jest niezadowalająca. W celu jak najlepszego skomunikowania wykluczonych obszarów województwa konieczny jest rozwój istniejących i nowych połączeń transportu publicznego (w tym kolejowego) oraz zakup nowego taboru zeroemisyjnego. Strategia Programu przewiduje rozwój zrównoważonego transportu publicznego oraz inwestycje drogowe, ułatwiające dostęp wykluczonych obszarów do istniejącej i powstającej sieci TEN-T (zarówno drogowej, jak i kolejowej oraz umieszczonych w sieci portów morskich i lotniczego). Celem jest skomunikowanie wykluczonych transporotowo obszarów z sieciami transeuropejskimi oraz centrami usług publicznych umieszczonych w miastach regionu.
3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	RSO3.3 Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej.	W obliczu bezprecedensowej niestabilności geopolitycznej i konieczności zagwarantowania efektywnej obrony i gotowości cywilnej, inwestycje w odporną infrastrukturę obronną oraz infrastrukturę podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności i poprawy gotowości cywilnej oraz bezpieczeństwa cywilnego są niezbędne dla szybkiego dostosowania regionu do aktualnych i przyszłych zagrożeń.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób dorosłych ma kluczowe znaczenie dla poprawy konkurencyjności regionu oraz zapobiegania zjawisku wykluczenia społ. Z Ewaluacji działań podejmowanych w ramach RPO WZ 2014-2020 na rzecz edukacji zawodowej w powiązaniu z zapotrzebowaniem regionalnego rynku pracy wynika, że wiele placówek oświatowych odbiega

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		od wymaganych standardów i tym samym nie spełnia oczekiwań regionalnego rynku pracy, dlatego konieczne są działania na rzecz wzmocnienia infrastruktury edukacyjnej oraz poprawa dostępu do nowoczesnej bazy lokalowej oraz dydaktycznej. W WZP obserwuje się dużą dysproporcję w dostępie do infrastruktury oświatowej na wszystkich etapach kształcenia. Dostęp do infrastruktury przedszkolnej, szczególnie na obszarach wiejskich, nadal stanowi duży problem. Ograniczenie szans edukacyjnych oraz bezpośredni wpływ na możliwości aktywizacji zawodowej opiekunów dotyczy przede wszystkim osób z terenów wiejskich, które charakteryzuje najniższy w kraju poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Planowane wsparcie jest zgodne z: a/Załącznikiem D do Sprawozdania Krajowego 2019 w zakresie : - podnoszenia podst. umiejętności i promowania uczenia się dorosłych; - poprawy dopasowania kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy; - poprawy dostępu do wysokiej jakości infrastruktury i usług w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem; - zwiększenia włączającego charakteru i jakości kształcenia i szkolenia oraz wspierania poszcz. osób uczących się pochodzących z grup defaworyzowanych; b/Zaleceniami Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem od 2019 r. oraz Zaleceniami Rady w sprawie przedwczesnego kończenia nauki dot. poprawy dostępu do wysokiej jakości, przystępnych cenowo i włączających systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	Prognozy do 2030r. dla regionu wskazują na wzrost liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społ.;. dalsze zmniejszenie zasobu mieszkaniowego w zasobach gmin; wzrost udziału osób/rodzin doświadczających problemu niepełnosprawności/długotrwałej i ciężkiej choroby wśród klientów pomocy społ.; zwiększenie napływu dzieci do pieczy zastępczej. Potrzebne jest wsparcie działań realizowanych w oparciu o horyzontalną zasadę deinstytucjonalizacji (DI), przy równoczesnym, stopniowym ograniczaniu usług świadczonych przez całodobowe instytucje. Kwestia DI usług społ. wciąż jest słabo rozpoznana przez zachodniopomorskie JST. 43% wskazuje, że nie ma wystarczających zasobów (np. wiedzy, finansów), by przeprowadzić DI usług społ. i potrzebuje wsparcia w tym zakresie. Usługi mieszkaniowe i około mieszkaniowe (np. mieszkania chronione/ treningowe/ wspierane) zostały zidentyfikowane jako jeden z najważniejszych deficytów wśród usług społ., które dotąd organizowane były w bardzo ograniczonym zakresie jedynie w większych miastach. Z uwagi na niższy niż w całej Polsce wskaźnik zatrudnienia OzN niezbędny jest rozwój infrastruktury wsparcia prozatrudnieniowego tej grupy (54 tys. osób w wieku produkcyjnym). Pomimo rozwoju sieci ZAZ w regionie (obecnie 10 ZAZ zatrudnia ok. 700 osób), skuteczność systemu aktywizacji zawodowej OzN jest niska. Wg raportu Kampanii Przeciw Homofobii "Sytuacja społeczna osób LGBTA w Polsce za lata 2015 - 2016" 69,4% młodzieży LGBT+ ma myśli

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		samobójcze, tylko 25% matek i 12% ojców akceptuje w pełni nieheteronormatywność swojego dziecka. W 2019 r. najwięcej osób bezdomnych było w mazowieckim, śląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim, co uzasadnia potrzebę wsparcia również tej grupy społecznej. Planowane wsparcie jest zgodne z Zał. D do Sprawozdania Krajowego 2019 w zakresie: - wspierania zintegrowanych działań na rzecz aktywnego włączenia mających dotrzeć do większej liczby osób ze środowisk defaworyzowanych; - wzmocnienia systemu wsparcia rodziny oraz przyspieszenia DI, w szczególności w odniesieniu do dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej; - wspierania dostępności produktów i usług, a także infrastruktury mieszk. i infrastruktury sprzyjającej włączeniu społ. dla OzN/ osób z ograniczeniami funkcjonalnymi.
~~4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;~~	~~RSO4.4. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne~~	~~W ostatnich latach widoczny jest coraz większy napływ do regionu obywateli państw trzecich (76,7% to obywatele Ukrainy), dla których głównym powodem przyjazdu do Polski były względy ekonomiczne – w 2020 r. w WZP wydano 26 519 pozwoleń na pracę. Powoduje to konieczność prowadzenia aktywnej i włączającej polityki integracyjnej, która ułatwi ich zatrudnianie, pomoże im w budowaniu dobrych relacji i więzi z mieszkańcami regionu oraz zachęci do zamieszkania w regionie na stałe. Bariery administracyjne związane z udzielaniem pozwoleń na pracę i pobyt zniechęcają obywateli państw trzecich do osiedlania się na dłużej i integrowania się z polskim społeczeństwem. Z „Diagnozy sytuacji rodzinnej, społecznej i~~

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		~~ekonomicznej imigrantów zarobkowych w województwie zachodniopomorskim" wynika, że nie sprzyjają temu także złe doświadczenia będące wynikiem naruszania prawa pracy przez polskich pracodawców, braku znajomości instytucji i przepisów prawnych oraz braku kompetencji językowych. Większą skłonność i potrzebę integracji z miejscem zamieszkania oraz społecznością lokalną wykazują osoby przebywające w Polsce z rodzinami. Pogłębiające się braki na zachodniopomorskim rynku pracy oraz niekorzystne zmiany demograficzne powodują konieczność pozyskiwania pracowników z rynków zagranicznych, co może wiązać się z konkurowaniem o kapitał ludzki z krajami, które otwierają się na migrantów. Aby zwiększyć szanse na wypełnienie przez nich luki na rynku pracy, należy zwiększyć atrakcyjność osiedleńczą regionu i zintensyfikować działania na rzecz ich adaptacji. Planowane działania zapewnią wsparcie niezbędne dla powodzenia społ. gosp. integracji. Doświadczenia krajów europejskich z transferami ludności dowodzą, jak istotna jest integracja poprzez system edukacyjno-wychowawczy (obejmująca kompetencje językowe i kulturowe imigrantów), służąca wykorzystaniu kapitału społecznego ludności napływowej. Kwestia mieszkaniowa – obok zatrudnienia, edukacji i zdrowia – wskazywana jest jako podstawowa w integracji, gdyż ma duży wpływ na dobrostan psychiczny i fizyczny cudzoziemców dając szansę poczucia się „jak w domu". Regionalne ośrodki wsparcia ułatwią adaptację obywateli państw trzecich stwarzając bezpieczną przestrzeń do spotkań i międzykulturowej wymiany.~~

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	Wg prognoz do 2030 w WZP nastąpi dalsze rozwarstwianie się stanu zdrowia w poszczególnych grupach społ., pogarszanie się stanu zdrowia psychicznego oraz dalsze starzenie się społeczeństwa. Z utrzymującymi się niekorzystnymi trendami demograficznymi związany jest wzrost zachorowań na choroby przewlekłe oraz rosnące zapotrzebowanie na świadczenia opieki zdrowotnej oraz pielęgnacyjno-opiekuńcze i rehabilitacyjno-lecznicze. Dostępność świadczeń zdrowotnych POZ jest na dobrym poziomie, ale zakres zabezpieczenia tych świadczeń jest zróżnicowany wewn. regionu. Wyposażenie placówek ochrony zdrowia w sposób niewystarczający odpowiada zdiagnozowanym przyczynom częstej zachorowalności i umieralności. Wskazuje to na potrzeby w zakresie bazy infrastrukturalnej i poprawy jakości świadczonych usług medycznych. Na tle kraju niekorzystnie wypada dostępność mieszkańców regionu do AOS: kardiologicznej, neurologicznej, reumatologicznej, endokrynologicznej i hematologicznej (jedno z ostatnich miejsc w kraju w zakresie liczby porad na tys. mieszkańców). Istniejące braki w procesie diagnostyczno-leczniczym utrudniają szybkie rozpoczęcie procesu leczenia. Wg map potrzeb zdrowotnych w zakresie RM, region zajmuje odległą pozycję w liczbie świadczeń na tys. mieszkańców. Wskazuje się, że duża śmiertelność wynika z braku profilaktyki, ale również z braku dostępu do wysokiej jakości usług medycznych oraz stosowania nowych technologii dostępnych w zakresie terapii medycznych. Proponowane obszary wsparcia inwestycyjnego

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		opieki zdrowotnej są zgodne z Zał. D do Sprawozdania Krajowego 2019, gdzie wskazano wspieranie przejścia z opieki szpitalnej na przystępne cenowo i wysokiej jakości usługi w zakresie opieki domowej i usługi środowiskowe, a także w celu koordynacji opieki zdrowotnej, w tym opieki długoterminowej. Planowane przedsięwzięcia uwzględnią wspieranie równego dostępu do opieki zdrowotnej grup defaworyzowanych, wzmocnienie opieki ambulatoryjnej podstawowej i specjalistycznej, integrację opieki, promocję i profilaktykę zdrowotną i cyfrowe rozwiązania w zakresie zdrowia.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	Szerokie uczestnictwo kulturalne sprzyja rozwojowi społeczeństwa opartego na wiedzy. Wysoka aktywność w tym obszarze to również sposób na wyrównywanie szans społecznych oraz – co jest niesłychanie istotne – inwestowanie w kapitał ludzki. Kultura to świadectwo rozwoju społeczności, należy więc zadbać o jej możliwie jak najszerszy rozwój, przynajmniej w skali regionalnej, poprzez stworzenie odpowiedniej bazy materialnej. Z analiz regionalnych wynika, że w regionie ma swoją siedzibę niedostateczna liczba instytucji kultury o znaczeniu ponadregionalnym. Województwo zachodniopomorskie na tle innych regionów wyróżnia odnoszenie się do sąsiedztwa morza i jego zasobów – zarówno w ogólnie pojętym stylu życia, jak również w działalności ekonomicznej. Bogactwo walorów naturalnych województwa tworzy jego specyfikę, a jednocześnie stanowi stale niewykorzystany w pełni potencjał regionu.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		Większość jezior nadaje się doskonale do zagospodarowania pod kątem turystyki i rekreacji, ale tylko nieliczne posiadają odpowiednią infrastrukturę do uprawiania sportów wodnych. Dodatkowego impulsu rozwojowego wymaga proces zagospodarowania szlaków wodnych atrakcyjnych dla kajakarzy – Drawy, Iny, Regi, Parsęty czy Piławy. Ponadto poza pasem wybrzeża region nie posiada rozwiniętej infrastruktury służącej obsłudze ruchu turystycznego. Ten deficyt jest dostrzegalny w szczególności na obszarach wiejskich. Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się zabytki o międzynarodowej renomie, niestety wiele z nich wymaga renowacji oraz przywrócenia dawnej świetności. Ponieważ ruch turystyczny ukierunkowany jest nie tylko na wypoczynek nadwodny, ale również na aktywność związaną ze zwiedzaniem miejsc związanych z historią i kulturą regionu, ważną kwestię stanowi udostępnienie zabytków i ich otoczenia. Turystyka odgrywa ogromną rolę w rozwoju regionu. Wynika to z jej ogromnego potencjału w dziedzinie stymulowania innych sektorów oraz tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych ludzi.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez	Sytuacja na zachodniopomorskim rynku pracy przed kryzysem wywołanym pandemią COVID-19 była dobra - aktywność zawodowa była coraz wyższa, a stopa bezrobocia ulegała zmniejszeniu. W lutym 2021 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie zachodniopomorskim wyniosła 8,8% i była o 1,6 p.p. wyższa niż przed rokiem. Wzrost bezrobocia w skali roku odnotowano we

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;	wszystkich regionach, największy w woj. zachodniopomorskim. Na koniec lutego 2021 r. w rejestrach PUP znajdowało się 55 030 osób bezrobotnych, tj. o 10 231 osób (22,8%) więcej niż w analogicznym miesiącu w 2020 r. W strukturze bezrobotnych większość stanowiły kobiety - 54,4%, osoby od 25 do 34 roku życia - 25,9%, osoby posiadające staż pracy od roku do 5 lat – 25,9% oraz pozostające poza zatrudnieniem powyżej 24 miesięcy – 21,8%. Co trzecia osoba bezrobotna posiada wykształcenie gimnazjalne lub niższe.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	Jednymi z najważniejszych czynników wpływających na przyszły stan zachodniopomorskiego rynku pracy są przemiany demograficzne, które od lat wykazują niekorzystne tendencje demograficzne. Przewidywane utrzymanie się trendu demograficznego, jakim jest starzenie się społeczeństwa, a w konsekwencji uszczuplanie zasobów rynku pracy, wymuszają podejmowanie działań zmierzających do maksymalizacji wykorzystania zasobów kapitału ludzkiego. Pogłębiająca się luka na rynku pracy wskazująca na deficyt pracownika w korelacji z niedostosowaniem ich kompetencji do potrzeb nowoczesnej gospodarki, stawia nowe wyzwania przed Publicznymi Służbami Zatrudnienia.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad	Kobiety na rynku pracy znajdują się w gorszej sytuacji niż mężczyźni. Potwierdzają to utrzymujące się od lat niższe wartości wskaźnika zatrudnienia i wskaźnika aktywności zawodowej oraz wyższy poziom bezrobocia. Według stanu na koniec grudnia 2021 r. w woj.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	zachodniopomorskim udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 55,9% i był o 1,1 p. proc. wyższy niż przed rokiem. Najwięcej bezrobotnych kobiet było w wieku 25–34 lata. Osoby długotrwale poszukujące pracy stanowiły 47,6% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, z czego 51,2% to kobiety (wobec 43,0% w 2020 r.). Udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie osób w wieku 15–89 lat był wyższy wśród mężczyzn i wyniósł w III kwartale 2021 r. 66,3%, natomiast w populacji kobiet odsetek ten kształtował się na poziomie 50,7%. Wskaźnik zatrudnienia był zdecydowanie wyższy wśród mężczyzn – kształtował się na poziomie 64,3%, podczas gdy wśród kobiet wynosił 49,1% (odpowiednie wartości dla osób w wieku produkcyjnym wynosiły 80,9% oraz 73,4%).
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	W województwie zachodniopomorskim w 2018 r. działalność prowadziło 223 953 przedsiębiorstw (wg rejestru REGON). Dominują mikroprzedsiębiorstwa stanowiąc 96,7% ogółu zarejestrowanych podmiotów (małe 2,7%, średnie 0,6%). Rynek pracy ulega przemianom w bardzo szybkim tempie spowodowanym przez rozwój cyfryzacji, rozkwit technologii czy szybki przepływ informacji. Przedsiębiorcy, którzy dążą do rozwoju firmy, muszą inwestować w rozwój zarówno technologiczny, jak i kapitału ludzkiego. Pracodawca powinien stworzyć swoim pracownikom możliwości rozwoju w ramach wykonywanej przez nich pracy. Współczynnik aktywności zawodowej w 2018 r. dla mieszkańców województwa wyniósł 54,8%. Najniższą aktywnością zawodową

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		charakteryzowały się osoby w wieku 55 lat i więcej. Ma to duże znaczenie dla opieki zdrowotnej, ponieważ po 55 roku życia wzrasta liczba zachorowań i związana z tym liczba interwencji medycznych oraz potrzeb w zakresie zapewnienia wieloprofilowej opieki zdrowotnej.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Na przestrzeni ostatnich lat liczba przedszkoli w regionie systematycznie rośnie, lecz nadal nie jest wystarczająca. W roku szkolnym 2018/2019 w województwie funkcjonowało 426 przedszkoli i tylko 85 na wsi. Miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego było łącznie dla 55 818 dzieci, w tym w samych przedszkolach dla 41 938 dzieci (pozostałe miejsca to oddziały przedszkolne w szkołach, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego). Zauważalna jest tendencja wzrostowa, natomiast sam przyrost liczby przedszkoli nie odzwierciedla popytu na świadczenie tych usług. Poziom egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego jest niski i w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł średnio 55,58 % – o 4,42 p.proc. mniej niż wynik ogólnopolski, z matematyki - 42,20 % przy średniej ogólnopolskiej o 4,8 p. proc. wyższej. Z języków angielskiego i niemieckiego osiągnęli wynik o 3 p. proc. niższy od średniej krajowej. Średnie wyniki matur w województwie wynoszą ok. 70% i wypadają poniżej średniej dla całego kraju. Poziom kształcenia uczniów w zakresie kompetencji zawodowych nie jest satysfakcjonujący. Programy nauczania i kierunki kształcenia nie są dostosowane do potrzeb regionalnego/ lokalnego rynku pracy. Natomiast współpraca szkół z przedsiębiorcami w szczególności w obszarze

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		związanym chociażby z rozwojem nowych technologii czy automatyzacją jest rzadko nawiązywana.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	Wg informacji wskazanych w „Monitorze edukacji i kształcenia 2019”, jeden z kluczowych wskaźników w dziedzinie kształcenia i szkolenia – udział dorosłych w wieku 25-64 lat w kształceniu ustawicznym, wyniósł w Polsce w 2018 roku 5,7%. Liczbę tę zestawiono ze wskaźnikiem procentowym oszacowanym w roku 2009, który wynosił 4,7%. Przez dekadę liczba osób biorących udział w kształceniu ustawicznym w Polsce zwiększyła się o 1 p.p, a zatem jest to nieznaczny wzrost. Dla porównania, średnia dla Unii Europejskiej wyniosła w 2009 roku 9,5%, aby do 2018 roku wzrosnąć do wartości 11,1%. Faktem jest zatem utrzymywanie się nadal na niskim poziomie odsetka osób uczestniczących w kształceniu dorosłych. W zakresie uzyskiwania kwalifikacji na poziomie ponadgimnazjalnym przez osoby dorosłe, jedynie 7,6% Polaków takich kwalifikacji nie uzyskało. W porównaniu do średniej w UE, która wyniosła prawie 22%, jest to zadowalający wynik. Jeśli chodzi natomiast o osoby dorosłe o statusie osoby zatrudnionej, posiadające niskie kwalifikacje zgodnie z informacjami wskazanymi w „Monitorze edukacji i kształcenia 2019”, ich odsetek wynosił już 43,1% i zbliżony jest do średniej w UE, która wynosi prawie 57%. Wskazuje to jednoznacznie, że wyzwaniem dla regionu wciąż pozostaje konieczność podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez Polaków oraz podkreśla fakt, że edukacja tak naprawdę nie ma wyznaczonego

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		horyzontu końcowego, a jej permanentny charakter wpływa bezpośrednio na całokształt życia zawodowego. Do tego przykłada się również dynamiczne zmieniający się rynek pracy: nowe technologie, cyfryzacja, automatyzacja, zmiany klimatyczne, które powodują, że konieczne jest dostosowanie kwalifikacji osób dorosłych do zmieniających się potrzeb gospodarki.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	Z ogólnej liczby osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej, 80% otrzymało świadczenie pieniężne Z powodu ubóstwa pomoc społeczną przyznano w 2018 r. 24 528 osobom. Głównym powodem przyznawania świadczeń z systemu pomocy społecznej – obok ubóstwa - jest bezrobocie. Stopa bezrobocia w Polsce w grudniu 2018 r. wynosiła 5,8%. Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim jest zróżnicowane terytorialnie. Ogólna liczba ludności w wieku 15 lat i więcej wyniosła 1 342 tys., przy czym liczba aktywnych zawodowo wyniosła 735 000 osób, a biernych zawodowo 607 tys. osób. Wśród osób wykluczonych dużą grupę stanowią osoby niepełnosprawne. W Polsce pod koniec 2018 r. pracujące osoby z niepełnosprawnością stanowiły 3,6% ogólnej liczby pracujących. Różnice między aktywnością zawodową osób sprawnych i z niepełnosprawnością są znaczące. W roku 2017 współczynnik aktywności zawodowej osób sprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 79,8%, wskaźnik zatrudnienia 75,9%, a stopa bezrobocia 4,9%. Różnica między wskaźnikiem zatrudnienia osób sprawnych a osób z niepełnosprawnością w wieku produkcyjnym wynosiła 49,6% a między stopą

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		bezrobocia tych dwóch grup 4,4 pkt %. Dlatego konieczne jest wyrównywanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tak, aby włączać je w życie społeczne oraz ułatwiać integrację na rynku pracy. ~~Część działań będzie realizowana z wykorzystaniem instrumentu RLKS.~~
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	W województwie zachodniopomorskim liczba cudzoziemców posiadających ważne dokumenty uprawniające do pobytu w Polsce wydane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego w 2018 r. wyniosła 20 252. W porównaniu z danymi z roku 2016 liczba ta zwiększyła się o 31,26%. Według danych z analizy „Powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcom na podstawie oświadczenia pracodawcy w województwie zachodniopomorskim w 2017 roku", na obszarze województwa zachodniopomorskiego pracodawcy lub podmioty zamierzające powierzyć wykonywanie krótkoterminowej pracy cudzoziemcowi złożyli łącznie 70 478 niezbędnych oświadczeń wobec 55 604 rok wcześniej. Liczba złożonych oświadczeń jest zróżnicowana terytorialnie. Powyższe dane pokazują, że należy zapewnić migrantom warunki sprzyjające ich integracji ze społecznością lokalną, w środowisku zawodowym czy szkolnym, z zachowaniem różnorodności kulturowej.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie	Analizując strukturę ludności województwa zachodniopomorskiego w oparciu o zestawienie jej według ekonomicznych grup wieku, stwierdzić można, że wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Ta niekorzystna zmiana w strukturze wiekowej populacji związana jest ze

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	wzrostem współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi i postępującym procesem starzenia się społeczeństwa. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem ulega systematycznemu zwiększeniu. Jednocześnie, co 25 mieszkaniec Pomorza Zachodniego w wieku poprodukcyjnym jest beneficjentem pomocy społecznej. W kontekście danych za 2020 oraz prognoz demograficznych na 2025 rok obejmujących liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym, wartości te będą wzrastać, a co za tym idzie – wzrastać będzie również liczba osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Niezbędne jest zatem zwiększanie dostępu do usług społecznych świadczonych w formule zdeinstytucjonalizowanej, w miejscu zamieszkania osoby wymagającej wsparcia, z wykorzystaniem pomocy środowiskowej.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	W województwie w 2018 r. funkcjonowały ogółem 2 408 rodziny zastępcze. Sprawowały one opiekę nad 3 717 dziećmi. Wśród rodzinnych form pieczy zastępczej 1 626 funkcjonowało w formie rodziny zastępczej spokrewnionej, 604 rodziny zastępcze niezawodowe, 119 rodziny zastępcze zawodowe oraz 59 jako rodzinne domy dziecka. W zakresie rodzinnej pieczy zastępczej nastąpił spadek liczby rodzin zastępczych spokrewnionych i rodzin zastępczych niezawodowych. Najwięcej rodzin zastępczych spokrewnionych występuje w powiecie m. Szczecin (384), w powiecie stargardzkim (125) i goleniowskim (105), natomiast najmniej w powiecie łobeskim (22). W

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		2019 r. na terenie województwa prowadzonych było 60 placówek opiekuńczo-wychowawczych. W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej prowadzone były 22 placówki typu socjalizacyjnego, 23 placówki łączące zadania placówek, 14 placówek typu rodzinnego oraz 1 typu interwencyjnego. W placówkach tych, na koniec roku 2018 przebywało 880 dzieci, o 18 dzieci mniej niż w roku ubiegłym. W 2018 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczono 273 dzieci, a 140 ją opuściło, z czego 68 powróciło do rodzin naturalnych. W obliczu przedstawionych danych niezbędne jest wspieranie rodziny jako podstawowej komórki warunkującej prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa, również poprzez interwencję kryzysową, aby zapobiegać jej rozpadowi oraz konieczności zapewnienia dziecku pieczy zastępczej, a także wspieranie rodzicielstwa zastępczego oraz deinstytucjonalizacji całego systemu na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.	RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	Dotychczasowe doświadczenia oraz dokumenty programowe wskazują na potrzebę odejścia od interwencji punktowej na rzecz realizacji wielosektorowych strategii terytorialnych. Instrumenty ZIT realizowane w Miejskich Obszarach Funkcjonalnych partnerstw zbudowanych na obszarze całego województwa zapewnią realizację projektów odpowiadających zidentyfikowanym terytorialnie potencjałom i deficytom, powiązanych i komplementarnych, efektywnych pod względem kosztów, o szerszym oddziaływaniu prorozwojowym i skali rozwiązywanych problemów. Skoordynowana terytorialnie interwencja, ukierunkowana na

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		wzmocnienie potencjałów rozwojowych danych obszarów, będzie przyczyniała się do wzmacniania lokalnych powiązań oraz wzrostu potencjału gospodarczego regionu.
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.	RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	Dotychczasowe doświadczenia oraz dokumenty programowe wskazują na potrzebę odejścia od interwencji punktowej na rzecz realizacji wielosektorowych strategii terytorialnych. Instrument IIT realizowany w Obszarach Funkcjonalnych partnerstw zbudowanych na obszarze, gdzie nie ma miasta rdzeniowego, zapewni realizację projektów odpowiadających zidentyfikowanym terytorialnie potencjałom i deficytom, powiązanych i komplementarnych, efektywnych pod względem kosztów, o szerszym oddziaływaniu prorozwojowym i skali rozwiązywanych problemów. Skoordynowana terytorialnie interwencja, ukierunkowana na wzmocnienie potencjałów rozwojowych danych obszarów, będzie przyczyniała się do wzmacniania lokalnych powiązań oraz wzrostu potencjału gospodarczego regionu.

* Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1. Priorytet: 1. Priorytet 1 – Fundusze Europejskie na rzecz przedsiębiorczego Pomorza Zachodniego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie w ramach przedmiotowego celu szczegółowego będzie koncentrować się na inteligentnych specjalizacjach Pomorza Zachodniego, którymi są: *Inteligentne metody wytwarzania wyrobów i maszyn, Przetwórstwo naturalne nowej generacji, Produkty chemiczne dla zrównoważonego rozwoju, Technologie i usługi przyszłości, Niebieska gospodarka i zielony transport, Turystyka i jakość życia* oraz uzupełniająco na wyłaniających się specjalizacjach z Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO). Wszystkie działania w ramach tego celu muszą być zgodne z RIS. Doświadczenia we wspieraniu IS potwierdzają skuteczność i celowość dotychczasowej interwencji i uzasadnia rozszerzenie zakresu dostępnej oferty stanowiącej element trwałego angażowania MŚP w rozwój obszarów IS zwłaszcza poprzez sieci kontaktów i współpracy w obszarach B+R.

Z uwagi na niedoskonałości rynku i trudności z pozyskaniem finansowania rynkowego dla projektów B+R konieczna jest kontynuacja wsparcia działalności innowacyjnej i badawczej firm. Należy wspierać przedsiębiorstwa niezależnie od ich statusu, ponieważ każde z nich pełni ważną i odmienną funkcję w ekosystemie innowacji. Tyczy się to zarówno nowych firm, doświadczonych MŚP, jak i dużych przedsiębiorstw (w tym small mid-caps i mid-caps), jako liderów łańcuchów wartości i produkcji, w które włączone są podmioty sektora MŚP. Zakłada się, że głównymi beneficjentami wsparcia będą mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, dla których zgodnie z obowiązującymi przepisami przewidziano zachętę w postaci wyższych poziomów dofinansowania. Przedsiębiorstwa inne niż MŚP będą mogły ubiegać się o finansowanie projektów B+R, przy czym wsparcie dla nich będzie udzielane z uwzględnieniem warunków określonych w art. 5.2 Rozporządzenia UE 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności.

Wspierane będą projekty B+R o różnej wielkości – począwszy od niewielkich projektów obejmujących zakup usług badawczych, przez większe projekty B+R realizowane samodzielnie, po projekty realizowane we współpracy z innymi przedsiębiorstwami lub z organizacjami badawczymi. Przy czym planuje się zastosowanie zachęt do realizacji projektów we współpracy (pomiędzy przedsiębiorstwami, jaki i z jednostkami naukowymi), gdyż tego typu działania zwiększają generowanie innowacji, transfer wiedzy i technologii. Finansowanie infrastruktury B+R nie będzie podstawowym obszarem wsparcia w ramach przedmiotowego celu szczegółowego.

Przedsiębiorstwa w szczególności MŚP będą miały możliwość ubiegania się o finansowanie projektów kompleksowych (rozumianych jako projekt lub wiązka projektów), realizowanych samodzielnie lub we współpracy z innymi przedsiębiorstwami. Pozwoli to na lepsze dostosowanie pomocy do realnych potrzeb odbiorcy, zawodności rynku oraz stopnia zaawansowania technologicznego projektów. Modułowe podejście stworzy przedsiębiorstwom możliwość kompleksowego finansowania kilku elementów procesu badawczego, w zależności od ich bieżących potrzeb, a Instytucji Zarządzającej FEPZ umożliwi dopasowanie poziomu dofinansowania do stopnia ryzyka właściwego dla danego etapu. Największym ryzykiem niepowodzenia objęty jest etap prac badawczych w związku z tym będzie miał on najwyższy poziom dofinansowania. Obowiązkowym elementem projektów kompleksowych będzie realizacja komponentu B+R (badania przemysłowe i/lub eksperymentalne prace rozwojowe), dodatkowo możliwe będzie ubieganie się w ramach projektu o wsparcie na wdrożenie wyników B+R, rozwój niezbędnej bazy laboratoryjnej, prace przedwdrożeniowe, ochronę własności intelektualnej czy rozwój kompetencji personelu badawczego.

Dalsze zwiększanie potencjału gospodarki do tworzenia innowacyjnych rozwiązań wymaga także wzmocnienia podaży innowacji ze strony sektora nauki. W tym celu wspierane będą inwestycje w publiczną infrastrukturę B+R (w tym doposażenie istniejących zasobów) wraz z możliwością poprawy stopnia cyfryzacji jednostek naukowych oraz rozwojem kompetencji kadr w zarządzaniu infrastrukturą badawczą i komercjalizacji wyników prac B+R.

Niezależnie od sposobu wykorzystania infrastruktury (gospodarczo i/lub niegospodarczo) celem wspieranych przedsięwzięć będzie zwiększanie potencjału organizacji badawczych do tworzenia i poszukiwania innowacyjnych rozwiązań na rzecz regionalnej gospodarki i przedsiębiorstw. Projekt dotyczący publicznej infrastruktury badawczej będzie realizowany na warunkach wynikających z UP.

Ważnym elementem przedsięwzięć planowanych w ramach celu szczegółowego będzie wykorzystanie szans rozwoju w obszarze zielonych technologii oraz transformacja do zielonej gospodarki. Projekty ukierunkowane na poszukiwanie rozwiązań w tym zakresie będą traktowane priorytetowo – poprzez premiowanie projektów na poziomie kryteriów oceny czy organizację dedykowanych naborów.

Niezbędne są także dalsze działania na rzecz wypracowania efektywnych mechanizmów zaangażowania przedsiębiorców, JST i IOB w proces przedsiębiorczego odkrywania. Przewidywany do realizacji w tym zakresie projekt Samorządu Województwa ma wymiar długofalowy i modułowy. Realizowane w nim działania będą koncentrować się na stworzeniu przyjaznego innowacjom otoczenia gospodarczego i społecznego. Do kluczowych obszarów (modułów), które mogą być realizowane w ramach projektu i mają na celu zwiększenie potencjału gospodarki do tworzenia innowacyjnych rozwiązań należą działania mające na celu:

- upowszechnianie działalności B+R+I;
- zwiększenie podaży rozwiązań B+R poprzez granty dla interdyscyplinarnych zespołów naukowych;
- wsparcie rozwoju współpracy między: (1) przedsiębiorstwami, (2) przedsiębiorstwami a sektorem nauki oraz (3) przedsiębiorstwami, sektorem nauki, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz podmiotami sektora publicznego w procesie tworzenia, rozwoju i wdrażania innowacji oraz rozwoju mechanizmów dyfuzji wiedzy w gospodarce, jak również transferu technologii;
- wsparcie potencjału klastrów zalążkowych i wzrostowych regionalnych w związku z wprowadzaniem nowych usług (z koncentracją na klastrach, które historycznie udowodniły swoją wartość dla członków);
- budowanie i rozwijanie kompetencji instytucji tworzących ekosystem innowacji oraz ich sieciowanie;
- monitorowanie rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu;

- rozwój regionalnego ekosystemu startupowego.

Duża liczba przedsiębiorstw współpracujących w ramach określonych branż zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia wyższego poziomu wydajności i innowacji. To również skuteczne narzędzie wspierające proces dyfuzji innowacji i transferu wiedzy ze sfery B+R do przedsiębiorstw. Stąd tak istotne jest wsparcie powiązań klastrowych oraz sieciowania przedsiębiorstw i instytucji. Jednym z działań będzie mobilizacja przedsiębiorstw do podejmowania współpracy na płaszczyźnie regionalnej na jak najwcześniejszym etapie, np. poprzez identyfikację priorytetowych obszarów badawczych w danej specjalizacji.

W ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania zakłada się także realizację działań związanych z opracowywaniem i testowaniem nowych instrumentów w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby i wyzwania gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Celem jest m.in. pobudzenie sektora naukowego do tworzenia rozwiązań szytych na miarę w odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby grup przedsiębiorstw.

Z uwagi na bardzo szerokie spektrum planowanych do realizacji działań w zakresie PPO zakłada się, że poszczególne obszary wsparcia będą mogły być implementowane także poprzez konkursy dla np. klastrów, IOB bądź też przedsięwzięć - w pilotażowej formie realizowanych w partnerstwach klastrów, IOB i Samorządu Województwa. Celem tego typu działań jest bowiem zwiększenie zaangażowania klastrów oraz IOB w realizację regionalnej strategii innowacji, w kreowanie nowatorskich pomysłów i rozwiązań, w zacieśnianie współpracy przedsięborstw i jednostek naukowych, itp. Forma realizacji poszczególnych modułów zostanie zoptymalizowana – dostosowana do zdolności organizacyjnej i finansowej poszczególnych instytucji oraz przepisów, w szczególności w zakresie zamówień publicznych.

Jednym z działań podejmowanych w ramach celu szczegółowego będzie przygotowanie IOB i klastrów do świadczenia wysokiej jakości proinnowacyjnych usług na rzecz przedsiębiorstw, w tym usług doradczych/brokerskich w zakresie opracowania i wdrożenia innowacji produktowych i procesowych o charakterze technologicznym, doradztwa w zarządzaniu własnością intelektualną, wdrażania nowych modeli biznesowych.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa (w tym small mid caps i mid caps) i ich konsorcja,
- organizacje badawcze,
- jednostki naukowe,
- instytuty badawcze,
- szkoły wyższe,
- podmioty tworzące ekosystem innowacji, w tym Instytucje Otoczenia Biznesu, klastry,
- samorząd województwa,

- konsorcja naukowo – przemysłowe,
- centra badawczo – rozwojowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W trosce o to, aby kobiety i mężczyźni mieli równy udział we wszystkich sferach życia, czynnego uczestnictwa w obszarze badań i rozwoju, wdrożone zostaną działania promujące równość szans. Przewidziane zostaną działania umożliwiające podnoszenie wiedzy i świadomości dot. m.in. wsparcie kompetencji zarządzania różnorodnością, wsparcia kompetencji managerskich w nauce, unikania stereotypów itp.

Działania w celu szczegółowym (i) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu UE (TFUE), do przestrzegania których zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

W procesie przygotowywania i wdrażania programów IZ zapewni ochronę i równe korzystanie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel szczegółowy (i) FEPZ oraz Horyzont Europa w sposób komplementarny koncentrują się na obszarze badań naukowych i prac rozwojowych, innowacji oraz rozprzestrzenianiu nowoczesnych technologii. Mając na uwadze skalę korzyści i doświadczeń płynących z realizacji projektów w ramach Horyzontu zakłada się, iż system wdrażania FEPZ będzie uwzględniał następujące mechanizmy synergii i komplementarności z Horyzont Europa:

- zastosowanie preferencji (na poziomie kryteriów) dla podmiotów posiadających doświadczenie w realizacji/realizujących projekty w ramach Horyzont Europa;
- promocja dobrych praktyk w zakresie ubiegania się o finansowanie z programu Horyzont 2020 oraz Horyzont Europa, np. podczas wydarzeń i spotkań z przedsiębiorcami prowadzonymi w ramach PPO;
- wdrażanie dobrych praktyk, np. zastosowanie w FEPZ uproszczeń systemu rozliczania projektów B+R wypracowanie Horyzont Europa.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego (i) FEPZ będą także komplementarne z Celem szczegółowym 1.1 „Badania i innowacje" Programu Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska. Ze względu na specyfikę przedmiotowego programu koordynacja z FEPZ zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w kraju związkowym Meklemburgia-Pomorze Przednie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Komitetu Monitorującego Programu Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska. Zakłada się także wymianę dobrych praktyk i doświadczeń pomiędzy beneficjentami programów, np. podczas giełd kooperacyjnych i spotkań organizowanych w ramach Forum Innowacji.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Dotacje obejmą niedochodowe projekty z zakresu PPO, realizowane przez Samorząd Województwa.

Projekty B+R będą finansowane dotacyjnie, z możliwością finansowania wdrożeń B+R w formie dotacji warunkowej.

Uzasadnienie:

a. b.duże ryzyko projektów B+R, zróżnicowane w zależności od etapu projektu. Specyfika regionalna i kumulacja ryzyk powoduje, że przewidywana stopa zwrotu z inwestycji w B+R jest odalona w czasie i niepewna. Powstrzymuje to MŚP od podejmowania działań B+R

b. inwestycje w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw mają charakter kosztowy, nie generują zysku po zakończeniu realizacji projektu, są pierwszym etapem procesu B+R

c. brak masy krytycznej dla budowania odrębnego IF w obszarze wdrożeń B+R (koszty obsługi i ryzyka niewspółmierne do efektów i skali)

d. zwiększenie nakładów na B+R stanowi jedno z kluczowych wyzwań w regionie. Zastosowanie dotacji pozwoli zbudować system wyboru i oceny projektów w taki sposób, by dofinansowaniem obejmowane były projekty o jak najwyższym potencjale B+R+I, wpisujące się w cele i założenia polityki gospodarczej WZP.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	5,00	~~176,00~~w trakcie wyliczania
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	5,00	~~34,00~~w trakcie wyliczania
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	0,00	~~142,00~~w trakcie wyliczania
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO08	Nominalna wartość sprzętu na potrzeby badań naukowych i innowacji	EUR	0,00	4 800 000,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	9 696 000,00	CST 2021	

1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0,00	2021	7,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	004. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w publicznych ośrodkach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	6 ~~0~~8<u>0</u>0 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	010. Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów	28 000 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	011. Działania badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów	~~2 000 000~~<u>400 000</u>,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	024. Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	3 400 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	028. Transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, ośrodkami badań naukowych i sektorem szkolnictwa wyższego	~~8~~<u>2</u> ~~000~~638 ~~000~~755,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	029. Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, ośrodkami badań naukowych i uniwersytetami koncentrujące się na gospodarce niskoemisyjnej, odporności i przystosowaniu się do zmiany klimatu	1 ~~0~~3<u>0</u>0 000,00
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	030. Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami koncentrujące się na gospodarce o obiegu zamkniętym	1 000 000,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~49 400 000~~43 538 <u>755</u>,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~49 400 000~~43 538 755,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~49 400 000~~43 538 755,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~49 400 000~~43 538 755,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~49 400 000~~43 538 755,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~49 400 000~~43 538 755,00
1	RSO1.1	Ogółem			~~49 400 000~~43 538 755,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego projekty będą się koncentrowały na transformacji cyfrowej regionu. Projekty przyczyniały się będą do realizacji Agendy Cyfrowej Unii Europejskiej oraz przekształcania gospodarki regionalnej w kierunku gospodarki 4.0.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, przewiduje się wsparcie projektów administracji oraz działania skierowane bezpośrednio do mieszkanek i mieszkańców obejmujące:

- transformację cyfrową urzędów polegającą na wdrożeniu programów stymulujących wprowadzanie w sektorze publicznym rozwiązań cyfrowych i nowych e-usług poprzez m.in. udostępnianie w trybie otwartym danych w bardzo szerokim zakresie np. dot. ruchu pasażerskiego, ruchu turystycznego, dostępności transportowej ośrodków miejskich.
- wsparcie rozwoju innowacyjnych usług cyfrowych dla przedsiębiorstw. np. poprzez dostarczanie bezpłatnych narzędzi pozwalających na wykorzystanie danych świadczonych jako serwis "na żądanie";

Powstaną nowoczesne i innowacyjne narzędzia cyfrowe umożliwiające przedsiębiorstwom wykorzystywanie danych z wielu obszarów, które do tej pory nie były dla nich dostępne lub były dostępne w bardzo ograniczonym zakresie. Realizacja tego typu wsparcia przyczyni się do szybszej transformacji cyfrowej i pozytywnie wpłynie na rozwój gospodarczy regionu. Zastosowanie przez przedsiębiorców innowacyjnych narzędzi do wykonywania analiz z monitoringu danych jak również analiz danych otwartych tworzonych i udostępnianych przez Samorząd Województwa umożliwi realizację potrzeb biznesowych w zakresie między innymi turystyki, transportu czy zielonej transformacji.

- cyfryzację i zwiększanie dostępności danych publicznych, a także cyfrowych zasobów o znacznym potencjale ponownego wykorzystania, pozostających w dyspozycji podmiotów spoza sektora publicznego, jako katalizatora popytu na produkty rewolucji cyfrowej;
- zapewnienie spójnego systemu standaryzacji i interoperacyjności całego środowiska cyfrowego w sferze publicznej i pozarządowej z naciskiem na wysoki poziom cyberbezpieczeństwa.

Zaplanowana interwencja zakłada przede wszystkim zwiększenie zaawansowania cyfrowego sektora publicznego i pozarządowego. Wynika to ze zidentyfikowanych w regionie potrzeb. W województwie konieczne jest wsparcie rozwoju sprawnej, efektywnej opieki zdrowotnej poprzez tworzenie i zapewnienie wysokiej jakość e-usług oraz wdrażanie idei kompleksowego i zindywidualizowanego podejścia cyfrowego do procesu diagnostyczno-terapeutycznego pacjenta), z uwzględnieniem racjonalnego wydatkowania środków na ten cel. Wdrażanie i upowszechnianie działań cyfrowych będzie oparte na powiązaniach funkcjonalnych ośrodków medycznych i współdziałaniu wszystkich interesariuszy sektora ochrony zdrowia oraz komplementarności z rozwiązaniami szczebla krajowego. Stworzenie sytemu wymaga, znacznego przeskalowania, unifikacji i dostosowania do wymagań,

zgodnie ze specyfiką działań realizowanych regionalnie, dedykowanych wielu podmiotom i grupom interesariuszy. Nie istnieją na rynku gotowe produkty lub rozwiązania realizujące w pełni zaplanowany zakres osiąganych e-usług w sektorze medycznym.

Ważnym działaniem w zakresie informatyzacji w obszarze zdrowia będzie sukcesywne wprowadzanie świadczenia usług zdrowotnych i opiekuńczych w modelu telemedycznym. Planuje się także stworzenie produktów lub usług cyfrowych, które będą stosowały elementy sztucznej inteligencji umożliwiające personelowi lepsze wykorzystanie swojej wiedzy poprzez wydobycie wartościowych informacji z dużych zestawów danych. Na ich podstawie możliwe będzie rekomendowanie praktycznych użytecznych wyników analiz mających zastosowanie w procesie leczenia.

Nie mniej istotne jest wsparcie samorządów lokalnych i samorządu regionalnego w zakresie cyfryzacji.

Samorządy terytorialne muszą usprawniać swoje funkcjonowanie zarówno względem obywateli, umożliwiając realizację coraz większej liczby usług przez internet, ale także wdrażać systemy wspierania zarządzania jednostką, w tym systemy wspierania podejmowania decyzji czy zarządzania budżetem (m.in. wykorzystanie monitoringu danych dla spójnego transgranicznego regionu poprzez udostępnienie zharmonizowanych danych, np. porównawczych w przyjętym horyzoncie czasowym w drodze wykorzystania danych geoprzestrzennych i danych pozyskiwanych w ramach statystyki publicznej; zapewnienie nowych możliwości w zakresie analizy zjawisk, diagnozy sytuacji oraz monitoringu na obszarach transgranicznych).

Ważnym obszarem wsparcia instytucji jest również cyfryzacja procesów inwestycyjnych, w tym przygotowanie cyfrowych danych przestrzennych i geodezyjnych, które umożliwią realizację spraw urzędowych drogą elektroniczną. Istotne są także działania podejmowane na rzecz szerokiego ucyfrowienia usług związanych z realizacją zadań obejmujących między innymi takie obszary jak turystyka, sport, rolnictwo, ochrona środowiska, komunikacja i organizacja transportu oraz mobilność realizowanych z wykorzystaniem danych przestrzennych. Stworzenie narzędzi cyfrowych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych z tak wielu dziedzin przyczyni się do transformacji cyfrowej przedsiębiorstw, instytucji i urzędów.

Planowane do podjęcia w ramach celu szczegółowego przedsięwzięcia mają na celu wdrożenie nowych usług cyfrowych, a także znaczącą modyfikację jakościową usług świadczonych obecnie dla ulepszenia i poprawienia efektywności i ich funkcjonowania dla obywateli i przedsiębiorców. W ramach planowanych do realizacji projektów do nowych usług należą np. te związane z wdrożeniem transgranicznego monitoringu danych; z wdrożeniem narzędzi i usług w zakresie prawidłowej realizacji, nadzoru i monitoringu regionalnego planu transportowego czy usług umożliwiających wykorzystanie narzędzi wspierających procesy leczenia, opartych o elementy Sztucznej Inteligencji (AI).

Wsparcie w ramach celu szczegółowego przyczyni się do realizacji celów Agendy Cyfrowej UE w zakresie cyfrowej transformacji polskiej gospodarki, w tym rozwoju Przemysłu 4.0, e-administracji oraz modeli biznesowych wykorzystujących rozwiązania cyfrowe, opartych na gromadzeniu, analizie, wymianie i przetwarzaniu danych m.in. na potrzeby rozwoju nowych technologii. Projekty w zakresie cyfryzacji będą poprzedzane analizami kosztów i korzyści oraz będą uwzględniać zasady interoperacyjności i komplementarności planowanych e-usług z poziomem krajowym oraz zgodność z pryncypiami Architektury Informacyjnej Państwa (kompatybilnymi z Europejskimi ramami interoperacyjności (COM(2017) 134).

Planuje się wspierać jedynie e-usługi o **pełnej dostępności online** (4-5 poziom dojrzałości). Inwestycje w infrastrukturę lub sprzęt będą uzasadnione celami projektu i zidentyfikowanymi potrzebami wynikającymi z braku wystarczających zasobów w administracji publicznej niezbędnych do tworzenia, wdrażania lub obsługi e-usług publicznych.

Digitalizacja zasobów naukowych, kulturalnych i rządowych będzie odbywać się zgodnie z dyrektywą w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (dyrektywa (UE) 2019/1024).

Projekty z zakresu geodezji uzgadniane będą z Głównym Geodetą Kraju.

Projekty e-zdrowia muszą posiadać pozytywną opinię ministra właściwego do spraw zdrowia w zakresie zgodności projektu z dokumentami strategicznymi i programowymi w obszarze cyfrowego zdrowia oraz jego komplementarności i interoperacyjności z centralnymi rozwiązaniami e-zdrowia. Będą także podlegały uzgodnieniom na forum Komitetu Sterującego zgodnie z przyjętym systemem koordynacji.

Beneficjenci wsparcia zobowiązani będą do tworzenia i świadczenia usług elektronicznych spełniających standardy dostępności (określone w ustawach w sprawie dostępności oraz w dyrektywie w sprawie dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych (UE) 2016/2102).W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- przedsiębiorstwa,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- podmioty lecznicze,
- mieszkanki i mieszkańcy województwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Beneficjenci wsparcia w ramach celu szczegółowego (ii) zobowiązani będą do tworzenia produktów i świadczenia usług spełniających standardy dostępności zgodnie z dyrektywą (UE) 2019/882. Działania w zakresie tworzenia stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego będą zgodne z dyrektywą 2016/2102. Tworzone treści w możliwie największym stopniu odpowiadać będą na potrzeby osób starszych, osób o niskim poziomie wykształcenia, mieszkańcow wsi czy osób z niepełnosprawnościami. Rozwój e-administracji czy digitalizacja zasobów w postaci cyfrowej będzie służyć realizacji zasady włączenia społecznego i zapewni ww. osobom szeroki udział w życiu społecznym. Publikowane informacje sektora publicznego będą udostępniane na przejrzystych, skutecznych i niedyskryminacyjnych warunkach. W odniesieniu do dostępności cyfrowej stron internetowych, systemów teleinformatycznych czy dokumentów wymagana będzie zgodność ze standardami WCAG.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom

jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach planowanych do realizacji projektów zakłada się wdrożenie transgranicznego monitoringu danych o bardzo szerokim zasięgu m.in. w zakresie badania potoków pasażerskich, dostępności terytorialnej, ruchu turystycznego oraz zielonej transformacji, obejmującego także dane pochodzące z regionu przygranicznego. Realizacja planowanych działań zakłada kontynuację współpracy z partnerami niemieckimi, w szczególności w zakresie zbierania i pozyskiwania danych. Zaplanowane działania wspierające transformację cyfrową Pomorza Zachodniego będą komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze międzyregionalnym, ponadnarodowym i transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Program Cyfrowa Europa.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach cs 1.2 nie zakłada się bezpośredniego wsparcia przedsiębiorstw, w związku z tym zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa wsparcie realizowane będzie wyłącznie w formie dotacji.

Planowane do realizacji projekty mają na celu poprawę dostępności mieszkańców do szeroko pojętych e-usług i e-zasobów publicznych świadczonych nieodpłatnie. Przedsięwzięcia nie będą nastawione na zysk, nie będą miały charakteru komercyjnego. Ich dugofalowym celem będzie stymulowanie rozwoju społeczno – gospodarczego oraz przyspieszenie transformacji cyfrowej regionu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	instytucje publiczne	0,00	18,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/rok	0,00	2021	3 040,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	016. Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	~~13 500~~20 000 000,00

~~1~~	~~RSO1.2~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~017. Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji zgodne z kryteriami redukcji emisji gazów cieplarnianych lub kryteriami efektywności energetycznej~~	~~6 500 0000~~,00
1	RSO1.2	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	20 000 000,00
1	RSO1.2	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	20 000 000,00
1	RSO1.2	Ogółem			20 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	20 000 000,00
1	RSO1.2	Ogółem			20 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Szeroko rozumiana gospodarka przyszłości wymaga znaczącego zwiększania innowacyjności i produktywności zachodniopomorskich przedsiębiorstw. Filarem gospodarki regionu są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Z uwagi na zidentyfikowane niedoskonałości rynku, na którym działają MŚP niezbędne jest podjęcie działań stymulujących wdrażanie przez MŚP nowych strategii biznesowych opartych na postępie technologicznym, transformacji cyfrowej, zastosowaniu rozwiązań związanych z zieloną gospodarką i dalszej ekspansji na nowe rynki.

Zakłada się, że realizacja zaplanowanego wsparcia pozwoli osiągnąć m.in. następujące cele:

1. zwiększenie liczby MŚP wdrażających innowacyjne rozwiązania, o wysokim poziomie cyfryzacji i automatyzacji procesów,
2. zwiększenie liczby MŚP podejmujących współpracę w zakresie innowacji i wdrożeń,
3. wzrost działalności eksportowej MŚP oraz wzrost udziału w eksporcie zaawansowanych technologicznie produktów,
4. zrównoważony rozwój gospodarki regionu w oparciu o jego endogeniczne potencjały,
5. zapewnienie równomiernego dostępu do dobrej jakości usług Instytucji Otoczenia Biznesu.

Przewidywane w ramach celu szczegółowego działania zakładają rozwijanie potencjału zachodniopomorskich przedsiębiorstw poprzez wsparcie w zakresie tworzenia i wdrażania innowacji, utrzymywania miejsc pracy, zwiększaniu udziału w łańcuchach kooperacji oraz zwiększenie ekspansji zagranicznej.

Zastosowana interwencja publiczna ukierunkowana będzie na dalszą transformację przemysłową regionu, tj. wzrost udziału przemysłu i usług wiedzochłonnych, większą automatyzację, robotyzację i cyfryzację przedsiębiorstw, rozwój przemysłów kreatywnych, zwiększenie wykorzystania wiedzy i nowoczesnych rozwiązań technologicznych we wszystkich sektorach gospodarki.

Stanowi to wyzwanie w zakresie zapewnienia zrównoważonego, a jednocześnie dynamicznego rozwoju regionu. W związku z tym duży nacisk zostanie położony także na uzupełnienie wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw szeregiem działań wzmacniajacych otoczenie gospodarcze.

W tym celu zakłada się następujące typy projektów:

1.wsparcie rozwoju przedsiębiorstw poprzez inwestycje;

MŚP odgrywają znaczącą rolę w stabilizacji społeczno - gospodarczej regionu. Są jednak mniej odporne na gwałtowne zmiany takie jak globalizacja, pandemia, wojna, kryzysy finansowe, itp., Niezbędne jest zapewnienie wszystkim MŚP dostępu do finansowania inwestycji zarówno w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, jak również w kapitał obrotowy. Priorytetem będzie wsparcie rozwoju MŚP działających w obszarze inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego (IS), zarówno tych, które konkurując swymi produktami i usługami na rynkach zagranicznych muszą stale inwestować

w nowoczesne technologie i podnoszenie swojej konkurencyjności, jak i tych, których rozwój oparty jest o naturalne zasoby i potencjały regionu (np. przetwórstwo naturalne nowej generacji, turystyka i jakość życia).

Nie mniej ważne będzie wsparcie transformacji cyfrowej MŚP poprzez inwestycje w wdrażające wyspecjalizowane rozwiązania cyfrowe prowadzące do automatyzacji procesów i robotyzacji przedsiębiorstw wraz z komponentami dotyczącym rozwoju kwalifikacji personelu.

2.innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw na obszarze SSW;

Jednym z większych wyzwań FEPZ będzie aktywizacja gospodarcza obszaru Specjalnej Strefy Włączenia (SSW), na którym zidentyfikowano szereg deficytów spowalniających rozwój tego obszaru. Do zadań Samorządu Województwa należy zapewnienie równomiernego rozwoju regionu. Od lat obserwowana jest koncentracja innowacyjnych inwestycji przedsiębiorstw na terenie obszarów funkcjonalnych – Koszalina i Szczecina. Tymczasem na obszarze SSW obserwuje się wysoki poziom bezrobocia, odpływ wykwalifikowanych pracowników, realizację przez przedsiębiorstwa typowych inwestycji w park maszynowy, brak wyspecjalizowanych IOB i organizacji badawczych. Niezbędne jest zagwarantowanie kompleksowego systemu wsparcia dla przedsiębiorstw podejmujących ryzyko inwestycji na tym obszarze. Pozwoli to pełniej wykorzystywać potencjały regionu i włączyć te przedsiębiorstwa w łańcuchy powiązań gospodarczych regionu. Stanowi to wyzwanie w zakresie zapewnienia zrównoważonego, a jednocześnie dynamicznego rozwoju regionu. W związku z tym duży nacisk zostanie położony także na uzupełnienie wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw szeregiem działań wzmacniających otoczenie gospodarcze.

Z uwagi na przyjęte w regionie priorytety pierwszeństwo we współfinansowaniu będą mieć inwestycje służące innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej, tj. wdrażające wyspecjalizowane rozwiązania cyfrowe prowadzące do automatyzacji procesów i robotyzacji przedsiębiorstw wraz z komponentami dotyczącym rozwoju kwalifikacji personelu oraz zastosowaniu zielonych rozwiązań.

3.przygotowanie i wdrożenie nowych modeli biznesowych przedsiębiorstw (w tym wspólne projekty przedsiębiorstw i IOB);

Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość wymaga od przedsiębiorstw otwartości na zmiany modeli biznesowych, zacieśniania współpracy, wzajemnego uczenia się i budowania wspólnej konkurencyjności. Wspierając działania w tym obszarze, przewiduje się m.in. realizację projektów opartych o współpracę grup przedsiębiorstw w ramach klastrów i/lub z Instytucjami Otoczenia Biznesu. W ramach tego typu projektów możliwa będzie np. realizacja wspólnych projektów przedsiębiorstw, zakładających tworzenie produktów sieciowych (np. wspólny produkt, wspólny znak towarowy, wspólna obsługa klienta, wspólna promocja na nowych rynkach zbytu).

4.internacjonalizacja MŚP, promocja eksportu i przedsiębiorczości;

Przewiduje się także kontynuację działań w zakresie promocji eksportu i dalszej internacjonalizacji MŚP oraz umacnianie wizerunku Pomorza Zachodniego jako regionu innowacyjnego, przyjaznego przedsiębiorcom. Bazując na doświadczeniach poprzednich perspektyw finansowych zakłada się realizację wyłącznie projektów kompleksowych obejmujących m.in. koordynację działań systemowych na rzecz promocji eksportu oraz pomoc dla grup MŚP w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z partnerami krajowymi i zagranicznymi, formułowanie strategii dotyczącej działań międzynarodowych, wsparcie udziału przedsiębiorstw w międzynarodowych targach i misjach gospodarczych.

5.wsparcie JST w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i obsługi inwestora;

W sposób kompleksowy dla całego regionu podnoszone będą standardy obsługi inwestora i wsparcia rozwoju przedsiębiorczości. Działania w tych obszarach z powodzeniem realizowane były w poprzedniej perspektywie finansowej (projekty „Ster na eksport, Ster na innowacje, Inwestuj na Pomorzu Zachodnim) i jako element długofalowej polityki rozwoju innowacji regionu wymagają kontynuacji.

6.wsparcie tworzenia i rozwoju nowych przedsiębiorstw.

Planuje się także wzmocnienie rozwoju nowych przedsiębiorstw (zwłaszcza tych, które działać będą w oparciu o nowoczesne technologie, badania i rozwój oraz rozwiązania cyfrowe), których istnienie jest niezbędnym elementem każdej gospodarki. W tym celu wspierane będą projekty obejmujące usługi inkubacyjne, usługi dotyczące zakładania i prowadzenia działalności na wczesnym etapie rozwoju oraz inicjatywy zachęcające mieszkańców regionu do uruchamiania działalności gospodarczej. Zakłada się także rozwój infrastruktury inkubatorów przedsiębiorczości, np. poprzez tworzenie pracowni i prototypowni wyposażonych w nowoczesne technologie, które umożliwią rozwój innowacyjnych pomysłów biznesowych, bez konieczności ponoszenia nakładów inwestycyjnych na początkowym etapie działalności. Co do zasady w ramach celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane na obszarach rewitalizacji wskazanych w Gminnych Programach Rewitalizacji.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,,
- grupy przedsiębiorstw,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- Instytucje Otoczenia Biznesu (w tym ich konsorcja, partnerstwa),
- klastry,
- centra innowacji, centra transferu technologii, parki technologiczne,
- inne podmioty tworzące ekosystem innowacji,
- osoby fizyczne planujące założenie działalności gospodarczej,
- mieszkanki i mieszkańcy województwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w obszarze wzmacniania innowacyjności i konkurencyjności MŚP będą uwzględniać wymiar równości szans i niedyskryminacji. Oferta IOB, klastrów powstała w wyniku wsparcia obejmować będzie dostęp do specjalistycznych usług indywidualnie dopasowanych do potrzeb.

Komponent szkoleniowy w projektach inwestycyjnych pozwoli na podnoszenie wiedzy przedsiębiorców i ich pracowników min. w zakresie wykorzystania nowych technologii, co wpłynie na szersze włączenie zawodowe różnych grup.

Działania w celu szczegółowym (iii) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), do przestrzegania których zobowiązane będą zarówno instytucje zangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

W procesie przygotowywania i wdrażania programów IZ zapewni ochronę i równe korzystanie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie głównie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Specjalna Strefa Włączenia – obszar o zdiagnozowanych deficytach rozwojowych, objęty programem interwencyjnym Samorządu Województwa.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Planuje się umożliwienie realizacji projektów z partnerami z niemieckich regionów przygranicznych, z regionów nadmorskich w obszarze wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, np. poprzez organizację wspólnych spotkań kooperacyjnych, wymianę dobrych praktyk i innych inicjatyw stymulujących przedsiębiorstwa do nawiązywania współpracy gospodarczej z partnerami spoza kraju. W systemie wdrażania FEPZ dla wybranych typów projektów zostaną określone preferencje dla projektów uwzględniających aspekt transgraniczny. Typy projektów możliwe do realizacji w ramach przedmiotowego cs są komplementarne względem działań zaplanowanych w programach: Program Interreg Niemcy/Meklemburgia Pomorze Przednie-Brandenburgia-Polska, Program Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Inwestycje MŚP (w tym niespecjalistyczne rozwiązania cyfrowe) objęte będą instrumentami finansowymi, w tym instrumentem łączonym z dotacją w ramach jednej operacji (np. pożyczka z umorzeniem części kapitału).

Wsparciem dotacyjnym objęte zostaną inwestycje MŚP na obszarze SSW (z wyłączeniem obszarów przejściowych), która z uwagi na liczne deficyty (wyznaczone w oparciu o mierniki w obszarach problemowych - dostępność do usług publicznych, demografia, infrastruktura techniczna, problemy miejscowości popegeerowskich, potencjał gospodarczy, ubóstwo) nie stanowi atrakcyjnego miejsca do inwestowania i wymaga zastosowania innego katalogu zachęt dla MŚP oraz inwestycje wdrażające wyspecjalizowane rozwiązania cyfrowe. Przyjęty model pozwoli zbudować system wyboru i oceny projektów tak, by dofinansowaniem obejmować projekty realizujące w jak największym stopniu cele polityki gospodarczej regionu.

Projekty z zakresu promocji eksportu, wsparcia przedsiębiorczości będą realizowane przez Samorząd Województwa i IOB i jako realizacja zadań publicznych nie będą miały dochodowego charakteru, będą wiec finansowane dotacyjnie.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	20,00	744,00

1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	0,00	~~68,00~~w trakcie wyliczania
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	481,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	20,00	~~195,00~~w trakcie wyliczania
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO05	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	0,00	35,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach	roczny EPC	0,00	2021	108,00	CST2021	
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	~~47 350 000,00~~w trakcie wyliczania	CST2021	
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0,00	2021	~~212,00~~w trakcie wyliczania	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	013. Cyfryzacja MŚP (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe, ośrodki innowacji cyfrowych, żywe laboratoria, przedsiębiorcy internetowi i przedsiębiorstwa ICT typu start-up, usługi B2B)	~~16~~15 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	021. Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	~~89~~86 000 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	024. Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	~~13 000 000~~11 900 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	025. Inkubator przedsiębiorczości, wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out oraz przedsiębiorstw typu start-up	2 000 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			~~120 000~~114 900 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~50~~44 ~~000~~900 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	58 975 000,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	11 025 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			~~120 000 000~~114 900 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	32. Inne podejścia – inne rodzaje terytoriów docelowych	~~25 000 000~~23 937 500,00
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~95 000 000~~90 962 500,00

1	RSO1.3	Ogółem			~~120 000 000,~~114 900 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~120 000 000~~114 900 000,00
1	RSO1.3	Ogółem			~~120 000 000~~114 900 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 2. Priorytet 2 – Fundusze Europejskie na rzecz zielonego Pomorza Zachodniego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Działaniami priorytetowymi w celu szczegółowym będą: promowanie efektywności energetycznej oraz energooszczędności, prowadzące do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i poprawy jakości powietrza wskutek redukcji niskiej emisji. Tam, gdzie jest to efektywne ekonomicznie, możliwa będzie rozbudowa infrastruktury do przesyłu energii ciepła i chłodu, a także magazynowania energii. Uzupełnieniem działań będzie digitalizacja energetyki (rozwój nowych technologii służących poprawie wydajności energetycznej).

Wsparciu będą podlegać nie tylko inwestycje, które mają największy wpływ na poprawę efektywności energetycznej, ale również oddziałujące na poprawę stanu powietrza czy zmniejszenie zjawiska ubóstwa energetycznego. Zakres działań w odniesieniu do budynków, urządzeń technicznych lub instalacji i procesów technologicznych, powinien wynikać z audytów energetycznych.

Preferowane będą działania: przyczyniające się w największym stopniu do poprawy jakości powietrza, poprzez ograniczanie niskiej emisji oraz efektywne kosztowo. W obszarze jakości powietrza środki polityki spójności będą ukierunkowane na pełną i terminową realizację programów dotyczących jakości powietrza i rezolucji antysmogowych. Wsparcie w zakresie źródeł ciepła będzie realizowane z uwzględnieniem traktowania gazu jako paliwa przejściowego, które docelowo zostanie zastąpione rozwiązaniami bezemisyjnymi.

Istotny wpływ na skalę oszczędności energii będzie mieć postęp technologiczny – zarówno w zakresie aktualnie znanych sposobów gospodarowania energią, jak i w zupełnie nowych technologiach. Dlatego wsparcie obejmie także poszukiwania rozwiązań naukowych dla zwiększenia efektywności energetycznej i zarządzania energią (działania wspierające).

Projekt z zakresu termomodernizacji budynków publicznych i mieszkalnych wielorodzinnych oraz projektów poprawiających efektywność energetyczną w przedsiębiorstwach muszą wykazywać minimum 30% oszczędności energii. W ramach instrumentów finansowych, w przypadku projektów kontynuujących wcześniej wykonane inwestycje w budynkach, do wskazanego limitu będą wliczane wskaźniki oszczędności energetycznej uzykane w ramach dotychczas przeprowadzonych etapów modernizacji. Mniejszą oszczędność energii mogą wykazywać wyłącznie projekty dotyczące budynków zabytkowych.

Priorytetowo traktowane będą inwestycje ujęte w dokumentach opracowywanych zgodnie z wytycznymi wynikającymi z ustaw Prawo Energetyczne i Prawo Ochrony Środowiska, tj.: w aktualnych założeniach do Planów lub Planach zaopatrzenia w ciepło energię elektryczną i paliwa, Programach ochrony powietrza, a także Planach Gospodarki Niskoemisyjnej.

W ramach projektów promowane będzie zastosowanie inteligentnych systemów zarządzania energią oraz wdrażanie technologii inteligentnego domu/inteligentnego budynku publicznego.

Wymiana źródła ciepła opartego na spalaniu paliw kopalnych możliwa będzie w oparciu o hierarchię źródeł ciepła:

1. Odnawialne Źródła Energii.

2. Ciepło systemowe.
3. Źródła wykorzystujące paliwo gazowe

Dopiero uzasadnienie dla braku możliwości technicznych może być podstawą wyboru źródła ciepła o niższej hierarchii. Wymiana źródła na takie, które wykorzystuje paliwo gazowe, możliwe będzie tylko w wyjątkowych sytuacjach w ramach kompleksowej poprawy efektywności energetycznej budynków. Dopuszczalne będzie wsparcie dla instalacji wytwarzających energię w oparciu o technologię pomp ciepła, jeśli będzie to miało istotne znaczenie dla zmniejszenia emisji CO2.

Instrumenty finansowe (instrumenty mieszane) zastosowane będą w przypadku wszystkich inwestycji.

Wsparciem dotacyjnym będą objęte: ~~z wyjątkiem:~~

1. budynk~~ów~~i zabytkow~~ych~~e i komunaln~~ych~~e (budynki, w których co najmniej 30% mieszkań stanowią mieszkania komunalne, socjalne, wspomagane i chronione) – bez dodatkowych warunków;

2. budynk~~ów~~ei publiczn~~ych~~e* i wielorodzinn~~ych~~e budynk~~ów~~i mieszkaln~~ych~~e, jeśli dodatkowo spełniają one poniższe kryteria warunkujące wsparcie dotacyjne:

a) przyjęcie przez region programu ochrony powietrza zgodnego z art. 23 dyrektywy 2008/50/WE i dodatkowo egzekwowanie zapisów uchwał antysmogowych na obszarach w których one obowiązują bez wprowadzania zmian łagodzących ograniczenia i zakazy dot. eksploatacji instalacji lub odroczenia terminów ich wejścia w życie ,

oraz

b) lokalizacja na terenie gminy, gdzie wskaźnik dochodów podatkowych gminy (wskaźnik G) jest niższy od uśrednionej wartości dla województwa.

Wsparcie dla budynków publicznych i wielorodzinnych budynków mieszkalnych w gminach znajdujących się na obszarze SSW, których wskaźnik dochodów podatkowych gminy (wskaźnik G) jest wyższy od uśrednionej wartości dla województwa, będzie udzielane w formie dotacji warunkowej (Art. 57 Rozporządzenia 2021/1060).

*(Budynki publiczne to budynki JST, jednostek organizacyjnych JST oraz organizacji pozarządowych, jeśli realizują cele publiczne).

3. inwestycj~~ei~~ w rozwój nieefektywnych systemów ciepłowniczych (infrastruktura krytyczna dla zdrowia i dobrostanu mieszkańców),

4. promocj~~i~~a, doradztwa itp. oraz wsparcia budowy regionalnego systemem monitoringu jakości powietrza, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności,

5. działa~~ń~~nia wspierając~~ych~~e zwiększenie efektywności energetycznej, w tym poszukiwanie nowych technologii w obszarze gospodarki niskoemisyjnej.

W ramach celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane na obszarach rewitalizacji wskazanych w Gminnych Programach Rewitalizacji.

Typy projektów:

- poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach (wraz z audytem), inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym, zastosowanie efektywnych energetycznie technologii, kompleksowa modernizacja energetyczna budynków w przedsiębiorstwach, wymiana urządzeń na energooszczędne wraz z instalacją urządzeń OZE,
- działania wspierające zwiększenie efektywności energetycznej, w tym poszukiwanie nowych technologii w obszarze gospodarki niskoemisyjnej,
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej (wraz z audytem), w tym wypełniających wzorcową rolę sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej (np. budynki pasywne) w kierunku rozwiązań kompleksowych (wraz z podłączeniem do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, czy wraz z instalacją urządzeń OZE); dotyczy budynków publicznych należących do JST oraz podległych im organów i jednostek organizacyjnych oraz jednostek zarządzanych przez JST (szpitale, szkoły, zakłady lecznictwa uzdrowiskowego), budynki użyteczności publicznej nie związane z administracją rządową. Budowa budynków pasywnych (zapotrzebowanie na ciepło EPh+W nie więcej niż 15 kWh/m2/rok) jako nowych obiektów nie może naruszać zapisów Programu odnoszących się do wyłączeń i ograniczeń co do budowy niektórych typów budynków określonych w innych celach szczegółowych lub UP. Ponadto alokacja na budynki pasywne nie powinna przekraczać 3% całkowitej alokacji dla celu szczegółowego 2.1.
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych (wraz z audytem), w tym zmniejszanie zjawiska ubóstwa energetycznego, w kierunku rozwiązań kompleksowych, (wraz z podłączeniem do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, czy wraz z instalacją urządzeń OZE),
- budowa/rozbudowa/modernizacja systemów ciepłowniczych (w tym modernizacja/rozdzielenie węzłów ciepłowniczych pod warunkiem wykazywania znaczących oszczędności energii) i chłodniczych wraz z magazynami ciepła oraz przystosowaniem instalacji do spalania wodoru, celem transformacji w kierunku uzyskania efektywnych systemów ciepłowniczych.

Inwestycje o mocy zamówionej nie więcej niż 5 MW.

- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Realizacja projektów w oparciu o dokument potwierdzający zasadność i efektywność przedsięwzięcia.

- ~~promocja, doradztwo, podnoszenie świadomości oraz wiedzy mieszkanek, mieszkańców, przedsiębiorców i władz publicznych, m.in. w zakresie działań na rzecz niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym efektywności energetycznej i wykorzystania OZE; projekty obejmą także wprowadzenie narzędzi do zachęcania społeczności korzystającej naprzemiennie z kilku źródeł ciepła do wyboru mniej emisyjnego źródła; projekty polegające na kształtowaniu postaw ekologicznych będą komplementarne do projektów doradczych zdefiniowanych we właściwym krajowym programie operacyjnym,~~
- ~~budowa regionalnego systemu monitorującego jakość powietrza i klimat.~~

~~Regionalna sieć stacji pomiarowych monitorujących parametry klimatyczne wspierająca podnoszenie świadomości publicznej i działania edukacyjne m.in. w dziedzinie efektywności energetycznej i jakości powietrza.~~

Elementem powyższych typów projektów może być infrastruktura związana z produkcją energii z OZE, pod warunkiem, że nie będzie ona dominującą częścią projektu.

Oczekiwane rezultaty:

-spadek zużycia energii pierwotnej,

-spadek liczby gospodarstw domowych wykorzystujących węgiel kamienny do ogrzewania pomieszczeń,

-spadek dynamiki emisji gazów cieplarnianych,

-poprawa jakości powietrza,

-zmniejszenie zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych,

-zmniejszenie zużycia energii w przedsiębiorstwach.

Kryteria wyboru projektu będą premiowały projekty najbardziej przyczyniające się do osiągnięcia ww. rezultatów.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa,
- przedsiębiorstwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 2(ii) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Realizowane projekty będą charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, wpływać na poprawę warunków życia oraz pozytywnie oddziaływać na zdrowie i długość życia wszystkich grup społecznych. Szczególny nacisk zostanie położony na niewelowaniu zjawiska ubóstwa energetycznego dotykającego osoby mniej zamożne, w tym osoby starsze, rodziców samotnie wychowujących dzieci, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny wielodzietne.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasad niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa, w tym przewiduje się zastosowanie instrumentów terytorialnych – ZIT i IIT.

Instrument ZIT realizowany będzie w ramach:

1. Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego,
2. Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego,
3. Obszaru funkcjonalnego subregionalnego zespołu miast Strefa Centralna,
4. Obszaru funkcjonalnego Szczecinka,
5. Obszaru funkcjonalnego Wałcza,
6. Obszaru funkcjonalnego Gryfic,
7. Obszaru funkcjonalnego Sławna,
8. Obszaru funkcjonalnego Kamienia Pomorskiego.

Powyższe obszary składają się z miasta lub zespołu miast oraz otaczających je obszarów funkcjonalnych składających się z sąsiednich gmin. Ich delimitacja jest oparta o przesądzenia Strategii Rozwoju Województwa oraz Planu Zagospodarowania przestrzennego oraz jest potwierdzona oddolną wolą współpracy samorządów lokalnych, które podpisały listy intencyjne z władzami województwa dot. opracowania i realizacji wspólnej strategii terytorialnej.

Instrument IIT realizowany będzie w ramach:

1. Partnerstwa Lider Pojezierzy,
2. Partnerstwa powiatu goleniowskiego,
3. Partnerstwa powiatu gryfińskiego,
4. Partnerstwa powiatu stargardzkiego.

Wynika to z braku możliwości objęcia instrumentem terytorialnym miast rdzeniowych, które znajdują się w obrębie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i które objęte będą instrumentem ZIT (dot. partnerstw wskazanych z punktach: 2, 3 oraz 4).

Partnerstwo Lider Pojezierzy obejmuje współpracujące ze sobą samorządy lokalne z czterech powiatów południowej części województwa zachodniopomorskiego. Układ przestrzenny partnerstwa jest szeroki i obejmuje sfery oddziaływania nie tworzące wspólnego miejskiego obszaru funkcjonalnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zakres interwencji w celu szczegółowym (i) jest komplementarny z działaniem 4: Zwiększenie udziału energii odnawialnej, w tym odnawialnej energetyki morskiej w ramach obszaru tematycznego Energia wskazanego w Zrewidowanym Planie Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Zaplanowane działania w zakresie efektywności energetycznej są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Umiędzynarodowienie FEPZ będzie polegało na wymianie informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach partnerskich. Przedstawiciel IZ programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Międzynarodowym projektem w zakresie efektywności energetycznej jest Projekt „Modelowy Region Energii Odnawialnych Wysp Uznam i Wolin"(MoRE)) ukierunkowany na intensyfikację polsko-niemieckiej współpracy instytucjonalnej w zakresie zagadnień energetycznych i planistycznych, podniesienie świadomości dot. tematyki odnawialnych źródeł energii w ujęciu transgranicznym terenów Polski i Niemiec.

Partnerami w projekcie są Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego, Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny w Szczecinie, Gmina Miasto Świnoujście, Gmina Międzyzdroje oraz Ministerstwo Energii, Infrastruktury i Digitalizacji Meklemburgii-Pomorza Przedniego (Schwerin, Niemcy),

Projekt MoRE pozwolił na zaktywizowanie przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego w poszukiwaniu rozwiązań, które mogą być wykorzystane w zarządzaniu infrastrukturą publiczną w celu uzyskania lepszych wyników efektywności energetycznej. Ciekawym aspektem współpracy jest włączenie jednostek naukowych do kooperacji z JST oraz przedsiębiorstwami energetycznymi i klastrami. Rozważane jest rozszerzenie działań podejmowanych w ramach MoRE na całe województwo.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Instrumenty finansowe zastosowane będą w przypadku wszystkich inwestycji, za wyjątkiem wsparcia określonego powyżej w opisie celu szczegółowego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	0,00	30,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	30,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	lokale mieszkalne	0,00	~~1 088,00~~ 728,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	metry kwadratowe	0,00	~~43 425,00~~ W trakcie wyliczeń
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO20	Wybudowane lub zmodernizowane sieci ciepłownicze i chłodnicze	km	0,00	11,14
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	884 842,00	1 641 917,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	6,00	12,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	~~194 147,00~~ W trakcie wyliczeń	2020	~~135 903,00~~ W trakcie wyliczeń	CST2021	
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	~~70 710,00~~ W trakcie wyliczeń	2020	~~49 497,00~~ W trakcie wyliczeń	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	038. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP oraz działania wspierające	2 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	040. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP lub w dużych przedsiębiorstwach oraz działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	7 090 749,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	042. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych do celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	~~32 5~~ 22 581 498,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	044. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	2 000 000,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	045. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	~~33 775 330,00~~ 51 935 176,57

~~2~~	~~RSO2.1~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~046. Wsparcie dla podmiotów, które świadczą usługi przyczyniające się do gospodarki niskoemisyjnej i odporności na zmianę klimatu, w tym działania w zakresie zwiększania świadomości~~	~~7 038 755,00~~
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	055. Wysokosprawna kogeneracja, efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy z niskimi emisjami w cyklu życia	3 000 000,00
2	RSO2.1	Ogółem			~~87 486 332,00~~ 88 607 ,423,57

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~46 838 755,00~~ 47 959 846,57
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	31 429 295,00
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	9 218 282,00
2	RSO2.1	Ogółem			~~87 486 332,00~~ 88 607 423,57

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	~~9 000 000,00~~ 24 340 435,86
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	24. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – inne rodzaje terytoriów docelowych	~~5 000 000,00~~ 7 819 410,71
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	56 447 577,00 ~~73 486 332,00~~
2	RSO2.1	Ogółem			~~87 486 332,00~~ 88 607 423,57

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~87 486 332,00~~ 88 607 423,57
2	RSO2.1	Ogółem			~~87 486 332,00~~ 88 607 423,57

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja w obszarze energetyki ukierunkowana jest na dekarbonizację sektora energetycznego. Wyzwaniem pozostaje zwiększenie udziału energii z OZE w miksie energetycznym.

Przejście na czystą energię wymaga dodatkowego wsparcia. Dlatego też wspierana będzie budowa i rozbudowa instalacji, a także magazynowanie energii ze wszystkich rodzajów OZE (w tym gazów odnawialnych), instalacje hybrydowe, infrastruktura towarzysząca oraz sieci do odbioru energii oraz paliw z OZE, jak również opracowanie nowych technologii w tych obszarach. W sprawozdaniu krajowym niniejsze potrzeby inwestycyjne określono, jako wysoce priorytetowe w celu zwiększenia udziału niskoemisyjnej i bardziej ekologicznej produkcji energii. KE podkreśla wagę zwiększenia generacji rozproszonej z odnawialnych źródeł energii wraz z powiązaną infrastrukturą.

W kolejnych latach struktura paliw gazowych w polskim i regionalnym miksie energetycznym będzie podlegała zmianom m.in. w związku z rozwojem źródeł wytwarzających gazy zdekarbonizowane takie jak wodór, biometan itp.

Wytwarzanie energii z OZE nadal będzie istotnym czynnikiem obniżenia emisyjności gospodarki oraz dywersyfikacji źródeł wytwarzania energii w krajowym miksie energetycznym. Ze względu na pozytywny wpływ na środowisko produkcja energii z OZE będzie stanowić odpowiedź na zrównoważoną transformację energetyczną w kierunku gospodarki bezemisyjnej, zgodnie z polityką zrównoważonego rozwoju.

Rozwój energetyki rozproszonej wykorzystującej najlepsze możliwe techniki, inteligentne i niskoemisyjne rozwiązania umożliwi tworzenie obszarów zrównoważonych energetycznie, wykorzystujących lokalne potencjały. Inwestycje w zakresie klastrów, wspólnot i spółdzielni energetycznych, w tym energetyki prosumenckiej i rozproszonej pozwolą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego regionu oraz poprawę jakości powietrza w regionie. Dopuszczalne będzie wsparcie dla instalacji wytwarzających energię w oparciu o technologię pomp ciepła, jeśli będzie to miało istotne znaczenie dla zmniejszenia emisji CO2.

Istotny wpływ na skalę wzrostu wytwarzania energii z OZE będzie mieć postęp technologiczny – zarówno w zakresie aktualnie znanych sposobów produkcji energii, jak i w zupełnie nowych technologiach. Dlatego wsparcie obejmie także poszukiwania rozwiązań naukowych dla zwiększenia produktywności i rozszerzania alternatywnych rozwiązań dla produkcji energii z OZE (działania wspierające).

Ten typ projektu będzie korespondował z IPCEI.

Planuje się objęcie wsparciem także producentów urządzeń i instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych lub podzespołów do tych urządzeń i instalacji.

W ramach projektów polegających na budowie wspólnej infrastruktury (np. zbiorcze instalacje fotowoltaiczne oraz systemy magazynowania energii)., przewiduje się wsparcie przedsięwzięć, w których mieszkańcy zrzeszają się w społecznych podmiotach produkujących energię (wspólnoty energetyczne i spółdzielnie energetyczne) w szczególnej formie. Zwykle wytwarzanie energii prosumenckiej (wspólnoty i spółdzielnie energetyczne) odbywa się w

miejscu, w którym występuje konsumpcja tej energii. Produkcja energii może być wykonywana w dowolnym miejscu, czyli na przykład na terenach wiejskich.

Projekty hydroenergetyczne, w tym elektrownie szczytowo-pompowe, które są wykorzystywane jako magazyny energii, mogą mieć znaczący wpływ na ekosystemy wodne i stan wód, a zatem wymagają zastosowania odstępstwa na mocy art. 4,7 ramowej dyrektywy wodnej.

W przypadku instalacji spalających biomasę wsparcie będzie mogło być skierowane na produkcję energii wyłącznie z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 Dyrektywy 2018/2001. Przewiduje się ograniczenia dla wsparcia OZE, zgodne z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych określonymi w art. 29-31 dyrektywy RED II, wykorzystujących biopaliwa (wytwarzanie biopaliw i biometanu drugiej i trzeciej generacji), biopłyny i paliwa z biomasy, w tym produkowane z roślin spożywczych i pastewnych oraz biomasy leśnej.

Projekty dotyczące wytwarzania energii z OZE oceniane będą głównie poprzez pryzmat efektywności kosztowej oraz osiągniętych efektów wpisujących się w cele osi priorytetowej, w tym redukcji emisji CO2. Jednym z czynników branych pod uwagę przy wyborze takich inwestycji do wsparcia, będzie koncepcja opłacalności, czyli najlepszego stosunku wielkości środków unijnych przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej wynikających z budowy danej instalacji. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych.

Na potrzeby formułowania celów i wskaźników przyjęto założenie stosowania demarkacji z poziomem krajowym wsparcia w oparciu o moce.

~~Dla energii elektrycznej:~~

- ~~wiatr: poniżej 5 MWe,~~
- ~~biomasa: poniżej 5 MWe,~~
- ~~biogaz: poniżej 0,5 MWe,~~
- ~~woda: poniżej 5 MWe,~~
- ~~promieniowanie słoneczne: poniżej 0,5 MWe.~~

~~Dla energii cieplnej:~~

- ~~biomasa: poniżej 5 MWth,~~
- ~~promieniowanie słoneczne: poniżej 0,5 MWth,~~
- ~~geotermia: poniżej 2 MWth,~~
- ~~biogaz: poniżej 0,5 MWth.~~

Typy projektów:

- budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej , instalacje do 50 kW;
- budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej ; instalacje powyżej 50 kW;
- projekty z zakresu energii rozproszonej;
- działania wspierające rozwój odnawialnych źródeł energii, w tym poszukiwanie nowych technologii w obszarze odnawialnych źródeł energii.

Projekty z zakresu wytwarzania energii z OZE mogą obejmować także niewielki komponent działań uzupełniających takich jak: magazyny energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz infrastruktura związana z przyłączeniem źródła OZE do sieci itp.

Dopuszcza się w ramach ww. typów projektów wsparcie wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z biogazu/biometanu oraz rozwój infrastruktury z tym związanej.

Niwelowanie niestabilności produkcji energii z OZE zostanie wsparte poprzez instalacje towarzyszące i równoważące produkcję energii, tj. instalacje hybrydowe, wytwarzania wodoru oraz wdrażanie na szerszą skalę instrumentów zarządzania popytem (DSM), a także stacji zasilania energią pochodzącą z OZE . Elementy uzupełniające nie mogą jednak stanowić dominującej roli w projekcie.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Oczekiwane rezultaty:

-wzrost udziału OZE w końcowym zużyciu energii,

-spadek udziału węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej,

-spadek zużycia energii pierwotnej,

-spadek liczby gospodarstw domowych wykorzystujących węgiel kamienny do ogrzewania pomieszczeń,

-spadek dynamiki emisji gazów cieplarnianych,

-wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa,
- przedsiębiorstwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 2(ii) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Realizowane projekty będą charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, wpływać na poprawę warunków życia oraz pozytywnie oddziaływać na zdrowie i długość życia wszystkich grup społecznych poprzez kształtowanie zrównoważonej transformacji energetycznej. Planowana interwencja będzie pośrednio wpływać na ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i powiązanego z nim ubóstwa.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zakres interwencji w celu szczegółowym (ii) jest komplementarny z działaniem 4: Zwiększenie udziału energii odnawialnej, w tym odnawialnej energetyki morskiej w ramach obszaru tematycznego Energia wskazanego w Zrewidowanym Planie Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Zaplanowane działania w zakresie odnawialnych źródeł energii są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Umiędzynarodowienie FEPZ będzie polegało na wymianie informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach partnerskich. Przedstawiciel IZ programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Międzynarodowym projektem w zakresie odnawialnych źródeł energii jest Projekt „Modelowy Region Energii Odnawialnych Wysp Uznam i Wolin" (MoRE), ukierunkowany na intensyfikację polsko-niemieckiej współpracy instytucjonalnej w zakresie zagadnień energetycznych i planistycznych, podniesienie świadomości dot. tematyki odnawialnych źródeł energii w ujęciu transgranicznym terenów Polski i Niemiec.

Partnerami w projekcie są Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego, Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny w Szczecinie, Gmina Miasto Świnoujście, Gmina Międzyzdroje oraz Ministerstwo Energii, Infrastruktury i Digitalizacji Meklemburgii-Pomorza Przedniego (Schwerin, Niemcy),

Projekt MoRE pozwolił na zaktywizowanie przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego w poszukiwaniu rozwiązań, które mogą być wykorzystane w zarządzaniu infrastrukturą publiczną w celu uzyskania lepszych wyników efektywności energetycznej. Ciekawym aspektem współpracy jest włączenie jednostek naukowych do kooperacji w tej dziedzinie z JST oraz przedsiębiorstwami energetycznymi i klastrami, szczególnie w dziedzinie technologii wodorowej i magazynowania energii. Rozważane jest rozszerzenie działań podejmowanych w ramach MoRE na całe województwo.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie w ramach celu szczegółowego będzie udzielane co do zasady w formie instrumentów finansowych. W przypadku niektórych rodzajów OZE, w których brakuje systemów wsparcia operacyjnego lub gdy technologia OZE jest niewystarczająco dojrzała lub charakteryzuje się wyższym ryzykiem albo niższą rentownością zasadne będzie zastosowanie dotacji lub finansowania mieszanego (zwrotnego uzupełnionego o komponent dotacyjny). ~~W przypadku projektów hybrydowych, na które składa się wytwarzanie i magazynowanie OZE, wsparcie zwrotne będzie kierowane na część projektu związaną z wytwarzaniem, a dotacyjne na część związaną z magazynowaniem.~~

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	0,00	72,85
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO97	Liczba wspartych społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej	społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej	0,00	2,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MWh/rok	0,00	2020	72 853,00	CST2021	
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR32	Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii	MW	0,00	2020	58,28	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	038. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP oraz działania wspierające	1 000 000,00

2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	046. Wsparcie dla podmiotów, które świadczą usługi przyczyniające się do gospodarki niskoemisyjnej i odporności na zmianę klimatu, w tym działania w zakresie zwiększania świadomości	17 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	047. Energia ze źródeł odnawialnych: wiatrowa	3 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	048. Energia ze źródeł odnawialnych: słoneczna	26 590 771,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	049. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa	3 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	050. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa o wysokim poziomie redukcji emisji gazów cieplarnianych	9 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	052. Inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych (w tym energia geotermalna)	6 000 000,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	053. Inteligentne systemy energetyczne (w tym inteligentne sieci i systemy ICT) oraz związane z nimi składowanie	9 000 000,00
2	RSO2.2	Ogółem			74 590 771,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	6 040 110,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	53 990 529,00
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	14 560 132,00
2	RSO2.2	Ogółem			74 590 771,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	74 590 771,00
2	RSO2.2	Ogółem			74 590 771,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	74 590 771,00
2	RSO2.2	Ogółem			74 590 771,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Podejmowane działania w ramach celu szczegółowego mają za zadanie ograniczyć negatywne skutki zmian klimatu oraz poprawić bezpieczeństwo i jakość życia mieszkanek i mieszkańców województwa.

Celem planowanych interwencji będzie podjęcie skutecznych i efektywnych działań adaptacyjnych, edukacyjnych, jak również inwestycji związanych z małą retencją wodną. Ważnym obszarem interwencji będzie zwiększenie potencjału i gotowości służb ratowniczych oraz rozwój systemów informacyjnych i ostrzegania mieszkanek i mieszkańców regionu. Głównym celem realizowanych przedsięwzięć muszą być działania związane z dostosowaniem do zmian klimatycznych w poszanowaniu środowiska i istniejących ekosystemów.

Planowane wsparcie przyczyni się do realizacji kierunków interwencji *Przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do nich* oraz *Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji* z *Polityki Ekologicznej Państwa 2030* oraz do strategicznych kierunków działań adaptacyjnych ujętych w *Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*. Zielone przestrzenie miejskie, których istotną rolę podkreślono w Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 ograniczą zanieczyszczenie powietrza, wody, fale upałów i susze oraz utrzymają więź między człowiekiem a przyrodą. W obszarze potrzeb związanych z małą retencją, kształtowaniem zasobów wodnych, interwencja wpisuje się w *Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy*.

Zakres interwencji jest też odzwierciedleniem celów Polityki ekologicznej województwa zachodniopomorskiego, jednego z narzędzi realizacyjnych Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.

W ramach celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane na obszarach rewitalizacji wskazanych w Gminnych Programach Rewitalizacji.

Typy projektów:

- adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu,

Celem wsparcia jest zwiększenie odporności miast na negatywne skutki zmian klimatu, tj. przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, suszom miejskim, a także skutkom powodzi błyskawicznych.

Interwencja obejmować będzie m.in. gospodarowanie wodami opadowymi polegające na zatrzymaniu ich w miejscu opadu w formie np. ogrodów deszczowych, poprzez lokalne obniżenia z bioretencją, rozszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych. Projekty obejmujące budowę systemów zbierania wód opadowych i odprowadzanie ich do zbiorników wodnych powinny być realizowane wyłącznie w połączeniu z elementami mającymi na celu zatrzymanie wody w miejscu opadu, takimi jak infrastruktura zielona i niebieska. W gospodarowaniu wodami opadowymi (inwestycje związane z kanalizacją deszczową) wsparcie powinno być ukierunkowane na zrównoważone systemy gospodarowania wodami tj. takie, które jest potrzebne do

przystosowania się do zmian klimatu, ekstremalnych warunków pogodowych, stąd jest uwzględnione w planach adaptacji do zmian klimatu oraz nie jest związane z gospodarką ściekami komunalnymi oraz gdy będzie połączone z zastosowaniem zielonej i niebieskiej infrastruktury, a także innych rozwiązań opartych na przyrodzie (mikroretencja).

Ważnym elementem w adaptacji do zmian klimatu przestrzeni zurbanizowanych będą działania związane z podniesieniem jakości bioklimatu (zmniejszenie natężenia miejskiej wyspy ciepła, zwiększenie wilgotności powietrza) poprzez np. zielone dachy, zielone ściany, zieleń wysoką. Zieleń ta musi być właściwie ukształtowana, odpowiadać na potrzeby adaptacyjne, zwiększać udział powierzchni czynnej oraz nie stanowić zagrożenia dla istniejącej zabudowy.

Wsparciem objęte zostaną miasta, w których występuje koncentracja problemów i zagrożeń związanych ze zmianami klimatu oraz istnieje konieczność podjęcia planistycznych działań adaptacyjnych (wsparcie na przygotowanie miejskich planów adaptacji).

Priorytetowo wsparcie zostanie skierowane na działania wynikające z uchwalonych planów adaptacji do zmian klimatu.

- mała retencja wodna w regionie,

Dla ograniczenia wyraźnej tendencji pogłębiającego się deficytu wody w regionie, ważne jest w szczególności podjęcie działań na rzecz ochrony i odtworzenia naturalnych lub seminaturalnych ekosystemów retencjonujących wodę (np. torfowiska, tereny podmokłe, stawy, starorzecza) w celu spowolnienia odpływu wody ze zlewni, niwelacji skutków suszy, kształtowania zasobów wodnych oraz ochrony środowiska.

Projekty w zakresie małej retencji będą mogły być realizowane przez podmioty inne niż podlegające administracji centralnej.

Przewiduje się możliwość wsparcia dla budowy małych zbiorników wodnych, szczególnie z wykorzystaniem rozwiązań ekosystemowych.

- rozwój systemów prognozowania i ostrzegania przed zagrożeniami naturalnymi,

Zakłada się wdrożenie działań, które będą skutecznym narzędziem przekazywania informacji o ekstremalnych zjawiskach pogodowych, zagrożeniach środowiskowych i meteorologicznych.

- wzmocnienie służb ratownictwa,

Planuje się wsparcie działań ukierunkowanych na podnoszenie sprawności, gotowości i zwiększanie potencjału służb ratowniczych, m.in. poprzez doposażenie w specjalistyczny sprzęt do prowadzenia skutecznych akcji ratowniczych (w tym Państwowej Straży Pożarnej pod warunkiem koordynacji podejmowanych działań i współpracy z Wojewódzkim Oddziałem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych).

Wsparcie mogą uzyskać jednostki OSP, które dzięki realizacji projektu będą ubiegać się o włączenie do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

- działania edukacyjne dla mieszkanek i mieszkańców/instytucji.

Cyklicznie wykonywane badanie świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski pokazuje, że świadomość ekologiczna i klimatyczna ulega zmianie. Widoczny jest zdecydowany wzrost poziomu właściwych działań i zmiana postaw społecznych.. Nieprzerwanie ważna jest edukacja uświadamiająca skalę i tempo zmian klimatycznych, pozwalająca na dostrzeganie wpływu własnych zachowań na jakość środowiska naturalnego. Wsparcie skierowane zostanie w szczególności do mieszkanek i mieszkańców województwa lub instytucji publicznych. Projekty będą zachowywać komplementarność ze wsparciem w tym zakresie dostępnym z poziomu krajowego.

Wspierane inwestycje nie mogą powodować znaczącego negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód ani znaczącego negatywnego wpływu na sieć Natura 2000. Projekty powinny zachować zgodność z dyrektywą siedliskową, dyrektywą w sprawie ochrony dzikiego ptactwa i ramową dyrektywa wodną (RDW). Projekty, które spowodują zastosowanie art. 4 ust. 7 RDW nie będą wspierane.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Wspierane inwestycje będą uwzględniały potrzeby dotyczące dostosowania do zmian klimatu.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania adaptacyjne mają na celu poprawić bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców i mieszkanek, szczególnie na obszarach zurbanizowanych. Inwestycje w zielono-niebieską infrastrukturę, rozszczelnienie trenów zasklepionych, zrównoważoną gospodarkę wodami opadowymi, pozytywnie wpłyną na bioklimat miast oraz komfort życia. Pozwoli to pośrednio ograniczać zjawisko wykluczenia społecznego i związanego z nim ubóstwa. Podejście ekosystemowe planowanych działań wpłynie na ograniczenie zjawiska utraty funkcji społeczno-gospodarczych wielu obszarów. Poprawa bioklimatu w miastach pozwoli zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji tych obszarów oraz będzie sprzyjać tworzeniu przyjaznych przestrzeni dla życia mieszkańców i mieszkanek. Wzmocnienie systemów prognozowania i reagowania na skutki zmian klimatycznych będzie sprzyjać tworzeniu miejsc bezpiecznych dla życia mieszkańców i odpornych na występowanie nowych zjawisk kryzysowych. Zachowanie standardu dostępności architektonicznej i cyfrowej utworzy strumień korzyści dostępny dla ogółu społeczeństwa, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, opiekunów z dziećmi.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom

jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa, w tym przewiduje się zastosowanie instrumentów terytorialnych – ZIT i IIT.

Instrument ZIT realizowany będzie w ramach:

1. Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego,
2. Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego,
3. Obszaru funkcjonalnego subregionalnego zespołu miast Strefa Centralna,
4. Obszaru funkcjonalnego Szczecinka,
5. Obszaru funkcjonalnego Wałcza,
6. Obszaru funkcjonalnego Gryfic,
7. Obszaru funkcjonalnego Sławna,
8. Obszaru funkcjonalnego Kamienia Pomorskiego.

Powyższe obszary składają się z miasta lub zespołu miast oraz otaczających je obszarów funkcjonalnych składających się z sąsiednich gmin. Ich delimitacja jest oparta o przesądzenia Strategii Rozwoju Województwa oraz Planu Zagospodarowania przestrzennego oraz jest potwierdzona oddolną wolą współpracy samorządów lokalnych, które podpisały listy intencyjne z władzami województwa dot. opracowania i realizacji wspólnej strategii terytorialnej.

Instrument IIT realizowany będzie w ramach:

1. Partnerstwa Lider Pojezierzy,
2. Partnerstwa powiatu goleniowskiego,
3. Partnerstwa powiatu gryfińskiego,

4. Partnerstwa powiatu stargardzkiego.

Wynika to z braku możliwości objęcia instrumentem terytorialnym miast rdzeniowych, które znajdują się w obrębie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i które objęte będą instrumentem ZIT (dot. partnerstw wskazanych z punktach: 2, 3 oraz 4).

Partnerstwo Lider Pojezierzy obejmuje współpracujące ze sobą samorządy lokalne z czterech powiatów południowej części województwa zachodniopomorskiego. Układ przestrzenny partnerstwa jest szeroki i obejmuje sfery oddziaływania nie tworzące wspólnego miejskiego obszaru funkcjonalnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego (iv) zakłada się możliwość realizacji przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem. Jednym z kluczowych pól współpracy może być adaptacja do zmian klimatu lub zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, wypracowanie rozwiązań dotyczących systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami lub systemów monitorowania ze skorelowanymi danymi z regionu przygranicznego, a także edukacja klimatyczna. Identyfikuje się również obszar współpracy pomiędzy służbami ratowniczymi w zakresie np. wspólnych ćwiczeń, wypracowania procedur w sytuacjach dotyczących usuwania skutków nagłych ekstremalnych zdarzeń pogodowych, wzmacniania poczucie bezpieczeństwa ludności na obszarach przygranicznych.

Zaplanowane działania dają możliwość współpracy w różnych formach i komplementarność w ramach działań wynikających z programów o charakterze międzyregionalnym, ponadnarodowym i transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027 Program współpracy transgranicznej Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027, szczególnie w obszarze mitygacji i adaptacji do zmian klimatu, a także z programem Life.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Planowane do wsparcia przedsięwzięcia mają charakter niekomercyjny, niedochodowy i nie generują oszczędności, które pozwoliłyby na spłatę zaciągniętych zobowiązań z tego tytułu. Z tego też powodu powinny być wspierane w formie dotacji. Są to działania ważne dla zrównoważonego gospodarowania wodami, podnoszenia stopnia adaptacji do zmian klimatu oraz poprawy jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców regionu. Na ogół są to projekty realizowane przez instytucje publiczne, a efekty nie służą bezpośrednio prowadzeniu działalności gospodarczej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO24	Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych	EUR	0,00	2 500 000,00
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	hektary	0,00	177,00
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	884 842,00	1 641 917,00
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	6,00	12,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR37	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów)	osoby	0,00	2021	690 000,00	CST2021	
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0,00	2021	68 145,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	059. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: pożary (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	~~2~~15 000 000,00
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	060. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: inne zagrożenia, np. burze i susze (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	~~60 000 000,00~~ 46 007 804,43
2	RSO2.4	Ogółem			~~95 000 000,00~~ 61 007 804, 43

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	61 007 804, 43 ~~95 000 000,00~~
2	RSO2.4	Ogółem			61 007 804, 43 ~~95 000 000,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	5 432 372,91 ~~19 246 084,39~~
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	24. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – inne rodzaje terytoriów docelowych	575 431,52 ~~753 915,61~~
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~75~~5 000 000,00
2	RSO2.4	Ogółem			61 007 804, 43 ~~95 000 000,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	61 007 804, 43 ~~95 000 000,00~~
2	RSO2.4	Ogółem			61 007 804, 43 ~~95 000 000,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Województwo zachodniopomorskie posiada stosunkowo wysoki poziom objęcia kanalizacją sanitarną. Nadal diagnozowane są jednak obszary, które są w minimalnym stopniu skanalizowane oraz zwodociągowane.

Z uwagi na to, że podstawowym źródłem zanieczyszczeń wód w regionie są zrzuty ścieków, należy kontynuować działania związane z budową i modernizacją oczyszczalni ścieków zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Efektem wsparcia zaplanowanego w celu szczegółowym będzie również zmniejszenie strat wody wskutek modernizacji sieci wodociągowych oraz urządzeń gospodarki wodnej. System dostarczania wody zdatnej do spożycia wymaga modernizacji z uwagi na jego na zły stan techniczny.

Projekty z zakresu kanalizacji ściekowej powinny prowadzić do zwiększenia dostępności usług związanych z oczyszczaniem ścieków.

W ramach celu szczegółowego priorytetem będzie realizacja przedsięwzięć przyczyniających się do wypełnienia zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych – tzw. Dyrektywy ściekowej.

Wsparcie obejmie aglomeracje z przedziału 2-15 tys. RLM. W pierwszej kolejności realizowane będą inwestycje w aglomeracjach między 10 a 15 tys. RLM, wymagające dostosowania do wymogów Dyrektywy ściekowej. W dalszej kolejności wsparcie uzyskają aglomeracje między 2 a 10 tys. RLM wymagające dostosowania do wymogów Dyrektywy ściekowej.

Przesłanką do przystąpienia do prowadzenia naborów na projekty w aglomeracjach z przedziału 2-10 tys. RLM będzie stworzenie możliwości realizacji potrzeb inwestycyjnych w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM.

Celem tego typu projektów jest budowa, modernizacja, rozbudowa infrastruktury oczyszczalni ścieków dla dostosowania jej do wypełnienia zobowiązań wynikających z prawa unijnego.

Elementem projektów może być poszukiwanie rozwiązań służących zwiększeniu efektywności energetycznej funkcjonujących systemów oczyszczania ścieków komunalnych.

W przypadku inwestycji w infrastrukturę wodociągową w ramach projektów oczyszczania ścieków, limit wydatków związanych z zaopatrzeniem w wodę nie przekroczy 25% łącznych wydatków kwalifikowanych w projekcie.

Budowa lub modernizacja sieci kanalizacji deszczowej, dopuszczalna jedynie w przypadku konieczności rozdziału kanalizacji ogólnospławnej, zwłaszcza na terenach miejskich, będzie mogła stanowić element projektów, zapewniając sprawność sieci kanalizacji sanitarnej. Realizacja tego typu projektów przyczyni się również do poprawy jakości usług publicznych.

Elementem przedsięwzięć dotyczących infrastruktury oczyszczania ścieków mogą być komponenty dotyczące zagospodarowanie osadów ściekowych, powstałych w wyniku procesów technologicznych w oczyszczalniach ścieków komunalnych.

Ocena awaryjności infrastruktury wodociągowej w Polsce dokonana w ramach Krajowego planu inwestycyjnego w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną wykazała, iż znaczna liczba gmin województwa zachodniopomorskiego charakteryzuje się średnią i wysoką awaryjnością. Wskaźnik średnia wojewódzka liczba uszkodzeń na kilometr na rok [uszk./(km*rok)] dla województwa zachodniopomorskiego kształtuje się na poziomie 0,34 i jest jednym z najwyższych w kraju.

WW ramach wsparcia infrastruktury wodociągowej priorytetowo traktowane będą projekty zlokalizowane na obszarach gmin o najwyższej awaryjności. Punktem odniesienia dla kryteriów wyboru może być średni wskaźnik strat wody/awarii w regionie.

W ramach projektów możliwy będzie zakup urządzeń do pomiaru, uzdatniania i kontroli jakości wody. Elementem uzupełniającym w projektach może być zaplanowanie komponentu dotyczącego podniesienia bezpieczeństwa krytycznej infrastruktury publicznej (np. ujęć wody). W efekcie wdrożenia tego typu przedsięwzięć nastąpi poprawa jakości świadczonych usług, jakości wody pitnej i infrastruktury oraz optymalizacja kosztów utrzymania.

W ramach celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane na obszarach rewitalizacji wskazanych w Gminnych Programach Rewitalizacji.

Typy projektów:

- rozwój infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków zgodnie z priorytetami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – aglomeracje od 2 do 15 tys. RLM),
- budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujmowania, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia w sytuacji zmniejszenia dostępnej ilości wody lub obniżenia jakości wody wskutek suszy lub w sytuacji, gdy infrastruktura staje się niewydolna w warunkach fal upałów lub suszy itp.
- inwestycje w ograniczanie strat wody do spożycia na sieciach wodociągowych,
- inwestycje pozwalające na zmniejszenie zużycia wody, ujęcia jej w obieg zamknięty oraz wtórne wykorzystanie wody w gospodarce komunalnej i MŚP.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Oczekiwane rezultaty:

- poprawa efektywności gospodarowania wodą do spożycia;
- poprawa efektywności zagospodarowania ścieków komunalnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa,

- przedsiębiorstwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 2(v) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, w tym wpływać na poprawę warunków życia oraz pozytywnie oddziaływać na zdrowie wszystkich grup społecznych. Planowana interwencja będzie pośrednio wpływać na ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i powiązanego z nim ubóstwa poprzez poprawę dostępności usług związanych z oczyszczaniem ścieków, jak również poprawę dostępności i jakości wody pitnej.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zakres interwencji w celu szczegółowym (v) jest komplementarny z działaniem 2: Zmniejszenie emisji substancji biogennych z obszarów miejskich i innych źródeł punktowych w ramach obszaru tematycznego Biogeny wskazanego w Zrewidowanym Planie Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Zaplanowane działania w zakresie oczyszczania ścieków są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Umiędzynarodowienie FEPZ będzie polegało na wymianie informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach partnerskich. Przedstawiciel IZ programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Międzynarodowym projektem w zakresie jakości wody pitnej i oczyszczani ścieków jest projekt WATERPROTECT – innovative tools enabling drinking WATER PROTECTion in rural and urban environments realizowany między innymi w gminie Warnice (województwo zachodniopomorskie), finansowany w ramach programu Horyzont 2020. Jego uczestnicy pracowali nad najlepszymi sposobami ochrony i gospodarowania zasobami wody na terenach intensywnie użytkowanych rolniczo, na których stwierdzono zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych związkami azotu lub pestycydami.

Podstawowym założeniem modelu zarządzania, nad którym pracują naukowcy jest współpraca między różnymi użytkownikami (tzw. zasada Multi Actor Approach). W realizację przedsięwzięcia zaangażowanych jest 28 instytucji naukowych z 7 krajów Unii Europejskiej – Danii, Irlandii, Hiszpanii, Rumunii, Włoch, Belgii i Polski.

Rozważane jest rozszerzenie działań wykonanych w ramach WATERPROTECT na pozostałe obszary województwa dotknięte zjawiskiem zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych związkami azotu lub pestycydami.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja na poziomie regionalnym będzie realizowana poprzez dotacje przede wszystkim z uwagi na to, iż obejmuje zadania z zakresu usług publicznych i będzie miał charakter niekomercyjny, nie będzie prowadzić do generowania zysków a inwestycje będą realizowane w głównej mierze przez podmioty publiczne na rzecz ogółu mieszkańców regionu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO30	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	0,00	~~18,40~~ 15,78
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	0,00	~~16,66~~ 0,82

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR41	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	0,00	2020	~~8~~ ~~872~~ 29 274,00	CST2021	
~~2~~	~~RSO2.5~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~RCR42~~	~~Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia~~	~~osoby~~	~~0,00~~	~~2021~~	~~1 295,00~~	~~CST2021~~	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	062. Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę pitną)	~~1~~3 000 000,00

2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	064. Gospodarka wodna i ochrona zasobów wodnych (w tym gospodarowanie wodami w dorzeczu, konkretne działania w celu przystosowania się do zmiany klimatu, ponowne użycie, ograniczanie wycieków)	2 000 000,00
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	065. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	~~4~~2 000 000,00
~~2~~	~~RSO2.5~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~066. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków zgodne z kryteriami efektywności energetycznej~~	~~3 000 000,00~~
2	RSO2.5	Ogółem			~~10~~ 7 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~10~~ 7 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			~~10~~ 7 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~10~~ 7 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			~~10~~ 7 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~10~~ 7 000 000,00
2	RSO2.5	Ogółem			~~10~~ 7 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie w ramach celu szczegółowego obejmuje:

- transformację procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach, w kierunku GOZ,
- projekty w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi,
- ~~projekty z zakresu gospodarki odpadami innymi niż komunalne,~~
- edukację w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym.

Podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunki wsparcia dla projektów obejmujących gospodarkę odpadami komunalnymi jest Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami. Inwestycje związane z gospodarką o obiegu zamkniętym w MŚP, symbioza przemysłowa, sfera poszukiwania rozwiązań naukowych dla przezwyciężania barier technologicznych we wdrażaniu gospodarki o obiegu zamkniętym, edukacja i kształtowanie świadomych wyborów w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym itp., mogą być wspierane niezależnie od WPGO.

Transformacja procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach, w kierunku GOZ

Biorąc pod uwagę ambitne cele polityki UE dotyczące przejścia na model gospodarki cyrkularnej w perspektywie finansowej 2021-2027, konieczne jest dążenie do zwiększenia zaangażowania funduszy spójności w stymulowanie transformacji przedsiębiorstw i gospodarki jako całości do modelu gospodarki cyrkularnej. W tym kontekście planuje się działania mające na celu zmniejszenie zużycia zasobów i wpływu na środowisko przez cały cykl życia produktów.

Wdrożenie instrumentu, dążącego do transformacji procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach, w kierunku GOZ, będzie powiązane z działaniami edukacyjnymi i wsparciem technicznym beneficjentów ze względu na konieczność zmiany świadomości przedsiębiorców i stosowanych modeli biznesowych. Podmiot koordynujący wdrażanie instrumentu będzie oferować dotację na wsparcie dwóch rodzajów działań:

A) przedinwestycyjne — przygotowanie do wdrożenia modelu GOZ w przedsiębiorstwach, w tym:

- prace koncepcyjne związane z fazą eko-projektowania produktów oraz niezbędnymi zmianami w procesach produkcyjnych/usługowych,
- profesjonalne doradztwo i wsparcie szkoleniowe,
- audyty środowiskowe i analizy techniczno-ekonomiczne,
- projekty badawcze z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego.

B) działania inwestycyjne (np. związane z wprowadzaniem zmian w procesach technologicznych), w przypadku potwierdzenia skuteczności planowanych działań.

Promowane będą rozwiązania zmierzające do strategii „zero waste" i strategii opartych o technologie przyjazne dla środowiska. Ponadto przewiduje się wsparcie rozwoju zdolności recyklingu wyselekcjonowanych odpadów komunalnych.

W zakresie działań dotyczących wdrożenia gospodarki obiegu zamkniętego na obszarach przemysłowych i produkcyjnych projekty mogą polegać np. na:

- wdrożeniu i wsparciu efektu synergii w przemyśle,
- zainicjowaniu modelu zielonych parków przemysłowych poprzez między innymi wsparcie współpracy interesariuszy i transfer wiedzy w ramach projektów.

Projekty w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami (projekty o małej skali).

Projekty w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi będą realizowane w zgodzie z hierarchią postępowania z odpadami (reduce, reuse, recycle – 3R > 10R).

Projekty ukierunkowane będą przede wszystkim na usprawnienie systemu przyjmowania i przetwarzania odpadów komunalnych, w tym wzrost ilości odpadów komunalnych podlegających przygotowaniu do ponownego użycia, recyklingu i innych metod odzysku.

Realizacja tego typu przedsięwzięć zapobiegnie negatywnemu wpływowi na środowisko naturalne, w szczególności na wody powierzchniowe, podziemne, glebę, powietrze oraz zdrowie ludzkie. Przyczyni się to także do ponownego wykorzystania surowców.

Zapewnione będzie wsparcie rozwoju centrów, w których produkty przygotowywane będą do ponownego użycia (tworzone na przykład przy punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych). Działania prowadzone w ramach centrów będą obejmować selekcję produktów, sprawdzenie, czyszczenie, naprawę lub renowację celem ich przekazania do ponownego użytkowania.

Banki żywności mogą zostać wsparte w ramach Programu w ograniczonym zakresie. Powyższe działanie nie będzie realizowane jako samodzielny projekt, ale jako element większego projektu, o niewielkiej skali oddziaływania, np. w punktach napraw, przy PSZOK, a zakres interwencji nie będzie powielał ewentualnych działań z programów krajowych: FEnIKS, FEPŻ.

W zakresie odzysku wsparcie będzie kierowane na budowę, przebudowę instalacji służących procesom odzysku. Nie będzie ono wykraczało poza obszar nakreślony w Umowie Partnerstwa.

Inwestycje w instalacje do przetwarzania odpadów zmieszanych, mające na celu zwiększenia stopnia odzysku surowców dobrej jakości, mogą być dopuszczone w ograniczonym zakresie, pod warunkiem wykazania wzrostu odzysku surowców oraz zapewnienia wysokiej jakości produktu na końcu procesu.

~~Projekty z zakresu gospodarki odpadami innymi niż komunalne (przemysłowe, odpady medyczne)~~

~~Realizowane zadania będą dotyczyć utylizacji odpadów niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych (np. zużyte baterie, przeterminowane substancje farmakologiczne, żarówki). Wsparcie będzie obejmować takie działania jak wyposażenie punktów do selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych.~~

~~Pandemia COVID-19 w 2020 r. spowodowała dodatkowe ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności odpadów medycznych i odpadów powstałych ze środków ochrony osobistej (maseczek, rękawiczek). Ponieważ składowanie tego typu odpadów jest niebezpieczne lub niemożliwe, a w skali kraju nie występują wystarczające moce przerobowe dla ich unieszkodliwiania, w uzasadnionych przypadkach przewidziano finansowanie instalacji termicznego przekształcania odpadów medycznych i weterynaryjnych. Jest to szczególnie istotne w kontekście zapewnienia właściwego stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa sanitarnego i epidemiologicznego. Wsparcie w tym zakresie może objąć spalarnie odpadów medycznych i weterynaryjnych.~~

~~Możliwe jest wsparcie dla projektów dotyczących zagospodarowania kreozotu.~~

Edukacja w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (jako element projektu)

Koniecznym elementem wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym będzie prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym oraz kreującym modele biznesowe wpisujące się we właściwe rozumienie zasad gospodarki cyrkularnej.

Działania kształtujące postawy behawioralne będą uwzględniały kierunki wyznaczane przez inicjatywę nowego europejskiego Bauhausu.

Działania edukacyjne i promocyjne GOZ będą mogły objąć także informacje o nowym modelu systemu kaucyjnego.

~~W ramach działań w zakresie edukacji i promocji przewiduje się wsparcie infrastrukturalne dla podmiotu koordynującego transformację regionu w kierunku gospodarki cyrkularnej.~~

Dopuszczalnym elementem projektów inwestycyjnych będą kampanie edukacyjne, kładące nacisk na promocję GOZ.

~~Wsparcie na prowadzenie kampanii edukacyjnych oraz zapewnienie systemu doradztwa będzie także możliwe jako odrębny typ projektu, pod warunkiem ich regionalnego zasięgu.~~

Projekty badawcze z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego

Wsparcie będą mogły uzyskać projekty badawcze, w tym realizowane z wykorzystaniem tzw. innowacyjnych zamówień publicznych, a w szczególności zamówienia przedkomercyjne (PCP), czy też partnerstw innowacyjnych. Pozwolą one stymulować określone sektory gospodarki oraz nadawać tym sektorom odpowiednie kierunki rozwoju.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Typy projektów:

- kompleksowe projekty z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Projekty o ograniczonej skali.

- systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie (PSZOK);

- rozwijanie recyklingu odpadów (projekty w kierunku gospodarki zasobooszczędnej).

Projekty nie mające charakteru badawczo-rozwojowego, dotyczące wdrażania technologii.

- zapobieganie powstawaniu odpadów.

Projekty obejmujące organizację centrów napraw, redystrybucji tekstyliów i urządzeń, , punkty i giełdy wymiany produktów, itp.

- kompleksowe projekty z zakresu gospodarki odpadami innymi niż komunalne (przemysłowe, odpady medyczne);
- transformacja procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach w kierunku GOZ (w tym strategie „zero waste").

Projekty realizowane przez przedsiębiorstwa lub parki przemysłowe, realizowane w oparciu o instrumenty finansowe lub łączone z dotacją.

- edukacja ekologiczna oraz systemy doradztwa, mające na celu zwiększenie świadomości konsumentów, przedsiębiorców i podmiotów publicznych oraz zmianę ich postaw i modeli biznesowych na zgodne z GOZ;
- projekty badawcze z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego (w tym realizowane z wykorzystaniem tzw. innowacyjnych zamówień publicznych, a w szczególności zamówienia przedkomercyjne (PCP), czy też partnerstw innowacyjnych).

Oczekiwane rezultaty:

– poprawa efektywności gospodarowania odpadami komunalnymi,

– poprawa jakości środowiska naturalnego,

– zmiana procesów produkcyjnych na zasobooszczędne,

– spadek ilości zalegających na składowiskach odpadów komunalnych,

– poprawa procesu recyklingu odpadów komunalnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa,
- przedsiębiorstwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 2(vi) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Realizowane projekty będą charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, w tym dostępnością dla wszystkich grup społecznych infrastruktury zapobiegającej powstawaniu odpadów oraz związanej z recyklingiem. Podjęta interwencja przyczyni się do wspomagania grup zagrożonych ubóstwem, tj. osób starszych, z niepełnosprawnościami, rodziców samotnie wychowujących dzieci czy rodziny wielodzietne, poprzez wspieranie powstawania centrów napraw, redystrybucji tekstyliów i urządzeń, banków żywności, punktów i giełdy wymiany produktów.

Podjęte zostaną także środki na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji pośredniej w postaci nierównego dostępu do informacji w zakresie selektywnej zbiórki odpadów np. obywateli państw trzecich związanego z ograniczeniami językowymi.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zakres interwencji w celu szczegółowym (vi) jest komplementarny z działaniem 3: Wzmocnienie wielokrotnego wykorzystania zasobów poprzez podejście przekrojowe i międzysektorowe w celu uwolnienia potencjału i przyspieszenia rozwoju zrównoważonej biogospodarki o obiegu zamkniętym w ramach obszaru tematycznego Biogospodarka wskazanego w Zrewidowanym Planie Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Zaplanowane działania w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Umiędzynarodowienie FEPZ będzie polegało na wymianie informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach partnerskich. Przedstawiciel IZ programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Potencjalnymi partnerami do współpracy w zakresie wymiany doświadczeń z zakresu gospodarki cyrkularnej może być szereg krajów członkowskich UE.

W Niemczech rozwijana jest koncepcja „circular ID" na poziomie europejskim znana jest jako „paszport produktu" i jest istotnym aspektem planu działań Unii Europejskiej na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym.

W 2013 r.. rząd Niderlandów, miasta i organizacje pozarządowe, rozpoczęły 50 projektów pilotażowych w ramach inicjatywy Green Deal, która wskazała Holandię jako hotspot dla GOZ.

We Włoszech wprowadzono strategię zintegrowaną Towards a Model of Circular Economy for Italy – Overview and Strategic Framework.

Wymienione inicjatywy mogą być źródłem wiedzy i doświadczeń, które pomogą w sprawnej transformacji w kierunku GOZ przedsiębiorstw i instytucji z Pomorza Zachodniego.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przeważającą formą wsparcia będzie dotacja.

System gospodarki odpadami, za który odpowiedzialne są gminy, opiera się na samofinansowaniu, czyli na opłatach mieszkańców, których wysokość powinna być ustalona na poziomie zabezpieczającym pokrycie kosztów funkcjonowania systemu. Opłaty te są z roku na rok coraz wyższe. W przypadku finansowania dłużnego mogłoby ono doprowadzić do dodatkowego wzrostu kosztów gospodarki odpadami i spowodować spadek społecznego poparcia dla transformacji w kierunku GOZ, a także zwiększyć skalę istniejących w tym obszarze problemów, związanych np. ze wzrostem liczby nielegalnych wysypisk śmieci. Potencjał do zastosowania instrumentów finansowych jest dostrzegany w przypadku projektów dotyczących transformacji przedsiębiorstw w kierunku GOZ.

Inwestycje z zakresu transformacji procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach w kierunku GOZ wspierane będą poprzez instrument finansowy (w tym IF łączony z dotacją w ramach jednej operacji). Zakłada się realizację pożyczek z umorzeniem części kapitału po spełnieniu określonych warunków ~~(do 20% kapitału)~~. W ramach IF możliwe będą także dotacje na audyty odpadowe.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże	przedsiębiorstwa	0,00	20,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	20,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO34	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	tony/rok	0,00	~~108 790,00~~ 13 000
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR	0,00	~~2 000 000,00~~ 6 830 000
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO119	Odpady przygotowane do ponownego użycia	tony/rok	0,00	8 708,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR47	Odpady poddane recyklingowi	tony/rok	0,00	2020	~~108 790,00~~ 20 550 000	CST2021	
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR103	Odpady zbierane selektywnie	tony/rok	0,00	2020	~~2 980,00~~ 9 920,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	030. Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami koncentrujące się na gospodarce o obiegu zamkniętym	2 000 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	067. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	~~9 806 167,00~~ 14 306 167,00
~~2~~	~~RSO2.6~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~069. Gospodarowanie odpadami przemysłowymi i handlowymi: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu~~	~~5 000 000,00~~
~~2~~	~~RSO2.6~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~071. Promowanie wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców~~	~~30 000 000,00~~
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	072. Wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców zgodnie z kryteriami efektywności	3 000 000,00
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	075. Wsparcie ekologicznych procesów produkcji oraz efektywnego gospodarowania zasobami w MŚP	4 193 833,00
~~2~~	~~RSO2.6~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~080. Inne działania służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w dziedzinie zachowania i odtwarzania obszarów naturalnych o wysokim potencjale pochłaniania i składowania dwutlenku węgla, np. poprzez ponowne nawadnianie wrzosowisk, wychwytywanie gazu pochodzącego ze składowisk odpadów~~	~~1 000 000,00~~
2	RSO2.6	Ogółem			23 500- 000 ~~55 000 000,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~503 806 167,00~~19 306 167
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	3 774 450,00

2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	419 383,00
2	RSO2.6	Ogółem			~~55 000 000,00~~ 23 500 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~55 000 000,00~~ 23 500 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			~~55 000 000,00~~ 23 500 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~55 000 000,00~~ 23 500 000,00
2	RSO2.6	Ogółem			~~55 000 000,00~~ 23 500 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie w ramach celu szczegółowego przewiduje w szczególności podejmowanie działań zwiększających ochronę przyrody i krajobrazu, zahamowanie spadku różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie potencjałów przyrodniczych w przestrzeni miejskiej i pozamiejskiej.

Skuteczna realizacja celów ochrony środowiska na terenie województwa jest wynikiem podnoszenia efektywności realizowanych działań ochronnych i zrównoważonego rozwoju. W ramach tego procesu niezbędna jest kontynuacja działań dotyczących ochrony ekosystemów, różnorodności biologicznej, likwidacja zagrożenia dla rodzimych gatunków, a także zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zachęcanie do działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Kluczowym zadaniem będzie zatrzymanie postępującej degradacji środowiska, zanikania siedlisk na skutek eutrofizacji lub wpływu zmian klimatu, pogarszania warunków hydrologicznych czy ekspansji gatunków obcych.

Ważnym obszarem w ramach interwencji będzie zarządzanie środowiskowe, mające odzwierciedlenie w dokumentach planistycznych, które zwiększają dbałość o obszary chronione i pozwalają lepiej zaplanować działania w kierunku obniżania niekorzystnego oddziaływania na środowisko. Wsparciem mogą zostać objęte działania zidentyfikowane w Priorytetowych Ramach Działania (PAF) na lata 2021-27, w szczególności nakierowane na zachowanie, ochronę i przywracanie gatunków i siedlisk oraz działania na rzecz partnerskiej współpracy czy wymiany doświadczeń.

Przyjęte w programie założenia będą się przyczyniały do realizacji kierunku interwencji *Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu*. Działania te wpisują się również w realizację celów Strategii Bioróżnorodności do 2030, kluczowego filaru Europejskiego Zielonego Ładu.

Przedsięwzięcia planowane w obszarze ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zielonego rozwoju regionu odzwierciedlają cele Polityki ekologicznej województwa zachodniopomorskiego, stanowiącej narzędzie realizacji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.

Typy projektów:

- ochrona siedlisk i gatunków (ochrona in-situ, ex-situ) oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego i jego zasobów,

Wdrażanie zapisów dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych, w szczególności dla parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, obejmie działania w zakresie ochrony, odtwarzania lub przywracania właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i populacji zagrożonych gatunków, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wodno-błotnych jako tych najbardziej zagrożonych. Interwencja obejmie również zwalczanie gatunków obcych w szczególności inwazyjnych na obszarach chronionych i poza nimi. Zakłada się wdrożenie działań w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa przyrodniczego np. cennych pod względem przyrodniczym i siedliskowym zadrzewień przydrożnych (zachowanie starodrzewu). Wsparciem mogą zostać również objęte działania zidentyfikowane w Priorytetowych Ramach Działania (PAF) na lata 2021-27.

- ochrona przyrody na obszarach miejskich,

Na obszarach miejskich wspierane będą działania zapobiegające utracie różnorodności biologicznej i spójności ekosystemów miejskich, ukierunkowane na ochronę przyrody np. poprzez zadrzewienia, parki kieszonkowe i parki miejskie, skwery. Inwestycje te w szczególności powinny być oparte na podejściu ekosystemowym, zapewniającym równowagę pomiędzy ochroną i trwałym użytkowaniem lokalnych zasobów przyrody.

- azyle dla zwierząt,

Celem interwencji będzie budowa lub przebudowa azyli dla zwierząt egzotycznych tj. gatunków obcych, chronionych, niebezpiecznych, objętych ochroną gatunkową niezdolnych do życia w środowisku przyrodniczym, pochodzących z interwencji, porzuconych lub zatrzymanych na granicy państwa.

- dokumentacja planistyczna dla obszarów chronionych oraz inwentaryzacja zasobów przyrodniczych i krajobrazowych,

W ramach wparcia przewiduje się opracowanie lub aktualizację dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych – parków krajobrazowych oraz projekty dotyczące sporządzenia lub aktualizacji inwentaryzacji przyrodniczej i krajobrazowej. Efektem podjętych działań będzie poprawa efektywności zarządzania obszarami o szczególnych walorach przyrodniczych.

- ograniczenie skutków antropopresji na tereny chronione i cenne przyrodniczo,

Wsparcie uzyskają - inwestycje służące ochronie przyrody, ukierunkowane na zapobieganie niekontrolowanej presji aktywnej formy zwiedzania obszarów cennych przyrodniczo. Zakres realizowanych przedsięwzięć nie może prowadzić do wspierania infrastruktury turystycznej zwiększającej presję człowieka na przyrodę. Wsparcie infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych będzie ograniczone do inwestycji, które będą służyły wyłącznie ochronie środowiska naturalnego, poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz zapewnią ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób zwiedzających. Elementy inwestycji, takie jak parkingi, drogi dojazdowe, które nie wynikają z planów zadań ochronnych lub planów ochrony obszarów chronionych , nie będą kwalifikowalne.

Na wsparcie projektów infrastrukturalnych nie związanych bezpośrednio z ochroną siedlisk i gatunków chronionych (infrastruktura związana z kanalizowaniem ruchu turystycznego) możliwe jest przeznaczenie max. 30% alokacji przewidzianej dla CP2/vii.

- wsparcie ośrodków edukacji ekologicznej oraz działania edukacyjne,

Wsparcie polegać będzie na doposażeniu, unowocześnieniu i uatrakcyjnieniu oferty programowej ośrodków edukacji ekologicznej, nakierowane na zwiększenie efektywności prowadzonych działań edukacyjnych oraz ich upowszechnianie.

Celem działań edukacyjnych będzie zwiększenie świadomości mieszkanek i mieszkańców w zakresie ochrony przyrody, dziedzictwa przyrodniczego, obecnego wpływu zmian klimatycznych na różnorodność biologiczną oraz promocja postaw ekologicznych.

- ochrona powierzchni ziemi i ograniczenie zanieczyszczeń.

Zakłada się wsparcie polegające na przywróceniu zniszczonym lub zdegradowanym gruntom funkcji przyrodniczych, także spełniających funkcje publiczne lub społeczne. Wsparcie dla projektów dotyczących rekultywacji terenów zanieczyszczonych, a także terenów zdegradowanych, w tym nielegalnych składowisk odpadów oraz remediacji (w tym dekontaminacja)skierowane zostanie do jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na terenach nie należących do Skarbu Państwa, gdy podmiot odpowiedzialny za degradację terenu nie może być zidentyfikowany lub nie może zostać obarczony odpowiedzialnością za sfinansowanie remediacji lub rekultywacji zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci".

~~Projekty dotyczące usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest mogą polegać np. na realizacji projektów parasolowych, w ramach których gmina uzyska wsparcie na usunięcie elementów azbestowych z budynków. Projekty powinny koncentrować się na pracach związanych z usuwaniem azbestu tj. demontażem pokryć dachowych. Koszty związane z transportem i oddaniem azbestu na składowisko nie będą kwalifikowane. Elementem projektu może być edukacja.~~

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Wspierane inwestycje będą uwzględniały potrzeby dotyczące dostosowania do zmian klimatu.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Realizowane projekty mają na celu wzmocnienie ochrony przyrody, rozsądne gospodarowanie przestrzenią naturalną oraz rozwinięcie edukacji ekologicznej. Inwestycje znajdą odzwierciedlenie w poprawie jakości życia wszystkich mieszkańców. Podejmowane działania będą uwzględniały potrzeby różnych grup społecznych. Główny nacisk będzie kładziony na to aby rezultaty projektu dotarły do każdego adresata. Projekty będą zachowywały standardy dostępności architektonicznej zaś rozwinięcie edukacji ekologicznej będzie spełniało standardy dostępności informacyjno- promocyjnej oraz cyfrowej. Na każdym etapie będą podejmowane działania uwzględniające potrzeby osób starszych czy niepełnosprawnych. Działania realizowane w obszarze zapobiegania utracie różnorodności biologicznej mają bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców miast. Beneficjenci będą zobowiązani do tego aby rezultaty projektów miały ogólnodostępny charakter. Wsparcie będzie również udzielane z myślą o aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego (vii) zakłada się możliwość realizacji przedsięwzięć z partnerami spoza województwa. Przedmiotem współpracy może być wypracowanie rozwiązań w zakresie wzmacniania i ochrony przyrody, zapobiegania utracie różnorodności biologicznej, inwentaryzacji przyrodniczej, monitorowania rozprzestrzeniania się gatunków obcych lub monitorowania gatunków i siedlisk zagrożonych w regionu i obszarach przygranicznych, wymiany informacji/danych na ten temat czy działań edukacyjnych.

Z uwagi na położenie regionu przewiduje się możliwość współpracy z partnerami niemieckimi w ramach komplementarnego Celu szczegółowego 2.7 „Ochrona przyrody i bioróżnorodność" Programu Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, a także parterami programów Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 oraz Interreg Europa Środkowa 2021-2027 w obszarze ochrony i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów, a także programu Life.

Przedsięwzięcia Interreg i FEPZ wspólnie cechować będzie komplementarność, zaś synergia wdrażanych działań przejawiać się będzie w zapewnieniu ochrony przyrody, zwłaszcza różnorodności biologicznej obszarów cennych przyrodniczo.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach celu szczegółowego (vii) mają charakter niekomercyjny i niedochodowy, nie będą one również generować oszczędności pozwalających na spłatę ewentualnych rat pożyczki i jako takie nie kwalifikują się do wsparcia w postaci instrumentów finansowych. Jednocześnie są to działania ważne dla poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców regionu i z tego powodu powinny być wspierane formą wsparcia o największym efekcie zachęty, tj. dotacjami. Na ogół są to projekty realizowane przez instytucje publiczne, a efekty nie służą bezpośrednio prowadzeniu działalności gospodarczej. Wdrożenie w tym obszarze instrumentów finansowych prawdopodobnie oznaczałoby bardzo małe lub wręcz zerowe zainteresowanie realizacją projektów, co oznacza odroczenie w czasie lub rezygnacje z ważnych przedsięwzięć.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	hektary	0,00	36,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO38	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów	hektary	0,00	11,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO074	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	sztuki	0,00	~~54~~,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR52	Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone,	hektary	0,00	2021	8,00	CST2021	

					pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną						
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0,00	2021	13 860,00	CST2021	
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRR043	Powierzchnia obszarów chronionych, dla których opracowano dokumenty planistyczne	ha	0,00	2021	65 516,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	074. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności	4 000 000,00
~~2~~	~~RSO2.7~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~077. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie emisji hałasu~~	~~4 000 000,00~~
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	078. Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	2 500 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i błękitna infrastruktura	29 000 000,00
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	080. Inne działania służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w dziedzinie zachowania i odtwarzania obszarów naturalnych o wysokim potencjale pochłaniania i składowania dwutlenku węgla, np. poprzez ponowne nawadnianie wrzosowisk, wychwytywanie gazu pochodzącego ze składowisk odpadów	1 000 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			~~42~~36 ~~50~~00 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~42~~36 ~~50~~00 000,00

2	RSO2.7	Ogółem			~~42~~ 36 ~~50~~00 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~42~~36 ~~50~~00 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			~~42~~36 ~~50~~00 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~42~~36 ~~50~~00 000,00
2	RSO2.7	Ogółem			~~42~~36 ~~50~~00 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 3. Priorytet 3 – Fundusze Europejskie na rzecz mobilnego Pomorza Zachodniego (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Ekologiczny transport miejski, zapewniający dostęp do miejsc pracy, nauki czy wypoczynku, wskazany jest jako jedna z inicjatyw przewodnich w unijnej Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości. Zrównoważona mobilność miejska ma prowadzić do poprawy jakości życia mieszkanek i mieszkańców województwa, tak poprzez dostosowanie transportu do lokalnych potrzeb, jak i poprawy środowiska naturalnego, w tym powietrza oraz przestrzeni przyjaznych pieszym i niezmotoryzowanym. Wszystkie projekty muszą realizować cele wskazane w *Nowych unijnych ramach mobilności miejskiej*. Wsparcie w ramach celu szczegółowego przeznaczone będzie na rozwój zrównoważonego publicznego transportu zbiorowego oraz bezemisyjnej mobilności w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych, a także wdrażanie w miastach inteligentnych i pilotażowych rozwiązań technologicznych oraz innowacji społecznych służących lepszemu zarządzaniu i organizacji tkanki miejskiej i przekształcaniu miast w miejsca przyjazne do życia. Głównym założeniem jest wsparcie działań, które prowadzą do tworzenia systemów transportowych spełniających potrzeby wszystkich użytkowników systemów transportowych miast.

Podstawą dla zmian zachowań powinno być założenie, że każdy mieszkaniec w mniejszym lub większym stopniu porusza się po mieście pieszo. Podejmowane w miastach działania należy ukierunkować przede wszystkim na wsparcie infrastruktury przyjaznej dla ruchu pieszego oraz ograniczenie ruchu samochodowego.

Z uwagi na ukierunkowanie celu szczegółowego na poprawę jakości powietrza oraz zmiany nawyków transportowych, planowana jest realizacja działań służących bardziej efektywnemu i przyjaznemu dla środowiska podziałowi zadań przewozowych, w tym rozwój infrastruktury dla niezmotoryzowanych oraz promowanie nowych, bardziej zrównoważonych sposobów na przemieszczanie się po mieście (np. współdzielenia pojazdów lub korzystania z urządzeń transportu osobistego).

Wszystkie projekty wspierane w ramach celu szczegółowego muszą zakładać rozwiązania dla osób o ograniczonej mobilności oraz uwzględniać systemy informacji wizualnej i głosowej dla osób z innymi niepełnosprawnościami.

Typy projektów:

- centra przesiadkowe łączące minimum trzy środki transportu,
- obiekty P&R , których lokalizacja będzie zapewniała integrację z publicznym transportem zbiorowym. W miastach pow. 50 tys. mieszkańców wsparcie dla tych obiektów będzie możliwe pod warunkiem ich zlokalizowania poza obszarem funkcjonalnego śródmieścia, wyznaczonym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,

- transport publiczny na życzenie w oparciu o wykorzystanie pojazdów zeroemisyjnych lub autonomicznych spełniających wymogi „czystych ekologicznie pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE,
- niskoemisyjny i zeroemisyjny tabor publicznego transportu zbiorowego spełniający wymogi „czystych ekologicznie pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE, w tym autobusy z zielonymi dachami,
- infrastruktura dla ruchu pieszego (ciągi piesze, przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych itp.),
- drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe oraz obiekty Bike & Ride, wraz z infrastrukturą towarzyszącą taką jak: stojaki, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów. W przypadku łączenia miejscowości, przebieg drogi rowerowej na obszarze wiejskim musi być uzasadniony połączeniem drogi rowerowej z dojazdem do miejsca pracy, nauki lub łączący się z węzłem przesiadkowym lub przystankiem obsługiwanym przez miejski transport publiczny;
- zaplecze techniczne do obsługi taboru, modernizacja zajezdni autobusowych wraz z infrastrukturą do ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych, a także przystanki, wysepki, infrastruktura punktowa służąca poprawie jakości transportu publicznego,
- inwestycje w infrastrukturę drogową transportu publicznego wyłączoną z ruchu pojazdów samochodowych niewykorzystywanych w transporcie publicznym, infrastruktura dla pojazdów samochodowych wykorzystywanych na potrzeby indywidualnego transportu publicznego, w tym, np. buspas do wykorzystania przez taksówki czy samochody wykorzystywane w systemie carsharing’u, przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia oraz/lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu: pasy skrętów dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach, infrastruktura drogowa przy pętlach autobusowych, stacjach kolejowych lub obiektach P&R, B&R, wraz z odcinkami dróg łączących je bezpośrednio z drogami miejskimi, budowa/przebudowa kanalizacji teletechnicznej, wyposażenie dróg i ulic w niezbędne obiekty i urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego – tylko jako element projektu,
- infrastruktura ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych dla użytkowników indywidualnych – jeżeli infrastruktura spełnia wymogi Dyrektywy 2014/94/UE i zapewnia niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników, jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu i potrzeb,
- inwestycje (budowa, rozbudowa, modernizacja) związane z systemami zarządzania ruchem i energią (ITS), jak również rozwiązania cyfrowe umożliwiające integrację taryfową (wspólny bilet) i wdrożenie koncepcji „Mobilność jako Usługa” (MaaS); wyklucza się konserwację lub nieznaczne ulepszenia,
- działania promocyjne w zakresie podnoszenia świadomości mieszkanek i mieszkańców na temat korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego – obligatoryjnie jako element każdego projektu.

Priorytetowo będą traktowane inwestycje w autobusy wodorowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą, a także projekty w zakresie publicznego transportu zbiorowego powiązane z wprowadzaniem integracji taryfowej lub wdrażaniem koncepcji „Mobilność jako Usługa” (MaaS).

Wszystkie inwestycje w infrastrukturę i tabor transportu miejskiego powinny być uzupełnione działaniami poszerzającymi zasięg transportu publicznego i podnoszącymi jakość oferowanych usług (np. nowe/częstsze połączenia, lepsza punktualność, oferta lepiej dopasowana do potrzeb różnych grup osób, w tym osób z grup marginalizowanych (aspekt cenowy) itp.).

W ramach celu szczegółowego wsparciem objęta będzie również realizacja działań związanych z przygotowaniem i aktualizacją Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej opracowywanych i wdrażanych przez odpowiednie organy gmin lub umocowane do tego formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego.

Wszystkie inwestycje będą uwzględniały potrzeby związane z adaptacją do zmian klimatu oraz muszą przyczyniać się do osiągania przez miasta neutralności klimatycznej.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Projekty realizowane w ramach celu szczegółowego musza wynikać ze strategii ZIT oraz dotyczyć publicznego transportu miejskiego.

Inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską będą opierać się na odpowiednim planowaniu mobilności miejskiej, które przyjmie jedną z następujących form:

1. w mieście wojewódzkim i gminach położonych w miejskich obszarach funkcjonalnych Szczecina, przyznanie wsparcia projektom będzie uzależnione od przyjęcia Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP),

2. w pozostałych miastach powyżej 100 tys. mieszkańców oraz w gminach położonych na ich miejskich obszarach funkcjonalnych, przyznanie wsparcia projektom będzie uzależnione od przyjęcia

a. SUMP lub

b. innego dokumentu planowania transportu miejskiego oraz zobowiązania, że SUMP zostanie przyjęty nie później niż 31 grudnia 2025 r.,

3. w innych miastach poniżej 100 000 mieszkańców przyznanie wsparcia dla projektów będzie uzależnione od przyjęcia odpowiedniego dokumentu dotyczącego planowania transportu miejskiego (np. dostosowanej strategii ITI), przy czym preferowane będzie przyjęcie SUMP.

Inwestycje objęte wsparciem będą zgodne z odpowiednim SUMP lub innym dokumentem planowania mobilności przyjętym na obszarze, w którym realizowana jest inwestycja – zgodnie z wymogami niniejszego programu. W przypadku wymogu przyjęcia SUMP, wymóg ten będzie uznany za spełniony jeżeli plan ten:

1. będzie obejmował właściwy funkcjonalny obszar miejski,
2. będzie zgodny z wymogami SUMP określonymi we właściwym Komunikacie Komisji dotyczącym SUMP oraz rozporządzeniem UE w sprawie sieci TEN-T,
3. będzie przyjęty przez organ właściwy terytorialnie oraz rzeczowo, w sposób zapewniający praktyczną realizację postanowień SUMP.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Wszystkie projekty mają być ukierunkowane na zapobieganie wykluczeniu transportowemu ze względu na niepełnosprawność, wiek, możliwości ekonomiczne czy inne. Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Przy projektowaniu i wdrażaniu projektów z zakresu mobilności miejskiej będą musiały być podejmowane działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury i usług transportu miejskiego. Wspierana infrastruktura oraz tabor będą odpowiadały na specyficzne potrzeby osób w niekorzystnej sytuacji. Wszystkie projekty musza uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotoryzowanych uczestników ruchu.

Projekty realizowane w ramach cs zapobiegać będą wszelkiej dyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja będzie prowadzona poprzez instrument terytorialny – ZIT w ramach:

1. Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego,
2. Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego,
3. Obszaru funkcjonalnego subregionalnego zespołu miast Strefa Centralna,

4. Obszaru funkcjonalnego Szczecinka,
5. Obszaru funkcjonalnego Wałcza,
6. Obszaru funkcjonalnego Gryfic,
7. Obszaru funkcjonalnego Sławna,
8. Obszaru funkcjonalnego Kamienia Pomorskiego.

Powyższe obszary składają się z miasta lub zespołu miast oraz otaczających je obszarów funkcjonalnych składających się z sąsiednich gmin. Ich delimitacja jest oparta o przesądzenia Strategii Rozwoju Województwa oraz Planu Zagospodarowania przestrzennego oraz jest potwierdzona oddolną wolą współpracy samorządów lokalnych, które podpisały listy intencyjne z władzami województwa dot. opracowania i realizacji wspólnej strategii terytorialnej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel szczegółowy (viii) „Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej" będzie komplementarny z zapisami dot. transportu i mobilności Programu Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia /Polska. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu. Możliwa będzie również synchronizacja naborów wniosków.

Koordynacja FEPZ z Programem Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/ Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w kraju związkowym Meklemburgia-Pomorze Przednie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Komitetu Monitorującego Programu Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W obszarze transportu publicznego zdiagnozowano niewielki potencjał dla zastosowania wsparcia zwrotnego. Transport publiczny w miastach to usługi nierentowne, które muszą być wspierane z budżetów samorządów lokalnych. Usługi transportu publicznego nie generują zysku lub zysk jest bardzo niski, a pokrycie strat rozliczane jest w ramach rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych. Ponadto sytuacja finansowa miast wynikająca z epidemii COVID-19 pogorszyła się, jeżeli chodzi o utrzymanie transportu. Dlatego też zastosowanie wsparcia zwrotnego mogłoby opóźnić przeprowadzenie ważnych inwestycji, opóźnić rozwój (wdrażanie) niskoemisyjnych form transportu i wpłynąć na osiągnięcie celów obniżania emisyjności transportu w miastach. Finansowanie projektów transportowych poprzez formy pozadotacyjne może skutkować koniecznością przerzucenia kosztów na odbiorców tych usług (mieszkańców) przez podniesienie cen usług w tym zakresie, a tym samym pogorszenie atrakcyjności transportu publicznego.

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	0,00	W trakcie wyliczeń~~4 208,00~~
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO58	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0,00	~~44,00~~ W trakcie wyliczeń
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	884 842,00	1 415 747,00
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	5,00	8,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	13 328,07	2021	W trakcie wyliczeń~~11 995,27~~	CST2021	
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR62	Roczna liczba użytkowników nowego lub	użytkownicy/rok	0,00	2022	W trakcie wyliczeń~~608 400,00~~	CST2021	

					zmodernizowanego transportu publicznego						
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR64	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	0,00	2021	W trakcie wyliczeń~~88 999,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	081. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego	~~40 000 000,00~~24 344 096,03
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	082. Tabor na potrzeby czystego transportu miejskiego	~~20 000 000,00~~9 117 870,25
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	~~10 000 000,00~~45 938 652,39
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	085. Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych: transport miejski	~~10 000 000,00~~591 647,33
~~3~~	~~RSO2.8~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~086. Infrastruktura paliw alternatywnych~~	~~2 000 000,00~~
3	RSO2.8	Ogółem			~~82 000 000,00~~ 79 992 266,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~82 000 000,00~~79 992 266,00
3	RSO2.8	Ogółem			~~82 000 000,00~~79 992 266,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	~~82 000 000,00~~79 992 266,00
3	RSO2.8	Ogółem			~~82 000 000,00~~79 992 266,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
3	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~82 000 000,00~~79 992 266,00
3	RSO2.8	Ogółem			~~82 000 000,00~~79 992 266,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 4. Priorytet 4 – Fundusze Europejskie na rzecz połączonego Pomorza Zachodniego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego projekty będą się koncentrowały na zapewnieniu dostępności transportowej najbardziej wykluczonych transportowo obszarów województwa, w tym również obszarów pozbawionych dogodnego dostępu do transportu publicznego.

Zadaniem projektów drogowych będzie połączenie obszarów o niskiej dostępności transportowej z kluczowymi szlakami komunikacyjnymi TEN-T wyznaczonymi w szczególności przez drogi S3, S6, wraz z Zachodnim Drogowym Obejściem Miasta Szczecina, a docelowo także dróg S10 i S11. Nie mniej istotna będzie poprawa skomunikowania regionu w układzie transgranicznym oraz w relacji z sąsiednimi regionami.

Kluczowym zadaniem będzie tworzenie obejść miejscowości, wyprowadzających ruch z ich centrów – szczególnie w odniesieniu do miejscowości, przez które wiodą szlaki obsługujące ruch ciężki. Zmiana przebiegu dróg wojewódzkich poprzez realizację obwodnic otworzy możliwość wprowadzenia w miastach stref ruchu uspokojonego, zwiększenia bezpieczeństwa drogowego na terenie miasta i ograniczenia ruchu pojazdów szczególnie uciążliwych (pojazdów ciężkich i przewożących materiały niebezpieczne). Budowa lub modernizacja dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) będzie ograniczona do inwestycji o charakterze dostępowym tj. zapewniających niezbędne połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, terminalami intermodalnymi, centrami logistycznymi, terenami inwestycyjnymi i innymi rodzajami transportu. Ponadto inwestycje będą musiały spełnianiać odpowidnie funkcje drogi, w tym wpływ na zrównoważony transport, ułatwienia dla transportu zbiorowego.

W zakresie projektów drogowych nie mniej istotne będzie skomunikowanie istniejących i powstających terenów inwestycyjnych ze szkieletem transportowym, w tym z obszarami wykluczonymi transportowo oraz zapewnienie dostępu do innych gałęzi zrównoważonego transportu (np. terminali intermodalnych, węzłów kolejowych).

Bardzo ważnym obszarem interwencji będzie także zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg – w tym także niechronionych (pieszych i rowerzystów). Przewiduje się możliwość realizowania oddzielnych projektów mających na celu tylko poprawę bezpieczeństwa.

Przy wyborze do realizacji projektów drogowych istotną rolę będzie odgrywała funkcja tej inwestycji w budowaniu sprawnego i niskoemisyjnego transportu zbiorowego. W związku z tym jedną z kluczowych przesłanek wyboru do dofinansowania inwestycji drogowych, będzie ich wpływ na zrównoważony transport, w tym ułatwienia dla publicznego transportu zbiorowego.

Tam, gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Zgodnie z zapisami Traktatu Akcesyjnego wspierane będą tylko projekty podnoszące nośność drogi do nacisku pojedynczej osi do 115 kN.

Z zastrzeżeniem obwodnic i obiektów P+R, inwestycje drogowe realizowane na obszarach miast nie będą obejmowały budowy nowych dróg lub parkingów ani zwiększenia pojemności lub przepustowości istniejących dróg lub parkingów i nie będą przyczyniały się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego w obszarach miejskich. ~~Istotne znaczenie będzie miało także zwiększenie roli publicznego transportu zbiorowego. Działania w tym zakresie będą obejmowały:~~

- ~~Zakup i modernizację taboru autobusowego wykorzystywanego w pozamiejskim publicznym transporcie zbiorowym na zasadach użyteczności publicznej i spełniającego wymogi „czystych ekologicznie pojazdów" w rozumieniu Dyrektywy 2009/33/EC (z preferencją dla transportu bezemisyjnego),~~
- ~~Zakup bezemisyjnego taboru kolejowego, wyposażonego w urządzenia pokładowe ERTMS i spełniającego wymagania w zakresie interoperacyjności. Wsparciem w ramach programu będzie objęty zakup taboru kolejowego wykorzystywanego do przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej, wykonywanych przez operatorów wyłonionych zgodnie z prawem UE (w tym tzw. czwartym pakietem kolejowym). W przypadku umów zawartych po 12 grudnia 2020 roku dofinansowanie będzie dotyczyć operatorów wybranych w konkurencyjnej procedurze przetargowej w rozumieniu Rozporządzenia 1370/2007, z zastrzeżeniem wyjątków wskazanych w tym rozporządzeniu. Realizowane będą te projekty, w których nastąpi pełne rozliczenie korzyści wynikającej z dofinansowania inwestycji taborowej. Między innymi możliwe będzie przejęcie taboru przez organizatora po cenie rynkowej bez pomocy publicznej, bądź udostępnienie taboru innym uczestnikom rynku na niedyskryminujących warunkach.~~

~~Ponadto, wspierane będą systemy ITS, w tym dla taryfowej integracji transportu zbiorowego w skali regionalnej i lokalnej (systemy typu „wspólny bilet").~~

Wsparciem będzie również objęta budowa i modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego, w tym drogi rowerowe oraz ciągi pieszo-rowerowe.

Wspierane projekty będą ukierunkowane na następujące cele:

- poprawę dostępności transportowej województwa,
- poprawę warunków życia mieszkanek i mieszkańców poprzez ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu,
- poprawę dostępności do terenów inwestycyjnych,
- poprawę dostępności mieszkańców obszarów wykluczonych (małych miasteczek i obszarów wiejskich) do terenów inwestycyjnych, ośrodków gospodarczych i usług społecznych, w tym przy wykorzystaniu transportu publicznego,
- poprawę wewnętrznej sieci drogowej łączącej ośrodki gminne i powiatowe z istniejącymi drogami wojewódzkimi.

W przypadku inwestycji realizowanych na obszarach miejskich, inwestycje te będą musiały być spójne z właściwymi Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a jeśli nie są one wymagane – z innymi właściwymi dokumentami planowania mobilności miejskiej.

~~W odniesieniu do regionalnego transportu kolejowego planowany jest w ramach celu szczegółowego dalszy zakup zeroemisyjnego taboru kolejowego.~~

W efekcie podejmowanych działań województwo zachodniopomorskie stanie się regionem lepiej skomunikowanym – przede wszystkim z wykorzystaniem publicznych form transportu. Ulepszona komunikacja dotyczyła będzie zarówno wykluczonych transportowo obszarów Specjalnej Strefy Włączenia, jak i układu transgranicznego i połączeń z sąsiednimi regionami.

Wszystkie projekty muszą wynikać z Regionalnego Planu Transportowego.

Wspierane inwestycje będą uwzględniały potrzeby dotyczące dostosowania do zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 3(ii) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, uwzględniając potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników ~~taboru komunikacji zbiorowej (autobusowego, kolejowego) i~~ infrastruktury drogowej tj. osób z niepełnosprawnościami (fizycznymi, poznawczymi, sensorycznymi, psychicznymi), osób z czasowym ograniczeniem możliwości poruszania się oraz osób starszych, prowadzących wózki dziecięce. Inwestycje będę uwzględniać kwestie bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego, w szczególności niezmotoryzowanych i niechronionych (pieszych, rowerzystów, rodziców z dziećmi). Celem interwencji będzie również przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu.

Podjęte zostaną także środki na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji pośredniej w postaci nierównego dostępu do informacji np. obywateli państw trzecich związanego z ograniczeniami językowymi.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Cel szczegółowy (ii) „Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej" będzie komplementarny z zapisami dot. transportu i mobilności Programu Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia /Polska. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu.

Ponadto cel będzie komplementarny do działań realizujących cel szczegółowy SUERMB dobre warunki transportowe wdrażany m.in. przez obszar tematyczny transport.

Koordynacja FEPZ z Programem Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/ Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w kraju związkowym Meklemburgia-Pomorze Przednie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Komitetu Monitorującego Programu Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Charakter projektów przewidzianych do realizacji w tym celu szczegółowym tj. publicznej, bezpłatnej infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej, powoduje że nie będą generowane oszczędności ani przychody w wyniku realizacji projektu. W związku z powyższym podstawową formą wsparcia będzie dotacja.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	18,00	92,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR55	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażerokilometr/rok	463 778 740,00	2020	781 244 584,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	~~077. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie emisji hałasu~~	~~5 000 000,00~~
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	~~1~~ 26 250 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	089. Nowo wybudowane lub rozbudowane drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T	88 303 739,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	093. Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	63 750 000,00
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	~~104. Cyfryzacja transportu: transport kolejowy~~	~~10 000 000,00~~
~~4~~	~~RSO3.2~~	~~EFRR~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~107. Bezemisyjny/zasilany energią elektryczną tabor kolejowy~~	~~45 000 000,00~~
4	RSO3.2	Ogółem			178 303 739,00 ~~228 303 739,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~228~~18 ~~303 739 ,00~~ 178 303 739,00
4	RSO3.2	Ogółem			~~228 303 739,00~~ 178 303 739,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~228 1~~303 739,00 178 303 739,00
4	RSO3.2	Ogółem			~~228 1~~303 739,00 178 303 739,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
4	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~228 303 739~~ 178 303 739,00
4	RSO3.2	Ogółem			~~228 303 739~~ 178 303 739,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 5. Priorytet 5 – Fundusze Europejskie na rzecz przyjaznego mieszkankom i mieszkańcom Pomorza Zachodniego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wyzwaniem stojącym przed Polską, w tym również przed województwem zachodniopomorskim, jest dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy i rozwoju osobistego.

Celem postawionym przed interwencją celu szczegółowego jest edukacja nowoczesna, skuteczna, zgodna z oczekiwaniami rynku i wyzwaniami przyszłości.

Podstawowym instrumentem polityki wsparcia podażowej strony kształcenia w województwie zachodniopomorskim jest system oświaty publicznej, obejmujący swoim oddziaływaniem dzieci i młodzież poddane powszechnemu obowiązkowi kształcenia.

Region charakteryzuje duża dysproporcja w dostępie do infrastruktury edukacyjnej na wszystkich szczeblach kształcenia, dlatego planowane są działania polegające na budowie (tylko w uzasadnionych sytuacjach, przy wykazaniu potrzeb wynikających z długofalowych analiz demograficznych), przebudowie, rozbudowie i funkcjonalnym dostosowaniu szkół i placówek oświatowych w celu poprawy ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Dodatkowo, zgodnie danymi Ministerstwa Edukacji i Nauki, egzaminy ósmoklasistów, jak i maturzystów od wielu lat najgorzej w województwie zdają uczniowie ze środkowej części województwa[1]. Najlepsze wyniki osiągają uczniowie w dużych miastach regionu takich jak Szczecin, Koszalin czy Świnoujście. Pomimo wsparcia kierowanego na poprawę edukacji w poprzednich latach, brak jest znaczącej zmiany. Analiza zakresu wsparcia w okresie 2014-2020 wykazała, że dotychczas wsparcie kierowane było przede wszystkim na infrastrukturę szkół specjalnych i brak było ukierunkowania obszarowego. W związku z powyższym, w celu szczegółowym zaplanowano wsparcie infrastruktury edukacji ogólnej w zakresie poprawy dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Jako element projektu zaplanowano również wsparcie środków transportu wykorzystywanych w celu zapewnienia dostępności transportowej dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami i z obszarów oddalonych od szkół ogólnodostępnych. Z uwagi na wyzwania stojące przed populacją, związane z chorobami cywilizacyjnymi, w ramach projektów w zakresie dostępności jako element projektu planowane są inwestycje w obiekty służące wzmacnianiu sprawności fizycznej uczniów, takie jak szkolna infrastruktura sportowa, jeżeli wynika to z analizy potrzeb. Aktywność fizyczna wpływa pozytywnie na rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży. Infrastruktura sportowa jest istotnym uzupełnieniem zaplecza infrastrukturalnego w zakresie zarówno potrzeb edukacyjnych, jak i społecznych. Ma także wpływ na profilaktykę zdrowotną. Jako element infrastruktury towarzyszącej w obrębie infrastruktury edukacyjnej będzie oddziaływać na tworzenie przestrzeni dla działań integracyjnych i włączających w ramach walki z wykluczeniem społecznym. Istotne przy planowaniu wsparcia jest powiązanie projektów infrastrukturalnych z działaniami „miękkimi", które zaplanowano w ramach EFS+ w zakresie CP4 cs f. Podmioty realizujące projekty z uzupełniającą

szkolną infrastrukturą sportową muszą zapewnić dostęp oraz dodatkowe rozwiązania w formie zajęć dla mieszkanek i mieszkańców województwa, w tym dla osób starszych w celu zachowania lub poprawy ich zdrowia. Zajęcia te muszą być planowane z uwzględnieniem potrzeb oraz budżetowania równościowego, tj. zakładać zrównoważone finansowanie każdej z grup wiekowych, kobiet i mężczyzn, dziewcząt i chłopców.

Wsparcie w zakresie poprawy dostępności, będzie ukierunkowane na rozwój infrastruktury związanej z poprawą jej dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami na obszarach Specjalnej Strefy Włączenia oraz jedynie na działania wynikające z analizy potrzeb w tym zakresie na szczeblu lokalnym/danej gminy. Możliwe są wyłącznie inwestycje mające na celu włączenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do placówek ogólnodostępnych. Szkoły specjalne i inne instytucje, które prowadzą do lub utrzymują segregację jakiejkolwiek grupy defaworyzowanej i/lub zagrożonej wykluczeniem społecznym, nie będą wspierane w zakresie infrastruktury i wyposażenia.

Planowane jest wsparcie innowacyjnej infrastruktury wychowania przedszkolnego, w szczególności na obszarach wiejskich. Premiowane będą obiekty spełniające wymagania dla obiektów wielofunkcyjnych, które będą mogły w pierwszej kolejności spełniać rolę przedszkola, szkoły podstawowej oraz miejsca aktywności dla mieszkanek i mieszkańców w ramach budowania kultury uczenia się przez całe życie.

Wsparcie infrastruktury szkół wyższych prowadzących kształcenie zawodowe musi mieć na celu wzmocnienie współpracy z pracodawcami i upowszechnienie kształcenia praktycznego, również w stosunku do osób już zatrudnionych i doskonalenie ich samych, czy stosowania technologii wysokiej wydajności pracy.

Planowane jest wsparcie infrastruktury uczelni w zakresie poprawy warunków do nauki praktycznej zawodu (podstawowa baza dydaktyczna nie jest dozwolona) z uwzględnieniem preferencji dla branż mających strategiczne znaczenie dla rozwoju gospodarki na poziomie krajowym i regionalnym, identyfikowanych w dokumentach strategicznych lub definiujących inteligentne specjalizacje.

Projekty muszą przyczyniać się do zwiększania możliwości rozwojowych regionu. Wpływać zatem będą na wzrost konkurencyjności regionu oraz dalszy rozwój innowacji. Wsparcie infrastruktury uczelni będzie uzależnione od zapewnienia realizacji projektów miękkich we współpracy z placówkami wychowania przedszkolnego, ze szkołami podstawowymi oraz ponadpodstawowymi, jak również z Uniwersytetami Trzeciego Wieku.

Budowa nowych budynków będzie możliwa jedynie w wyjątkowych sytuacjach, popartych diagnozą potrzeb i zmian demograficznych. Wszystkie nowo budowane obiekty muszą spełniać normy dla budynków pasywnych.

Wszystkie inwestycje będą uzupełnione komplementarnym wsparciem z EFS+. Planuje się uruchamianie wspólnych naborów, w obu funduszach EFRR i EFS+, jak również system premiowania projektów uzupełniających wsparcie.

W ramach celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane na obszarach rewitalizacji wskazanych w Gminnych Programach Rewitalizacji.

Typy projektów:

- infrastruktura szkół w zakresie poprawy ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- infrastruktura wychowania przedszkolnego wraz z wyposażeniem,
- infrastruktura szkolnictwa wyższego w zakresie nauczania zawodowego i praktycznego.

Wszystkie projekty infrastrukturalne muszą przewidywać odpowiednie rozwiązania w zakresie dotyczącym zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa, w tym w szczególności osoby o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu włączenie osób z grup defaworyzowanych w uczestnictwo w edukacji ogólnej. Zasada ta realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług edukacyjnych w wymiarze terytorialnym, głównie na obszarach wiejskich. Szczególne działania będą również nakierowane na poprawę dostępu do edukacji, podnoszenia kwalifikacji i rozwój osób z grup dyskryminowanych, w tym zapewnienie dostępu do zajęć z zakresu rozwoju osobistego, poprawy kondycji fizycznej oraz możliwości pracy z psychologiem. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 (Rozporządzenia ogólnego) oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowana interwencja mająca na celu zapewnienie równego dostępu do edukacji jest komplementarna z działaniami proponowanymi w ramach Programu EU Erasmus. Ponadto zaplanowane działania w zakresie równego dostępu do edukacji oraz wysokiego poziomu kształcenia są komplementarne z działaniami wynikającymi z Programu Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/Polska. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu. Możliwa będzie również synchronizacja naborów wniosków.

Koordynacja FEPZ z Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach uczestniczących w programie.

Szczególnie istotne obszary geograficzne dla współpracy w zakresie edukacji to Niemcy (Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia), gdzie przewiduje się potencjał dla zwiększonej współpracy.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych z uwagi na to, że usługi edukacyjne w Polsce na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym są bezpłatne. Wszystkie szczeble samorządów uzyskują subwencję oświatową na finansowanie potrzeb edukacyjnych. Brak jest możliwości zaangażowania kapitału prywatnego w ramach przedmiotowego obszaru. Edukacja jest świadczona w ramach usług interesu ogólnego i brak jest potencjału do generowania zysków czy oszczędności w tym zakresie. Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta, nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO66	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	osoby	0,00	600,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	0,00	2 500,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR70	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	użytkownicy/rok	0,00	2021	600,00	CST2021	
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR71	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy/rok	0,00	2021	1 840,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	121. Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem	~~25~~ 02~~0~~00 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	122. Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	10 000 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	123. Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa wyższego	~~1~~80 ~~0~~80~~0~~0 000,00

5	RSO4.2	Ogółem			2~~5~~1 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	2~~5~~1 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			2~~5~~1 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	2~~5~~1 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			2~~5~~1 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	15 000 000,00
5	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~1~~6~~0~~ 000 000,00
5	RSO4.2	Ogółem			2~~1~~5 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego projekty będą koncentrowały się na poprawie infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej.

Projekty będą bezpośrednio realizowały cele zapisane w Strategii Rozwoju Województwa do roku 2030. Projekty wpisują się w Politykę kapitału oraz spójności społecznej województwa zachodniopomorskiego. Analiza dostępnej infrastruktury oraz zapotrzebowania przeprowadzona została na podstawie dokumentu „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2021 dla Województwa Zachodniopomorskiego”[2].

W przypadku wszystkich grup użytkowników, jakość usług takich: jak opieka zdrowotna, pomoc społeczna, mieszkalnictwo, edukacja, kultura, rozrywka oraz transport, jest często znacznie niższa na obszarach wiejskich i oddalonych niż w miastach. Osoby starsze mieszkające na wsi narażone są na skutki urbanizacji i migracji siły roboczej. Może to pogłębiać poczucie osamotnienia oraz izolacji społecznej osób starszych. W związku z powyższym, planuje się wsparcie infrastruktury Rodzinnych Domów Pomocy, w szczególności na obszarach gmin SSW. Należy zaznaczyć, że z uwagi na depopulację w regionie, deinstytucjonalizacja w zakresie usług społecznych na wyludniających się obszarach będzie wymagała większych nakładów finansowych.

W celu wsparcia osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie bezdomności, osób starszych zależnych, osób opuszczających zakłady karne, osób i grup dyskryminowanych ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, niezbędne jest wspieranie mieszkalnictwa w formule deinstytucjonalizacji. Układy lokali, dostępność oraz zasady ich wykorzystania będą charakteryzowały się dopasowaniem do potrzeb osób o określonym profilu (wspierane będą różne formy usług bytowych, w tym mieszkania chronione, wytchnieniowe, wspomagane) na obszarach głównie defaworyzowanych, jednakże z uwagi na duży odsetek osób bezdomnych oraz z niepełnosprawnościami znajdujących się w dużych miastach regionu, nie wyklucza się również wsparcia na tych obszarach. Ponadto planowane jest wsparcie mieszkalnictwa społecznego i senioralnego w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych grup wykluczonych poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia w zakresie infrastruktury i działań miękkich. Wszystkie inwestycje będą uzupełnione komplementarnym wsparciem z EFS+. Planuje się uruchamianie wspólnych naborów, w obu funduszach EFRR i EFS+, jak również system premiowania projektów uzupełniających wsparcie.

W celu szczegółowym planuje się wsparcie infrastruktury hosteli m. in. dla osób doświadczających przemocy związanej z dyskryminacją ze względu na orientację płciową czy uciekających przed przemocą domową. Infrastruktura ta będzie służyła działaniom o charakterze interwencyjnym/tymczasowym. W pierwszej kolejności potrzeby te powinna zaspokajać infrastruktura mieszkań chronionych, jednakże w uzasadnionych sytuacjach możliwe będzie wsparcie hosteli dla osób ze wskazanych grup.

Do wykluczenia społecznego prowadzą również utrudnienia w dostępie do obiektów i przestrzeni publicznej, na które narażone są w szczególności osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby starsze. Brak równych szans w dostępie do usług publicznych przejawia się w wielu sferach życia społecznego, które są niezbędne do funkcjonowania poszczególnych osób w społeczeństwie. W celu szczegółowym planowane jest wsparcie ukierunkowane na dostosowanie

obiektów i przestrzeni publicznej na rzecz poprawy dostępu dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Planowane jest wsparcie infrastruktury ośrodków wsparcia dziennego pobytu, których obecnie jest jedynie kilkanaście w województwie, a zapotrzebowanie z uwagi na starzejące się społeczeństwo wzrasta z roku na rok. Dla zapewnienia efektywności wsparcia, ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych, podejmowane interwencje muszą mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy. Oznacza to, że projekty finansowane z EFRR będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami w zakresie włączenia społecznego oraz dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, podejmowanymi z EFS+ w celu szczegółowym h i k.

Wspierane będą procesy usamodzielniania się osób z niepełnosprawnościami przez dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb tych osób oraz poprawę warunków usług publicznych świadczonych na ich rzecz, połączone z działaniami finansowanymi z EFS+ w zakresie włączenia społecznego oraz aktywizacji społeczno-zawodowej. Planowane jest m. in. wsparcie infrastruktury Zakładów Aktywności Zawodowej, Centrów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej. Infrastruktura ta musi zostać uzupełniona na obszarach, gdzie brakuje wsparcia aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami, jako uzupełnienie klasycznego zatrudnienia. Efektem wsparcia powinno być ostateczne usamodzielnienie się ekonomiczne i społeczne osób objętych wsparciem.

W celu szczegółowym planuje się wsparcie infrastruktury rodzinnych domów dziecka w celu zapewnienia dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej warunków rozwoju zbliżonych do tych, będących udziałem rodzin naturalnych.

~~W ramach celu szczegółowego planuje się również wsparcie punktowej infrastruktury społecznej powiązanej z prowadzonymi działami animacyjnymi, wspieranymi z EFS+ na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia i wynikającej z zapotrzebowania zgłoszonego przez środowisko lokalne, sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego.~~

W ramach celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane na obszarach rewitalizacji wskazanych w Gminnych Programach Rewitalizacji.

Typy projektów:

- rozwój mieszkalnictwa, w powiązaniu z procesem integracji społecznej w celu wsparcia m. in. osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie bezdomności, osób starszych zależnych, osób opuszczających zakłady karne, osób i grup dyskryminowanych ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową,
- infrastruktura służąca aktywizacji społeczno-zawodowej mająca na celu wsparcie procesów usamodzielniania się osób z niepełnosprawnościami;
- infrastruktura placówek zapewniających zdeinstytucjonalizowaną opiekę osobom z niepełnosprawnościami lub osobom w podeszłym wieku w celu zapewnienia funkcji wytchnieniowej, opieki po okresie hospitalizacji, rehabilitacji,
- dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznej na rzecz poprawy dostępu dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu i segregacji,
- infrastruktura Rodzinnych Domów Dziecka~~,~~
- ~~punktowa infrastruktura społeczna powiązana z prowadzonymi działami animacyjnymi, wspieranymi z EFS+ na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia i wynikająca z zapotrzebowania zgłoszonego przez środowisko lokalne, sprzyjająca włączeniu społecznemu oraz rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego.~~

Wsparcie z EFRR musi być komplementarne do wsparcia miękkiego, niezależnie od źródła finansowania.

Realizowane w ramach programu inwestycje w obiekty mieszkalne (infrastruktura mieszkalnictwa o charakterze wspomaganym i chronionym oraz wykorzystywanego w ramach najmu socjalnego) nie mogą przyczyniać się do segregacji przestrzennej grup marginalizowanych. Wsparte lokale nie powinny być zapewniane na obszarach odizolowanych od społeczności lokalnej.

Wsparcie dla ZAZ oraz WTZ będzie mieć charakter warunkowy tj. będzie możliwe tylko o ile placówka otrzyma wsparcie z EFS+ zgodnie z warunkami wskazanymi w odpowiedniej części programu w ramach CS 4h oraz gdy będzie wynikało z regionalnej strategii deinstytucjonalizacji. Decyzje o udzieleniu wsparcia powinny być poprzedzone analizą dostępnych form świadczenia usług (tj. instytucjonalne, środowiskowe i w rodzinie) oraz uwzględniać indywidualne potrzeby jednostek, które będą odbiorcami usług (w tym preferowane przez nich opcje opieki, z uwzględnieniem opcji zgodnych z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Jeśli opcje preferowane przez odbiorców usług nie są dostępne, priorytetem powinno być ich zapewnienie.

Kluczowe jest, aby wszystkie projekty infrastrukturalne przewidywały odpowiednie rozwiązania w zakresie dotyczącym zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa, w tym osoby z niepełnosprawnością, osoby starsze i osłabione chorobami, osoby w kryzysie bezdomności, dzieci/osoby umieszczane lub wychodzące z pieczy zastępczej, osoby opuszczające zakłady karne, osoby i grupy dyskryminowane ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, osoby uciekające przed przemocą domową.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu włączenie społeczne osób z grup defaworyzowanych. Szczególne działania będą nakierowane na poprawę dostępu do zapewnienia potrzeb bytowych osób bezdomnych, niepełnosprawnych czy osób ze środowisk LGBT+ celem umożliwienia wejścia/powrotu do samodzielnego życia. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług społecznych w wymiarze terytorialnym, głównie na obszarach wiejskich. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 (Rozporządzenia ogólnego) oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste i uwzględniają postanowienia Karty praw podstawowych, jak również zasad zrównoważonego rozwoju.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowane działania w zakresie poprawy włączenia społecznego i zapobiegania wykluczeniu są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze międzyregionalnym, ponadnarodowym i transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu. Możliwa będzie również synchronizacja naborów wniosków.

Koordynacja FEPZ z Interreg Południowy Bałtyk oraz Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach uczestniczących w programie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Szczególnie istotne obszary geograficzne dla współpracy w zakresie włączenia społecznego i integracji społeczności lokalnej poprzez współpracę transgraniczną to Niemcy (Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia) oraz Dania i Szwecja (region Bałtyku), gdzie przewiduje się potencjał dla zwiększonej współpracy.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego kluczową rolą interwencji jest poprawa infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej, jednocześnie brak jest potencjału do generowania zysków czy oszczędności w tym zakresie. Głównymi beneficjentami będą instytucje publiczne, które nie działają dla zysku, a udostępniane usługi są bezpłatne. W związku z powyższym formą wsparcia będzie dotacja.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	0,00	~~87~~9,00
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO205	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	sztuki	0,00	~~11~~7,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi

5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR67	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	użytkownicy/rok	0,00	2021	~~87~~29,00	CST2021	
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLPZCR01	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	użytkownicy/rok	0,00	2021	178~~458~~,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	126. Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	15 ~~0~~500 000,00
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	~~159~~ ~~0~~500 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			1120 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	1120 000 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			1120 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	1120 000 000,00
5	RSO4.3	Ogółem			1120 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	1~~0~~ 000 000,00
5	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~10 000 000,00~~
5	RSO4.3	Ogółem			11~~20~~ 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

~~2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.4. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)~~

~~2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy~~

~~Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów~~

~~Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:~~

Rozszerzenie obszaru wojny w Ukrainie, poza Krym i wschodnią część tego kraju, wskutek agresji Rosji w lutym 2022 r. spowodowało, że do Polski w ciągu 2 tygodni przybyło 1,5 mln uchodźców. Szacuje się, że liczba ta będzie się zwiększać w ciągu kolejnych miesięcy i lat. Jednocześnie fale migracji które prawdopodobnie dotrą także do województwa, mogą objąć ludność zamieszkującą inne części świata i mogą być wywołane nie tylko konfliktami zbrojnymi, ale też zmianami klimatu.

Mając na względzie potrzeby regionu wynikające z prognoz gospodarczych i demograficznych oraz narastające wyzwania związane z integracją społeczno-gospodarczą obywateli państw trzecich, planuje się uruchomić wsparcie na wzmocnienie instytucji zajmujących się świadczeniem usług na rzecz integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich. Jednym z takich działań będzie utworzenie w regionie kilku ośrodków pełniących rolę integratora, edukatora i animatora współpracy w środowisku lokalnym – z grupami obywateli państw trzecich, w tym uchodźców i migrantów zarobkowych. Planuje się utworzenie jednego głównego centrum wielokulturowego w stolicy województwa oraz kilku mniejszych ośrodków w innych miastach województwa.

Z uwagi na to, że osoby przebywające w Polsce z rodzinami wykazują większą skłonność i potrzebę integracji z miejscem zamieszkania, wsparcie kierowane będzie zarówno do dorosłych, jak i do dzieci.

Ośrodki wspierania integracji będą podejmowały działania adaptacyjne uwzględniające specyficzne potrzeby kulturowe obywateli państw trzecich lub trudności spowodowane przez sytuacje kryzysowe lub traumatyczne, wynikające z konfliktów zbrojnych, klęsk żywiołowych lub innych kryzysów humanitarnych. Podejmowane działania przyczynią się do wsparcia procesów integracyjnych poprzez stworzenie bezpiecznej przestrzeni do spotkań sprzyjającej pokojowemu współistnieniu zróżnicowanej narodowo, etnicznie, językowo czy wyznaniowo wspólnoty oraz umacnianiu dialogu międzykulturowego.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkaniowego jako elementu wspierającego asymilację migrantów, przewiduje się tworzenie i udostępnianie w pełni wyposażonych mieszkań chronionych, wspomaganych, mieszkań z usługami oraz mieszkań w ramach najmu społecznego dla obywateli państw trzecich objętych indywidualnym planem integracji. Ponadto w zakresie związanym z potrzebami mieszkaniowymi, planuje się wsparcie budowy, rozbudowy hosteli, które będą dostosowane do zapewnienia miejsc noclegowych w pierwszym miesiącach kolejnych fal uchodźców oraz stworzenia warunków do dalszego zaopiekowania się poszczególnymi grupami migrantów.

Wytyczne Unii Europejskiej wskazują na potrzebę dążenia do aktywnego obywatelstwa jako ważnego celu integracji obywateli państw trzecich. Niezbędnym elementem tak rozumianej integracji staje się – obok znajomości języka polskiego i znalezienia pracy – aktywny udział w życiu społeczności i społeczeństwa obywatelskiego. Interakcje ze społeczeństwem obywatelskim stwarzają obywatelom państw trzecich nieformalny kontekst, w którym mogą oni uczyć się nowego języka. Wspierane będą działania umożliwiające obywatelom państw trzecich aktywne uczestnictwo w społeczeństwie, usuwające bariery i zapewniające im dostęp do podstawowych usług oraz organizujące proces integracji w taki sposób, by obywatele państw trzecich mogli zaznajomić się ze społeczeństwem, w którym żyją. W szczególności, w przypadku emigracji rodzinnej, społeczność przyjmująca może odegrać istotną rolę w procesie integracji.

Skuteczne działania na rzecz wsparcia integracji obywateli państw trzecich w województwie prowadzone w oparciu o dobre praktyki i ekspercką wiedzę, powinny być procesem dwustronnym obejmującym przystosowanie zarówno po stronie imigrantów, jak i społeczeństwa przyjmującego. Należy zapewnić egzekwowanie praw w odniesieniu do ochrony przed dyskryminacją i rasizmem. Konieczne są działania dotyczące promocji równego traktowania osób bez względu na pochodzenie narodowe czy etniczne. Konieczne jest upowszechnianie w zachodniopomorskich samorządach wiedzy o sytuacji migracyjnej i wiedzy o integracji.

O powodzeniu integracji decyduje jak najwcześniejsze rozpoczęcie wobec nowych przybyszy działań integracyjnych dostosowanych do lokalnej lub regionalnej specyfiki oraz przekonanie lokalnych społeczności o potrzebie ich podejmowania. Zwiększanie świadomości różnic kulturowych, występujących nawet pomiędzy państwami słowiańskimi, sprzyja wzrostowi akceptacji ze strony społeczności przyjmującej oraz ograniczaniu postaw dyskryminacji i rasizmu. Z drugiej strony, kraj przyjmujący ma do odegrania w integracji, jako procesie dwukierunkowym, ważną rolę.

W realizacji strategii integracyjnych kluczowymi partnerami dla władz regionalnych i lokalnych będą organizacje pozarządowe, społeczeństwo obywatelskie, sektor prywatny, wspólnoty religijne i mniejszościowe wspólnoty etniczne.

Wszystkie działania realizowane w ramach celu szczegółowego muszą być komplementarne i uzupełniające do działań realizowanych w ramach EFS+ cel szczegółowy i.

Typy projektów:

infrastruktura społeczna powiązana z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej migrantów, w tym centra wielokulturowe,

mieszkania chronione, wspomagane, mieszkania z usługami oraz mieszkania w ramach najmu społecznego dla obywateli państw trzecich objętych indywidualnych planem integracji, jak również hostele.

Kluczowe jest, aby wszystkie projekty infrastrukturalne przewidywały odpowiednie rozwiązania w zakresie dotyczącym zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

obywatele państw trzecich, w tym migranci oraz ich rodziny i otoczenie, w tym imigranci zarobkowi spoza UE i osoby objęte ochroną międzynarodową, w tym uchodźcy,

organizacje pozarządowe,

społeczeństwo przyjmujące.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu włączenie społeczne osób z państw trzecich. Szczególne działania będą nakierowane na poprawę dostępu do zapewnienia potrzeb bytowych. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do wsparcia w integracji oraz włączenia w środowiska lokalne osób migrujących z państw trzecich. Wspierana infrastruktura będzie miała na celu zapewnienie równego dostępu do wszystkich usług oferowanych dla obywateli Unii Europejskiej. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w ces realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 (Rozporządzenia ogólnego) oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Projekty w ramach ces będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowane działania w zakresie poprawy integracji obywateli państw trzecich są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze międzyregionalnym, ponadnarodowym i transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/ Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu. Możliwa będzie również synchronizacja naborów wniosków.

Koordynacja FEPZ z Interreg Południowy Bałtyk oraz Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach uczestniczących w programie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Szczególnie istotne obszary geograficzne dla współpracy w zakresie integracji obywateli państw trzecich ze społecznością lokalną to Niemcy (Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia) oraz Dania i Szwecja (region Bałtyku), gdzie przewiduje się potencjał dla zwiększonej współpracy.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Kluczową rolą interwencji jest poprawa jakości infrastruktury i świadczenie usług w zakresie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich i migrantów, które to inwestycje prowadzone będą przez JST, podmioty ekonomii społecznej czy organizacje pozarządowe. Charakter inwestycji powoduje, że brak jest potencjału dla generowania zysków czy oszczędności w tym zakresie, co uzasadnia formę wsparcia, jaką stanowić będzie dotacja.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	0,00	33,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLPZCR02	Roczna liczba osób korzystających z usług w zakresie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich	osoby/ rok	0,00	2021	91,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

5	RSO4.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	125. Infrastruktura mieszkalnictwa dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią	2 000 000,00
5	RSO4.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	3 000 000,00
5	RSO4.4	Ogółem			5 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	5 000 000,00
5	RSO4.4	Ogółem			5 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	5 000 000,00
5	RSO4.4	Ogółem			5 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	5 000 000,00

~~5~~	~~RSO4.4~~	~~Ogółem~~			~~5 000 000,00~~

~~* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+~~

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego projekty będą koncentrowały się na poprawie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych oraz skuteczności i odporności systemu opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej. Projekty będą bezpośrednio realizowały cele zapisane w dokumentach *Zdrowa Przyszłość, Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.* oraz Wojewódzkim Planie Transformacji. Projekty wpisują się w Politykę ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego.

Istotną determinantą jakości, dostępności i efektywności świadczeń zdrowotnych, są inwestycje budowlane i techniczne, modernizacje, rozwój aparatury i sprzętu medycznego. Stąd działania w tym zakresie wpisują się w strategię Zdrowa Przyszłość, Cel 1.1 [Dostępność] Zapewnienie równej dostępności do świadczeń zdrowotnych w ilości i czasie adekwatnych do uzasadnionych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz Cel 3.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia zgodny z potrzebami zdrowotnymi społeczeństwa.

Podobnie jak w innych regionach Polski, głównymi schorzeniami występującymi w województwie są choroby układu krążenia, w tym choroba niedokrwienna serca i udar oraz nowotwory, w szczególności nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzeli i płuc, rak szyjki macicy, rak piersi oraz nowotwór złośliwy jelita grubego i odbytnicy. Istotnymi problemami zdrowotnymi mieszkańców województwa są też cukrzyca, choroba Alzheimera i inne choroby otępienne oraz choroby psychiczne. Prognoza epidemiologiczna do 2028 r. zakłada największe wzrosty wskaźnika zgonów w grupie chorób układu nerwowego, nowotworów i chorób układu trawiennego. Starzenie się społeczeństwa oraz rozwój chorób cywilizacyjnych mają wpływ na zwiększone zapotrzebowanie na świadczenia opieki zdrowotnej.

Niezbędna jest poprawa infrastruktury poszczególnych poziomów opieki zdrowotnej, w tym POZ, AOS, w tym AOS przy szpitalach, między innymi w zakresie opieki nad osobami starszymi, opieki długoterminowej, dziennej, jednodniowej, środowiskowej, opieki onkologicznej i psychiatrycznej, wraz z komplementarnymi działaniami do realizacji w ramach EFS+ w celu (k). Planowane jest wsparcie funkcjonowania m.in. poradni kardiologicznych, onkologicznych, neurologicznych, okulistycznych, reumatologicznych, geriatrycznych, diabetologicznych, leczenia bólu, osteoporozy, chorób zakaźnych oraz pracowni diagnostycznych, zabiegowych i bazy rehabilitacyjnej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością ruchową rozmieszczonych równomiernie na terenie województwa. W województwie zachodniopomorskim dostępność do świadczeń zdrowotnych POZ zapewniona jest w każdym powiecie, gorzej wygląda sytuacja w dostępie do świadczeń zdrowotnych w ramach AOS, dlatego jednym z priorytetów jest zapewnienie dostępu do opieki mieszkańcom obszarów, gdzie nie ma przychodni AOS oraz skrócenie czasu oczekiwania na świadczenia w ramach poradni specjalistycznych. Najdłuższy czas oczekiwania jest w poradniach przyszpitalnych przy dużych ośrodkach wielospecjalistycznych. Pracują w nich doświadczeni specjaliści zatrudnieni na oddziałach, co zapewnia najwyższy poziom leczenia i umożliwia dostęp do wyspecjalizowanego sprzętu. Planowane jest wsparcie rozwoju AOS, w tym AOS przy szpitalach, w celu rozwoju opieki koordynowanej, stopniowego odwracania piramidy świadczeń oraz poprawy dostępu do świadczeń diagnostyczno-leczniczych przyspieszających i skracających proces leczenia w warunkach ambulatoryjnych, w tym na obszarach słabiej rozwiniętych

gospodarczo i terenach wiejskich, w powiązaniu z działaniami z EFS+ w ramach rozwoju usług społecznych i zdrowotnych w cs(k) w programie regionalnym.

W celu poprawy dostępu do świadczeń zdrowotnych, przewidywane jest wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej we wschodniej części województwa oraz ambulatoryjnej diagnostyki i leczenia chorób onkologicznych w części zachodniej województwa.

Dostosowanie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej do wymagań określonych obowiązującym prawem, niezbędne remonty i modernizacje pomieszczeń oraz wymiana przestarzałego i zużytego sprzętu, a także zwiększenie dostępności do poradni w specjalnościach charakteryzujących się wyjątkowo długim czasem oczekiwania na świadczenia jest rekomendacją wskazaną w Mapie Potrzeb Zdrowotnych (zał. 16. rekomendacja nr 5.2 i 5.4).

Dążenie do zapewnienia większego dostępu do poradni specjalistycznych jest skorelowane z Wojewódzkim Planem Transformacji, rekomenduje kompleksowe zabezpieczenie świadczeń ambulatoryjnych przez specjalistyczne podmioty szpitalne poprzez dostęp do szerokiej diagnostyki.

Wspierane będzie wdrożenie standardu dostępności POZ dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze architektonicznym, cyfrowym, komunikacyjnym i organizacyjnym. Wsparcie to możliwe będzie także w powiązaniu z działaniami z EFS+ celu (k) oraz w ramach cross-financingu.

Ważnym działaniem jest zapewnienie odpowiedniej dostępności do opieki zdrowotnej przewlekle chorym, m.in. poprzez stworzenie warunków dla bardziej dostępnej opieki długoterminowej w formach zdeinstytucjonalizowanych. Istotne jest przy tym odciążenie szpitali specjalistycznych od opieki nad przewlekle chorymi i objęcie leczeniem szpitalnym jedynie przypadków wymagających niezbędnej hospitalizacji. Wymagany jest dalszy rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki zdrowotnej nad osobami niesamodzielnymi, tj. opieki dziennej, domowej i środowiskowej w pobliżu miejsca zamieszkania, w tym deinstytucjonalizacja usług opiekuńczych i zdrowotnych oraz wprowadzanie świadczenia usług zdrowotnych w modelu telemedycznym.

Powyższe działania będą realizowane zgodnie ze Strategią deinstytucjonalizacji: Opieka zdrowotna nad osobami starszymi.

Inwestycje w nowoczesną infrastrukturę i sprzęt szpitali, w tym wsparcie na rzecz diagnostyki będą możliwe, o ile będą nakierowane na rozwój opieki jednego dnia oraz wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Dostosowanie szpitali wpisuje się w rekomendowane w Mapie Potrzeb Zdrowotnych kierunki działań dla lecznictwa szpitalnego, dotyczące zwiększenia dostępności badań diagnostycznych w warunkach ambulatoryjnych, w szczególności poprzez regulacje sprzyjające realizowaniu tych świadczeń w AOS oraz wprowadzanie leczenia trwającego jeden dzień.

Głównym kierunkiem zmian w opiece psychiatrycznej będzie wdrożenie środowiskowego modelu ochrony zdrowia psychicznego, tj. zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej blisko miejsca ich zamieszkania. W szczególności planowane jest tworzenie centrów zdrowia psychicznego i deinstytucjonalizacja opieki psychiatrycznej. Opracowano Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2018-2022 zawierający strategię rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego w województwie, w tym zwiększenia dostępności do psychiatrycznej opieki zdrowotnej w formie 12 Centrów Zdrowia Psychicznego (CZP).

Planowane tworzenie sieci CZP jest skorelowane ze Strategią deinstytucjonalizacji: Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Dla zapewnienia spójności z krajowymi ramami strategicznymi reformy psychiatrii projekty infrastrukturalne w zakresie reformy zdrowia psychicznego będą realizowane po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia.

Inwestycje ~~będą skupione przede wszystkim na pierwszym i drugim poziomie referencyjnym i~~ nie będą prowadziły do zwiększenia ogólnej liczby łóżek szpitalnych w systemie ochrony zdrowia, w tym w dziedzinie psychiatrii oraz psychiatrii dziecięcej. ~~Trzeci poziom referencyjny może być wspierany jedynie w ramach kompleksowych projektów Centrów Zdrowia Psychicznego obejmujących inwestycje we wszystkie poziomy referencyjne.~~

Finansowane będą wyłącznie projekty zgodne z Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań) akceptowanym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji EFSI w sektorze zdrowia.

W KPO w obszarze zdrowia wdrażane będą reformy przede wszystkim w zakresie lecznictwa szpitalnego. EFS+ oraz EFRR będą uzupełniać i wzmacniać te reformy poprzez inwestycje w POZ i AOS. Projekty finansowane w ramach programu regionalnego ze środków EFRR lub EFS+ nie mogą powielać zakresu, na który dany podmiot otrzymał wsparcie w ramach KPO. Podmioty ubiegające się o wsparcie przedsięwzięć w ochronie zdrowia będą premiowane za zobowiązanie się do realizacji Programów Zdrowotnych.

Ponadto kluczowe jest, aby wszystkie projekty inwestycyjne przewidywały odpowiednie rozwiązania w zakresie dotyczącym zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa, w tym mieszkańcy wschodniej części województwa, która ma, zgodnie z Mapą Potrzeb, niższy dostęp do świadczeń w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej; osoby dorosłe z zaburzeniami i chorobami psychicznymi wymagające kompleksowego leczenia psychiatrycznego wraz z diagnozowaniem i leczeniem chorób współistniejących; osoby zagrożone i chore na choroby nowotworowe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, w której są świadczone usługi zdrowotne. Szczególne działania będą nakierowane na likwidację barier architektonicznych. Planuje się działania, które zniwelują dyskryminację w dostępie do placówek systemu ochrony zdrowia ze względu na wiek i sytuacje materialną. Ponadto planowane są działania mające na celu poprawę dostępu do usług zdrowotnych dla osób ze środowisk LGBT+, w tym działania podnoszące świadomość personelu medycznego w odniesieniu do grup narażonych na dyskryminację. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowana interwencja mająca na celu zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej iwspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej jest komplementarna z działaniami proponowanymi w ramach Programu EU dla zdrowia 2021-2027 (EU4HEALTH), w szczególności w Celu 1 Poprawa i wspieranie zdrowia w Unii oraz Celu 4 Wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej, ich odporności i zasobooszczędności oraz w ramach programu Horyzont Europa w zakresie badań w dziedzinie zdrowia. Na etapie wyboru projektów do dofinansowania infrastruktury opieki zdrowotnej, stosowane będą kryteria wyboru premiujące podmioty, które planują kontynuację udanych inicjatyw/ wykorzystanie dobrych praktyk w dziedzinie zdrowia lub planują współpracę międzynarodową w zakresie programów zdrowotnych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W obszarze zdrowia inwestycje będą nastawione na realizację zadań publicznych, które nie są nakierowane na generowanie zysków, a ich celem jest poprawa dostępności mieszkańców do wysokiej jakości usług zdrowotnych oraz wzmacnianie odporności i skuteczności systemu ochrony zdrowia. Ryzyko związane z finansowaniem jednostek opieki zdrowotnej pozostaje bardzo wysokie, co powoduje brak zainteresowania pośredników finansowych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoba/rok	0,00	45 796,00
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą	sztuki	0,00	7,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	9 152,00	2021	45 796,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	128. Infrastruktura ochrony zdrowia	35 000 000,00
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	129. Sprzęt medyczny	10 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			45 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	45 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			45 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	45 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			45 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	45 000 000,00
5	RSO4.5	Ogółem			45 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja w ramach celu szczegółowego będzie ukierunkowana na wykorzystanie znaczenia kultury dla celów spójności społecznej i dobrostanu poprzez promowanie uczestnictwa w kulturze oraz ochrony dziedzictwa kulturowego, jak również wspieranie zatrudnienia i pobudzanie wzrostu gospodarczego w sektorze kultury i sektorze kreatywnym poprzez propagowanie sztuki i kultury w edukacji, promowanie odpowiednich umiejętności oraz zachęcanie do innowacji w dziedzinie kultury.

W celu zwiększenia udziału w kulturze mieszkanek i mieszkańców województwa planowane jest wsparcie dla kluczowych instytucji kultury.

Inwestycje będą nakierowane na budowę (tylko w uzasadnionych przypadkach), rozbudowę i modernizację obiektów instytucji kultury przyczyniających się do włączenia społecznego, gdzie priorytetowo będą traktowane projekty realizujące założenia Nowego Europejskiego Bauhausu.

Typy projektów:

- budowa (tylko w uzasadnionych przypadkach), rozbudowa i modernizacja wraz z wyposażeniem obiektów kultury przyczyniających się do włączenia społecznego.

Duża liczba zabytków w województwie wymaga ukierunkowania wsparcia ochrony dziedzictwa kulturowego na obszary, które będzie można udostępnić turystom. Działania te umożliwią dywersyfikację oraz poprawę jakości oferty turystycznej oraz przyczynią się do wzrostu roli turystyki jako czynnika sprzyjającego rozwojowi społeczno-gospodarczemu regionu. Wyzwaniem w obszarze ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego, związanym również z podnoszeniem atrakcyjności turystycznej regionu, jest poprawa stanu zabytków.

Realizacja prac konserwatorskich i restauratorskich przyczyni się osiągnięcia celu szczegółowego poprzez dostosowanie obiektów do celów użytkowych oraz ich udostępnienie mieszkankom i mieszkańcom województwa oraz turystom, ze szczególnym naciskiem na poprawę ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami, cyfryzację usług i podejściem zgodnym z założeniami Zielonego Ładu. Dzięki realizacji tego typu projektów zwiększy się potencjał turystyczny, tj. powstaną miejsca ciekawe i cenne kulturowo, które przyczynią się do powstawania czy zachowania miejsc pracy. W ramach poszczególnych projektów będą prowadzone działania komplementarne w ramach ESF+ dotyczące m. in. rozwoju umiejętności w zakresie zarządzania miejscami dziedzictwa kulturowego oraz udostępniania ich turystom. Planuje się zapewnienie ochrony i zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez:

- prace restauratorskie i konserwatorskie obiektów zabytkowych i o znaczeniu historycznym,
- adaptację budynków, budowli i innych obiektów o znaczeniu historycznym wraz z otoczeniem w celu nadania lub rozwinięcia ich funkcji kulturalnych lub turystycznych,

- konserwację muzealiów, starodruków, archiwaliów, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych wraz z dostosowaniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów i ich zabezpieczenia oraz zakupem wyposażenia,
- cyfryzację zasobów kulturowych, udostępnianie zasobów kultury z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz tworzenie nowych treści cyfrowych.

Po okresie przestoju na skutek pandemii COVID-19, inwestycje zwiększające atrakcyjność turystyczną i kulturalną miejscowości, subregionów i regionów przyczynią się – poprzez wzrost dochodów – do odbudowy lokalnych gospodarek.

W obszarze turystyki planowana jest dywersyfikacja obszarowa turystyki, jak również poprawa jakości świadczonych usług turystycznych. Z uwagi na zmianę podejścia do turystyki wywołanej pandemią, inwestycje w tym sektorze muszą przyczyniać się do zmiany podejścia do podróżowania w formacie turystyki grupowej na turystykę indywidualną. Ważne jest w tym kontekście wspieranie inwestycji pozwalających na wydłużenie pobytu turysty w regionie.

Priorytetami rozwojowymi sformułowanymi przez Samorząd Województwa w obszarze rozwoju i podnoszenia jakości kluczowych produktów turystycznych regionu są:

1. Program rozwoju szlaków kulturowych.
2. Program rozwoju szlaku turystycznego „Parki i ogrody”.
3. Koncepcja budowy i rozwoju szlaku kulinarnego „Smaki regionu”.
4. Koncepcja budowy i rozwoju turystki wodnej „Małe szlaki wodne”.
5. Koncepcja sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego.
6. Program „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski”.
7. Wzmocnienie potencjału turystycznego gmin uzdrowiskowych Pomorza Zachodniego.

W celu szczegółowym w obszarze turystyki preferowane będzie wsparcie infrastruktury tras, szlaków i obszarów wynikających ze strategicznych dokumentów oraz koncepcji rozwojowych Samorządu Województwa.

W ramach projektów obejmujących rozwój poszczególnych szlaków planowane jest również wsparcie budowy i rozbudowy infrastruktury poprawiającej dostępność obiektów i atrakcji turystycznych (m.in. parkingi, ciągi komunikacyjne i infrastruktura dla osób z niepełnosprawnościami) oraz zagospodarowanie ich bezpośredniego otoczenia. Inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym w parkingi) nie będą wspierane, chyba że stanowią nieodłączny element większego projektu, nie są one dominującym elementem tego projektu, a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych. W miastach projekty te nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów oraz w odniesieniu do istniejących - zwiększenia ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w inny sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego.

W województwie zachodniopomorskim zlokalizowanych jest 7 parków krajobrazowych. Każdy z nich ma swoje niepowtarzalne walory przyrodnicze i krajobrazowe. W ramach celu szczegółowego planuje się wsparcie endogenicznych potencjałów poszczególnych parków i udostępnienie ich turystom w taki sposób, by promować cenne zasoby przyrodnicze, zapewniając jednocześnie ich ochronę.

W ramach celu szczegółowego będą wpierane inwestycje w zakresie zrównoważonej turystyki, która polega na szerokim podejściu z uwzględnieniem środowiskowych, gospodarczych i społeczno-kulturowych aspektów rozwoju w celu zagwarantowania zrównoważonego charakteru turystyki w perspektywie długoterminowej.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego będzie udzielane zgodnie z rekomendacjami wskazanymi w Sprawozdaniach specjalnych Europejskiego Trybunału Obrachunkowego „Wsparcie UE na rzecz turystyki – potrzeba nowej orientacji strategicznej i lepszego podejścia do finansowania" oraz „Unijne inwestycje w obiekty kultury – kwestia wymagająca lepszego ukierunkowania działań i sprawniejszej koordynacji".

Wsparcie dla kultury i turystyki będzie zgodne z zapisami dokumentów strategicznych UE, tj. Nowej Europejskiej Agendy Kultury, Europejskich Ram Działania dotyczących Dziedzictwa Kulturowego 2018 oraz Konkluzji Rady w sprawie Planu Pracy na rzecz Kultury na lata 2019-2022.

W zakresie interwencji, która ma wpływ na dziedzictwo kulturowe, zasadne jest wykorzystanie zaleceń z dokumentu „Europejskie Zasady Jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe (EUROPEAN QUALITY PRINCIPLES for EU-funded Interventions with potential impact upon Cultural Heritage"ICOMOS"). Wsparcie inwestycji będzie możliwe wyłącznie pod warunkiem zapewnienia stabilności finansowej obiektów kultury/turystyki. Wszystkie inwestycje będą oparte na analizie popytu i ocenie potrzeb w celu zmniejszenia ryzyka nieefektywności i będą koordynowane z projektami w sąsiednich obszarach, unikając nakładania się i konkurencji.

Wszystkie wspierane działania muszą przyczyniać się do rozwoju społecznego i gospodarczego. Podjęte działania przyczynią się do wzmocnienia lokalnego rynku pracy oraz kreowania nowych miejsc pracy. Interwencja w ramach celu szczegółowego będzie stanowiła komplementarne wsparcie wobec interwencji zaplanowanej z EFS+, przede wszystkim cs a, g i h. Projekty wspierane w ramach celu szczegółowego muszą cechować się prozatrudnieniowym charakterem. Wszystkie projekty muszą stanowić uzupełnienie do działań realizowanych z EFS+ w szczególności w zakresie aktywizacji zawodowej oraz włączenia społecznego. Planowane jest uruchamianie wspólnych konkursów, które zapewnią komplementarne wsparcie zintegrowanego projektu. Wszystkie projekty muszą zapewniać pełny dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Wszystkie projekty infrastrukturalne muszą przewidywać odpowiednie rozwiązania w zakresie dotyczącym zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu włączenie osób z grup defaworyzowanych w uczestnictwo w kulturze. Zasada ta realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług kulturalnych w wymiarze terytorialnym, w tym na obszarach wiejskich. Poprzez zastosowanie standardu dostępności architektonicznego, cyfrowego oraz informacyjno-promocyjnego, produkty turystyczne będą dostępne dla ogółu społeczeństwa. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowane działania w zakresie wzmocnienia roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze międzyregionalnym, ponadnarodowym i transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027 oraz Kreatywna Europa 2021 – 2027. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu. Możliwa będzie również synchronizacja naborów wniosków.

Koordynacja FEPZ z Interreg Południowy Bałtyk oraz Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach uczestniczących w programie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Szczególnie istotne obszary geograficzne dla współpracy w zakresie turystyki i kultury to Niemcy (Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia) oraz Dania i Szwecja (region Bałtyku), gdzie przewiduje się potencjał dla zwiększonej współpracy.

Na przykład w planie działań w ramach strategii dla regionu Morza Bałtyckiego szczególne znaczenie ma współpraca w obszarze rozwoju zrównoważonej, odpornej i innowacyjnej turystyki.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W obszarze kultury i turystyki nie przewiduje się realizacji inwestycji nastawionych na osiągnięcie zysku czy generowanie oszczędności. W tym obszarze inwestycje będą przede wszystkim realizować zadania publiczne o charakterze niekomercyjnym, promujące zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz zapewniające włączenie społeczne poprzez kulturę i turystykę. Przedsięwzięcia będą realizowane przez jednostki publiczne w celu zachowania dziedzictwa kulturowego oraz poprawy warunków społeczno-gospodarczych mieszkańców regionu.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	0,00	W trakcie wyliczeń~~50,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	0,00	2021	2 048 857,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	~~23~~5 045 133,00
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	~~50~~ 94 000 000,00
5	RSO4.6	Ogółem			~~85~~119 045 133,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~85~~ 119 045 133,00
5	RSO4.6	Ogółem			~~85~~ 119 045 133,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~85~~ 119 045 133,00
5	RSO4.6	Ogółem			~~85~~ 119 045 133,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
5	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	~~85~~ 119 045 133,00
5	RSO4.6	Ogółem			~~85~~ 119 045 133,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 6. Priorytet 6 – Fundusze Europejskie na rzecz aktywnego Pomorza Zachodniego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Jednym z głównych działań interwencyjnych będzie wdrażanie kompleksowych rozwiązań aktywizacji zawodowej, mających na celu zwiększenie dostępu do zatrudnienia dla wszystkich osób pozostających bez pracy, zwłaszcza dla znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.: osoby młode w wieku 18-29 lat, osoby w wieku 55 i więcej, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, kobiety oraz osoby o niskich kwalifikacjach i kompetencjach. Działania te będą realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy (PUP). W ramach tych działań świadczone będzie m.in. indywidualne i kompleksowe poradnictwo w zakresie określenia ścieżki zawodowej, podnoszenie i uzupełnianie kompetencji i kwalifikacji, w tym także poprzez wykorzystanie walidacji i certyfikacji efektów nieformalnego uczenia się czy nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu poprzez udział w stażach i praktykach czy dotacje na rozpoczęcie działalności. Podejmowane inicjatywy powinny odpowiadać potrzebom poszczególnych uczestników projektów, a także w miarę możliwości obejmować ich indywidualne predyspozycje (z uwzględnieniem ich dotychczasowych doświadczeń zawodowych, kwalifikacji, umiejętności itp.). Planowane przedsięwzięcia powinny bazować na rzeczywistym zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje i/lub umiejętności na regionalnym i lokalnym rynku pracy. Kompleksowe wsparcie aktywizacji zawodowo-edukacyjnej na rzecz osób młodych znajdujących się w szczególnej sytuacji realizowane będzie również w ramach projektów Ochotniczych Hufców Pracy.

Wsparcie kierowane do osób młodych będzie realizowane z uwzględnieniem zasad określonych w Zaleceniach Rady z dnia 30 października 2020 r. w sprawie pomostu do zatrudnienia - wzmocnienia Gwarancji dla młodzieży.

W ramach celu szczegółowego obszarem wymagającym podjęcia interwencji jest objęcie wsparciem osób w wieku 55+. Wskaźnik zatrudnienia rejestrowany wśród osób 55+ odnotowywany jest na poziomie około 50%. Osoby w tym wieku charakteryzuje bardzo niska aktywność zawodowa związana z wczesnym przechodzeniem na emeryturę. Ponadto zmiany demograficzne wynikające ze starzenia się społeczeństwa prowadzić będą w najbliższej przyszłości do jeszcze większego spadku liczby osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że w obliczu braku wzrostu poziomu zatrudnienia osób po pięćdziesiątym roku życia, obciążenie kosztami pracy pracującej mniejszości jeszcze wzrośnie, co będzie prowadzić do spowolnienia wzrostu całej gospodarki oraz pogłębienia się różnic społecznych. Interwencją zaplanowana w celu szczegółowym obejmie kompleksowe wsparcie procesów wydłużających pozostawanie w aktywności zawodowej poprzez promowanie działań zmierzających do dłuższego trwania w wieku aktywności zawodowej. W ramach tego wsparcia możliwe będzie na przykład tworzenie Biur Karier Seniora przy PUP, które będą wspierały osoby w wieku 55+ poprzez m.in. doradztwo zawodowe, szkolenia (m. in. zmiana kwalifikacji), mobilność zawodową (zwrot środków za dojazd do pracy), staż Seniora/Praktykant 55+. W ramach tego typu interwencji realizowane będą również działania prowadzące do upowszechnienia wdrażanych programów, mające na celu zachęcenie do dłuższej aktywności zawodowej osób w wieku 55+.

Ponadto interwencja w ramach celu szczegółowego realizowana będzie poprzez projekty ukierunkowane na wdrażanie narzędzi aktywizacji dla osób pozostających bez pracy, w tym zwłaszcza dla znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób młodych (w tym NEET), osób starszych, osób długotrwale bezrobotnych i osób o niskich kwalifikacjach i kompetencjach, osób z niepełnosprawnościami np. voucher zatrudnieniowy dla pracodawcy na zaktywizowanie osoby (według potrzeb pracodawcy) oraz bon dla pracodawcy na zatrudnienie osób poprzez dofinansowanie pochodnych od wynagrodzenia za każdego pracownika, który utrzymałby zatrudnienie przez określony czas.

Typy projektów:

- kompleksowe wsparcie aktywizacyjne dla osób pozostających bez pracy realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy,
- wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych realizowane przez Ochotnicze Hufce Pracy,
- kompleksowe wsparcie procesów wydłużających aktywność zawodową,
- wypracowywanie i wdrażanie narzędzi aktywizacji osób pozostających bez pracy.

Projekty będą bezpośrednio realizowały cele *Sprawozdania krajowego – Polska 2020* oraz *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*.

W ramach celu szczegółowego (a) premiowane będą projekty prowadzące do nabycia, podwyższenia lub dostosowania kompetencji/kwalifikacji w zakresie zielonych umiejętności.

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie poziomu zatrudnienia, zwłaszcza wśród osób młodych oraz osób z grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych osób młodych będących adresatami działań OHP, w tym pracowników młodocianych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- klienci Powiatowych Urzędów Pracy,
- osoby poszukujące pracy, w tym osoby znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby młode, osoby 55+, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach i kompetencjach, osoby z niepełnosprawnościami),
- osoby bierne zawodowo,
- osoby młode w wieku 15-29 lat znajdujące się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby bierne zawodowo.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W trosce o to, aby kobiety i mężczyźni mieli równy udział we wszystkich sferach życia realizowane będą działania promujące przestrzeganie zasad równego traktowania w zatrudnieniu, upowszechniające informacje na temat zakazu i przejawów dyskryminacji w zatrudnieniu, w tym zwłaszcza ze względu na płeć, oraz o prawie do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę. Realizacja projektów będzie odbywać się z poszanowaniem zasady niedyskryminacji zapewniając wszystkim osobom jednakowy dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w celu szczegółowym (a) będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w, w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do przestrzegania których zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak i beneficjenci projektów. W procesie przygotowywania i wdrażania programów IZ zapewni ochronę i równe korzystanie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26) oraz prawa dostępu do pośrednictwa pracy (art. 29).

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W obszarze rynku pracy możliwe są przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne czy transnarodowe. Współpraca ta może odbywać się m.in w ramach sieci EURES poprzez udział Publicznych Służb Zatrudnienia jako parterów międzynarodowej sieci pośrednictwa pracy. Udział w sieci pozwoli na wymianę pomiędzy partnerami sieci EURES niezbędnych informacji na temat europejskich rynków pracy. Współpraca ta pomoże osobom szukającym pracy znaleźć zatrudnienie a przedsiębiorcom zatrudnić pracownika z zagranicy.

Ponadto działania realizowane w celu szczegółowym (a) będą komplementarne z inicjatywą ALMA, której celem jest przeciwdziałanie bezrobociu wśród osób młodych w całej Unii Europejskiej, zwłaszcza osób, które nie pracują, nie szkolą się ani nie kształcą. Działania te pozwolą na podniesienie umiejętności i zdobycie wiedzy i doświadczenia, a także na nawiązanie kontaktów w całej Europie. Komplementarność między inicjatywą ALMA a programem Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027 zostanie zapewniona na poziomie celu, którym jest włączenie społeczne i umożliwienie znalezienia osobom młodym miejsca na rynku pracy.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO02	Bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	osoby	1 485,00	13 200,00
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO07	Osoby młode w wieku 18–29 lat	osoby	355,00	3 170,00
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO08	Uczestnicy powyżej 54 lat	osoby	265,00	2 380,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,20	2021	2 640,00	CST2021	
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR04	Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,45	2021	5 940,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	54 132 244,00 ~~49 694 219,00~~
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	136. Wsparcie specjalne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych	27 500 000,00
6	ESO4.1	Ogółem			81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~
6	ESO4.1	Ogółem			81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~
6	ESO4.1	Ogółem			81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~
6	ESO4.1	Ogółem			81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~
6	ESO4.1	Ogółem			81 632 244,00 ~~77 194 219,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego realizowane będą projekty skierowane do pracowników podmiotów realizujących zadania państwa w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy w szczególności: publicznych służb zatrudnienia (PUP, WUP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP) oraz agencji zatrudnieniaPublicznych Służb Zatrudnienia (PSZ) ukierunkowane na ich profesjonalizację poprzez podniesienie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności będących odpowiedzią na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy. Działania te będą odpowiedzią na regionalne/lokalne potrzeby wynikające z przeprowadzonych diagnoz. Zmiany zachodzące na rynku pracy, wynikające z czynników demograficznych, wymuszają podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania zasobów kapitału ludzkiego najbardziej oddalonego od rynku pracy. PSZ Służby rynku pracy powinny skoncentrować się nie tylko na zarejestrowanych bezrobotnych, ale również na tych osobach, które nie mogą znaleźć zatrudnienia oraz na osobach biernych zawodowo i cudzoziemcach, a takżze młodzieży w wieku od 14 do 30 roku życia. Wiele osób zarejestrowanych nie jest zainteresowanych działaniami aktywizacyjnymi i podjęciem zatrudnienia. Sprawne reagowanie na potrzeby zmieniającego się rynku pracy oraz zwiększenie poziomu aktywności zawodowej w województwie zachodniopomorskim, wymaga od pracowników PSZ oraz OHP aktualizacji wiedzy i umiejętności dostosowanych do potrzeb odbiorców usług, np. w zakresie pracy z trudnym klientem. Istotne jest również doskonalenie potencjału pracowników PSZ szczególnie wobec konieczności dostosowania usług do szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz ściślejszej współpracy z pracodawcami. Należy również dążyć do doskonalenia mechanizmów diagnozowania i prognozowania zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje w gospodarce. Istotna jest również wymiana informacji, doświadczeń wśród pracowników PSZ, OHP oraz agencji zatrudnienia tak aby możliwa była implementacja wypracowanych modeli i rozwiązań, które wpływają na większą efektywność w procesie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia.

Typy projektów:

- wsparcie dla pracowników podmiotów realizujących zadania państwa w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracyPSZ w zakresie rozwoju ich kwalifikacji i kompetencji wynikających z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy. .

Projekty będą bezpośrednio realizowały cele *Sprawozdania krajowego – Polska 2020* oraz *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*.

Oczekiwane rezultaty:

- podniesienie potencjału PSZ podmiotów realizujących zadania państwa w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy poprzez rozwój kwalifikacji i kompetencji ich pracowników PSZ.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- pracownicy podmiotów realizujących zadania państwa w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy w szczególności: publicznych służb zatrudnienia (PUP, WUP), Ochotniczych Hufców Pracy oraz agencji zatrudnieniaPublicznych Służb Zatrudnienia.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w ramach niniejszego cs będą uwzględniać wymiar równości szans i niedyskryminacji. Prowadzona interwencja przyczyni się dowzrostu kompetencji pracowników PSZ, co przełoży się na intensyfikację działań prowadzących do wyrównywania szans na rynku pracy wszystkich grup społecznych. Działania te przełożą się również na zwiększenie ich wiedzy w zakresie barier i potrzeb osób LGBT na rynku pracy. Projekty będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla całego społeczeństwa, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna. Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w celu szczegółowym (b) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do przestrzegania których zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak i beneficjenci projektów.

W procesie przygotowywania i wdrażania programów IZ zapewni ochronę i równe korzystanie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych i z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze wolności wyboru zawodu i prawa do podejmowania pracy (art. 15), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), prawa dostępu do pośrednictwa pracy (art. 29). Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego (b) są możliwe przedsięwzięcia międzyregionalne, transgraniczne czy transnarodowe. Współpraca ta może odbywać się m.in w ramach sieci EURES poprzez udział Publicznych Służb Zatrudnienia jako parterów międzynarodowej sieci pośrednictwa pracy. Działania ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia w ramach FEPZ są komplementarne z działaniami sieci prowadzonymi dla kadry EURES z WUP i OHP. Ich profesjonalizacja pomoże osobom szukającym pracy znaleźć zatrudnienie a przedsiębiorcom zatrudnić pracownika zarówno na rynku regionalnym jak i zagranicznym.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	50,00	850,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,95	2020	805,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	139. Działania na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i dopasowanej do potrzeb pomocy	2 000 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			2 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	2 000 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			2 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	2 000 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			2 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	2 000 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			2 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	2 000 000,00
6	ESO4.2	Ogółem			2 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.3. Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Równość płci stanowi fundamentalne i nienaruszalne prawo człowieka. Mimo to kobiety wciąż mierzą się z wieloma barierami na gruncie ekonomicznym, socjalnym i prawnym. Częściej niż mężczyźni są narażone na bezrobocie, zajmują znacznie mniej stanowisk menedżerskich i dyrektorskich oraz często doświadczają dyskryminacji związanej z macierzyństwem. Negatywny wpływ na aktywność zawodową kobiet ma również stereotypowe postrzeganie ich roli społecznej i związana z tym dyskryminacja ze względu na płeć w miejscu pracy (postrzeganie kobiet jako mniej dyspozycyjnych pracowników ze względu na obowiązki rodzicielskie, do tej pory pełnione głównie przez kobiety). Dlatego ważne jest dalsze promowanie rozwiązań z zakresu godzenia życia zawodowego i rodzinnego wśród pracodawców. W celu zapewnienia przestrzegania postanowień Karty Praw Podstawowych EU, prawidłowej realizacji zasad horyzontalnych oraz promowania godzenia życia zawodowego z prywatnym, zaplanowano działania skierowane do pracodawców i ich pracowników w zakresie wsparcia szkoleniowego i doradczo-eksperckiego w przedmiotowym zakresie. Działania związane z podnoszeniem wiedzy i świadomości w obszarze równego traktowania i niedyskryminacji, a także aktywności obywatelskiej, realizowane będą również wśród mieszkanek i mieszkańców województwa.

Znaczna część osób, która wychowuje dzieci, nie podejmuje zatrudnienia, m.in. z powodu napotykanych barier w dostępie do opieki nad dziećmi do lat 5. Związane jest to głównie z brakiem miejsc w żłobkach/ przedszkolach oraz wysokimi kosztami zapewnienia niani czy miejsca w prywatnych żłobkach/przedszkolach. W celu niwelowania barier w dostępie do zatrudnienia dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo, powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, zaplanowano interwencję polegającą na dofinansowaniu opieki nad dziećmi do lat 5 poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym, u opiekuna dziennego lub w przedszkolu. Projekt ten będzie realizowany w postaci kompleksowego regionalnego programu wsparcia, umożliwiającego powrót na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 5 po przerwie związanej z urodzeniem dziecka. Program zapewni dostosowanie interwencji do potrzeb grup odbiorców na terenie całego województwa.

W celu uniknięcia podwójnego finansowania zostanie zapewniony brak pokrywania się planowanych działań z realizacją wsparcia w tym zakresie w celu szczegółowym (f) w ramach edukacji przedszkolnej, w ramach KPO oraz z innymi działaniami realizowanymi na poziomie programów krajowych.

Typy projektów:

- niwelowanie barier w dostępie do zatrudnienia, m.in. dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka do lat 5,

- podnoszenie świadomości pracowników na temat zasad równościowych i niedyskryminacji, a także wzmocnienie pozytywnych postaw wobec różnorodności,
- podnoszenie świadomości mieszkanek i mieszkańców województwa na temat polityk antydyskryminacyjnych.

Oczekiwane rezultaty:

- godzenie życia zawodowego i rodzinnego kobiet i mężczyzn;
- podniesienie wiedzy mieszkanek i mieszkańców województwa w zakresie równego traktowania i niedyskryminacji.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby powracające na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka do lat 5;
- pracodawcy i ich pracownicy;
- mieszkanki i mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W ramach celu szczegółowego (c) przewidziane zostaną działania umożliwiające podnoszenie wiedzy i świadomości mieszkanek i mieszkańców regionu, pracodawców i pracowników, w zakresie zasad równościowych i niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniony zostanie wszystkim osobom jednakowy dostęp do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla całego społeczeństwa, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna. Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w celu szczegółowym (c) będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do przestrzegania których zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak i beneficjenci projektów.

W procesie przygotowywania i wdrażania programów IZ zapewni ochronę i równe korzystanie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych i z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze równości kobiet i mężczyzn (art. 23).

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W celu szczegółowym (c) realizowane będą działania komplementarne do działań zaplanowanych w ramach Interreg Europa 2021-2027, który promuje działania mające na celu uczynienie terytorium europejskiego bardziej innowacyjnym, zrównoważonym i sprzyjającym włączeniu społecznemu, a tym samym poprawie jakości życia jego mieszkańców. Synergia z programem Interreg Europa występuje na poziomie Celu polityki 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym - cele szczegółowe związane z efektywnością i integracyjnością rynku pracy, dostępem do wysokiej jakości zatrudnienia, gospodarką społeczną (i). Na etapie wdrażania FEPZ przewiduje się dla wybranych typów projektów zastosowanie premiującego kryterium punktowego promującego przedsięwzięcia zakładające synergię z partnerami realizującymi projekty w innych państwach członkowskich.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego (c) nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych. Wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów ani bezpośrednich oszczędności kosztów szczególnie w sektorze usług publicznym, charakteryzują się niską opłacalnością finansową i za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLCCO02	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie godzenia życia zawodowego z prywatnym	osoby	8,00	~~1 133,00~~ 573

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLCCR02	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy po opuszczeniu programu	osoby	0,80	2021	~~906,00~~ 458	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	142. Działania na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet oraz zmniejszenia segregacji ze względu na płeć na rynku pracy	4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~
6	ESO4.3	Ogółem			4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~
6	ESO4.3	Ogółem			4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~
6	ESO4.3	Ogółem			4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~
6	ESO4.3	Ogółem			4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.3	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Ukierunkowanie na aspekt płci	4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~
6	ESO4.3	Ogółem			4 904 580,00 ~~6 928 521,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Sytuacja na rynku pracy zmusza pracowników i przedsiębiorstwa do rozwijania i ciągłego doskonalenia posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji, a także zdobywania nowych kwalifikacji, na które istnieje zapotrzebowanie społeczno-gospodarcze. Rozwój technologiczny i cyfrowy (m.in. rozwój przemysłu 4.0), czy związany z gospodarką obiegu zamkniętego wpływa na funkcjonowanie przedsiębiorstw, co przekłada się na charakter pracy. Zmiany te będą wymuszać na pracownikach elastyczność, czyli umiejętność szybkiego dostosowywania się do zmian, jak i również otwartość na podnoszenie kompetencji i nieszablonowe działania. Istotne jest zatem podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników przedsiębiorstw, w tym kompetencji cyfrowych i zielonych. Pomoc w tej formie obejmie m.in. usługi szkoleniowe, w tym usługi prowadzące do uzyskania kwalifikacji w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i innych, doradczych, diagnostycznych, wdrożeniowych. Pracodawcy samodzielnie określą, jakie usługi rozwojowe są potrzebne ich przedsiębiorstwom i pracownikom. Wsparcie rozwojowe będzie realizowane przez Podmiotowy System Finansowania (PSF) za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych. Powszechna dostępność do zróżnicowanych usług edukacyjnych, szkoleniowych i certyfikacyjnych umożliwi uzyskiwanie kompetencji i kwalifikacji zbieżnych z potrzebami regionalnej gospodarki.

W ramach usług rozwojowych zakłada się projekty komplementarne z interwencją w ramach CP 1 w zakresie inteligentnych specjalizacji, nowoczesnych technologii, transformacji przemysłowej czy w obszarze zielonych technologii.

Niekorzystne trendy w gospodarce wywołane pandemią COVID-19 mają bezpośredni wpływ na sytuację przedsiębiorstw i ich pracowników. Istotne jest jeszcze w większym stopniu efektywne zarządzanie zmianą w przedsiębiorstwach poprzez wprowadzenie działań związanych z outplacementem, Prowadzone będą działania obejmujące m.in. doradztwo psychologiczne, doradztwo zawodowe, pomoc w szukaniu nowego miejsca pracy, określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego i osobistego, finansowanie szkoleń, kursów doszkalających, walidacji i certyfikacji nabytych kompetencji w celu zdobycia nowych kwalifikacji, doradztwo w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej, czy pomoc w przeprowadzce do nowego miejsca zamieszkania.

W ramach celu szczegółowego realizowane będą również projekty dla pracodawców i przedsiębiorców, mające na celu eliminację czynników ryzyka w miejscu pracy i zapewniające osobom, które z przyczyn zdrowotnych nie mogą wykonywać pracy na dotychczasowym stanowisku pracy, możliwość przekwalifikowania i przygotowania do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. To również projekty z zakresu poprawy ergonomii miejsca pracy, ukierunkowane na wydłużenie aktywności zawodowej oraz niwelowanie ryzyka jej przerwania z powodów zdrowotnych (przedsięwzięcia realizowane poza formułą RPZ). Niekorzystne skutki zdrowotne, które mają związek z warunkami pracy i zagrożeniami występującymi w środowisku pracy należy eliminować poprzez monitorowanie stanu zdrowia osób pracujących, podejmowanie działań profilaktycznych i prowadzenie innych działań zapobiegających tym chorobom.

Dłuższe funkcjonowanie na rynku pracy jest silnie powiązane z aspektem zdrowotnym. Zły stan zdrowia oraz niepełnosprawność wpływają na ograniczenie aktywności zawodowej. Podejmowane będą działania związane z zapewnieniem właściwej opieki osobom pracującym celem ograniczenia wyłączenia ich z rynku pracy poprzez realizację programów zdrowotnych w zakresie profilaktyki i rehabilitacji chorób związanych bezpośrednio z miejscem pracy.

Na wydłużenie okresu aktywności zawodowej oraz lepszą jakość życia w późniejszym wieku mają wpływ projekty związane z rehabilitacją leczniczą w zakresie schorzeń, będących najczęstszą przyczyną dezaktywizacji zawodowej. Realizacja programów rehabilitacyjnych dla pracowników i osób bezrobotnych wpłynie na wydłużenie aktywności zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 55 lat i więcej. Rehabilitacja dla osób bezrobotnych będzie powiązana z działaniami aktywizacyjnymi.

Ważnymi czynnikami, wpływającymi na wykluczenie z rynku pracy, mogą być również choroby związane ze zdrowiem psychicznym. Praca może być źródłem zarówno satysfakcji, jak i rozwoju osobistego, ale też źródłem subiektywnego poczucia porażek i dyskomfortu psychicznego. To w konsekwencji niesie ze sobą negatywne skutki dla zdrowia psychicznego i fizycznego. Stresogenne czynniki w miejscu pracy są powodem życia w permanentnym stresie i doświadczania między innymi syndromu wypalenia zawodowego, który może skutkować licznymi, przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi i somatycznymi. Stąd w celu zapobieganiu temu zjawisku zaplanowano realizację programów w zakresie wsparcia psychologicznego. Interwencja ta, będzie wynikać z realnej potrzeby pracodawcy poprzedzonej analizą dokonaną wraz z pracownikami, którzy zostaną bezpośrednio objęci takim wsparciem Działania te będą dot. m.in. edukacji pracowników w zakresie zdrowia psychicznego, szkoleń w zakresie radzenia sobie ze stresem i przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu, jak kontrolować emocje czy też konsultacji grupowych jak i indywidualnych z psychologami oraz terapeutami. W ramach przedmiotowego działania nie będą wspierane indywidualne terapie psychologiczne.

Typy projektów:

- wsparcie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników przedsiębiorstw i przedsiębiorców, w tym związane z transformacją cyfrową i w kierunku zielonej gospodarki (system popytowy w oparciu o BUR),
- outplacement dla pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracownika,
- wdrożenie programów przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie,
- wdrożenie programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym z zakresu ergonomii pracy,
- działania wspierające profilaktykę chorób bezpośrednio związanych z miejscem pracy
- działania wspierające rehabilitację ułatwiającą powrót na rynek pracy,
- programy wsparcia psychologicznego, obniżające ryzyko m.in. wypalenia zawodowego czy depresji.

Projekty w obszarze zdrowia będą bezpośrednio realizowały cele zapisane w dokumencie *Zdrowa Przyszłość -Ramy strategiczne rozwoju z perspektywą do 2030 roku*. Projekty wpisują się w Politykę ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego. Wsparcie w obszarze zdrowia będzie komplementarne z interwencją zaplanowaną ze środków EFRR w Programie.

W ramach celu szczegółowego (d) premiowane będą projekty prowadzące do nabycia, podwyższenia lub dostosowania kompetencji/kwalifikacji w zakresie zielonych umiejętności.

Oczekiwane rezultaty:

- podniesienie kwalifikacji i kompetencji pracowników przedsiębiorstw i przedsiębiorców;
- wydłużenie aktywności zawodowej oraz niwelowanie ryzyka jej przerwania z powodów zdrowotnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- przedsiębiorcy i pracownicy MŚP;
- osoby zagrożone zwolnieniem lub zwolnione z przyczyn niedotyczących pracownika;
- pracodawcy, przedsiębiorcy, pracownicy, u których występują czynniki negatywnie wpływające na zdrowie,
- pracownicy objęci programami zdrowotnymi,
- pracownicy i zarejestrowane osoby bezrobotne objęte rehabilitacją w ramach programu zdrowotnego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

W trosce o to, aby kobiety i mężczyźni mieli równy udział we wszystkich sferach życia realizowane będa działania promujące przestrzeganie zasad równiego traktowania w zatrudnieniu, upowszechniające informacje na temat zakazu i przejawów dyskryminacji w zatrudnieniu, w tym zwłaszcza ze względu na płeć, oraz o prawie do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę. Realizacja projektów będzie odbywać się z poszanowaniem zasady niedyskryminacji zapewniając wszystkim osobom jednakowy dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w celu szczegółowym (d) będą realizowane zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do przestrzegania których zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak i beneficjenci projektów. W procesie przygotowywania i wdrażania programów IZ zapewni ochronę i równe korzystanie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne zgodnie z Konwencją o prawach osób

niepełnosprawnych oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze wszelkiej niedyskryminacji (art. 21), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), ochrony zdrowia (art. 35).

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego (d) są komplementarne z Programem COSME, który przeznaczony jest wyłącznie dla MŚP. W sposób komplementarny koncentruje się na poprawie warunków funkcjonowania przedsiębiorstw celem zwiększenia ich konkurencyjności. W ramach tego programu MPŚ mogą korzystać m.in. z usług informacyjno-doradczych, szkoleń czy warsztatów dopasowanych do ich potrzeb. W ramach FEPZ przewiduje się zastosowanie kryterium premiującego dla podmiotów realizujących przedsięwzięcia zapewniające synergię z programami transgranicznymi/transnarodowymi.

Działania realizowane w ramach niniejszego celu szczegółowego będą także komplementarne z Programem EU dla zdrowia 2021-2027 (EU4HEALTH) w zakresie w celu szczegółowego 1.1 Profilaktyka chorób i promocja zdrowia. Komplementarność zostanie zapewniona poprzez wprowadzenie kryteriów premiujących dla beneficjentów programów zdrowotnych obejmujących współpracę międzynarodową.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych. Wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów ani bezpośrednich oszczędności kosztów szczególnie w sektorze usług publicznym, charakteryzują się niską opłacalnością finansową i za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCO04	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową	osoby	195,00	23 021 ~~26 175,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,85	2021	19 567 ~~22 245,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	144. Działania na rzecz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy przeciwdziałające zagrożeniom dla zdrowia i obejmujące promocję aktywności fizycznej	5 000 000,00

6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	146. Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	37 455 952,00 ~~46 591 156,00~~
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	147. Działania zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	1 519 136,00 ~~3 000 000,00~~
6	ESO4.4	Ogółem			43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~
6	ESO4.4	Ogółem			43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~
6	ESO4.4	Ogółem			43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Przyczynianie się do umiejętności ekologicznych i zielonych miejsc pracy oraz zielonej gospodarki	1 000 000,00
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	42 975 088,00 ~~53 591 156,00~~
6	ESO4.4	Ogółem			43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~
6	ESO4.4	Ogółem			43 975 088,00 ~~54 591 156,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W zakresie edukacji włączającej prowadzone będą działania ukierunkowane na zwiększanie szans edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnościami, prowadzące do pełnego udziału w życiu placówki ogólnodostępnej, zapewniające im warunki do rozwijania indywidualnego potencjału oraz pełne włączenie w życie społeczne. Wspierane będą projekty m.in. z zakresu nauki radzenia sobie ze stresem, nauki tolerancji, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr w zakresie pracy z takimi uczniami, zapewnienia asystenta ucznia czy nauczyciela wspomagającego, a także w zakresie odpowiedniego wyposażenia (z uwzględnieniem modelu *Przestrzeń dostępnej szkoły*). Działania w zakresie edukacji włączającej będą realizowane na każdym poziomie edukacji.

W ramach edukacji przedszkolnej działania koncentrować się będą zarówno na wspieraniu tworzenia nowych miejsc przedszkolnych, jak i na poprawie jakości edukacji. Działania te będą prowadzone na terenach wiejskich oraz tam, gdzie wynika to z popytu i potrzeby środowiska lokalnego. Wspierane będą działania związane z tworzeniem nowych miejsc, ich utrzymaniem oraz z poszerzaniem oferty placówek o zajęcia dodatkowe, wyrównujące szanse edukacyjne, związane z rozwijaniem kompetencji kluczowych, w tym zielonych kompetencji, a także zajęcia pobudzające i rozwijające zainteresowania. Ważnym elementem w ramach podejmowanych działań będzie preorientacja zawodowa, która pozwoli na wczesnym etapie przybliżyć dzieci do środowiska pracy. W związku z rosnącą liczbą dzieci migrantów w polskim systemie edukacji, zaplanowano również wsparcie metodyczne, doskonalenie i podnoszenie kompetencji oraz kwalifikacji nauczycieli w tym zakresie.

W obrębie kształcenia ogólnego wsparcie będzie kierowane w szczególności do uczniów z grup defaworyzowanych celem zapewnienia im równego dostępu do wysokiej jakości edukacji. W zakresie kształcenia ogólnego i zawodowego realizowane będą działania przyczyniające się do poprawy jakości edukacji, prowadzące do wszechstronnego rozwoju dzieci, przygotowujące do kolejnych etapów edukacyjnych i zwiększające szanse na rynku pracy. Realizowane będą kompleksowe programy rozwojowe skierowane do uczniów m.in. w postaci zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, organizacji kół zainteresowań, ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, a także społecznych, obywatelskich i społeczno-emocjonalnych. Działania służące rozwijaniu kompetencji społecznych i obywatelskich realizowane będą głównie przez organizacje pozarządowe (edukacja pozaformalna i uczenie się nieformalne). Prowadzone będą również działania nastawione na rozwój zielonych kompetencji w zakresie m.in. wiedzy ekologicznej, umiejętności i postaw prośrodowiskowych.

Wspierani będą, poprzez programy stypendialne, uczniowie o niskim statusie ekonomicznym, osiągający wysokie wyniki w nauce. Dla uczniów kształcenia zawodowego przewidziano pomoc finansową umożliwiającą naukę w szkole poza miejscem zamieszkania w postaci zwrotu kosztów dojazdu lub zwrot kosztów zakwaterowania.

Wspierane będą projekty uwzględniające programy nauczania z zakresu innowacji pedagogicznych, eksperymentu pedagogicznego oraz kształcenie metodą projektu. Prowadzone będą działania z zakresu doradztwa zawodowego czy brokeringu edukacyjnego dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Działania te będą wolne od stereotypów płciowych zwłaszcza w zakresie kierunków STEM.

Prowadzone będą działania dotyczące podnoszenia kompetencji i wiedzy nauczycieli, nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz doradców zawodowych, wynikające ze zdiagnozowanych w danej placówce potrzeb. W kontekście rosnącej liczby dzieci migrantów w polskim systemie edukacji konieczne jest również odpowiednie przygotowanie nauczycieli do obecnej sytuacji. Prowadzone będą działania związane ze wzmocnieniem integrującej roli szkoły oraz zacieśnieniem ich współpracy ze środowiskiem migracyjnym.

Realizowane będą działania w zakresie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów, a także na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, agresji, depresji czy zaburzeniom odżywiania.

Efektywność procesów edukacyjnych zależy od odpowiedniej reakcji na wymagania otoczenia, w tym związane z dynamicznie rozwijającym się społeczeństwem oraz uwzględniania nowych trendów i adaptowania ich do praktyki szkolnej.

Z danych opracowanych przez OKE wynika, że uczniowie z terenów wiejskich, miast liczących do 20 tys. mieszkańców osiągają niższe średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty w porównaniu do średnich wyników uczniów z miast powyżej 20 tys. mieszkańców. Szkołom prowadzącym kształcenie ogólne na obszarach wiejskich zaoferowane zostanie szersze wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji uczniów z zakresu przedmiotów ścisłych, matematyczno-przyrodniczych oraz języków obcych.

Niedostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy powoduje trudności zarówno u pracodawców (pozyskanie pracowników) jak i u absolwentów (znalezienie pracy). Ważnym elementem kształcenia zawodowego powinna być zatem realizacja praktycznej nauki zawodu odbywająca się w formie praktyk zawodowych, staży uczniowskich i zajęć praktycznych realizowanych u pracodawcy, stanowiące pogłębienie zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy pod okiem profesjonalistów-praktyków.

W przypadku kształcenia zawodowego realizowane będą działania prowadzące do inicjowania i wspierania współpracy z przedsiębiorstwami, w zakresie inicjatyw patronackich, stypendialnych i stażowych, wizyt studyjnych, ustalania planów nauczania zawodu w oparciu o wiedzę dotyczącą rynku pracy, a także tworzenia oferty programowej dla zawodów nowych, jeszcze nieznanych. Wspierane będą działania na rzecz nawiązywania współpracy z branżowymi klastrami czy specjalnymi strefami ekonomicznymi. Szczególnym wsparciem należy objąć profile zawodowe, kształcące w zawodach powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami województwa.

Zakłada się komplementarność wsparcia z EFRR. Planuje się uruchamianie wspólnych naborów w obu funduszach jak również premiowanie projektów uzupełniających wsparcie. Zakłada się również komplementarność wsparcia w ramach działań dotyczących wsparcia instytucji popularyzujących naukę i innowacje, finansowanych z EFRR w Priorytecie 7. Finansowane będą działania edukacyjne związane z prowadzeniem zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych w centrach popularyzujących naukę i innowacje.

Typy projektów:

- poprawa jakości i dostępność edukacji przedszkolnej,
- poprawa jakości i dostępności kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych,
- poprawa jakości i dostępności kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych,

W ramach celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane w partnerstwie, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Typy projektów wpisują się w kierunki działań *Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030*.

Oczekiwane rezultaty:

- poprawa jakości i dostępności edukacji na każdym etapie kształcenia, w tym edukacji włączającej;
- poprawa jakości i dostępności miejsc przedszkolnych, w tym na obszarach deficytowych;
- podnoszenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli i uczniów;
- dostosowanie edukacji do wymagań rynku pracy i kompetencji przyszłości;
- rozwój współpracy szkół zawodowych z otoczeniem gospodarczym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- dzieci w wieku przedszkolnym,
- uczniowie,
- nauczyciele (w tym instruktorzy praktycznej nauki zawodu),
- psycholodzy, pedagodzy,
- rodzice/opiekunowie,
- placówki wychowania przedszkolnego,
- szkoły (z wyłączeniem szkół dla dorosłych i szkół specjalnych) oraz placówki systemu oświaty,
- przedsiębiorcy/pracodawcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym (f) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów

antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych ora z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze prawa do nauki (art. 14). Podejmowane będą działania na rzecz zapobiegania dyskryminacji i przemocy ze względu na orientację seksualną i płeć. Prowadzone działania w tym celu przyczynią się m.in. do zniwelowania barier w dostępie do edukacji na każdym poziomie, oraz zwiększenia uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami jak i osób z grup defaworyzowanych w kształceniu.

Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają zasady horyzontalne jak i również zasady zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Na etapie realizacji projektu sposób wdrażania tych zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego przewiduje się możliwość zastosowania instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych i Innych Instrumentów Terytorialnych na realizację zadań z zakresu kształcenia zawodowego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zakres wsparcia w ramach FEPZ w obszarze celu szczegółowego (f) będą miały charakter komplementarny wobec programu Erasmus+. Erasmus+ to program umożliwiający uczestnictwo w wymianach międzynarodowych zarówno dla studentów uczelni, ale także kadry akademickiej, szkolenia i kursy dla nauczycieli czy wyjazdy na praktyki dla uczniów szkół branżowych. Komplementarność zostanie zapewniona poprzez wprowadzenie kryteriów premiujących dla beneficjentów realizujących projekty edukacyjne międzynarodowe.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	sztuki	225,00	1 657 ~~2 515,00~~
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	3 785,00	26 570,00
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	1 510,00	11 510 ~~18 345,00~~
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLEFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	415,00	7 003 ~~11 160,00~~
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO06	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	95,00	3 477 ~~4 385,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi

6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	0,85	2021	32 368 ~~38 175,00~~	CST2021	
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCR02	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	0,95	2021	3 303 ~~4 165,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	16 000 000,00
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	48 229 939,00 ~~65 000 000,00~~
6	ESO4.6	Ogółem			64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~
6	ESO4.6	Ogółem			64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	22 657 844,00 ~~37 383 170,00~~

6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	24. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – inne rodzaje terytoriów docelowych	5 572 095,00 ~~7 616 830,00~~
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	36 000 000,00
6	ESO4.6	Ogółem			64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~
6	ESO4.6	Ogółem			64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~
6	ESO4.6	Ogółem			64 229 939,00 ~~81 000 000,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Ciągłe zmiany zachodzące w gospodarce, wynikające z rozwoju technologii i rodzące się nowe potrzeby ze strony rynku pracy wymagają od osób dorosłych stałego podnoszenia kwalifikacji i kompetencji, zwłaszcza od osób o niskich kwalifikacjach. Przy odpowiednich kwalifikacjach i kompetencjach, będących odpowiedzią na zapotrzebowanie ze strony rynku pracy, możliwe jest poprawienie sytuacji materialnej i rozwój zawodowy. W ramach celu szczegółowego wsparcie uzyskają osoby dorosłe, w szczególności osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, które z własnej inicjatywy chcą podnieść swoje kwalifikacje/kompetencje lub przekwalifikować się. Wsparcie w tym zakresie będzie możliwe do zrealizowania w systemie Podmiotowego Systemu Finansowania za pomocą Bazy Usług Rozwojowych. Osoby o niskich kompetencjach podstawowych, w tym osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami i migranci, będą mogły zdobyć oraz poprawić swoje umiejętności lub kompetencje poza systemem PSF wdrażając Upskilling Pathways.

Zdobywane kwalifikacje powinny odpowiadać aktualnym wymaganiom rynku pracy. Przepływ pracowników pomiędzy różnymi sektorami gospodarczymi oraz państwami Unii Europejskiej powinien być wzmacniany i ułatwiany. Idea uczenia się przez całe życie zakłada ciągły rozwój umiejętności, zdobywanie kwalifikacji. *Lifelong Learning* ma prowadzić nie tylko do zwiększenia własnych możliwości, wzrostu atrakcyjności i wartości pracownika na rynku pracy, ale ma również umożliwić zdobycie nowych umiejętności i przebranżowienie osobom, które rozważają zmianę pracy lub planują powrócić na rynek pracy po dłuższej przerwie. Doradztwo zawodowe oraz brokering edukacyjny powinny być nieodłącznym elementem procesu poszukiwania pracy. Będą one ważnym elementem przy wyborze oferty edukacyjnej oferowanej w BUR i poza systemem PSF. Z uwagi na duże tempo zmian gospodarczych i ekonomicznych, realizacja koncepcji uczenia się przez całe życie stała się wymogiem właściwie funkcjonującego rynku pracy. Automatyzacja pracy, powstawanie nowych rozwiązań, technologii i dokonujące się przemiany społeczne dotykają znacznej części zawodów. Niektóre z nich zanikają lub stają się niszowe, a w ich miejsce powstają nowe. Ważne jest również podejmowanie działań, mających na celu zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu. Podejmowane działania w obszarze kompetencji cyfrowych będą komplementarne do działań zaplanowanych w FERS (Kluby Rozwoju Cyfrowego).

Przywołane okoliczności oraz regionalne zapotrzebowanie na usługi edukacyjne wśród osób dorosłych wymuszają podejście systemowe do nauczania osób dorosłych. Odpowiedzią na wskazane deficyty będzie realizacja regionalnego projektu, który zapewni kompleksową obsługę tych, którzy potrzebują doradztwa zawodowego, zamierzają się przekwalifikować, podnieść swoje kwalifikacje lub zdobyć oraz poprawić swoje umiejętności/kompetencje. Realizacja projektu stanowić będzie także odpowiedź m.in. na potrzeby identyfikowane w Polityce gospodarczej województwa i Polityce rynku pracy w zakresie koordynacji na poziomie regionalnym kształcenia pracowników o pożądanych na rynku kompetencjach/ kwalifikacjach.

W celu zwiększenia udziału osób dorosłych, w szczególności tych, którzy mają utrudniony dostęp do pozaformalnego kształcenia i uczenia się, niezbędne są działania wspierające aktywność w zakresie edukacji. Możliwe będzie wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych, w tym służących aktywizacji osób starszych, osób z niepełnosprawnościami na przykładzie LOWE powstałych przy szkole lub placówce systemu oświaty.

Działania te przyczynią się do aktywizowania dorosłych i społeczności lokalnych na rzecz rozwoju umiejętności, stanowiących podstawę dla uczenia się przez całe życie a także rozwijaniu kompetencji społecznych i obywatelskich. Działania w tym zakresie będą skierowane przede wszystkim do osób z małych miejscowości, oddalonych od dużych ośrodków edukacyjnych oraz do mieszkańców wsi, mających utrudniony dostęp do dobrej jakości oferty edukacyjnej.

Województwo zachodniopomorskie jest obszarem transgranicznym, na którym widoczny jest znaczny odpływ kadry medycznej i pozamedycznej do zagranicznych pracodawców. Równolegle występuje ogromne zapotrzebowanie na pracowników sektora medycznego oraz okołomedycznego. Odpowiedzią na wskazane problemy będzie realizacja projektu dotyczącego wprowadzenia zachęt zarówno dla osób, które podejmą się kształcenia w zawodach medycznych oraz niemedycznych jak i dla osób, które zdecydują się pozostać w regionie i podejmą zatrudnienie w zawodach medycznych/niemedycznych istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w regionie Projekt zakłada wsparcie m.in. w zakresie mobilności z jednoczesnym zobowiązaniem uczestników projektu do pracy przez określony czas w województwie.

Typy projektów:

- wsparcie osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje kwalifikacje/ kompetencje lub przekwalifikować się – wsparcie realizowane za pośrednictwem BUR,
- rozwój umiejętności podstawowych, w tym cyfrowych u osób wykluczonych cyfrowo, realizowany poza systemem PSF umożliwiających wdrażanie Upskilling Pathways,
- wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych, w tym służącym aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób z niepełnosprawnościami (na przykładzie LOWE),
- systemy zachęt dla osób, które będą się kształcić oraz wykonywać zawody medyczne niemedyczne (w obszarach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w regionie,
- wsparcie kształcenia osób wykonujących zawody w obszarach istotnych/strategicznych w regionie,

Typy projektów ujęte w celu szczegółowym wpisują się w kierunki działań *Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030*.

W ramach celu szczegółowego (g) premiowane będą projekty prowadzące do nabycia, podwyższenia lub dostosowania kompetencji/kwalifikacji w zakresie zielonych umiejętności.

Oczekiwane rezultaty:

- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób dorosłych w ramach PSF;
- podnoszenie poziomu kompetencji podstawowych w tym cyfrowych społeczeństwa;
- utworzenie Lokalnych Punktów Wsparcia Kształcenia Osób Dorosłych;
- zwiększenie odsetka osób biorących udział w uczeniu się przez całe życie.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- osoby dorosłe,
- osoby, które będą się kształcić i wykonywać zawody medyczne i niemedyczne w obszarach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w regionie, osoby uczące się na kierunkach istotnych/strategicznych z punktu widzenia regionu,
- lokalne punkty wsparcia uczenia się osób dorosłych przez całe życie.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym (g) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych ora z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze prawa do nauki (art. 14). będą dlaDziałania prowadzone w obszarze edukacji będą dostępne dla wszystkich osób bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Przyczyni się to m.in. do zwiększenia uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami jaki i osób z grup defaworyzowanych w uczeniu się przez całe życie.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji IZ będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają zasady horyzontalne jak i również zasady zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, zapewniać wysoki poziom jego dostosowania do potrzeb i umiejętności osób uczestniczących w projektach oraz uwzględniać ich indywidualne predyspozycje i możliwości.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania w ramach celu szczegółowego (g) w obszarze kształcenia osób dorosłych przyczynią się do wzmocnienia wymiaru społecznego Strategii UE dla Morza Bałtyckiego w obszarze edukacji. Strategia ta zakłada wzrost dobrobytu poprzez dostęp do wysokiej jakości edukacji i szkoleń dla wszystkich.

Działania z zakresu uczenia się przez całe życie, edukacji i kształcenia , zaplanowane w celu szczegółowym (g) w FEPZ są komplementarne z Programem Współpracy Interreg V-A Niemcy-Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia-Polska (OŚ 3 Edukacja). Komplementarność zostanie zapewniona poprzez zastosowanie preferencji w kryteriach wyboru projektów dla podmiotów planujących kontynuację udanych inicjatyw lub planują współpracę międzynarodowa w zakresie uczenia się przez całe życie. Ponadto zostanie zapewniona koordynacja z FEPZ w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w kraju związkowym Meklemburgia-Pomorze Przednie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Komitetu Monitorującego Programu Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	65,00	8 910,00
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCO02	Liczba podmiotów przygotowanych do pełnienia funkcji lokalnego ośrodka kształcenia osób dorosłych	podmioty	0,00	5 ~~47,00~~
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza Bazą Usług Rozwojowych	osoby	0,00	2 400 ~~5 175,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,85	2021	9 610 ~~11 970,00~~	CST2021	
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCR01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje cyfrowe po opuszczeniu programu	osoby	0,75	2021	1 800 3 880,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~
6	ESO4.7	Ogółem			19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~
6	ESO4.7	Ogółem			19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~
6	ESO4.7	Ogółem			19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~
6	ESO4.7	Ogółem			19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~
6	ESO4.7	Ogółem			19 564 526,00 ~~22 000 000,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Aktywizacja społeczna i zawodowa

Mimo spadku liczby osób, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, nadal istnieje duża grupa osób biernych zawodowo oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Konieczne jest zatem zapewnianie kompleksowego wsparcia w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej w celu zwiększenia szans na zatrudnienie. Wsparcie będzie realizowane m.in. poprzez instrumenty aktywnej integracji, tj. zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej, a także poprzez działania o charakterze integrującym środowiska lokalne (np. uczestnictwo w kulturze, zwiększanie kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego jako działanie uzupełniające). Zdobywaniu umiejętności życiowych i społecznych, a także w podnoszeniu kwalifikacji i kompetencji zawodowych, służyć będą również usługi rehabilitacji społeczno-zawodowej prowadzone przez podmioty reintegracyjne, takie jak Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej. Wsparcie w ramach WTZ i ZAZ może być zapewnione przez ograniczony czas dla konkretnego uczestnika (1-2 lata). Warunkiem wsparcia w ramach WTZ jest zaoferowanie uczestnikom realnej ścieżki dojścia do ZAZ (lub innej formy zatrudnienia). Wsparcie w ramach ZAZ jest możliwe pod warunkiem, że 5-10% uczestników ZAZ wejdzie na otwarty rynek pracy/zarejestruje się w Urzędzie Pracy.

Zakłada się komplementarność wsparcia z EFRR. Planuje się uruchamianie wspólnych naborów, w obu funduszach EFS+ i EFRR, jak również system premiowania projektów uzupełniających wsparcie.

~~Podejmowane będą działania w zakresie aktywnej integracji na poziomie społeczności lokalnej. Interwencja realizowana będzie poprzez Lokalne Grupy Działania w ramach RLKS. Ma on przyczynić się do poprawy spójności społecznej i terytorialnej. Współpraca i wspólne oddolne definiowanie potrzeb i problemów oraz propozycji ich rozwiązań prowadzi do zintegrowanego/spójnego i zrównoważonego rozwoju danego obszaru poprzez lepszą mobilizację potencjału na szczeblu lokalnym. Zwiększenie udziału społeczności lokalnych w programowaniu i zarządzaniu rozwojem danego obszaru poprzez RLKS przyczyni się do wzrostu poziomu kapitału społecznego – zwiększania partycypacji społecznej lub szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej. Budowanie kapitału społecznego jest podstawą budowy społeczeństwa obywatelskiego i warunkuje rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Zastosowanie instrumentu RLKS daje szansę na zidentyfikowanie potrzeb mieszkańców regionu na możliwie najniższym poziomie i precyzyjny dobór interwencji w celu najbardziej efektywnego rozwiązywania problemów.~~

~~Szczegółowe kierunki i zakres wsparcia wyznaczać będą Lokalne Strategie Rozwoju, przygotowane przez Lokalne Grupy Działania. Lokalne Strategie Rozwoju wspierane będą z dwóch funduszy: EFRROW i EFS+.~~

~~W oparciu o zapisy rozporządzenia ogólnego przewiduje się możliwość finansowania kosztów bieżących i animacji.~~

Z uwagi na problemy, na jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym podczas szukania zatrudnienia, jak i jego utrzymania, niezbędne jest podejmowanie licznych działań przyczyniających się do pozostawania na rynku pracy jak najdłużej. Obejmą one m.in. wsparcie kierowane

do pracodawców, zapewniające ułatwienia w zatrudnianiu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo. Obejmie ono m.in.: poradnictwo psychologiczne, coaching pracowniczy, trenera pracy, szkolenia z zakresu rodzajów niepełnosprawności i wynikających z nich barier.

Typy projektów:

- wsparcie aktywizacyjne na rzecz rodzin, społeczności i osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, a także osób biernych zawodowo,
- tworzenie i rozwój działalności już istniejących jednostek reintegracyjnych, takich jak CIS, KIS, WTZ, ZAZ,
- wsparcie dla pracodawców w celu tworzenia ułatwień dla zatrudniania osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo,
- rozwój działań integracyjnych na obszarach gmin zagrożonych marginalizacją oraz miast tracących swoje funkcje społeczno-gospodarcze, stanowiących obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

Wsparcie w obszarze rozwoju ekonomii społecznej (PES i PS)

Wspieranie sektora ekonomii społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy wpływa pozytywnie na sytuację zawodową oraz społeczną osób z niepełnosprawnościami, osób biernych zawodowo i wykluczonych społecznie oraz sprzyja wyrównywaniu szans, a także podejmowaniu działań na rzecz zdobywania kwalifikacji ułatwiających funkcjonowanie lub powrót na rynek pracy. Działania te będą prowadzone poprzez bezzwrotne wsparcie finansowe na utworzenie i początkowe utrzymanie (12 miesięcy) miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.

Nadal niezbędne jest wsparcie sektora przedsiębiorczości społecznej oraz wzmacnianie jego potencjału, w szczególności w zakresie świadczenia wysokiej jakości usług społecznych, takich jak m.in. usługi opiekuńcze, komunalne, rehabilitacyjne czy usługi w obszarze zielonej gospodarki. Z uwagi na ich deficytowość względem identyfikowanych potrzeb mogłoby to stanowić obopólną korzyść – zarówno dla sektora PS, jak i osób objętych tymi rodzajami usług.

Przewiduje się kompleksowe projekty na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, głównie przy wykorzystaniu potencjału OWES ukierunkowane na ich tworzenie i funkcjonowanie obejmujące m.in. usługi animacyjne w środowiskach lokalnych, inkubacyjne, biznesowe, reintegracyjne, wsparcie w obszarze marketingu produktu oraz sieciowania i współpracy z podmiotami gospodarczymi. Mimo wzrostu liczby organizacji pozarządowych działających w różnych sektorach oraz ich postępującej profesjonalizacji, nadal napotykają one w większości na trudności związane z zapewnieniem materialnego funkcjonowania oraz brakiem płynności finansowej. Brak stabilności finansowej przekłada się bezpośrednio na brak potencjału instytucjonalnego, organizacyjnego, kadrowego i narzędziowego, a więc niewielką zdolność do realizacji zadań publicznych i niemożność rozwoju organizacji. Dostrzegalna jest również słabość instytucjonalna i organizacyjna NGO. Podmioty te wymagają pomocy ukierunkowanej na podnoszenie kompetencji w zakresie umiejętności pozyskiwania środków na realizację celów statutowych i budowania stabilnej sytuacji organizacyjno–finansowej. W ramach celu szczegółowego prowadzone będą działania polegające na budowaniu zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Działania te przyczynią się do osiągnięcia celów szczegółowych EFS+. Na ten cel zostanie przeznaczone minimum 0,25 % alokacji EFS+. Pomimo zawarcia działań w zakresie budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w celu (h), zakres merytoryczny tych działań będzie szerszy i będzie mógł dotyczyć budowy zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego w obszarach wszystkich celów szczegółowych EFS+.

Typy projektów:

- kompleksowe wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej,
- bezzwrotne wsparcie finansowe na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych,
- wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w ramach systemu popytowego ukierunkowanego na zwiększania ich potencjału i możliwości realizacji usług na rzecz społeczności lokalnej (wsparcie realizowane za pośrednictwem BUR),
- podnoszenie potencjału partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które realizują zadania publiczne, w szczególności w obszarze włączenia i integracji społecznej.

Działania podejmowane w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej i ekonomii społecznej wpisują się w kierunki wyznaczone przez: *Europejski Filar Praw Socjalnych*, *Europejski Plan Działania na rzecz Ekonomii Społecznej, Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030*, oraz K*rajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku*.

W ramach realizacji FEPZ będziemy dążyć do utworzenia liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych określonych w K*rajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku (tj. 510 miejsc)*.

Oczekiwane rezultaty:

- w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej: aktywizacja społeczna i zawodowa rodzin, społeczności i osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz rodzin i osób biernych zawodowo,
- w obszarze rozwoju ekonomii społecznej: rozwój sektora ekonomii społecznej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej:

- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny i otoczenie,
- osoby bierne zawodowo oraz ich rodziny i otoczenie,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- pracodawcy,
- jednostki reintegracyjne oraz inne podmioty działające w sferze integracji społecznej.

- w obszarze rozwoju ekonomii społecznej:

- osoby fizyczne w zakresie uzyskania wiedzy i kompetencji niezbędnych do założenia/prowadzenia działalności w zakresie ekonomii społecznej,

- partnerzy społeczni oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które realizują zadania publiczne w szczególności w obszarze włączenia i integracji społecznej,

- podmioty ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwa społeczne oraz ich pracownicy, a także podmioty uprawnione do założenia podmiotu ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstwa społecznego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w cs (h) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 TFUE. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w integracji osób z niepełnosprawnościami (art. 26) oraz zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). W niniejszym celu szczegółowym prowadzone będą działania poświęcone m.in. integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Działania te będą sprzyjały wyrównywaniu ich szans na rynku pracy, a także łatwiejszemu funkcjonowaniu lub powrocie na rynek pracy.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji IZ będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają postanowienia Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasady zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, zapewniać wysoki poziom jego dostosowania do potrzeb i umiejętności osób uczestniczących w projektach oraz uwzględniać ich indywidualne predyspozycje i możliwości. Na etapie realizacji projektu sposób wdrażania tych zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

~~W ramach celu szczegółowego przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.~~

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W celu szczegółowym (h) realizowane będą działania komplementarne do działań zaplanowanych w ramach Interreg Europa 2021-2027, który promuje działania mające na celu uczynienie terytorium europejskiego bardziej innowacyjnym, zrównoważonym i sprzyjającym włączeniu społecznemu, a tym samym poprawie jakości życia jego mieszkańców. Synergia z programem Interreg Europa występuje na poziomie Celu polityki 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym - cele szczegółowe związane z edukacją (ii), włączeniem społeczno-ekonomicznym (iii), integracją obywateli państw trzecich (iv). Na etapie wdrażania FEPZ przewiduje się dla wybranych typów projektów zastosowanie premiującego kryterium punktowego promującego przedsięwzięcia zakładające synergię z partnerami realizującymi projekty w innych państwach członkowskich.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego (h) będą także komplementarne z programem Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027. Synergia występuje na poziomie wspierania zdolności do współpracy mniejszych instytucji, budowania wzajemnego zaufania oraz wzmacniania współpracy sektora pozarządowego z publicznym, co jest bezpośrednio powiązane z typem projektu w FEPZ „podnoszenie potencjału organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne, w szczególności w obszarze włączenia i integracji społecznej". Rozwój współpracy ukierunkowany będzie na poszukiwanie partnerów oraz zacieśnianie współpracy z obecnymi celem bieżącej wymiany wiedzy oraz doświadczeń w ramach wdrażanych działań.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO02	Bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	osoby	272,00	3 736 ~~7 265,00~~
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO04	Osoba bierna zawodowo	osoby	159,00	2 177 ~~4 234,00~~
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO12	Uczestnicy z niepełnosprawnościami	osoby	160,00	2 194 ~~4 267,00~~
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	podmioty	20,00	649 ~~1 340,00~~
~~6~~	~~ESO4.8~~	~~EFS+~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~PL0CO04~~	~~Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność~~	~~sztuki~~	~~0,00~~	~~12,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR01	Uczestnicy poszukujący pracy po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,35	2021	761 ~~1 482,00~~	CST2021	
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,26	2021	1 537 ~~2 990,00~~	CST2021	
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR04	Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,15	2021	886 ~~1 725,00~~	CST2021	
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	sztuki	0,30	2021	470,00	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	19 421 388,00 ~~25 000 000,00~~
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	153. Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	16 716 071,00 ~~40 500 000,00~~
6	ESO4.8	Ogółem			36 137 458,00 ~~65 500 000,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	36 137 458,00 ~~65 500 000,00~~
6	ESO4.8	Ogółem			36 137 458,00 ~~65 500 000,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
~~6~~	~~ESO4.8~~	~~EFS+~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~12. RLKS – obszary wiejskie~~	~~20 000 000,00~~
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	36 137 458,00 ~~45 500 000,00~~
6	ESO4.8	Ogółem			36 137 458,00 ~~65 500 000,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	07. Budowanie zdolności partnerów społecznych	234 094,00

6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	08. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	2 215 000,00 ~~936 374,00~~
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	33 688 364,00 ~~64 329 532,00~~
6	ESO4.8	Ogółem			36 137 458,00 ~~65 500 000,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	36 137 458,00 ~~65 500 000,00~~
6	ESO4.8	Ogółem			36 137 458,00 ~~65 500 000,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Od kilku lat w województwie zachodniopomorskim obserwowany jest wzrost liczby migrantów. Obecna sytuacja w Ukrainie i skutki agresji Federacji Rosyjskiej na ten kraj jeszcze bardziej zintensyfikowały to zjawisko. Migracja osób z Ukrainy wpływa na ogólną sytuację społeczno-gospodarczą zarówno w Polsce, jak i w regionie. Osoby, które przybyły do Polski będą potrzebowały wsparcia, w szczególności w zakresie zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego.

Obecność migrantów, którzy podejmują zatrudnienie na terenie województwa wymusza podjęcie działań systemowych w celu skutecznego zarządzania procesami migracyjnymi, w tym odpowiadających na potrzeby przedsiębiorców borykających się z brakiem pracowników. Planuje się realizację kompleksowego projektu, który stanowić będzie zarówno odpowiedź na potrzeby Polityki gospodarczej oraz Polityki rynku pracy województwa w zakresie pozyskiwania pracowników o odpowiednich kompetencjach dla uzupełniania zasobów ludzkich na rynku pracy, a także na wyzwania wynikające z trendów demograficznych oraz na problemy społeczne i edukacyjne, z którymi mierzą się migranci. W ramach tego wsparcia powstanie Zachodniopomorskie Centrum dla migrantów i ich rodzin. Przewidywany do realizacji projekt przyczyni się do poprawy integracji z rynkiem pracy i mobilności zawodowej cudzoziemców i ich rodzin przebywających na terenie województwa poprzez kompleksowe działania na rzecz wsparcia i integracji cudzoziemców.

Po przyjeździe do Polski migranci napotykają na wiele problemów. Do najważniejszych z nich należą: trudności w załatwieniu spraw formalnych związanych z legalizacją pobytu i zatrudnienia wynikających z ich nieodpowiednich kwalifikacji i kompetencji oraz braku znajomości języka, brak przygotowania przedszkoli i szkół do pracy z dziećmi – migrantami, podejmowanie zatrudnienia poniżej kwalifikacji, problemy natury psychicznej, typowe dla migrantów związane z rozłąką z rodziną czy stresem związanym z koniecznością adaptacji w nowym środowisku. Mając na uwadze powyższe trudności zaplanowano szeroki wachlarz wsparcia umożliwiający kompleksową ścieżkę pomocy.

Typy projektów:

- Zachodniopomorskie Centrum dla migrantów i ich rodzin, zapewniające kompleksowe wsparcie migrantów i ich rodzin w procesie integracji na rynku pracy i funkcjonowania w społeczeństwie:
- wsparcie migrantów oraz pracodawców w procesie integracji na rynku pracy, w tym m.in. doradztwo, poradnictwo, mentoring, kształcenie i szkolenie zawodowe, staże, kursy językowe w miejscu pracy, nostryfikacja dyplomów, potwierdzanie kwalifikacji i umiejętności itp.,
- usługi na rzecz migrantów, pozwalające im na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie, w tym m.in.:

- wsparcie informacyjne na temat wszystkich usług adresowanych do obywateli państw trzecich,

- wsparcie w zakresie nauki języka polskiego,

- wsparcie psychologiczne,

- wsparcie prawno-doradcze w zakresie proceduralnym,

- wsparcie asystenckie w zakresie codziennego funkcjonowania (np. spraw lokalowych, zdrowotnych, edukacyjnych itp.),

- wsparcie w zakresie mieszkaniowym,

- wsparcie w zakresie integracji społecznej i kulturalnej,
- wsparcie tworzenia i zwiększania potencjału organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczno-ekonomicznej integracji obywateli państw trzecich,
- wspieranie współpracy z mniejszościami narodowymi i etnicznymi zamieszkującymi w województwie.

W ramach niniejszego celu szczegółowego premiowane będą projekty realizowane w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi zwłaszcza z organizacjami pozarządowymi działającymi statutowo w obszarze integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Działania podejmowane w ramach celu szczegółowego wpisują się w kierunki wyznaczone przez *Europejski Filar Praw Socjalnych*, *Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021-2027*, a także we wnioski z oceny stopnia realizacji kluczowych obszarów reform, określonych w *Sprawozdaniu krajowym – Polska 2020*.

Oczekiwane rezultaty:

- aktywizacja zawodowa i społeczna obywateli państw trzecich, w tym migrantów i ich rodzin.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- obywatele państw trzecich, osoby ubiegające się i objęte ochroną międzynarodową, osoby bezpaństwowe, osoby o nieokreślonej narodowości,
- pracodawcy/przedsiębiorcy zatrudniający oraz planujący zatrudnienie migrantów i ich pracownicy, pracownicy administracji publicznej,
- społeczeństwo przyjmujące.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym (i) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka

samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze wolności wyboru zawodu i prawa do podejmowania pracy (srt. 15) oraz zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Działania podejmowane w ramach przedmiotowego celu szczegółowego przyczynią się do wyrównania szans na rynku pracy obywateli państw trzecich przebywających w Polsce.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają zasady horyzontalne jak również zasady zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Realizowane projekty charakteryzować się będą wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, zapewniać wysoki poziom jego dostosowania do potrzeb i umiejętności osób uczestniczących w projektach oraz uwzględniać ich indywidualne predyspozycje i możliwości. Na etapie realizacji projektu sposób wdrażania tych zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania zaplanowane w ramach celu szczegółowego (i) w zakresie wspierania integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów są komplementarne z interwencją programu Interreg Europa 2021-2027. Komplementarność dotyczy celów szczegółowych w ramach CP 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym – cele szczegółowe związane z edukacją (ii), włączeniem społeczno-ekonomicznym (iii), integracją obywateli państw trzecich (iv). Na etapie wdrażania FEPZ przewiduje się dla wybranych typów projektów zastosowanie premiującego kryterium punktowego promującego przedsięwzięcia zakładające synergię z partnerami realizującymi projekty w innych państwach członkowskich.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO13	Obywatele państw trzecich	osoby	80,00	1 063 ~~6 650,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,20	2021	21 ~~265,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
~~6~~	~~ESO4.9~~	~~EFS+~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~156. Działania szczególne w celu zwiększenia udziału obywateli państw trzecich w rynku pracy~~	~~20 000 000,00~~

6	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	157. Działania na rzecz integracji społecznej obywateli państw trzecich	~~5~~ 4 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			~~25~~ 4 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	~~25~~ 4 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			~~25~~ 4 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~25~~ 4 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			~~25~~ 4 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	~~25~~ 4 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			~~25~~ 4 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	~~25~~ 4 000 000,00
6	ESO4.9	Ogółem			~~25~~ 4 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Działania podejmowane w ramach celu szczegółowego będą wpisywały się w kierunki wyznaczone przez *Europejski Filar Praw Socjalnych*, *„Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030”* wraz z *Wojewódzkim Planem Transformacji, Strategię Rozwoju Usług Społecznych politykę publiczną do roku 2030 (z perspektywą do 2035)* oraz *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030*.

W województwie postępuje proces starzenia się społeczeństwa. W odpowiedzi planowane są działania z zakresu rozwoju usług społecznych sprzyjających pozostaniu osobom starszym w swoim środowisku, m.in. wspomaganie idei wolontariatu, samopomocy sąsiedzkiej oraz opieki środowiskowej w świadczeniu usług; działania na rzecz wzmacniania komfortu ich życia, wspieranie inicjatyw służących zapewnieniu opieki wytchnieniowej ich opiekunom. W związku z obciążeniem systemu opieki szpitalnej/instytucjonalnej podejmowane będą działania wspierające proces deinstytucjonalizacji świadczeń opieki zdrowotnej, w tym długoterminowej poprzez przejście od opieki instytucjonalnej/szpitalnej do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług w zakresie opieki domowej oraz usług środowiskowych, w tym wsparcie wdrożenia reformy psychiatrii. Możliwe jest wsparcie w zakresie Dziennych Domów Opieki Medycznej, gdy zostanie zapewnione, że po realizacji projektu znajdą się one w koszyku świadczeń gwarantowanych NFZ i zapewniona zostanie ciągłość i systemowość ich funkcjonowania. Konieczne jest zapewnienie poprawy równego i szybkiego dostępu do usług opieki zdrowotnej, w tym na obszarach słabiej rozwiniętych oraz wiejskich. Zapadalność rejestrowana, związana z najczęściej występującymi wśród Polaków chorobami, ma tendencję wzrostową, a zatem przedsięwzięcia w obszarze poprawy dostępu do profilaktyki w zakresie chorób stanowiących istotny problem zdrowotny w regionie (zidentyfikowane na podstawie map potrzeb zdrowotnych) stają się priorytetowe. Programy profilaktyczne i inne usługi zdrowotne finansowane z EFS+ będą wdrażane przy zapewnieniu m.in. dostępności i udziału dla osób w szczególnie trudnej sytuacji, adresowania działań w pierwszej kolejności obszary o najniższej aktywności w zakresie profilaktyki (na białe plamy w dostępie do usług), a także koordynacji usług zdrowotnych i społecznych. Programy profilaktyczne i usługi zdrowotne finansowane z EFS+ co do zasady nie będą obejmować leczenia i zabiegów medycznych innych niż na potrzeby diagnostyki gdyż leczenie powinno być finansowane ze środków krajowych.

W dobie społeczeństwa starzejącego się, a co za tym idzie zwiększających się potrzeb w zakresie zapewnienia opieki osobom przewlekle chorym czy z niepełnosprawnościami, podejmowane będą działania, przyczyniające się do tymczasowego zabezpieczania ich potrzeb w formach zdeinstytucjonalizowanych. Odpowiedzią na wskazane problemy może być stosowanie teleopieki/telemedycyny i promowanie cyfrowych rozwiązań odciążających system. Zapewnianie usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania osoby chorej i starszej, w połączeniu z telemonitoringiem stanu zdrowia, stanowić będzie dopełnienie odpowiedniej opieki nad pacjentem i redukcję potrzeby objęcia jej stacjonarną, całodobową opieką. Starzenie się społeczeństwa oraz wzrost liczby zachorowań na choroby przewlekłe powodują popyt na usługi w zakresie opieki długoterminowej. Zainteresowanie tymi usługami powoduje, że zwiększa się zapotrzebowanie na kadry świadczące usługi opiekuńcze. Celem zwiększenia dostępności kadr medycznych i

przygotowania ich do potrzeb zdrowotnych starzejącego się społeczeństwa realizowane będą działania związane z podniesieniem ich kwalifikacji lub kompetencji realizowane jako element kompleksowych projektów. Działania te będą komplementarne do działań zaplanowanych na poziomie krajowym.

Działania ukierunkowane będą również na kompleksowość świadczonych usług, tj. komplementarność usług społecznych i zdrowotnych. Jako element kompleksowych projektów w obszarze usług społecznych lub zdrowotnych realizowany będzie transport na życzenie dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności. Usługa transportu na życzenie będzie wspierana wtedy, gdy będzie ona konieczna do zapewnienia dostępu do innej usługi mającej na celu zaspokajanie ich aktualnych potrzeb (społecznych czy zdrowotnych).

Ponadto, możliwe będzie wdrażanie na każdym etapie standardu dostępności w budynkach wykorzystywanych do realizacji ww. celów. Wdrażanie standardów dostępności będzie również możliwe do wdrażania w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w tym w POZ i AOS jako element kompleksowych projektów w obszarze zdrowia.

Zakłada się komplementarność wsparcia z EFRR. Planuje się uruchamianie wspólnych naborów, w obu funduszach EFS+ i EFRR, jak również system premiowania projektów uzupełniających wsparcie.

Typy projektów:

Wsparcie w obszarze usług społecznych:

- rozwój centrów usług społecznych i dostarczanych przez nie usług;
- rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, m.in. w formie:

- usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w formach środowiskowych, dziennych oraz całodobowych w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym promujących ideę wolontariatu,

- gospodarstw opiekuńczych,

- rozwoju usług asystenckich wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami w zgodzie z konwencją ONZ,

- wsparcia dla osób wykonujących usługi sąsiedzkie/opiekuńcze/asystenckie w postaci m.in. dofinansowań szkoleń, konsultacji, spotkań informacyjnych,

- programów rozwojowych dla osób opiekujących się osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez m.in. wsparcie w bieżącej opiece, pomoc wytchnieniową, wsparcie zdrowotne (m.in. rehabilitacja, turnusy sanatoryjne), grupy wsparcia, sąsiedzkie/lokalne banki usług opiekuńczych i rozwojowych, teleopieka, wolontariat opiekuńczy,

- teleopieki, telemedycyny, cyfryzacji i koordynacji opieki w ramach usług zdrowotnych i społecznych dla osób usamodzielnianych, przenoszonych zinstytucji całodobowych do usług świadczonych w formach zdeinstytucjonalizowanych, a także dla osób fizycznych jako element kompleksowych działań,

- upowszechniania transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności ,

- szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej,
- wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych ~~chronionych~~ i wspomaganych oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe oraz rozwoju usług w nich świadczonych w zakresie m.in:

- pobytu osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, asystenckie,

- aktywności osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną,

- wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem, w szczególności seniorów, osób

z niepełnosprawnością poprzez działania na rzecz zwiększenia ich zaangażowania w życie społeczności lokalnych i działania podtrzymujące te osoby w aktywności, samodzielności (m.in. tworzenie i/lub wsparcie m.in. centrów aktywnego seniora, Uniwersytetów Trzeciego Wieku, klubów seniora).

Wsparcie w obszarze zdrowia:

- Programy profilaktyczne dotyczące chorób stanowiących istotny problem zdrowotny regionu skierowane do grup defaworyzowanych,
- poprawa dostępu do usług zdrowotnych dla osób wykluczonych z tych usług lub mających problemy z dostępem do nich,
- wspieranie procesu deinstytucjonalizacji świadczeń opieki zdrowotnej, w tym długoterminowej, w tym wsparcie wdrożenia reformy psychiatrii poprzez rozwój środowiskowych form opieki,
- wspieranie kształcenia pracowników opieki długoterminowej,
- rozwój usług z zakresu wczesnej interwencji psychologicznej i psychoedukacji dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych w trakcie i po kryzysie psychicznym oraz z zaburzeniami psychicznymi/ zaburzeniami zachowania, uzależnionymi np. od alkoholu, substancji psychoaktywnych, komputera/ telefonu (m.in. działania profilaktyczne – psychoedukacja, psychoprofilaktyka) – komplementarne do wsparcia z poziomu krajowego realizowanego zgodnie z reformą w zakresie psychiatrii.

Wsparcie w zakresie deinstytucjonalizacji świadczeń opieki zdrowotnej będzie zgodne z przygotowywaną na poziomie krajowym reformą psychiatrii.

Oczekiwane rezultaty:

–<u>w obszarze usług społecznych:</u> zapewnienie równego i szybkiego dostępu do usług społecznych w miejscu zamieszkania, bez konieczności przemieszczania się w formach asystenckich, sąsiedzkich,

–<u>w obszarze zdrowia:</u> poprawa dostępności systemu ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej, w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej, opartej na usługach środowiskowych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- <u>w obszarze usług społecznych</u>:
- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie,

- osoby z niepełnosprawnościami i ich otoczenie,
- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- osoby sprawujące opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ich otoczenie,
- seniorzy.
- w obszarze zdrowia:
- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie,
- osoby z zaburzeniami psychicznymi/psychologicznymi i uzależnieniami oraz ich otoczenie,
- dzieci, młodzież i osoby dorosłe w programach profilaktycznych oraz ich otoczenie,
- personel medyczny i około medyczny, podmioty lecznicze w zakresie programów profilaktycznych,
- pracownicy opieki długoterminowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w cs (k) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 TFUE. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jst (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozp nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych oraz z zapisami KPP w szczególności w obszarze prawa osób w podeszły wieku (art. 25) oraz zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Działania podejmowane w ramach cs przyczynią się do rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności na rzecz osób z osób starszych, osób wykluczono transportowo i osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wsparcie będzie dostępne dla wszystkich osób bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji IZ będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają zasady horyzontalne jak i również zasady zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością

udzielanego wsparcia, zapewniać wysoki poziom jego dostosowania do potrzeb i umiejętności osób uczestniczących w projektach oraz uwzględniać ich indywidualne predyspozycje i możliwości. Na etapie realizacji projektu sposób wdrażania tych zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach danego celu szczegółowego przewiduje się możliwość zastosowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych i Innych Instrumentów Terytorialnych na realizację zadań z zakresu usług społecznych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania podejmowane w ramach FEPZ w celu szczegółowym (k) są spójne z zapisami Strategii Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie Obszaru Tematycznego Zdrowie – Poprawa i promowanie zdrowia ludzkiego z uwzględnieniem aspektów społecznych tej kwestii. Obszar ten pokrywa się z oczekiwanym do osiągnięcia poprzez interwencję w FEPZ rezultatem, jakim jest poprawa dostępności systemu ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej, w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej, opartej na usługach środowiskowych, z wykorzystaniem teleopieki. Zaplanowana interwencja, mająca na celu zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej, jest komplementarna z działaniami proponowanymi w ramach Programu EU dla zdrowia 2021-2027 (EU4HEALTH), w szczególności w Celu 1 Poprawa i wspieranie zdrowia w Unii i Celu 4 Wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej, ich odporności i zasobooszczędności. Działania będą też realizowane w ramach Interreg Europa 2021-2027, wpisując się w obszar „Europy bliższej obywatelom”. Interreg Europa obejmuje obszary tematyczne w ramach CP 4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym, związane m.in. z włączeniem społeczno-ekonomicznym i opieką zdrowotną. Rozwój współpracy ukierunkowany będzie na poszukiwanie partnerów oraz zacieśnianie współpracy z obecnymi, celem bieżącej wymiany wiedzy oraz doświadczeń w ramach wdrażanych działań. Przewiduje się dla wybranych typów projektów zastosowanie premiującego kryterium punktowego, promującego przedsięwzięcia zakładające synergię z partnerami realizującymi projekty w innych państwach członkowskich.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKLCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	330,00	9 135 ~~8 910,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKLCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	sztuki	0,60	2021	3 253 ~~5 300,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	71 770 061,00 ~~55 000 000,00~~
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	160. Działania na rzecz poprawy dostępności, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	9 000 000,00 ~~10 000 000,00~~
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	161. Działania na rzecz poprawy dostępu do opieki długoterminowej (z wyłączeniem infrastruktury)	20 000 000,00
6	ESO4.11	Ogółem			100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~
6	ESO4.11	Ogółem			100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	25 526 653,00 ~~10 801 327,00~~
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	24. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – inne rodzaje terytoriów docelowych	4 243 408,00 ~~2 198 673,00~~
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	~~72~~ 71 000 000,00
6	ESO4.11	Ogółem			100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~
6	ESO4.11	Ogółem			100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~
6	ESO4.11	Ogółem			100 770 061,00 ~~85 000 000,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Działania podejmowane w ramach celu szczegółowego będą wpisywały się w kierunki wyznaczone przez *Europejski Filar Praw Socjalnych*.

Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie skorelowane jest z nadużywaniem alkoholu oraz występowaniem ubóstwa w gospodarstwie domowym. Podejmowane będą działania polegające na udzielaniu wsparcia rodzinom w kryzysie poprzez skupienie się na wypracowywaniu indywidualnej metody pracy z nią, polegającej chociażby na aktywizacji społecznej osób w rodzinie oraz zapobieganiu uzależnieniom. Na przestrzeni ostatnich lat wzrosła liczba sporządzanych formularzy „Niebieska Karta – A", co stanowi podstawę do wdrażania programów obejmujących działania na rzecz wspierania rodzin zagrożonych kryzysem. Zjawisko to może być spowodowane zwiększeniem świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie. Niemniej jednak należy zintensyfikować działania zapobiegające występowaniu kryzysów w rodzinie, w tym kryzysów psychicznych, które prowadzą do destrukcji rodziny oraz trudności opiekuńczo-wychowawczych. Problem stanowią bowiem działania na rzecz wsparcia rodzin w kryzysie w postaci poradnictwa asystenta rodziny. Zmniejsza się liczba asystentów rodziny, a znaczącym utrudnieniem i barierą dla skuteczności ich działania jest duża liczba rodzin przypadających na jednego specjalistę. Ponadto, działania zapobiegające kryzysom w rodzinie mogą się również przyczyniać do zmniejszenia liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Co prawda liczba takich dzieci zmniejszyła się, bez względu na rodzaj formy pieczy, to jednak liczba dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej stale zwiększa się.

Podejmowane będą działania wspierające proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez tworzenie jej rodzinnych form. Dlatego wspierani będą kandydaci na rodziny zastępcze oraz osoby pełniące rolę rodzin zastępczych, a także kadra i opiekunowie rodzinnych form pieczy zastępczej.

Wspierane będą działania dotyczące usamodzielniania się osób opuszczających pieczę zastępczą oraz instytucje całodobowe np. ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze m.in. poprzez mieszkalnictwo chronione i wspomagane, oferujące zdobycie umiejętności przygotowujących lub wspomagających je do samodzielnego życia i funkcjonowania.

Działania podejmowane w wyżej wymienionym zakresie mają charakter wspierający wdrożenie założeń Europejskiej Gwarancji dla Dzieci.

Typy projektów:

- wsparcie na rzecz rodziny m.in. w formie:

- usług w środowisku dla rodzin wychowujących dzieci, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych (m.in. asystentura rodzinna, terapia, poradnictwo specjalistyczne, rodziny wspierające),

- działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (wsparcie terapeutyczne dla osób doświadczających przemocy - w domu, w środowisku, w szkole itp.), wsparcie terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych, sprawców przemocy, lokalne centra terapeutyczne dla osób

potrzebujących pierwszej, wstępnej pomocy (konsultacji) przed skierowaniem do stałej pomocy w zakresie psychologa lub psychiatry, interwencja kryzysowa,

- usług wsparcia dla dzieci i młodzieży usamodzielnianych, przebywających w instytucjach całodobowych np. ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych itp. oraz w placówkach wsparcia dziennego,

- wsparcia psychologicznego dla rodziców adopcyjnych oraz dzieci adoptowanych itp.;

- wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez tworzenie jej rodzinnych form, usług wsparcia dla rodzin zastępczych oraz szkolenia kadr pracujących z rodziną m.in. poprzez:

- wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych form opieki (m.in. rodzinne "pogotowia" opiekuńcze, usługi wytchnieniowe, wsparcie kandydatów na rodziców i rodziny zastępcze, szkolenia kluczowe dla wszystkich osób, które będą zajmować się opieką nad dziećmi przebywających w różnych formach "przejściowych" zanim trafią docelowo do rodziny zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji),

- promowanie rodzicielstwa zastępczego oraz adopcji;

- kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą (dopłata do mieszkań, usługi w mieszkaniu treningowym/wspomaganym, wsparcie infrastrukturalne (jako działanie uzupełniające), dofinansowanie edukacji, pomoc psychologiczna, prawna, doradztwo zawodowe, asystent osoby usamodzielniającej się, asystent zdrowienia itp.);

- wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych oraz innych rozwiązań, łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe oraz rozwoju usług w nich świadczonych w zakresie m.in:

- aktywności osoby w mieszkaniu, w tym treningu samodzielności, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, integracji osoby ze społecznością lokalną;

- wsparcie w zakresie wczesnej interwencji kryzysowej m.in. poprzez:

- sieciowanie służb z różnych dziedzin (społecznej, medycznej, psychologicznej, prawnej itp.),

- organizację miejsc wsparcia środowiskowego dla osób/rodzin w i po przebytym kryzysie psychicznym,

- organizację działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do przedstawicieli służb zaufania publicznego i do środowiska lokalnego;

- wsparcie społeczne i mieszkaniowe dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, w szczególności w formule typu *Najpierw mieszkanie*.

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie udziału rodzinnych form opieki w systemie pieczy zastępczej;
- wzrost liczby osób usamodzielnianych prawidłowo funkcjonujących w społeczeństwie;
- wzmocnienie funkcji rodziny;

- zmniejszenie liczby osób zagrożonych kryzysem psychicznym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- rodziny (biologiczne, zastępcze, adopcyjne) z dziećmi, w tym doświadczające trudności opiekuńczo-wychowawczych;
- rodziny zastępcze, adopcyjne, oraz kandydaci na rodziny zastępcze, a także osoby sprawujące opiekę nad dziećmi w formach „przejściowych”;
- kadra pracująca z rodziną;
- osoby opuszczające pieczę zastępczą;
- osoby zagrożone przemocą w rodzinie oraz znajdujące się w kryzysie lub po przebytym kryzysie,;
- osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym;
- osoby potrzebujące interwencji kryzysowej, w tym osoby doświadczające dyskryminacji i ich otoczenie;
- osoby doświadczające przemocy, w tym przemocy w rodzinie i ich otoczenie;
- osoby z zaburzeniami psychicznymi/psychologicznymi i uzależnieniami oraz ich otoczenie;

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym (l) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych ora z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze prawa dziecka (art. 24) oraz zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Działania podejmowane w ramach przedmiotowego celu szczegółowego przyczynią się do zapewnienia dzieciom sprzyjających rozwojowi warunków życia, a tym samym lepszego startu w dorosłe życie.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają postanowienia Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, zapewniać wysoki poziom jego dostosowania do potrzeb i umiejętności osób uczestniczących w projektach oraz uwzględniać ich indywidualne predyspozycje i możliwości. Na etapie realizacji projektu sposób wdrażania tych zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania komplementarne do podejmowanych w ramach FEPZ w celu szczegółowym(l) realizowane będą w ramach Interreg Europa 2021-2027, wpisując się w obszar „Europy bliższej obywatelom”. Interreg Europa obejmuje obszary tematyczne w ramach CP 4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym, związane m.in. z włączeniem społeczno-ekonomicznym, co powiązane jest z zaprogramowanymi w FEPZ działaniami na rzecz wzmacniania funkcji rodziny, rodzinnych form opieki w systemie pieczy zastępczej czy osób usamodzielnianych, by zapobiec zagrożeniom związanym z wykluczeniem społecznym. Rozwój współpracy ukierunkowany będzie na poszukiwanie partnerów oraz zacieśnianie współpracy z obecnymi, celem bieżącej wymiany wiedzy oraz doświadczeń w ramach wdrażanych działań. Przewiduje się dla wybranych typów projektów zastosowanie premiującego kryterium punktowego, promującego przedsięwzięcia zakładające synergię z partnerami realizującymi projekty w innych państwach członkowskich.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKLCO01	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby	225,00	7 560,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKLCR06	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	sztuki	0,45	2021	1 123 ~~3 630,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	30 000 000,00

6	ESO4.12	Ogółem			30 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	30 000 000,00
6	ESO4.12	Ogółem			30 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	30 000 000,00
6	ESO4.12	Ogółem			30 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	30 000 000,00
6	ESO4.12	Ogółem			30 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	30 000 000,00
6	ESO4.12	Ogółem			30 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: 7. Priorytet 7 – Fundusze Europejskie na rzecz partnerskiego Pomorza Zachodniego

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Współczesne ośrodki miejskie są źródłem wzrostu i rozwoju. Miasta stanowią centra rozwoju i przyciągają mieszkanki i mieszkańców obszarów wiejskich. Podstawowy model rozwojowy województwa w partnerstwach miejsko-wiejskich dostrzega szanse dla równomiernego rozwoju Pomorza Zachodniego, uwzględniającego zróżnicowanie terytorialne oraz znaczne dysproporcje w potencjale społeczno-gospodarczym poszczególnych obszarów. Partnerstwa terytorialne będą stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania rozwojowe, stojące tak przed obszarami miejskimi, jak i miejsko-wiejskimi i wiejskimi.

W celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom w zakresie braku zrównoważonej urbanizacji, jak również w zakresie utraty funkcji społeczno-gospodarczych, należy podjąć zintegrowane działania dostosowane do indywidualnych potrzeb określonych obszarów. Miasta tracące swoje funkcje cechuje depopulacja oraz brak dostępności do wysokiej jakości usług publicznych. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie umożliwi wyjście poza granice administracyjne samorządów, co przełoży się na większe oddziaływanie realizowanych wspólnie przedsięwzięć. Lokalne społeczności będą zmierzać do wypracowania strategii terytorialnych, które w najbardziej adekwatny sposób określą potrzeby, zdefiniują cele oraz wskażą najbardziej efektywne do podjęcia działania.

Do wzmocnienia rozwoju gospodarczego miejskich obszarów funkcjonalnych ma przyczynić się wsparcie działań z zakresu gospodarki turystycznej, w tym poprawa jakości świadczonych usług turystycznych. Planowane jest wsparcie projektów infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach miejskich obszarów funkcjonalnych.

W ramach celu szczegółowego możliwe będzie wsparcie infrastruktury turystyki rowerowej, w szczególności w zakresie tras łączących się z trasami wynikającymi z „Koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego".

W ramach celu szczegółowego ~~nie będą wspierane~~ inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), mogą być wspierane wyłącznie uzupełniająco, jako niedominujący element projektu, pod warunkiem, że ich koszt nie stanowi większości kosztów kwalifikowalnych operacji.~~chyba że stanowią one nieodłączny element większego projektu, nie są one dominującym elementem tego projektu, a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji.~~ Projekty te nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów oraz – w odniesieniu do istniejących – zwiększenia ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w żaden inny sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego.

Planuje się inwestycje nakierowane na budowę, rozbudowę i modernizację wraz z wyposażeniem instytucji kultury, przy szczególnym zwróceniu uwagi na realizację założeń Nowego Europejskiego Bauhausu, przyczyniające się do zwiększenia uczestnictwa w kulturze. Ponadto w celu wsparcia rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych planuje się wsparcie ochrony dziedzictwa kulturowego tam, gdzie możliwe będzie udostępnienie go turystom. Planuje się zapewnienie ochrony i zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez prace restauratorskie i konserwatorskie obiektów zabytkowych i o znaczeniu

historycznym oraz obiektów przynależnych do szlaków kulturowych, jak również adaptację budynków, budowli i innych obiektów o znaczeniu historycznym(wraz z otoczeniem) w celu nadania lub rozwinięcia ich funkcji kulturalnych lub turystycznych.

W ramach celu szczegółowego wspierane będzie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych wraz z małą architekturą i infrastrukturą towarzyszącą w ramach układów urbanistycznych wpisanych do ewidencji lub rejestru zabytków. W projektach należy szczególnie zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni. Mając na uwadze potrzebę adaptacji obszarów miejskich do zmiany klimatu, należy dążyć również do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikanie tworzenia powierzchni uszczelnionych.

Wsparcie dla kultury i turystyki będzie realizowane zgodnie z zapisami dokumentów strategicznych UE, tj. Nowej Europejskiej Agendy Kultury, Europejskich Ram Działania dotyczących Dziedzictwa Kulturowego 2018 oraz Konkluzji Rady w sprawie Planu Pracy na rzecz Kultury na lata 2019-2022".

W zakresie interwencji, która ma wpływ na dziedzictwo kulturowe, zasadne jest wykorzystanie zaleceń z dokumentu „Europejskie Zasady Jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe (EUROPEAN QUALITY PRINCIPLES for EU-funded Interventions with potential impact upon Cultural Heritage”ICOMOS").

Z uwagi na wieloaspektowy rozwój obszarów funkcjonalnych, zasadne jest wsparcie oraz rozwój terenów inwestycyjnych/infrastruktury biznesowej. Realizowane będą przedsięwzięcia w infrastrukturę okołobiznesową i tereny inwestycyjne, mające na celu poprawę warunków do prowadzenia działalności przedsiębiorstw. Wsparcie będzie możliwe również na inwestycje nadające nowe funkcje gospodarcze obszarom poprzemysłowym, powojskowym, pokolejowym, popegeerowskim. W celu wzmocnienia lokalnych rynków pracy planuje się uruchomienie wsparcia infrastruktury szkół zawodowych, wyposażenie pracowni/warsztatów w urządzenia i sprzęt niezbędny do kształcenia, a także ukierunkowane wyposażenie/doposażenie na tworzenie i rozwój warsztatów/pracowni kształcenia praktycznego – w branżach zgodnych z potrzebami rynku pracy, określonych w strategiach ZIT.

Dostępność nowoczesnych metod nauczania, a zwłaszcza urządzeń i środków wykorzystujących techniki multimedialne, jest obecnie w placówkach edukacyjnych regionu ograniczona. Nauczyciele zgłaszają problemy związane z brakiem pomocy dydaktycznych, źle wyposażonymi pracowniami, zbyt małą liczbą godzin lekcyjnych. W związku z tym niezbędne jest tworzenie placówek, które mogą uzupełniać zajęcia obowiązkowe w szkole. W celu stymulowania postaw innowacyjnych u dzieci i młodzieży konieczne są inwestycje w infrastrukturę instytucji popularyzujących naukę i innowacje. Przyczyni się to do zwiększenia atrakcyjności przekazywanych treści edukacyjnych oraz zainteresowania nauką i karierą naukową. Planuje się wsparcie budowy, rozbudowy, adaptacji infrastruktury instytucji popularyzujących naukę i innowacje wraz z niezbędnym wyposażeniem oraz wzmocnienie działalności już istniejących ośrodków poprzez wsparcie doposażenia wystaw/sal dydaktycznych w nowe/uzupełnione wyposażenie, powiązane ze specjalizacjami obszarów funkcjonalnych.

Wsparcie dla infrastruktury szkół zawodowych w ramach CP 5 będzie zgodne z krajowymi lub regionalnymi ramami strategicznymi polityki w zakresie systemu kształcenia i szkolenia, będzie wynikać z potrzeb kształcenia w zawodach deficytowych w regionie oraz zapewniać równy dostęp do wysokiej jakości, przystępnego cenowo, wolnego od segregacji kształcenia i szkolenia sprzyjającego włączeniu społecznemu, szczególnie w kontekście osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych.

Szkoły specjalne i inne placówki prowadzące do segregacji lub utrzymania segregacji jakiejkolwiek grupy defaworyzowanej i/lub zagrożonej wykluczeniem społecznym nie będą wspierane w zakresie infrastruktury i wyposażenia.

Preferuje się wykorzystanie infrastruktury istniejącej. Nowa infrastruktura będzie wspierana w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach. W ramach wsparcia instytucji popularyzujących naukę i innowacje zakłada się uruchomienie komplementarnego wsparcia w ramach Priorytetu 6. Programu, w ramach którego finansowane ze środków EFS+ będą działania edukacyjne związane z prowadzeniem zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych w centrach popularyzujących naukę i innowacje.

Wsparcie w zakresie kształcenia zawodowego oraz instytucji popularyzujących naukę i innowacje poprzez narzędzie ZIT zapewni kompleksowe rozwiązania w zakresie edukacji na danym obszarze w branżach określonych w Strategiach terytorialnych. Dotychczasowe doświadczenia realizacji przedmiotowego wsparcia w ramach Kontraktów Samorządowych wskazują, że określanie kierunków rozwoju kształcenia zawodowego oraz dodatkowych przestrzeni edukacyjnych poprzez strategie uwzględniające lokalny rynek pracy pozwala na udzielanie ukierunkowanego wsparcia, a tym samym odpowiedniego do zdiagnozowanych potrzeb.

W celu wzmocnienia potencjału JST w zakresie współpracy i realizacji zintegrowanych projektów, zakłada się wsparcie budowania zdolności administracyjnych partnerstw.

Wszystkie nowo budowane obiekty muszą spełniać normy dla budynków pasywnych.

Wszystkie projekty muszą zapewniać pełny dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Kluczowe jest, aby wszystkie projekty infrastrukturalne przewidywały odpowiednie rozwiązania w zakresie dotyczącym zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Wszystkie projekty muszą wynikać ze strategii rozwoju ponadlokalnego lub strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa terenów objętych strategiami terytorialnymi.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu integrację społeczną oraz dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług kulturalnych i turystycznych w wymiarze terytorialnym, w tym na obszarach wiejskich. Planowane projekty mają na celu wzmocnienie dostępu do nauki praktycznej zawodu dla wszystkich grup, w tym grup defaworyzowanych ze względu na

kwestie ekonomiczne czy wyłączenie transportowe. Działania przyczynią się do wzmocnienia powiązań terytorialnych poprzez współpracę oraz zapewnienie dostępu do usług społecznych mieszkańcom z całego obszaru regionu. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów. Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja będzie prowadzona poprzez instrument terytorialny – ZIT w ramach:

1. Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego,
2. Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego,
3. Obszaru funkcjonalnego subregionalnego zespołu miast Strefa Centralna,
4. Obszaru funkcjonalnego Szczecinka,
5. Obszaru funkcjonalnego Wałcza,
6. Obszaru funkcjonalnego Gryfic,
7. Obszaru funkcjonalnego Sławna,
8. Obszaru funkcjonalnego Kamienia Pomorskiego.

Powyższe obszary składają się z miasta lub zespołu miast oraz otaczających je obszarów funkcjonalnych składających się z sąsiednich gmin. Ich delimitacja jest oparta o przesądzenia Strategii Rozwoju Województwa oraz Planu Zagospodarowania przestrzennego oraz jest potwierdzona oddolną wolą współpracy samorządów lokalnych, które podpisały listy intencyjne z władzami województwa dot. opracowania i realizacji wspólnej strategii terytorialnej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowane działania w zakresie wzmocnienia roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze międzyregionalnym, ponadnarodowym i transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027 oraz Kreatywna Europa 2021 – 2027. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu. Możliwa będzie również synchronizacja naborów wniosków.

Koordynacja FEPZ z Interreg Południowy Bałtyk oraz Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach uczestniczących w programie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Szczególnie istotne obszary geograficzne dla współpracy w zakresie turystyki i kultury to Niemcy (Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia) oraz Dania i Szwecja (region Bałtyku), gdzie przewiduje się potencjał dla zwiększonej współpracy.

W planie działań w ramach strategii dla regionu Morza Bałtyckiego szczególne znaczenie ma współpraca w obszarze rozwoju zrównoważonej, odpornej i innowacyjnej turystyki.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania w zakresie powyższego celu szczegółowego będą dotyczyły wsparcia infrastruktury turystycznej, jak i kultury, zagospodarowania przestrzeni publicznych, transportu wewnątrz obszarów funkcjonalnych czy inwestycji w istniejącą bazę dydaktyczną szkół. W tym obszarze inwestycje będą nastawione na realizację zadań publicznych, które nie są nakierowane na generowanie zysków czy oszczędności. W związku z powyższym wsparcie będzie udzielane w formie dotacji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	884 842,00	1 415 747,00
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	5,00	8,00
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO125	Liczba wspartych szkół	sztuka	0,00	W trakcie wyliczeń~~17,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	0,00	2021	W trakcie wyliczeń~~1 279 874,00~~	CST2021	
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLPZCR03	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	osoby	0,00	2021	W trakcie wyliczeń~~3 158,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	020. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	~~4 541 103,26~~0,00

7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	122. Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	586 358,434 000 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	124. Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	4 454 491,0113 000 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	48 113 443,9736 000 000,00
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	34 990 309,3229 045 659,00
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	169. Inicjatywy rozwoju terytorialnego, w tym przygotowanie strategii terytorialnych	691 779,350,00
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	170. Zwiększenie zdolności instytucji programu oraz podmiotów związanych z wdrażaniem funduszy	3 135 981,952 767 117,39
7	RSO5.1	Ogółem			91 280 584,6890 045 659,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	91 280 584,6890 045 659,00
7	RSO5.1	Ogółem			91 280 584,6890 045 659,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	91 280 584,6890 045 659,00
7	RSO5.1	Ogółem			91 280 584,6890 045 659,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	91 280 584,6890 045 659,00
7	RSO5.1	Ogółem			91 280 584,6890 045 659,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Rozwój pozamiejskich obszarów funkcjonalnych wpisuje się w model rozwojowy województwa, bazujący na wzmacnianiu powiązań terytorialnych i stanowi skuteczną odpowiedź na wyzwania rozwojowe, stojące przed obszarami miejsko-wiejskimi i wiejskimi. Wdrażanie IIT obejmie realizację przedsięwzięć wzmacniających powiązania funkcjonalne i dynamizujące procesy rozwojowe obszarów funkcjonalnych.

Współpraca jednostek samorządu terytorialnego umożliwi wyjście poza granice administracyjne samorządów, co przełoży się na większe oddziaływanie realizowanych wspólnie przedsięwzięć. Lokalne społeczności będą zmierzać do wypracowania strategii terytorialnych, które w najbardziej adekwatny sposób określą potrzeby, zdefiniują cele oraz wskażą najbardziej efektywne do podjęcia działania.

Do wzmocnienia rozwoju gospodarczego obszarów funkcjonalnych ma przyczynić się wsparcie działań z zakresu gospodarki turystycznej, w tym poprawa jakości świadczonych usług turystycznych. Planowane jest wsparcie projektów infrastruktury turystyki bazującej na endogenicznych potencjałach obszarów funkcjonalnych.

W ramach celu szczegółowego możliwe będzie wsparcie infrastruktury turystyki rowerowej, w szczególności w zakresie tras łączących się z trasami wynikającymi z „Koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego".

W ramach celu szczegółowego ~~nie będą wspierane~~ inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi), mogą być wspierane wyłącznie uzupełniająco, jako niedominujący element projektu, pod warunkiem, że ich koszt nie stanowi większości kosztów kwalifikowalnych operacji~~chyba że stanowią one nieodłączny element większego projektu, nie są one dominującym elementem tego projektu, a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji~~. Na obszarach miejskich projekty te nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów oraz – w odniesieniu do istniejących – zwiększenia ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w żaden inny sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego.

Planuje się inwestycje nakierowane na budowę, rozbudowę i modernizację wraz z wyposażeniem instytucji kultury, przy szczególnym zwróceniu uwagi na realizację założeń Nowego Europejskiego Bauhausu, przyczyniające się do zwiększenia uczestnictwa w kulturze. Ponadto w celu wsparcia rozwoju obszarów funkcjonalnych planuje się wsparcie ochrony dziedzictwa kulturowego tam, gdzie możliwe będzie go udostępnienie turystom. Planuje się zapewnienie ochrony i zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez prace restauratorskie i konserwatorskie obiektów zabytkowych i o znaczeniu historycznym oraz obiektów przynależnych do szlaków kulturowych, jak również adaptację budynków, budowli i innych obiektów o znaczeniu historycznym (wraz z otoczeniem) w celu nadania lub rozwinięcia ich funkcji kulturalnych lub turystycznych.

W ramach celu szczegółowego wspierane będzie kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych wraz z małą architekturą i infrastrukturą towarzyszącą w ramach układów urbanistycznych wpisanych do ewidencji lub rejestru zabytków. W projektach należy szczególnie zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni.

Preferuje się wykorzystanie infrastruktury istniejącej. Nowa infrastruktura będzie wspierana w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach.

Wsparcie dla kultury i turystyki będzie realizowane zgodnie z zapisami dokumentów strategicznych UE, tj. Nowej Europejskiej Agendy Kultury, Europejskich Ram Działania dotyczących Dziedzictwa Kulturowego 2018 oraz Konkluzji Rady w sprawie Planu Pracy na rzecz Kultury na lata 2019-2022.

W zakresie interwencji, która ma wpływ na dziedzictwo kulturowe, zasadne jest wykorzystanie zaleceń z dokumentu „Europejskie Zasady Jakości dla finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe (EUROPEAN QUALITY PRINCIPLES for EU-funded Interventions with potential impact upon Cultural Heritage”ICOMOS").

W celu wzmocnienia połączeń w ramach obszarów funkcjonalnych możliwe będzie wsparcie inwestycji związanych z transportem publicznym, w tym zakup niskoemisyjnego taboru transportu publicznego, infrastruktura przystanków i centrów przesiadkowych, służących zwiększeniu mobilności mieszkańców w ramach danego obszaru oraz służących poprawie jakości powietrza.

Z uwagi na wieloaspektowy rozwój obszarów funkcjonalnych, zasadne jest wsparcie oraz rozwój terenów inwestycyjnych/infrastruktury biznesowej. Realizowane będą przedsięwzięcia w infrastrukturę okołobiznesową i tereny inwestycyjne, mające na celu poprawę warunków do prowadzenia działalności przedsiębiorstw. Wsparcie będzie możliwe również na inwestycje nadające nowe funkcje gospodarcze obszarom poprzemysłowym, powojskowym, pokolejowym, popegeerowskim. W celu wzmocnienia lokalnych rynków pracy planuje się uruchomienie wsparcia inwestycji w infrastrukturę szkół zawodowych, wyposażenie pracowni/warsztatów w urządzenia i sprzęt niezbędny do kształcenia, a także ukierunkowane wyposażenie/doposażenie na tworzenie i rozwój warsztatów/pracowni kształcenia praktycznego – w branżach zgodnych z potrzebami rynku pracy, określonych w strategiach terytorialnych. Ponadto w celu polepszania mobilności edukacyjnej uczniów, zasadne jest wsparcie infrastruktury burs i internatów w powiatach, w których zlokalizowano szkoły zawodowe kształcące w zawodach deficytowych.

Dostępność nowoczesnych metod nauczania, a zwłaszcza urządzeń i środków wykorzystujących techniki multimedialne, jest obecnie w placówkach edukacyjnych regionu ograniczona. Nauczyciele zgłaszają problemy związane z brakiem pomocy dydaktycznych, źle wyposażonymi pracowniami, zbyt małą liczbą godzin lekcyjnych. W związku z tym niezbędne jest tworzenie placówek, które mogą uzupełniać zajęcia obowiązkowe w szkole. W celu stymulowania postaw innowacyjnych u dzieci i młodzieży konieczne są inwestycje w infrastrukturę instytucji popularyzujących naukę i innowacje. Przyczyni się to do zwiększenia atrakcyjności przekazywanych treści edukacyjnych oraz zainteresowania nauką i karierą naukową. Planuje się wsparcie budowy, rozbudowy, adaptacji infrastruktury instytucji popularyzujących naukę i innowacje wraz z niezbędnym wyposażeniem oraz wzmocnienie działalności już istniejących ośrodków poprzez wsparcie doposażenia wystaw/sal dydaktycznych w nowe/uzupełnione wyposażenie, powiązane ze specjalizacjami właściwymi dla danego obszaru.

W ramach wsparcia instytucji popularyzujących naukę i innowacje zakłada się uruchomienie komplementarnego wsparcia w ramach Priorytetu 6. Programu, w ramach którego finansowane ze środków EFS+ będą działania edukacyjne związane z prowadzeniem zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych w centrach popularyzujących naukę i innowacje.

Wsparcie w zakresie kształcenia zawodowego oraz instytucji popularyzujących naukę i innowacje poprzez narzędzie IIT zapewni kompleksowe rozwiązania w zakresie edukacji na danym obszarze w branżach określonych w strategiach terytorialnych. Dotychczasowe doświadczenia realizacji

przedmiotowego wsparcia w ramach Kontraktów Samorządowych wskazują, że określanie kierunków rozwoju kształcenia zawodowego oraz dodatkowych przestrzeni edukacyjnych poprzez strategie uwzględniające lokalny rynek pracy pozwala na udzielanie ukierunkowanego wsparcia, a tym samym odpowiedniego do zdiagnozowanych potrzeb.

Wsparcie dla infrastruktury szkół zawodowych w ramach CP 5 będzie zgodne z krajowymi lub regionalnymi ramami strategicznymi polityki w zakresie systemu kształcenia i szkolenia, będzie wynikać z potrzeb kształcenia w zawodach deficytowych w regionie oraz zapewniać równy dostęp do wysokiej jakości, przystępnego cenowo, wolnego od segregacji kształcenia i szkolenia sprzyjającego włączeniu społecznemu, szczególnie w kontekście osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach ogólnodostępnych.

Szkoły specjalne i inne placówki prowadzące do segregacji lub utrzymania segregacji jakiejkolwiek grupy defaworyzowanej i/lub zagrożonej wykluczeniem społecznym nie będą wspierane w zakresie infrastruktury i wyposażenia.

W celu wzmocnienia potencjału JST w zakresie współpracy i realizacji zintegrowanych projektów, zakłada się wsparcie budowania zdolności administracyjnych partnerstw.

Wszystkie nowo budowane obiekty muszą spełniać normy dla budynków pasywnych.

Wszystkie projekty muszą zapewniać pełny dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Kluczowe jest, aby wszystkie projekty infrastrukturalne przewidywały odpowiednie rozwiązania w zakresie dotyczącym zmian klimatu.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Wszystkie projekty muszą wynikać ze strategii rozwoju ponadlokalnego lub strategii IIT.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa terenów objętych strategiami terytorialnymi.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Mając na uwadze zakres tematyczny celu szczegółowego, w pierwszej kolejności zasada równości szans i niedyskryminacji odnosić się będzie do dostępności infrastruktury, która ma na celu integrację społeczną oraz dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. W wyniku realizowanych projektów nastąpi poprawa dostępu do usług kulturalnych i turystycznych w wymiarze terytorialnym, w tym na obszarach wiejskich. Planowane projekty mają na celu wzmocnienie dostępu do nauki praktycznej zawodu dla wszystkich grup, w tym grup defaworyzowanych ze względu na

kwestie ekonomiczne czy wyłączenie transportowe. Działania przyczynią się do wzmocnienia powiązań terytorialnych poprzez współpracę oraz zapewnienie dostępu do usług społecznych mieszkańcom z całego obszaru regionu. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m. in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja będzie prowadzona poprzez instrument terytorialny – IIT, który realizowany będzie w ramach:

1. Partnerstwa Lider Pojezierzy,
2. Partnerstwa powiatu goleniowskiego,
3. Partnerstwa powiatu gryfińskiego,
4. Partnerstwa powiatu stargardzkiego.

Wynika to z braku możliwości objęcia instrumentem terytorialnym miast rdzeniowych, które znajdują się w obrębie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i które objęte będą instrumentem ZIT (dot. partnerstw wskazanych z punktach: 2, 3 oraz 4).

Partnerstwo Lider Pojezierzy obejmuje współpracujące ze sobą samorządy lokalne z czterech powiatów południowej części województwa zachodniopomorskiego. Układ przestrzenny partnerstwa jest szeroki i obejmuje sfery oddziaływania nie tworzące wspólnego miejskiego obszaru funkcjonalnego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowane działania w zakresie wzmocnienia roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze międzyregionalnym, ponadnarodowym i transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027 oraz Kreatywna Europa 2021 – 2027. Współpraca z podmiotami z kraju sąsiedniego będzie mogła być częścią projektu w celu wzmocnienia osiągnięcia celów projektu. Możliwa będzie również synchronizacja naborów wniosków.

Koordynacja FEPZ z Interreg Południowy Bałtyk orazInterreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska zostanie zapewniona w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach uczestniczących w programie. Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej programu FEPZ będzie uczestniczył w roli obserwatora w posiedzeniach Polskiej Grupy Konsultacyjnej programu Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Szczególnie istotne obszary geograficzne dla współpracy w zakresie turystyki i kultury to Niemcy (Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia) oraz Dania i Szwecja (region Bałtyku), gdzie przewiduje się potencjał dla zwiększonej współpracy.

Na przykład w planie działań w ramach strategii dla regionu Morza Bałtyckiego szczególne znaczenie ma współpraca w obszarze rozwoju zrównoważonej, odpornej i innowacyjnej turystyki.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania w zakresie powyższego celu szczegółowego będą dotyczyły wsparcia infrastruktury turystycznej, jak i kultury, zagospodarowania przestrzeni publicznych, transportu wewnątrz obszarów funkcjonalnych czy inwestycji w istniejącą bazę dydaktyczną szkół. W tym obszarze inwestycje będą nastawione na realizację zadań publicznych, które nie są nakierowane na generowanie zysków czy oszczędności. W związku z powyższym wsparcie będzie udzielane w formie dotacji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)

7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	68 075,00	272 300,00
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady na rzecz strategii	1,00	4,00
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO125	Liczba wspartych szkół	sztuka	0,00	W trakcie wyliczeń~~6,00~~

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	0,00	2021	W trakcie wyliczeń~~355 520,00~~	CST2021	
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLPZCR03	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	osoby	0,00	2021	W trakcie wyliczeń~~1 214,00~~	CST2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	020. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	0,00~~1 618 896,74~~

7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	077. Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie emisji hałasu	0,007 000 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	122. Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	0,001 000 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	124. Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	1 779 802,165 000 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	22 813 460,5110 000 000,00
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	7 832 991,799 954 341,00
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	169. Inicjatywy rozwoju terytorialnego, w tym przygotowanie strategii terytorialnych	0,00276 220,65
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	170. Zwiększenie zdolności instytucji programu oraz podmiotów związanych z wdrażaniem funduszy	133 243,861 104 882,61
7	RSO5.2	Ogółem			32 559 498,3235 954 341,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	32 559 498,3235 954 341,00
7	RSO5.2	Ogółem			32 559 498,3235 954 341,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	24. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – inne rodzaje terytoriów docelowych	32 559 498,3235 954 341,00
7	RSO5.2	Ogółem			32 559 498,3235 954 341,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
7	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	32 559 498,32~~35 954 341,00~~
7	RSO5.2	Ogółem			32 559 498,32~~35 954 341,00~~

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2. Priorytety pomocy technicznej

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 8. Priorytet 8 – Pomoc techniczna (EFRR)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja w ramach funduszy:

Celem pomocy technicznej jest wspieranie i realizacji programu FEPZ 2021-2027[3].

Cel priorytetu zostanie osiągnięty poprzez, m.in:

- zbudowanie sprawnego i skutecznego systemu zarządzania Programem, w tym zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego Instytucji Programu,
- wspieranie i stosowanie przejrzystych procesów i procedur na każdym etapie realizacji Programu,
- wspieranie beneficjentów (w tym potencjalnych) w skutecznym aplikowaniu o środki UE i realizacji projektów,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do opinii publicznej w celu utrzymania wysokiego poziomu świadomości na temat roli i znaczenia funduszy UE,
- przestrzeganie przez wszystkie strony zaangażowane we wdrażanie Programu postanowień KPP i prawidłową realizację zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację,
- wzmocnienie roli Koordynatora ds. Równości i Niedyskryminacji.

Zakres planowanych działań:

1.<u>Wsparcie instytucji zaangażowanych w realizację Programu:</u>

a. Organizacja i zarządzanie zasobami ludzkimi (ZZL)[4]

- opracowanie i wdrożenie planu ZZL, który m.in. określi obowiązki instytucjonalne, zapewni wykwalifikowaną kadrę kierowniczą posiadającą wiedzę z zarządzania zespołem, zarządzania różnorodnością, umiejętności interpersonalne i przywódcze oraz przestrzeganie norm etycznych,
- utrzymanie i rekrutacja wykwalifikowanego personelu IZ i IP, w tym dostosowanie systemu zatrudnienia i wynagradzania adekwatnie do wykonywanych zadań i zakresu odpowiedzialności, zapobieganie nadmiernej rotacji pracowników; działania gwarantujące zachowanie pamięci instytucjonalnej systemu; szkolenia i podnoszenie kwalifikacji w zakresie wdrażania funduszy UE; zapewnienie przejrzystych ścieżek kariery i rozwoju kompetencji zawodowych; promowanie elastycznych form pracy, np. upowszechnienie pracy zdalnej,

- zapewnienie optymalnej organizacji pracy oraz zaplecza techniczno-lokalowego (z uwzględnieniem zasad horyzontalnych), m.in. obsługa administracyjna, finansowa i organizacyjna instytucji zaangażowanych w zarządzanie, wdrażanie i księgowanie wydatków ; wyposażenie stanowisk pracy, funkcjonowanie systemów IT; digitalizacja,
- zapewnienie skutecznego i efektywnego systemu oceny Programu, ewaluacji, badań i gromadzenia danych, m.in. finansowanie analiz i studiów, ekspertyz i opinii prawnych niezbędnych do realizacji Programu,
- wsparcie eksperckie w procesie naboru, oceny, wdrażania, kontroli i ewaluacji projektów,
- opracowanie, w tym audyt istniejących rozwiązań i oceny ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania KPP.

b. Skuteczne procedury i procesy wdrażania Programu

- zapewnienie przejrzystego systemu zarządzania finansowego i kontroli, m.in.: realizacja budżetu Programu, w tym zamknięcie perspektywy finansowej 2014-2020 oraz przygotowanie kolejnej po 2027 r.,
- stosowanie przejrzystych i konkurencyjnych procesów zamówień publicznych z odpowiednimi systemami kontroli wewnętrznej,
- IZ i beneficjenci będą promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności, w tym stosowanie kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu i usług, kryteria ekologiczne i społeczne, a także innowacyjne.[5] Przy wyborze wykonawcy usług szkoleniowych będą stosowane kryteria wiedzy i doświadczenia w przedmiocie szkolenia, zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i raportowanie w obszarze nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz korupcji. IZ będzie posiadać i stosować skuteczne i proporcjonalne środki i procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, jak przewidziano w art. 74 rozporządzenia 2021/1060. IZ zapewni takie działania zapobiegawcze, jak:
- zgłaszanie i aktualizowanie nieprawidłowości w systemie IMS; wzmocnienie procedur kontroli w celu unikania konfliktu interesów, np. zwiększenie przejrzystości łańcucha podwykonawców, uwzględniając weryfikację struktury właścicielskiej beneficjentów, wykonawców oraz ekspertów oceniających i nadzorujących projekty;
- utworzenie systemu rejestracji i kontroli przy wyborze projektów dla zachowania ścieżki audytu;
- istnienie mechanizmu oznaczania i wykluczania z dofinansowania osób/podmiotów stanowiących zagrożenie dla interesów UE;
- uwzględnianie nowych ryzyk, np. związanych ze zmianą zasad wydatkowania funduszy UE;
- użycie narzędzi eksploracji danych, typu Arachne lub podobnego oraz narzędzi mających na celu wykrywanie podejrzeń nadużyć finansowych, plagiatu, itp.;
- promowanie paktów na rzecz uczciwości[6]

2. Wsparcie funkcjonowania komitetów, grup roboczych i doradczych, partnerów

- obsługa prac KM i grup roboczych, powoływanych przez KM w tym Grupy Roboczej ds. monitorowania zasad horyzontalnych, w skład której wejdą przedstawiciele organizacji społecznych zrzeszających osoby z grup narażonych na dyskryminację lub zajmujących się równouprawnieniem

danej grupy, a także wsparcie grup doradczych zaangażowanych we wdrażanie Programu, w tym członków KM reprezentujących partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego (art. 8 ust. 1 rozporządzenia ogólnego). Finansowane będą m.in.: koszty organizacji posiedzeń, ekspertyzy, szkolenia, prace przygotowawcze niezbędne do realizacji Programu

- powołanie Koordynatora ds. Równości i Niedyskryminacji;
- pomoc w realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, m.in.: pomoc ekspercka, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcja materiałów informacyjno-edukacyjnych, a także audyt istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania KPP.

3.Wsparcie beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu

- rozwój kompetencji niezbędnych do skutecznego aplikowania o fundusze UE, prowadzenia i rozliczania projektów m.in. organizowanie szkoleń, konsultacji i spotkań informacyjnych,
- pomoc w dostosowaniu projektów do założeń Europejskiego Zielonego Ładu i zasady DNSH
- podnoszenie wiedzy na temat wdrażania zasad horyzontalnych w realizowanych projektach, w tym niedyskryminacji, szczególnie dla kadry w instytucjach z obszaru edukacji, zdrowia i pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji osób i grup narażonych/ dyskryminowanych,
- wsparcie organów wdrażających strategie rozwoju terytorialnego i lokalnego w przygotowaniu i weryfikacji dokumentów, w tym dla projektów o charakterze strategicznym, niezbędnych do wdrażania instrumentów terytorialnych poprzez szkolenia, organizowanie spotkań informacyjnych, wsparcie eksperckie i doradztwo.

4. Wsparcie komunikacji i widoczności Programu oraz Funduszy Europejskich.

- działania informacyjne i promocyjne dot. m.in. uruchomienia Programu, możliwości finansowania, a także prezentacji efektów wdrażania polityki spójności w regionie (prowadzenie kampanii dotyczących zapewnienia wysokiej świadomości nt. działań rozwojowych w regionie realizowanych z udziałem FE, korzyści z nich wynikających, wartości obowiązujących w całej UE, zasad horyzontalnych m.in. zasady równości i niedyskryminacji – uwzględniających zwalczanie szkodliwych stereotypów dotyczących grup narażonych na dyskryminację, w tym osób LGBT+). Szczegółowe informacje nt. celów, grup docelowych, kanałów komunikacji oraz działań przewidzianych do finansowania w ramach niniejszej grupy działań znajdują się w rozdziale 7. KOMUNIKACJA I WIDOCZNOŚĆ,
- Działania komunikacyjne będą prowadzone z uwzględnieniem zasad dostępności, równości szans i niedyskryminacji, postępującej cyfryzacji i zielonego ładu. Podstawowym trybem informowania przez IZ/IP/IW będzie wersja cyfrowa materiałów. Ekologiczne podejście do komunikacji wyrazi się w ograniczeniu zużycia surowców naturalnych, w szczególności w rezygnacji z nadmiernego wykorzystania papieru, zastępowaniem – wszędzie gdzie to możliwe – materiałów drukowanych wersjami cyfrowymi lub wykorzystaniem materiałów przyjaznych dla środowiska lub powstałych np. z recyklingu. Gadżety nie są narzędziem promocji Funduszy Europejskich. Ich wykorzystanie jest możliwe wyjątkowo i jedynie jako

środek wspomagający, pod warunkiem wykazania ich ścisłego związku ze zwiększeniem wiedzy i świadomości o Funduszach Europejskich oraz UE, oraz przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju przy ich produkcji i zakupie.

Działania komunikacyjne w Programie będą komplementarne z działaniami finansowanymi ze środków programu krajowego PTFE oraz zgodne z jednolitym systemem informowania o FE w perspektywie 2021-2027.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- instytucja zarządzająca FEPZ,
- instytucja pośrednicząca we wdrażaniu FEPZ,
- instytucje kluczowe przy realizacji FEPZ,
- beneficjenci, potencjalni beneficjenci i partnerzy,
- uczestnicy projektów i potencjalni uczestnicy projektów,
- jednostki samorządu terytorialnego (gminy i powiaty województwa zachodniopomorskiego),
- ogół społeczeństwa, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni i gospodarczy.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	sztuki	~~516,00~~ 213,22	~~1 381,00~~ 195,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	sztuki	~~511,00~~ 231,00	~~1 356,00~~ 1223,00

EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	sztuki	~~2,00~~ 1,00	~~6,00~~ 11,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO153	Liczba posiedzeń komitetów, sieci grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami	sztuki	~~24,00~~ 16,00	89,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	sztuki	~~413,00~~ 26,00	~~1 463,00~~ 51,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	sztuki	~~2,00~~ 1,00	~~5,00~~ 6,00

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	179. Informacja i komunikacja	~~2 430 791,00~~ 2 187 712,00
8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	~~43 754 245,00~~ 44 969 642,00
8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych	~~1 215 396,00~~ 972 316,00
8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	~~1 215 396,00~~ 486 158,00
8	Ogółem			48 615 828,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	48 615 828,00

8	Ogółem			48 615 828,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: 9. Priorytet 9 – Pomoc techniczna (EFS+)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Celem pomocy technicznej jest wspieranie i realizacji programu FEPZ 2021-2027[7].

Cel priorytetu zostanie osiągnięty poprzez, m.in:

- zbudowanie sprawnego i skutecznego systemu zarządzania Programem, w tym zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego Instytucji Programu,
- wspieranie i stosowanie przejrzystych procesów i procedur na każdym etapie realizacji Programu,
- wspieranie beneficjentów (w tym potencjalnych) w skutecznym aplikowaniu o środki UE i realizacji projektów,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do opinii publicznej w celu utrzymania wysokiego poziomu świadomości na temat roli i znaczenia funduszy UE,
- przestrzeganie przez wszystkie strony zaangażowane we wdrażanie Programu postanowień KPP i prawidłową realizację zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację,
- wzmocnienie roli Koordynatora ds. Równości i Niedyskryminacji.

Zakres planowanych działań:

1. <u>Wsparcie instytucji zaangażowanych w realizację Programu:</u>

a. **Organizacja i zarządzanie zasobami ludzkimi (ZZL)[8]**

- opracowanie i wdrożenie planu ZZL, który m.in. określi obowiązki instytucjonalne, zapewni wykwalifikowaną kadrę kierowniczą posiadającą wiedzę z zarządzania zespołem, zarządzania różnorodnością, umiejętności interpersonalne i przywódcze oraz przestrzeganie norm etycznych,
- utrzymanie i rekrutacja wykwalifikowanego personelu IZ i IP, w tym dostosowanie systemu zatrudnienia i wynagradzania adekwatnie do wykonywanych zadań i zakresu odpowiedzialności, zapobieganie nadmiernej rotacji pracowników; działania gwarantujące zachowanie pamięci instytucjonalnej systemu; szkolenia i podnoszenie kwalifikacji w zakresie wdrażania funduszy UE; zapewnienie przejrzystych ścieżek kariery i rozwoju kompetencji zawodowych; promowanie elastycznych form pracy, np. upowszechnienie pracy zdalnej,
- zapewnienie optymalnej organizacji pracy oraz zaplecza techniczno-lokalowego (z uwzględnieniem zasad horyzontalnych), m.in. obsługa administracyjna, finansowa i organizacyjna instytucji zaangażowanych w zarządzanie, wdrażanie i księgowanie wydatków ; wyposażenie stanowisk pracy, funkcjonowanie systemów IT; digitalizacja,

- zapewnienie skutecznego i efektywnego systemu oceny Programu, ewaluacji, badań i gromadzenia danych, m.in. finansowanie analiz i studiów, ekspertyz i opinii prawnych niezbędnych do realizacji Programu,
- wsparcie eksperckie w procesie naboru, oceny, wdrażania, kontroli i ewaluacji projektów,
- opracowanie, w tym audyt istniejących rozwiązań i oceny ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania KPP.

b. Skuteczne procedury i procesy wdrażania Programu

- zapewnienie przejrzystego systemu zarządzania finansowego i kontroli, m.in.: realizacja budżetu Programu, w tym zamknięcie perspektywy finansowej 2014-2020 oraz przygotowanie kolejnej po 2027 r.,
- stosowanie przejrzystych i konkurencyjnych procesów zamówień publicznych z odpowiednimi systemami kontroli wewnętrznej,
- IZ i beneficjenci będą promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności, w tym stosowanie kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu i usług, kryteria ekologiczne i społeczne, a także innowacyjne.[9] Przy wyborze wykonawcy usług szkoleniowych będą stosowane kryteria wiedzy i doświadczenia w przedmiocie szkolenia, zapobieganie, wykrywanie, korygowanie i raportowanie w obszarze nieprawidłowości i nadużyć finansowych oraz korupcji. IZ będzie posiadać i stosować skuteczne i proporcjonalne środki i procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, jak przewidziano w art. 74 rozporządzenia 2021/1060. IZ zapewni takie działania zapobiegawcze, jak:
- zgłaszanie i aktualizowanie nieprawidłowości w systemie IMS; wzmocnienie procedur kontroli w celu unikania konfliktu interesów, np. zwiększenie przejrzystości łańcucha podwykonawców, uwzględniając weryfikację struktury właścicielskiej beneficjentów, wykonawców oraz ekspertów oceniających i nadzorujących projekty;
- utworzenie systemu rejestracji i kontroli przy wyborze projektów dla zachowania ścieżki audytu;
- istnienie mechanizmu oznaczania i wykluczania z dofinansowania osób/podmiotów stanowiących zagrożenie dla interesów UE;
- uwzględnianie nowych ryzyk, np. związanych ze zmianą zasad wydatkowania funduszy UE;
- użycie narzędzi eksploracji danych, typu Arachne lub podobnego oraz narzędzi mających na celu wykrywanie podejrzeń nadużyć finansowych, plagiatu, itp.;
- promowanie paktów na rzecz uczciwości[10].

2. Wsparcie funkcjonowania komitetów, grup roboczych i doradczych, partnerów

- obsługa prac KM i grup roboczych, powoływanych przez KM w tym Grupy Roboczej ds. monitorowania zasad horyzontalnych, w skład której wejdą przedstawiciele organizacji społecznych zrzeszających osoby z grup narażonych na dyskryminację lub zajmujących się równouprawnieniem danej grupy, a także wsparcie grup doradczych zaangażowanych we wdrażanie Programu, w tym członków KM reprezentujących partnerów

społeczno-gospodarczych oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego (art. 8 ust. 1 rozporządzenia ogólnego). Finansowane będą m.in.: koszty organizacji posiedzeń, ekspertyzy, szkolenia, prace przygotowawcze niezbędne do realizacji Programu

- powołanie Koordynatora ds. Równości i Niedyskryminacji;
- pomoc w realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, m.in.: pomoc ekspercka, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcja materiałów informacyjno-edukacyjnych, a także audyt istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania KPP.

3. Wsparcie beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu

- rozwój kompetencji niezbędnych do skutecznego aplikowania o fundusze UE, prowadzenia i rozliczania projektów m.in. organizowanie szkoleń, konsultacji i spotkań informacyjnych,
- pomoc w dostosowaniu projektów do założeń Europejskiego Zielonego Ładu i zasady DNSH,
- podnoszenie wiedzy na temat wdrażania zasad horyzontalnych w realizowanych projektach, w tym niedyskryminacji, szczególnie dla kadry w instytucjach z obszaru edukacji, zdrowia i pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji osób i grup narażonych/ dyskryminowanych,
- wsparcie organów wdrażających strategie rozwoju terytorialnego i lokalnego w przygotowaniu i weryfikacji dokumentów, w tym dla projektów o charakterze strategicznym, niezbędnych do wdrażania instrumentów terytorialnych poprzez szkolenia, organizowanie spotkań informacyjnych, wsparcie eksperckie i doradztwo.

4. Wsparcie komunikacji i widoczności Programu oraz Funduszy Europejskich.

- działania informacyjne i promocyjne dot. m.in. uruchomienia Programu, możliwości finansowania, a także prezentacji efektów wdrażania polityki spójności w regionie (prowadzenie kampanii dotyczących zapewnienia wysokiej świadomości nt. działań rozwojowych w regionie realizowanych z udziałem FE, korzyści z nich wynikających, wartości obowiązujących w całej UE, zasad horyzontalnych m.in. zasady równości i niedyskryminacji – uwzględniających zwalczanie szkodliwych stereotypów dotyczących grup narażonych na dyskryminację, w tym osób LGBT+). Szczegółowe informacje nt. celów, grup docelowych, kanałów komunikacji oraz działań przewidzianych do finansowania w ramach niniejszej grupy działań znajdują się w rozdziale 7. KOMUNIKACJA I WIDOCZNOŚĆ,
- Działania komunikacyjne będą prowadzone z uwzględnieniem zasad dostępności, równości szans i niedyskryminacji, postępującej cyfryzacji i zielonego ładu. Podstawowym trybem informowania przez IZ/IP/IW będzie wersja cyfrowa materiałów. Ekologiczne podejście do komunikacji wyrazi się w ograniczeniu zużycia surowców naturalnych, w szczególności w rezygnacji z nadmiernego wykorzystania papieru, zastępowaniem – wszędzie gdzie to możliwe – materiałów drukowanych wersjami cyfrowymi lub wykorzystaniem materiałów przyjaznych dla środowiska lub powstałych np. z recyklingu. Gadżety nie są narzędziem promocji Funduszy Europejskich. Ich wykorzystanie jest możliwe wyjątkowo i jedynie jako

środek wspomagający, pod warunkiem wykazania ich ścisłego związku ze zwiększeniem wiedzy i świadomości o Funduszach Europejskich oraz UE, oraz przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju przy ich produkcji i zakupie.

Działania komunikacyjne w Programie będą komplementarne z działaniami finansowanymi ze środków programu krajowego PTFE oraz zgodne z jednolitym systemem informowania o FE w perspektywie 2021-2027.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- instytucja zarządzająca FEPZ,
- instytucja pośrednicząca we wdrażaniu FEPZ,
- instytucje kluczowe z punktu widzenia realizacji FEPZ,
- beneficjenci, potencjalni beneficjenci i partnerzy,
- uczestnicy projektów i potencjalni uczestnicy projektów,
- jednostki samorządu terytorialnego (gminy i powiaty województwa zachodniopomorskiego),
- ogół społeczeństwa, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni i gospodarczy.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	sztuki	~~303,00~~113,14	~~613,00~~ 110,00
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	sztuki	~~408,00~~47,00	~~838,00~~ 130,00
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	sztuki	~~1,000~~,00	~~2,000~~,00
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO153	Liczba posiedzeń komitetów, sieci grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami	sztuki	3,00	23,00

EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	sztuki	~~506,00~~377,00	~~1 331,00~~877,00
~~EFS+~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~PLRO158~~	~~Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu~~	~~sztuki~~	2,000,00	~~5,000~~

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	179. Informacja i komunikacja	~~948 656,00~~ 94 865,00
9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	~~17 075 804,00~~ 18 783 386,00
~~9~~	~~EFS+~~	~~Regiony słabiej rozwinięte~~	~~181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych~~	~~474 328,00~~
9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	~~474 328,00~~ 94 865,00
9	Ogółem			18 973 116,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	18 973 116,00
9	Ogółem			18 973 116,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	18 973 116,00
9	Ogółem			18 973 116,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.3. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.3.1. Priorytet: 10. Priorytet 10 – Fundusze Europejskie na rzecz wzmacniania potencjału przemysłowego Pomorza Zachodniego.

2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.7. Zwiększanie zdolności przemysłowych w celu wspierania zdolności obronnych, przy priorytetowym traktowaniu zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania

2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W obliczu niestabilnej sytuacji geopolitycznej i eskalacji nowych zagrożeń, kluczowe dla bezpieczeństwa mieszkańców Pomorza Zachodniego jest pilne wsparcie sektora przedsiębiorstw. Celem jest szybkie zwiększenie zdolności obronnych regionu oraz jego odporności gospodarczej.

Wzmocnienie potencjału regionalnego przemysłu obronnego i przedsiębiorstw dostarczających technologie o podwójnym zastosowaniu (dual-use) będzie realizowane poprzez ~~dwa główne filary~~:

- Badania, Rozwój i Innowacje (B+R+I): Wsparcie będzie wzmacniać regionalny potencjał B+R+I ukierunkowany na rozwój prototypów, demonstratorów i innowacyjnych technologii w obszarach kluczowych dla bezpieczeństwa regionu. Priorytet otrzymają projekty dotyczące nowych technologii dual-use, które mają potencjał szybkiego zastosowania w sektorze cywilnym i militarnym.
- Inwestycje produkcyjne: Finansowanie inwestycji w infrastrukturę produkcyjną przedsiębiorstw w celu zwiększenia skali wytwarzania produktów i usług niezbędnych dla obronności. Wsparcie dotyczy produktów i usług wykorzystywanych zarówno w zakresie militarnym, jak i o podwójnym zastosowaniu, obejmując kluczowe dziedziny, takie jak: przemysł elektroniczny i IT, przemysł materiałowy i chemiczny, sektor precyzyjny i maszynowy.
- Inwestycje przyczynią się do budowania trwałej bazy technologicznej oraz zwiększą gotowość Pomorza Zachodniego do zaspokajania rosnących potrzeb logistycznych i obronnych, wynikających z funkcjonowania krytycznej infrastruktury oraz obecności wojskowej w regionie. Wspieranie innowacyjnych przedsiębiorstw w tym obszarze jest bezpośrednią inwestycją w bezpieczeństwo zbiorowe.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

MŚP, spółki o średniej kapitalizacji, duże przedsiębiorstwa

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w obszarze wzmacniania innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw będą uwzględniać wymiar równości szans i niedyskryminacji.

Komponent szkoleniowy w projektach pozwoli na podnoszenie wiedzy i kompetencji min. w zakresie wykorzystania nowych technologii, cyberbezpieczeństwa, ochrony infrastruktury krytycznej co wpłynie na szersze włączenie zawodowe różnych grup.

Działania w celu szczegółowym (v~~i~~ii) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), do przestrzegania których zobowiązane będą zarówno instytucje zangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

W procesie przygotowywania i wdrażania programów IZ zapewni ochronę i równe korzystanie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie głównie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozp. ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.3.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO128	Przedsiębiorstwa wspierane w celu podwójnego zastosowania i zdolności obronych	Przedsiębiorstwa	0,00	W trakcie wyliczeń

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub	Przedsiębiorstwa	W trakcie wyliczeń		W trakcie wyliczeń		

					proceso we						

2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	194-Productive investment in large firms linked to defence and dual use technology	8 000 000
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	195 Productive investment in SMEs linked to defence and dual use technology	8 000 000
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	010 Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów	3 000 000
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	028 Transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i sektorem szkolnictwa wyższego	1 000 000
10	1.7	Ogółem			20 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	20 000 000
10	1.7	Ogółem			

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	20 000 000
10	1.7	Ogółem			

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
10	1.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	20 000 000
10	1.7	Ogółem			

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.3.1. Priorytet: 11. Fundusze Europejskie na rzecz odpornego Pomorza Zachodniego

2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej;’

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Kluczowym celem wsparcia jest zabezpieczenie dostępu do wody słodkiej oraz zwiększenie odporności regionu na deficyty zasobów wodnych.

Woda pełni strategiczną rolę, gwarantując bezpieczeństwo żywnościowe, energetyczne i gospodarcze, a także stanowiąc filar odporności na zmiany klimatu i zagrożenie suszą hydrogeologiczną.

W obliczu rosnącego deficytu wody oraz wpływu zmian klimatycznych na zasoby wodne, wsparcie będzie koncentrować się na kompleksowej ochronie i racjonalnym zarządzaniu zasobami wodnymi, obejmując m.in.:

- lepszą kontrolę i wydajność: inwestycje w cyfryzację zarządzania wodą oraz systemy monitoringu, mające na celu precyzyjną kontrolę poboru i dostarczania, a tym samym zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów wodnych;

- wdrażanie technologii odpornościowych: promowanie bezpiecznych, nowoczesnych technologii wspierających dostęp do wody, takich jak ponowne wykorzystanie wody (np. infrastruktura wody szarej), niebieskie biotechnologie oraz, w uzasadnionych przypadkach, odsalanie;

- ochrona ekosystemów: ekologiczna odnowa ekosystemów słodkowodnych i ich ochrona, niezbędna do utrzymania odpowiedniej jakości i ilości wody. Kluczowe będzie wdrażanie rozwiązań opartych na przyrodzie (Nature-Based Solutions), które naturalnie zwiększają zdolność ekosystemów do oczyszczania i magazynowania wody, efektywnie przeciwdziałając zjawisku suszy i łagodząc jej skutki.

Jednocześnie, odporność wodna wymaga podjęcia zdecydowanych i pilnych działań opartych na zwiększonej gotowości operacyjnej, zwłaszcza w kontekście zagrożeń geopolitycznych. Pilne jest zapewnienie fizycznego i cyfrowego bezpieczeństwa infrastruktury wodnej, w szczególności poprzez:

- ochronę ujęć i stacji uzdatniania: zabezpieczenie, modernizacja i fizyczna ochrona istniejących ujęć wody, stacji uzdatniania oraz kluczowych elementów sieci wodno-kanalizacyjnej przed złośliwymi atakami, cyberatakami i sabotażem;

- gotowość awaryjną: w tym inwestycje w mobilne systemy awaryjne, jednostki do awaryjnego uzdatniania oraz agregaty do krytycznej infrastruktury, zapewniające ciągłość dostaw w razie zakłóceń energetycznych lub fizycznych uszkodzeń;

- zapasowe źródła: budowa i uruchomienie dodatkowych, zapasowych źródeł zaopatrzenia w wodę w celu zwiększenia redundancji systemu.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 2(v) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, w tym wpływać na poprawę warunków życia oraz pozytywnie oddziaływać na zdrowie wszystkich grup społecznych. Planowana interwencja będzie pośrednio wpływać na ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i powiązanego z nim ubóstwa poprzez poprawę dostępności usług związanych z oczyszczaniem ścieków, jak również poprawę dostępności i jakości wody pitnej.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zakres interwencji w celu szczegółowym (v) jest komplementarny z działaniem 2: Zmniejszenie emisji substancji biogennych z obszarów miejskich i innych źródeł punktowych w ramach obszaru tematycznego Biogeny wskazanego w Zrewidowanym Planie Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Międzynarodowym projektem w zakresie jakości wody pitnej i oczyszczani ścieków jest projekt WATERPROTECT – innovative tools enabling drinking WATER PROTECTion in rural and urban environments realizowany między innymi w gminie Warnice (województwo zachodniopomorskie), finansowany w ramach programu Horyzont 2020. Jego uczestnicy pracowali -nad najlepszymi sposobami ochrony i gospodarowania zasobami wody na terenach intensywnie użytkowanych rolniczo, na których stwierdzono zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych związkami azotu lub pestycydami.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja na poziomie regionalnym będzie realizowana poprzez dotacje przede wszystkim z uwagi na to, iż obejmuje zadania z zakresu usług publicznych i będzie miał charakter niekomercyjny, nie będzie prowadzić do generowania zysków a inwestycje będą realizowane w głównej mierze przez podmioty publiczne na rzecz ogółu mieszkańców regionu.

2.3.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
10	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO030	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów	km		W trakcie wyliczenia

					zaopatrzenia w wodę			

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
10	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR041	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	W trakcie wyliczenia		W trakcie wyliczenia		

2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	060 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: inne ryzyka, np. burze i susze (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	2 000 000
11	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	062 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę do spożycia)	1 000 000
11	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	064 Gospodarka wodna i ochrona zasobów wodnych (w tym gospodarowanie wodami w dorzeczu, konkretne działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, ponowne uzycie, ograniczanie wycieków)	2 000 000
11	2.5	Ogółem			5 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	5 000 000
11	2.5	Ogółem			

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialne	5 000 000
11	2.5	Ogółem			5 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	5 000 000
11	2.5	Ogółem			5 000 000

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.11. Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Głównym celem wsparcia jest zapewnienie dostępu do godnych, przystępnych cenowo mieszkań dla wszystkich mieszkańców regionu oraz skuteczna walka z bezdomnością i dyskryminacją. Wsparcie obejmie zrównoważone mieszkalnictwo, w którym przystępność cenowa będzie połączona z efektywnością energetyczną i jakością powietrza.

Województwo zachodniopomorskie od lat zmaga się z narastającym deficytem mieszkań dostępnych cenowo, co prowadzi do pogłębiania się problemów społecznych. Problem ten dotyka w szczególności:osoby o niskich i średnich dochodach, młode rodziny, osoby starsze i samotne oraz osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, dla których rosnące ceny są barierą nie do pokonania.

W aglomeracjach (Szczecin, Stargard, Świnoujście, Koszalin, Kołobrzeg) notuje się nieproporcjonalny, względem tempa wzrostu wynagrodzeń, wzrost cen najmu i zakupu mieszkań.. Jednocześnie, w mniejszych ośrodkach i gminach wiejskich utrzymuje się niedobór mieszkań o odpowiednim standardzie technicznym i energetycznym, co nasila zjawiska depopulacji.

Dodatkowo, niestabilność geopolityczna i związane z nią wahania gospodarcze, pogłębiają trudności grup defaworyzowanych i zwiększają ryzyko bezdomności. Ponadto, Region nadal odczuwa skutki likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR), co szczególnie dotyka zasoby mieszkaniowe na tych obszarach.

Zakładana interwencja obejmie obniżenie kosztochłonności mieszkań przez termomodernizację oraz zwiększenie dostępności mieszkań przystępnych cenowo.

Budynki dostępne cenowo to budynki mieszkalne przeznaczone na wynajem lub własność, które są dostępne dla osób o niskich i średnich dochodach, często z ograniczonym dostępem do rynku komercyjnego. Ich celem jest zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkaniowych, a nie zysk komercyjny.Preferowane będą działania: przyczyniające się w największym stopniu do poprawy jakości powietrza poprzez ograniczanie niskiej emisji oraz efektywne kosztowo. W obszarze jakości powietrza środki polityki spójności będą ukierunkowane na pełną i terminową realizację programów dotyczących jakości powietrza i rezolucji antysmogowych. Wsparcie w zakresie źródeł ciepła będzie realizowane z uwzględnieniem traktowania gazu jako paliwa przejściowego, które docelowo zostanie zastąpione rozwiązaniami bezemisyjnymi.

Priorytetowo traktowane będą inwestycje ujęte w dokumentach opracowywanych zgodnie z wytycznymi wynikającymi z ustaw Prawo Energetyczne i Prawo Ochrony Środowiska, tj.: w aktualnych założeniach do Planów lub Planach zaopatrzenia w ciepło energię elektryczną i paliwa, Programach ochrony powietrza, a także Planach Gospodarki Niskoemisyjnej.

Tam, gdzie jest to ekonomicznie i technicznie możliwe, będą stosowane inteligentne systemy zarządzania energią oraz wdrażane technologie inteligentnego domu.

Elementem projektów może być infrastruktura związana z produkcją energii z OZE, pod warunkiem, że nie będzie ona dominującą częścią projektu.W ramach celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH.

Priorytetowo bedą traktowane inswstycje zgodne z inicjatywą „Nowy Europejski Bauhaus”.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 2(xi) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Realizowane projekty będą charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, wpływać na poprawę warunków życia oraz pozytywnie oddziaływać na zdrowie i długość życia wszystkich grup społecznych. Szczególny nacisk zostanie położony na niewelowaniu zjawiska ubóstwa energetycznego dotykającego osoby mniej zamożne, w tym osoby starsze, rodziców samotnie wychowujących dzieci, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny wielodzietne.

Działania w cs realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi zawartymi w art. 9 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060 oraz zasadą zwalczania dyskryminacji zawartą w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekty w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasad niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zaplanowane działania w zakresie efektywności energetycznej są komplementarne z działaniami wynikającymi z programów o charakterze transgranicznym: Program Współpracy Interreg VI A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Interreg Europa Środkowa 2021-2027, Program współpracy transgranicznej Interreg Południowy Bałtyk na lata 2021-2027.

Umiędzynarodowienie FEPZ będzie polegało na wymianie informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w krajach partnerskich.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja na poziomie regionalnym będzie realizowana poprzez dotacje przede wszystkim z uwagi na to, iż obejmuje zadania z zakresu zapewnienie dostępu do godnych i przystępnych cenowo mieszkań dla wszystkich obywateli oraz do walki z bezdomnością i dyskryminacją. Inwestycje będą miały charakter niekomercyjny, nie będą prowadzić do generowania zysków.

2.3.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
11	2.11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO 18 –	Lokale mieszkalne o lepszej charakterystyce energetycznej	lokale		W trakcie wyliczenia

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
11	2.11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR 26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w przystępnych cenowo lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok			W trakcie wyliczenia		
11	2.11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu CO_2/rok			W trakcie wyliczenia		

2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	2.11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	042 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	13 000 000
11	2.11	Ogółem			13 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	2.11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	13 000 000
11	2.11	Ogółem			

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11	2.11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	13 000 000

11	2.11	Ogółem			

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
11~~0~~	2.11	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	13 000 000
11	2.11	Ogółem			

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.3.1. Priorytet: 12. Priorytet 12 – Fundusze Europejskie na rzecz bezpiecznego Pomorza Zachodniego

2.3.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.3. Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększenie gotowości cywilnej

2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W obliczu dynamicznej sytuacji geopolitycznej i rosnących wyzwań dla bezpieczeństwa i obronności Unii Europejskiej, kluczowe jest priorytetowe inwestowanie we wzmocnienie gotowości cywilnej oraz mobilności wojskowej.

Dotychczasowy brak spójnego systemu ochrony ludności i obrony cywilnej w Polsce wymaga niezwłocznych działań w zakresie finansowania i wdrożenia efektywnych mechanizmów. Działania te obejmą w szczególności:

- infrastrukturę ochronną: podjęcie pilnych interwencji w zakresie konserwacji, budowy i przebudowy obiektów zbiorowej ochrony ludności (schrony, ukrycia, miejsca doraźnego schronienia) oraz rozbudowę nowoczesnych systemów ostrzegania;

- gotowość cywilną i pomoc humanitarną: wzmocnienie potencjału województwa w zakresie ewakuacji ludności i zabezpieczenia logistycznego. Planowane jest wsparcie dla podmiotów ochrony ludności i organizacji pozarządowych (np. JST, Straż Pożarna, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Caritas), w tym zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego, wsparcie ratownictwa medycznego oraz organizacja pomocy humanitarnej;

- infrastrukturę medyczną: inwestycje w szpitale mające na celu zapewnienie ciągłości funkcjonowania placówek w warunkach wojennych, m.in. poprzez rozbudowę i przebudowę podziemnej infrastruktury medycznej.

Jednocześnie, wobec rosnącego zagrożenia, sieci transportowe Unii Europejskiej, w tym sieci regionalne, muszą sprostać wymogom szybkiego przemieszczania sił i sprzętu na dużą skalę. Sprawne sieci logistyczne są decydujące dla możliwości szybkiego reagowania i ciągłości działań o kluczowym znaczeniu. Aby sprostać celom określonym w strategicznych dokumentach UE (m.in. w Białej Księdze w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030), regionalna infrastruktura musi zostać pilnie dostosowana do standardów podwójnego zastosowania (cywilnego i wojskowego).

Tym samym, w ramach celu szczegółowego planowane jest wsparcie w zakresie budowy, przebudowy i remontu infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania (np. mostów, tuneli, lokalnych dróg dojazdowych do miejsc ćwiczeń wojskowych i infrastruktury krytycznej, terminali multimodalnych drogowo-kolejowych/portowo-kolejowych, lotnisk regionalnych w zakresie bezpieczeństwa i ochrony i systemów zarządzania ruchem lotniczym oraz portów), jak również zakupu taboru kolejowego (odgrywa kluczową rolę w planowaniu masowej ewakuacji ludności i rannych, zapewniając dużą pojemność transportową i możliwość funkcjonowania niezależnie od zablokowanych dróg kołowych).

Ponadto, przewidziano wsparcie dla projektów specjalistycznych o charakterze wojskowym lub obronnym, które wspierają mobilność lub środki ograniczające mobilność, obejmujące budowę i modernizację obiektów magazynowych w pobliżu kluczowych szlaków transportowych (obiekty do składowania strategicznych zapasów), rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej i fortyfikacyjnej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym 3(iii) będą realizowane z poszanowaniem zasady równości szans i niedyskryminacji, uwzględniając potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników infrastruktury powstałej/ rozbudowanej/zmodernizowanej w ramach wspartych przedsięwzięć. Inwestycje będę uwzględniały konieczność właściwego przygotowania na stan kryzysu grup szczególnie narażonych na skutki, jakie niesie ze soba stan zagrożenia,tj. kobiet, dzieci, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami.

Podjęte zostaną także środki na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji pośredniej w postaci nierównego dostępu do informacji np. obywateli państw trzecich związanego z ograniczeniami językowymi.

Projekty realizowane w ramach cs będą realizowane z poszanowaniem zasady niedyskryminacji, w tym ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Będzie się to wyrażać w konieczności zapewnienia wszystkim osobom jednakowego dostępu do m.in. informacji, produktów, usług, infrastruktury i zatrudnienia. Rezultaty projektów będą dostępne dla społeczeństwa bez dyskryminacji ze względu na przywołane powyżej cechy, a sama treść projektów nie będzie dyskryminacyjna.

Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Planowane do wsparcia przedsięwzięcia mają charakter niekomercyjny, niedochodowy i nie generują oszczędności, które pozwoliłyby na spłatę zaciągniętych zobowiązań z tego tytułu. Z tego też powodu powinny być wspierane w formie dotacji. Są to działania ważne dla bezpieczeństwa oraz życia mieszkańców regionu. Z racji na swój zakres, są to projekty, które mogą być realizowane na ogół przez instytucje publiczne czy podmioty ochrony ludności, a ich efekty nie służą bezpośrednio prowadzeniu działalności gospodarczej.

2.3.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO 29	Pojemność zbudowanych lub odnowionych wielofunkcyjnych schronów	osoby		W trakcie wyliczenia

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLPZCR	Ludność objęta systemem zbiorowej ochrony	%	9%	2024	W trakcie wyliczenia		
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte								

2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	198 Defence infrastructure and infrastructure construction and upgrades for dual use, including military mobility	40 000 000
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	059 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: pożary (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	24 000 000
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	118 Systemy ochrony, bezpieczeństwa i zarządzania ruchem lotniczym dla istniejących portów lotniczych	5 000 000
12	3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	107 Bezemisyjny/zasilany energią elektryczną tabor kolejowy	15 000 000
~~0~~12	3.3	Ogółem			84 000 00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	84 000 000
12	3.3	Ogółem			

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	84 000 000
12	3.3	Ogółem			

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
12	3.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	84 000 000
12	3.3	Ogółem			

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.3.1. Priorytet: 13. Priorytet 13 – Fundusze Europejskie na rzecz bezpieczeństwa mieszkanek i mieszkańców Pomorza Zachodniego

2.3.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)

2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Zagrożenia wynikające z niestabilnej sytuacji geopolitycznej (trwająca wojna w Ukrainie, prowokacje ze strony Rosjii oraz Białorusi) oraz eskalacja cyberataków sprawiają, że zwiększenie bezpieczeństwa i obronności staje sie kluczowe. Dokumenty strategiczne Unii Europejskiej, w tym Biała Księga w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030 wskazują na konieczność rozwoju zdolności wojskowej i gotowości w celu wiarygodnego odstraszenia agresji i zabezpieczenia przyszłości Uni Europejskiej. Osiągnięcie tego wymaga m.in stworzenia silnej i konkurencyjnej bazy przemysłowej w dziedzinie obronności. Rozwój sektora zbrojeniowego oraz sektorów powiązanych (dual-use) generuje rosnące, pilne zapotrzebowanie na wykwalifikowanych specjalistów. Jednocześnie rosnące zagrożenia cybernetyczne wymuszają konieczność zapewnienia wykształconej kadry w zakresie cyberbezpieczeństwa.

W ramach celu szczegółowego 4.6 prowadzone będą działania na rzecz rozwoju szkolnictwa zawodowego w branżach związanych z przemysłem obronnym, w tym w odniesieniu do zdolności podwójnego zastosowania oraz w dziedzinie cyberbezpieczeństwa. Planuje się m.in.:

- realizację kompleksowych programów rozwoju szkół, obejmujących w szczególności rozwój kompetencji zawodowych, kluczowych, cyfryzację edukacji;
- przygotowanie kadr kształcenia zawodowego, szkolenia branżowe dla nauczycieli kształcenia zawodowego u pracodawców;
- rozwój staży u pracodawców dla uczniów techników i branżowych szkół I stopnia niebędących młodocianymi pracownikami, praktyk zawodowych i zajęć praktycznych realizowanych u pracodawcy;
- wzmocnienie współpracy szkół z pracodawcami w zakresie m.in. inicjatyw patronackich, stypendialnych i stażowych, wizyt studyjnych, ustalania planów nauczania zawodu w oparciu o wiedzę dotyczącą rynku pracy;
- wsparcie rozwoju umiejętności w zakresie gotowości cywilnej i bezpieczeństwa obejmującej m.in. warsztaty, kursy, szkolenia czy praktyczne ćwiczenia dotyczące reagowania na sytuacje kryzysowe, wojnę i kataklizmy i pomagają budować świadomość zagrożeń i przygotować się do nich.

Typ projektów:

- wsparcie kształcenia zawodowego w branżach związanych z przemysłem obronnym, w tym odniesieniu do zdolności podwójnego zastosowania oraz w dziedzinach cyberbezpieczeństwa

Typ projektów wpisuje się w kierunki działań Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- uczniowie,
- nauczyciele (w tym instruktorzy praktycznej nauki zawodu),
- psycholodzy, pedagodzy,
- rodzice/opiekunowie,
- szkoły (z wyłączeniem szkół dla dorosłych i szkół specjalnych) oraz placówki systemu oświaty,
- przedsiębiorcy/pracodawcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym (f) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych ora z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze prawa do nauki (art. 14). Podejmowane będą działania na rzecz zapobiegania dyskryminacji i przemocy ze względu na orientację seksualną i płeć. Prowadzone działania w tym celu przyczynią się m.in. do zniwelowania barier w dostępie do edukacji na każdym poziomie, oraz zwiększenia uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami jak i osób z grup defaworyzowanych w kształceniu.

Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają zasady horyzontalne jak i również zasady zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Na etapie realizacji projektu sposób wdrażania tych zasad będzie sprawdzany w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zakres wsparcia w ramach FEPZ w obszarze celu szczegółowego (f) będą miały charakter komplementarny wobec programu Erasmus+. Erasmus+ to program umożliwiający uczestnictwo w wymianach międzynarodowych zarówno dla studentów uczelni, ale także kadry akademickiej, szkolenia i kursy dla nauczycieli czy wyjazdy na praktyki dla uczniów szkół branżowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.3.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
13	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby		

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi

13	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby					

2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	10 000 000
13	ESO4.6	Ogółem			10 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	10 000 000
13	ESO4.6	Ogółem			

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	10 000 000
13	ESO4.6	Ogółem			10 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

13	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	10 000 000
13	ESO4.6	Ogółem			

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	10 000 000
13	ESO4.6	Ogółem			

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.3.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+)

2.3.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W związku z aktualną sytuacją geopolityczną oraz identyfikowanymi zagrożeniami Unia Europejska intensyfikuje działania na rzecz wzmocnienia ochrony cywilnej, czego przejawem jest Raport Bezpieczniejsi Razem: Wzmacnianie Europejskiej Gotowości Cywilnej i Wojskowej, Biała Księga w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030, a także prace w ramach Unijną Strategią Gotowości. Zagrożenia wymuszają podjęcie szerokiego spektrum działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, w tym wsparcia oddolnych inicjatyw na rzecz budowania odpowiednich umiejętności i kompetencje zwiększających gotowość cywilną i społeczną odporność.

Zasada odporności ma swoje źródło m.in. w art. 3 Traktatu Północnoatlantyckiego, zgodnie z którym dla skuteczniejszego osiągnięcia celów traktatu, Strony, każda z osobna i wszystkie razem , poprzez stałą i skuteczną samopomoc i pomoc wzajemną, będą utrzymywały i rozwijały swoją indywidualną i zbiorową zdolność do odparcia zbrojnej napaści.

Wysiłki wojskowe mające na celu obronę terytorium i ludności Unii Europejskiej muszą być uzupełnione solidnymi przygotowaniami cywilnymi, aby zmniejszyć potencjalną podatność na zagrożenia i ryzyko ataku w czasie pokoju, kryzysu i konfliktu. Siły zbrojne, zwłaszcza te rozmieszczone w sytuacjach kryzysowych i konfliktach, są w dużym stopniu uzależnione od sektora cywilnego, aby móc realizować swoje zadania. Skuteczna gotowość cywilna gwarantuje właściwe przygotowanie do przeciwstawienia się atakom i wspomaga przez cały czas działania militarne.

Działania w zakresie gotowości cywilnej i bezpieczeństwa kierowane będą zarówno do mieszkanek i mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, jak i podmiotów odpowiedzialnych za prowadzenie przedmiotowych zadań zgodnie ustawą o ochronie ludności i obronie cywilnej.

Planuje się realizację działań w zakresie gotowości cywilnej, m.in. przygotowanie ludności do właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia zagrożenia, rozwój umiejętności w zakresie przygotowania cywilnego i bezpieczeństwa, zwiększanie świadomości zagrożeń i społecznej odporności.

Interwencja częściowo będzie wdrażania w oparciu o potencjał Lokalnych Grup Działania w ramach instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)), zgodnie z zasadą pomocniczości.

Takie podejście przyczyni się do poprawy spójności społecznej i terytorialnej, co ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia spójności całego społeczeństwa, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa. Współpraca i wspólne, oddolne definiowanie potrzeb i problemów oraz propozycji ich rozwiązań prowadzić będzie do zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju danego obszaru poprzez lepszą mobilizację potencjału na szczeblu lokalnym. Zwiększenie udziału społeczności lokalnych w programowaniu i zarządzaniu rozwojem danego obszaru poprzez RLKS przyczyni się do wzrostu poziomu kapitału społecznego – zwiększania partycypacji społecznej oraz szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej. Zastosowanie instrumentu RLKS da szansę na zidentyfikowanie potrzeb mieszkańców regionu na możliwie najniższym poziomie i precyzyjny dobór interwencji w celu wdrażania konkretnych działań.

Lokalne Strategie Rozwoju objęte będą finansowaniem: Europejskiego Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. W oparciu o zapisy rozporządzenia ogólnego przewiduje się możliwość finansowania kosztów bieżących i animacji.

Działania są spójne z celami funduszy polityki spójności, a także z najnowszym komunikatem Komisji w sprawie programu reform polityki spójności i jest ograniczony do ukierunkowanej zmiany rozporządzenia (UE) 2021/1057.

Oczekiwane rezultaty:

– wzrost umiejętności w zakresie gotowości cywilnej i bezpieczeństwa

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- mieszkanki i mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- podmioty odpowiedzialne za prowadzenie zadań związanych z ochroną ludności i obroną cywilną

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Działania w celu szczegółowym (g) będą realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia UE i Rady nr 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiekolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone. Realizacja celu będzie zgodna z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych ora z zapisami Karty Praw Podstawowych w szczególności w obszarze prawa do nauki (art. 14). będą dlaDziałania prowadzone w obszarze edukacji będą dostępne dla wszystkich osób bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Przyczyni się to m.in. do zwiększenia uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami jaki i osób z grup defaworyzowanych w uczeniu się przez całe życie.

Przewiduje się również wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W celu wyboru operacji IZ będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględniają zasady horyzontalne jak i również zasady zrównoważonego rozwoju. Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji. Realizowane projekty powinny charakteryzować się wysoką jakością i kompleksowością udzielanego wsparcia, zapewniać wysoki poziom jego dostosowania do potrzeb i umiejętności osób uczestniczących w projektach oraz uwzględniać ich indywidualne predyspozycje i możliwości.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Działania w ramach celu szczegółowego (g) w obszarze kształcenia osób dorosłych przyczynią się do wzmocnienia wymiaru społecznego Strategii UE dla Morza Bałtyckiego w obszarze edukacji. Strategia ta zakłada wzrost dobrobytu poprzez dostęp do wysokiej jakości edukacji i szkoleń dla wszystkich.

Działania z zakresu uczenia się przez całe życie, edukacji i kształcenia, zaplanowane w celu szczegółowym (g) w FEPZ są komplementarne z Programem Współpracy Interreg V-A Niemcy-Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia-Polska (OŚ 3 Edukacja). Ponadto, zostanie zapewniona koordynacja z FEPZ w postaci instytucjonalnej poprzez regularną wymianę informacji w zakresie planowanych do realizacji projektów lub dobrych praktyk na Pomorzu Zachodnim, jak i w kraju związkowym Meklemburgia-Pomorze Przednie.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz typ beneficjenta podjęto decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach danego celu szczegółowego. Działania przewidziane do realizacji nie generują dochodu ani oszczędności kosztów w sektorze usług publicznych. Ponadto charakteryzują się niską opłacalnością finansową, a za ich realizacją przemawiają względy społeczne.

2.3.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza Bazą Usług Rozwojowych	osoby	0,00	

13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLOCO04	Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	sztuki	0,00	13,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby		2021		CST2021	

2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	41 000 000
13	ESO4.7	Ogółem			41 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwiniete	01. Dotacja	41 000 000
13	ESO4.7	Ogółem			41 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	12. RLKS – obszary wiejskie	20 000 000,00
13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwiniete	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	21 000 000
13	ESO4.7	Ogółem			41 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	10. Rozwiązywanie problemów określonych w ramach europejskiego semestru	41 000 000
13	ESO4.7	Ogółem			41 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
13	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	41 000 000
13	ESO4.7	Ogółem			41 000 000

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.4.1 Priorytet pomocy technicznej w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami na podstawie art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Priorytet 14 – Pomoc techniczna w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami (EFS+)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.4.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Realizacja priorytetu przyczyni się do sprawnego wdrażania i wykorzystania środków Programu w ostatnim, dodatkowym roku jego wdrażania z uwagi na wsparcie działań wdrożeniowo-promocyjnych w zakresie realizacji czterech nowych priorytetów (10,11, 12, 13).

Cel priorytetu zostanie osiągnięty poprzez, m.in:

- zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego Instytucji Programu,
- wspieranie i stosowanie przejrzystych procesów i procedur na każdym etapie realizacji Programu,
- wspieranie beneficjentów (w tym potencjalnych) w skutecznym aplikowaniu o środki UE i realizacji projektów,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do opinii publicznej w celu utrzymania wysokiego poziomu świadomości na temat roli i znaczenia funduszy UE.

Zakres planowanych działań:

- administracja, organizacja i zarządzanie zasobami ludzkimi,
- skuteczne procedury i procesy wdrażania Programu,
- wsparcie funkcjonowania komitetów, grup roboczych i doradczych,
- wsparcie beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu,
- wsparcie komunikacji i widoczności Programu oraz Funduszy Europejskich.

Rezultat do osiągnięcia:

Zapewnienie odpowiednich zasobów ludzkich, niezbędnych do realizacji Programu w roku 2030.

Wskaźnik weryfikujący:

Liczba etatów zapewnionych do realizacji Programu w Instytucjach w roku 2030, liczona jako średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT (z podziałem na wyniki: pośredni i końcowy): min. 260 etatów (min. 80% poziomu kadrowego utrzymanego w 2024 r.).

Wartość wskaźnika liczona jest poprzez zsumowanie liczby etatów finansowanych z PT w poszczególnych miesiącach i podzieleniu ich przez liczbę wszystkich miesięcy.

W = (LE1+LE2+…+LEN)/M

W - wartość wskaźnika

LE - liczba etatów finansowanych w danym miesiącu

M – liczba miesięcy w danym roku

Kamienie milowe:

- wskaźnik pośredni – do dnia 31 lipca 2030 r. włącznie – pierwsza weryfikacja zaplanowanego rezultatu do osiągnięcia - osiągnięcie min. poziomu planowanej średniorocznej liczby etatów finansowanych z PT, zweryfikowanej na podstawie złożonych informacji przez beneficjentów,
- wskaźnik końcowy – do dnia 31 grudnia 2030 r. włącznie – osiągnięcie min. 100% poziomu planowanej średniorocznej liczby etatów finansowanych z PT, zweryfikowanej na podstawie złożonych informacji przez beneficjentów oraz zatwierdzonej we wnioskach o płatność końcową beneficjentów.

Wypłata środków następuje po potwierdzeniu spełnienia wskaźników (pośredniego i końcowego).

Koszt wdrażania/obsługi Programu w 2030 r. przez wszystkie Instytucje - beneficjentów pomocy technicznej Programu, oszacowany na podstawie projektów na 2024 r. z ujęciem prognozowanego wzrostu kosztów w latach następnych, jest niezbędny do poniesienia w celu prawidłowej realizacji Programu.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

- instytucja zarządzająca FEPZ,
- instytucja pośrednicząca we wdrażaniu FEPZ,
- instytucje kluczowe z punktu widzenia realizacji FEPZ,
- beneficjenci, potencjalni beneficjenci i partnerzy,
- uczestnicy projektów i potencjalni uczestnicy projektów.

2.4.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	sztuki	0	260,00

2.4.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
14	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	11 000 000,00
14	Ogółem			11 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
14	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	11 000 000,00
14	Ogółem			11 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
14	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	11 000 000,00
14	Ogółem			11 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i), (ii) i (iii), art. 112 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 14 i art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

3.1. Przesunięcia i wkłady (1)

Podstawa prawna: art. 14, 26 i 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zmiana programu związana z	☐ wkład na rzecz InvestEU
	☐ przesunięcie do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego
	☐ przesunięcie między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy

(1) Dotyczy wyłącznie zmian programu zgodnie z art. 14 i 26 z wyjątkiem przesunięć uzupełniających do FST zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Przesunięcia nie mogą wpływać na roczny podział środków finansowych na poziomie wieloletnich ram finansowych w odniesieniu do danego państwa członkowskiego.

Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku)

Wkład z		Wkład w:	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Segment InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Zrównoważona infrastruktura (a)	Innowacja i transformacja cyfrowa (b)	MŚP (c)	Inwestycje społeczne i umiejętności (d)	Ogółem (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Ogółem						

* Skumulowane kwoty wszystkich wkładów wniesionych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU

Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Ogółem
Ogółem		

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie

Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do		Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Przesunięcie do innych programów. Przesunięcia między EFRR a EFS+ mogą być dokonywane wyłącznie w ramach tej samej kategorii regionu.

Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie)

	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności	EFMRA	FAMI	FWB	IZGW	Ogółem
	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte						
Ogółem												

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie

3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1)

3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego

Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego w ramach danego programu (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*	2025	2026	2027	Ogółem

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródokresowego do innych programów (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*	2025	2026	2027	Ogółem

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

3.4. Przesunięcia z powrotem (1)

Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do		Podział według roku							
InvestEU lub inny instrument unijny	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

(1) Dotyczy wyłącznie zmian programu w odniesieniu do zasobów przesuniętych z powrotem z innych instrumentów unijnych, w tym elementów FAMI, FBW i IZGW, w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, lub z InvestEU.

Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie)

Z	Do						
InvestEU/Instrument	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności
	Lepiej rozwinięte	Przejście	Opracowano	Lepiej rozwinięte	Przejście	Opracowano	

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR*	Regiony słabiej rozwinięte	0,00	194 428 260,00	201 739 991,00	210 398 449,00	219 409 165,00	95 658 555,00	95 658 555,00	100 574 414,00	100 574 414,00	1 218 441 803,00
Ogółem EFRR		0,00	194 428 260,00	201 739 991,00	210 398 449,00	219 409 165,00	95 658 555,00	95 658 555,00	100 574 414,00	100 574 414,00	1 218 441 803,00
EFS+*	Regiony słabiej rozwinięte	0,00	74 707 085,00	77 516 662,00	80 841 724,00	84 305 531,00	36 757 193,00	36 757 193,00	38 650 812,00	38 650 812,00	468 187 012,00
Ogółem EFS+		0,00	74 707 085,00	77 516 662,00	80 841 724,00	84 305 531,00	36 757 193,00	36 757 193,00	38 650 812,00	38 650 812,00	468 187 012,00
Ogółem		0,00	269 135 345,00	279 256 653,00	291 240 173,00	303 714 696,00	132 415 748,00	132 415 748,00	139 225 226,00	139 225 226,00	1 686 628 815,00

* Kwoty po przesunięciu uzupełniającym do FST.

3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (ii), art. 22 ust. 6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu", w których w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Mniejsza kwota elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
1	1	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	178 438 755,00 189 400 000,00	178 438 755,00 158 896 677,00	30 503 323 0,00	31 489 193,00 33 423 530,00	7 557 406,00 8 021 647,00	23 931 787,00 25 401 883,00	209 927 948,00 222 823 530,00	84,99999962% 84,99999997756%
2	2	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	291 205 999,00 364 077 103,00	291 205 999,00 305 441 614,00	58 635 489 0,00	51 389 295,00 64 248 901,00	30 833 577,00 25 699 560,00	20 555 718,00 38 549 341,00	342 595 294,00 428 326 004,00	84,99999974% 84,99999990066%
2	3	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	79 992 266,00 82 000 000,00	79 992 266,00 68 793 704,00	13 206 296 0,00	14 116 283,00 14 470 589,00	14 116 283,00 14 470 589,00	0,00	94 108 549,00 96 470 589,00	84,99999931% 84,99999993262%
3	4	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	178 303 739,00 228 303 739,00	178 303 739,00 191 534 875,00	36 768 864 0,00	31 465 366,00 40 288 896,00	31 465 366,00 40 288 896,00	0,00	209 769 105,00 268 592 635,00	84,99999988% 84,99999997208%
4	5	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	196 045 133,00 180 045 133,00	196 045 133,00 151 048 433,00	28 996 700 0,00	34 596 200,00 31 772 671,00	31 136 580,00 26 689 044,00	3 459 620,00 5 083 627,00	230 641 333,00 211 817 804,00	84,99999995% 84,99999998112%
4	6	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	387 213 896,00 449 213 896,00	387 213 896,00 376 861 774,00	72 352 122 0,00	68 331 864,00 79 273 041,00	47 832 305,00 55 491 129,00	20 499 559,00 23 781 912,00	455 545 760,00 528 486 937,00	84,99999993% 84,99999991149%
5	7	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	123 840 083,00 126 000 000,00	123 840 083,00 105 707 398,00	20 292 602 0,00	21 854 133,00 22 235 295,00	21 198 509,00 21 568 236,00	655 624,00 667 059,00	145 694 216,00 148 235 295,00	84,99999959% 84,99999949410%
TA36(4)	8	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	48 615 828,00	48 615 828,00 40 786 133,00	7 829 695 0,00	8 579 264,00	8 150 301,00	428 963,00	57 195 092,00	84,99999995% 84,99999996503%
TA36(4)	9	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	18 973 116,00	18 973 116,00 15 917 233,00	3 055 883 0,00	3 348 197,00	3 180 787,00	167 410,00	22 321 313,00	84,99999995% 84,99999997760%
1	10	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	20 000 000,00	20 000 000,00	0	1 052 632	210 526	842 106	21 052 632	94,99999810%
2	11	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	18 000 000,00	18 000 000,00	0	947 369	852 632	94 737	18 947 369	94,99999710%
3	12	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	84 000 000,00	84 000 000,00	0	4 421 053	3 536 842	884 211	88 421 053	94,99999960%
4	13	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	51 000 000,00	51 000 000,00	0	2 684 211	2 550 000	134 211	53 684 211	94,99999998%

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Mniejsza kwota elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
TA37	14	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	11 000 000,00	11 000 000,00	0	1 941 176	1 844 118	97 059	12 941 176	84,99999995%
Ogółem			EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	1 218 441 803,00	1 218 441 803,00 1 022 208 834,00	196 232 969 0,00	199 910 788,00 88215 019 146,00	149 058 023,00 144 888 273,00	50 852 765,00 70 130 873,00	1 418 352 591,00 1 433 460 949,00	85,9054237% 84,99999974541%
Ogółem			EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	468 187 012,00	468 187 012,00 392 779 007,00	75 408 005 0,00	76 305 448,00 82 621 238,00	55 407 210,00 58 671 916,00	20 898 239,00 23 949 322,00	544 492 460,00 550 808 250,00	85,9859495% 84,99999990092%
Suma całkowita					1 686 628 815,00	1 686 628 815,00 1 414 987 841,00	271 640 974 0,00	276 216 236,00 297 640 384,00	204 465 233,00 203 560 189,00	71 751 003,00 94 080 195,00	1 962 845 051,00 1 984 269 199,00	85,92776154% 84,99999979099%

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

** należy wskazać łączne zasoby FST, w tym wsparcia uzupełniającego przesuniętego z EFRR i EFS+. Tabela nie powinna zawierać kwot wskazanych w art. 7 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku pomocy technicznej finansowanej z FST zasoby FST należy podzielić na zasoby związane z art. 3 i zasoby związane z art. 4 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku zasobów, o których mowa w art. 4 rozporządzenia w sprawie FST, nie przewidziano kwoty elastyczności.

4. Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
1. Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych			Tak	Istnienie mechanizmów monitorowania obejmujących wszystkie umowy w sprawie zamówień publicznych oraz postępowania w sprawie tych zamówień w ramach Funduszy zgodnie z prawodawstwem Unii dotyczącym zamówień. Wymóg ten obejmuje: 1. rozwiązania mające zapewnić gromadzenie faktycznych i wiarygodnych danych dotyczących postępowań w sprawie zamówień publicznych o wartości powyżej unijnych progów zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi na mocy art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania sytemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z Platformy e-Zamówienia, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.
				2. rozwiązania mające zapewnić, by dane obejmowały co najmniej następujące elementy: a) jakość i natężenie konkurencji: nazwiska/nazwy zwycięskich oferentów, liczba oferentów na początku postępowania oraz wartość umowy;	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE oraz ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających oraz bazy BZP).

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				b) informacja o ostatecznej cenie po zakończeniu postępowania i o udziale MŚP jako bezpośrednich oferentów, w przypadku gdy systemy krajowe podają takie informacje;			
				3. rozwiązania mające zapewnić monitorowanie i analizę danych przez właściwe organy krajowe zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE i art. 99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania sytemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.
				4. rozwiązania mające zapewnić, by wyniki analiz były udostępniane publicznie zgodnie z art. 83 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 ust. 3 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne.
				5. rozwiązania mające zapewnić, by wszelkie informacje wskazujące na przypadki podejrzewanej zmowy przetargowej były przekazywane właściwym organom krajowym zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE.	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych	W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postepowaniu mogło dojść do zmowy przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKIK. Pomiędzy UZP i UOKIK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń. Niezależnie od powyższego instytucje oraz podmioty

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zamawiające mogą bezpośrednio zwrócić się do UOKIK w przypadku podejrzenia zmowy przetargowej.
2. Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa			Tak	Instytucje zarządzające dysponują narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi im weryfikację zgodności z zasadami pomocy państwa: 1. w odniesieniu do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objętych wymogiem odzyskania pomocy.	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 743 ze zm.) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie podmioty udzielające pomocy są zobligowane do zbadania warunków dopuszczalności pomocy publicznej. Zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy. Co do zasady dotyczy to też sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości, na podstawie których weryfikowana jest poprawność przedstawianych danych. W przypadku podmiotów objętych postępowaniem upadłościowym wszelkie zdarzenia w tych postępowaniach są obwieszczane, a dodatkowo przedsiębiorca obowiązany jest posługiwać się nazwą firmy wraz z oznaczeniem „w restrukturyzacji” lub „w upadłości”.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				2. poprzez dostęp do specjalistycznych porad i wytycznych w kwestiach pomocy państwa udzielanych przez ekspertów ds. pomocy państwa z podmiotów lokalnych lub krajowych.	Tak	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Funkcję krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK, a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.. Prezes UOKiK opiniuje wytyczne dotyczące pomocy publicznej, projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym finansowane ze środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przed Komisją oraz monitoruje udzielaną pomoc publiczną. Ustawa reguluje obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej przedsiębiorcom, tj.. gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji w tym zakresie. UOKiK zapewnia pełną informację na stronie urzędu i zależnie od potrzeb prowadzi dla instytucji wdrażających programy warsztaty dotyczące stosowania pomocy publicznej. W ramach współpracy z UOKiK 2 grupy robocze ds. pomocy publicznej udzielanej w ramach funduszy strukturalnych polityki spójności (dla krajowych i regionalnych programów), koordynowane przez MFiPR, opracowują horyzontalne interpretacje dotyczące udzielania pomocy publicznej.
3. Skuteczne stosowanie i wdrożenie Karty			TakNie	Istnienie skutecznych mechanizmów służących zapewnieniu zgodności z Kartą praw podstawowych Unii	TakNie	Instytucja Zarządzająca zapewni stosowanie i wdrożenie postanowień KPP w ramach programu Fundusze	Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i trakcie realizacji projektów. Podejrzenia

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
praw podstawowych				Europejskiej („Karta”), które obejmują: 1. ustalenia mające zapewnić zgodność programów wspieranych z Funduszy i ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty;		Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.	o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze. Zdaniem strony polskiej warunek jest spełniony zgodnie ze stanowiskiem z 7 lipca 2022 r., jednakże wobec braku reakcji KE na to stanowisko - status warunku został oznaczony jako niespełniony.
				2. rozwiązania dotyczące zgłaszania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Kartą oraz skarg o nieprzestrzeganie Karty złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	Tak~~Nie~~	Instytucja Zarządzająca zapewni stosowanie i wdrożenie postanowień KPP w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.	Procedura uwzględnia obowiązek IZ Programu w zakresie przygotowania rocznej zbiorczej informacji o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Zdaniem strony polskiej warunek jest spełniony zgodnie ze stanowiskiem z 7 lipca 2022 r., jednakże wobec braku reakcji KE na to stanowisko - status warunku został oznaczony jako niespełniony.
4. Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE			Tak	Istnienie krajowych ram zapewniających realizację Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które obejmują: 1. cele ogólne obejmujące wymierne wartości docelowe, mechanizmy gromadzenia danych i monitorowania;	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218 https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-uslug-spolecznych-polityka-publiczna-na-lata-20212035 Instytucja Zarządzająca zapewni stosowanie i wdrożenie postanowień KPON w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.	Ramy polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania realizacji KPON stanowi Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta przez Radę Ministrów 16 lutego 2021 r., która określa cele i działania do osiągnięcia w oznaczonym czasie ze wskaźnikami i odpowiedzialnymi podmiotami, a także mechanizmy monitoringu realizacji celów i działań oraz gromadzenia danych w tym zakresie. Ponadto, w zakresie realizacji procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, m.in. dla osób. z niepełnosprawnościami (OzN) odpowiednim dokumentem strategicznym jest również Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) przyjęta przez Radę Ministrów 7.06.2022 r (SRUS). Przyjęcie i wdrożenie SRUS umożliwia zatem realizację celów w obszarze deinstytucjonalizacji wskazanych w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 oraz zapewni monitoring realizacji wskaźników dotyczących tego obszaru dla OzN.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				2. rozwiązania mające zapewnić, by w ramach przygotowywania i wdrażania programów odpowiednio zostały odzwierciedlone polityka, prawodawstwo i normy w zakresie dostępności;	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218 https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-uslug-spolecznych-polityka-publiczna-na-lata-20212035 Instytucja Zarządzająca zapewni stosowanie i wdrożenie postanowień KPON w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.	Kryterium zostanie spełnione poprzez zobowiązanie IZ do realizacji następujących działań: (1) wskazania konkretnych artykułów KPON związanych z zakresem wsparcia planowanym do realizacji w ramach programu, (2) zapewnienia zgodności z KPON wszelkich procesów i procedur realizowanych na każdym etapie wdrażania programu, tj. programowania, wyboru i realizacji projektów, a także kontroli projektów, monitorowania i ewaluacji, co znajdzie odzwierciedlenie m.in. w treści procedur/wytycznych/regulaminów określających sposób realizacji poszczególnych procesów związanych z wdrażaniem programu, (3) oceny projektów pod kątem kryterium dotyczącego zgodności z KPON, (4) zapewnienia stosowania standardów dostępności poprzez Wytyczne określające standardy zapewniania dostępności w inwestycjach finansowanych w ramach polityki spójności, (5) realizacji działań informacyjnych/świadomościowych związanych z przestrzeganiem KPON, (6) wprowadzenia do systemu realizacji programu procedury zgłaszania podejrzeń i skarg dotyczących niezgodności interwencji/działań z KPON.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				3. rozwiązania dotyczące sprawozdawania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Konwencją oraz skarg o nieprzestrzeganie Konwencji złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	Tak	https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218 https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-uslug-spolecznych-polityka-publiczna-na-lata-20212035 Instytucja Zarządzająca zapewni stosowanie i wdrożenie postanowień KPON w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.	Kryterium zostanie spełnione poprzez wprowadzenie obowiązkowego rocznego raportowania Komitetowi Monitorującemu o zgłoszonych przypadkach niezgodności interwencji/działań z KPON oraz skargach na nieprzestrzeganie KPON. KM będzie informowany o charakterze i liczbie skarg i przypadków niezgodności interwencji realizowanej w ramach programu z zapisami KPON oraz o tym, jakie czynności w związku z ich wystąpieniem podjęły właściwe instytucje. W przypadku naruszeń systemowych lub powtarzających się, po przedstawieniu sprawozdania przez IZ, KM będzie mógł powziąć szereg działań, aby przeciwdziałać ich występowaniu w przyszłości. Zakres prerogatyw KM w tym względzie zostanie określony w regulaminie KM, w oparciu o minimalne uprawnienia określone dla KM wszystkich programów, w tym: (1) możliwość powołania grupy roboczej do rozpatrzenia danego zagadnienia/zidentyfikowanego problemu, (2) przeprowadzenie dalszych analiz w celu opracowania szczegółowych zaleceń/rekomendacji dotyczących najbardziej powtarzalnych naruszeń, czy też (3) intensyfikacji prowadzonych działań świadomościowych i informacyjnych.
1.1. Dobre zarządzanie krajową lub	EFRR	RSO1.1. Rozwijanie i	Tak	Strategia (strategie) inteligentnej specjalizacji powinna (powinny) być wspierana przez:	Tak	RIS3 WZP 2030 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/ris3_wzp.pdf	Na poziomie regionalnym przedmiotowa analiza prowadzona jest systematycznie. Aktualna analiza

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
regionalną strategią inteligentnej specjalizacji		wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii		1. aktualną analizę wyzwań związanych z upowszechnianiem innowacji oraz cyfryzacją;		Polityka Gospodarcza Województwa Zachodniopomorskiego (PG WZP) https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/polityka_gospodarcza_wz_2021_0.pdf Raport z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskie Warunkowości CP1 (Warunkowość CP1) https://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje/warunkowosc-cp1 Aneks do raportu z warunkowości CP1 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/aneks_do_raportu_z_warunkowosci_cp1.pdf	wyzwań związanych z upowszechnianiem innowacji oraz cyfryzacją jest w głównej mierze wynikiem ewaluacji RPO w obszarze inteligentnych specjalizacji oraz procesu aktualizacji regionalnej strategii innowacji i samych inteligentnych specjalizacji. Z przeprowadzonej analizy wynika, że można mówić o kilku zasadniczych „wąskich gardłach" dyfuzji innowacji. Mają one różnoraki charakter tkwiący w otoczeniu przedsiębiorstw (zewnętrzne), jak i mający związek z działaniami samych przedsiębiorstw (wewnętrzne), co zaprezentowano szczegółowo w Raporcie z warunkowości CP1 na str. 28-33. Działania podjęte w celu ich usunięcie zostały szerzej opisane w Aneksie do Raportu z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskiego warunku podstawowego Celu Polityki 1, na stronach 4-13.
				2. istnienie właściwej regionalnej lub krajowej instytucji lub podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji;	Tak	Regulamin Organizacyjny UMWZ (§1, §52, w szczególności pkt. 4) https://bip.wzp.pl/sites/bip.wzp.pl/files/articles/regorg06122021.pdf RIS3 WZP 2030 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/ris3_wzp.pdf Polityka Gospodarcza WZP	Na poziomie regionalnym podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie strategią inteligentnych specjalizacji jest Zarząd WZ, który podejmuje uchwały w sprawach dotyczących wdrażania, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji RIS3 WZ oraz dokumentów z nią powiązanych. Tworzy jednocześnie warunki sprzyjające osiągnięciu założeń strategii oraz efektywności procesu przedsiębiorczego odkrywania. Podmiotem koordynującym jest Centrum Inicjatyw Gospodarczych

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/polityka_gospodarcza_wz_2021_0.pdf Warunkowość CP1 https://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje/warunkowosc-cp1 Aneks do raportu z warunkowości CP1 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/aneks_do_raportu_z_warunkowosci_cp1.pdf	UMWZ, którego funkcjonowanie oparte jest m.in. na koordynowaniu procesu wyznaczania i zarządzania inteligentnymi specjalizacjami oraz procesu przedsiębiorczego odkrywania w województwie. W PPO uczestniczą także IOB, przedsiębiorstwa, JST, klastry wybierane/zapraszane w oparciu o ich merytoryczny potencjał, z poszanowaniem zasad równości i niedyskryminacji. Ich wybór, udział i zaangażowanie opisywane będzie przejrzyście, w rocznych raportach począwszy od 2023r. Szczegółowe uzasadnienie zawarto w Raporcie z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskie warunku podstawowego dla CP1 na stronach 35-36 oraz w Aneksie do Raportu z warunkowości CP1 na stronach 14-31.
				3. narzędzia monitorowania i ewaluacji w celu pomiaru realizacji celów strategii;	Tak	RIS3 WZP 2030 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/ris3_wzp.pdf Baza wiedzy o Pomorzu Zachodnim http://eregion.wzp.pl Raport z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskie Warunkowości CP1 https://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje/warunkowosc-cp1	W Aneksie na stronach 35-37, wskazano 47 narzędzi monitoringu i ewaluacji, w tym coroczne sprawozdania z monitoringu i raporty z aktywności przedsiębiorstw działających w RIS. Wskazano tam, które z nich zaplanowano w roku 2023 r., np. plan ewaluacji RIS3 jako element planu ewaluacji FEPZ 2021-2027 (zgodnie z Rozp. PE i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.)

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Aneks do raportu z warunkowości CP1 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/aneks_do_raportu_z_warunkowosci_cp1.pdf	W Aneksie na stronach 32-34 opisano System monitorowania RIS, na który składają się komponenty: - horyzontalny – służący do monitorowania realizacji celów strategicznych - specjalizacyjny – jego zadaniem jest identyfikacja, weryfikacja i ocena RIS WZ oraz monitorowanie ich rozwoju. RIS WZ będą oceniane w kryteriach: gospodarczym, aktywności przedsiębiorstw oraz innowacyjności. - wdrożeniowy – służy monitorowaniu wdrażania strategii za pomocą FEPZ . - benchmarkingowy w wymiarze europejskim i krajowym umożliwi porównywanie działalności innowacyjnej i rozwoju RIS WZ regionu z innymi regionami UE na poziomie NUTS-2.
				4. funkcjonowanie współpracy z zainteresowanymi stronami („proces przedsiębiorczego odkrywania”);	Tak	RIS3 WZP 2030 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/ris3_wzp.pdf Polityka Gospodarcza WZP https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/polityka_gospodarcza_wz_2021_0.pdf Warunkowość CP1 https://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje/warunkowosc-cp1	PPO jest procesem stałego dialogu uczestników regionalnego systemu innowacji reprezentujących obszary IS z zachowaniem wiodącej roli biznesu i nauki. Jest centralnym elementem podejścia do operacjonalizacji RIS3 WZ i zarządzania IS. Polega na wyborze priorytetów i alokacji zasobów, ale także elastycznym podejściu do poszukiwania nowych obszarów wzrostowych. IOB, uczelnie, przedsiębiorstwa, JST, klastry uczestniczące w PPO mają wpływ na jego przebieg, jest on komunikowany za pośrednictwem portalu smart.wzp.pl i przybiera różne formy (grupy, spotkania, bieżące

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Aneks do raportu z warunkowości CP1 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/aneks_do_raportu_z_warunkowosci_cp1.pdf Inteligentne Specjalizacje Województwa Zachodniopomorskiego http://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje	konsultacje, coroczne analizy). Integracja oraz synteza rozproszonej wiedzy ze świata biznesu, nauki i technologii daje możliwość skutecznego wpierania rozwoju innowacji. Istotnym elementem procesu będzie 6 grup roboczych ds. specjalizacji oraz zespół ds. innowacji – gremia opiniujące i doradzające w zakresie realizacji zadań dotyczących 6 obszarów IS. Do końca 2023 roku zaplanowano 15 takich spotkań. Szczegółowe uzasadnienie zawarto w Raporcie na stronach 57-74 oraz w Aneksie na stronach 41 - 48.
				5. działania mające na celu poprawę krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji, w stosownych przypadkach;	Tak	Raport z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskie Warunkowości CP1 https://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje/warunkowosc-cp1 RIS3 WZP 2030 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/ris3_wzp.pdf Polityka Gospodarcza Województwa Zachodniopomorskiego https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/polityka_gospodarcza_wz_2021_0.pdf	Lista zdiagnozowanych działań na poziomie regionalnym: - Wzmacnianie współpracy w obrębie funkcjonującego ekosystemu innowacji - Wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu - Zmiana postawy pracowników jednostek naukowych, tak aby w większym stopniu angażowali się w badania stosowane i prace rozwojowe - - Opracowanie bazy informacyjnej na temat obecnej i przyszłej infrastruktury naukowo-badawczej - Organizacja warsztatów o charakterze smart lab w obrębie danej branży lub technologii - Wzmacnianie współpracy między sferą nauki i biznesu - Cykliczne badania i analizy dotyczące rozwoju określonych sektorów społeczno-gospodarczych

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							- Opracowanie regionalnego planu rekomendowanych interdyscyplinarnych badań w obszarach inteligentnych specjalizacji - Upowszechnienie informacji o działalności takich podmiotów jak centra transferu technologii Szczegółowe uzasadnienie zawarto w Raporcie na stronach 75-86.
				6. w stosownych przypadkach, działania wspierające transformację przemysłową;	Tak	PG WZP https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/polityka_gospodarcza_wz_2021_0.pdf Warunkowość CP1 https://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje/warunkowosc-cp1 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/aneks_do_raportu_z_warunkowosci_cp1.pdf RIS3 WZP 2030 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/ris3_wzp.pdf POŚ WZP 2030 http://eregion.wzp.pl/sites/default/files/pos_wz_2030.pdf	Na poziomie regionalnym przedmiotowy warunek oparty jest o główne kierunki i działania Zarządu Województwa określone w II celu strategicznym Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030. Dotyczy on rozwoju gospodarczego Pomorza Zachodniego oraz wskazuje obrany kurs przeobrażania gospodarki w stronę regionu opartego na wiedzy i innowacjach. Dokumentem rozwijającym te założenia jest Polityka Gospodarcza Województwa Zachodniopomorskiego, której funkcją jest, świadome oddziaływanie Samorządu oraz jego otoczenia na gospodarkę, jej dynamikę oraz strukturę. Działania związane z transformacją przemysłową dotyczą w głównej mierze: transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, transformacji cyfrowej i w kierunku przemysłu 4.0, transformacji w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie oraz

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						PE WZP http://eregion.wzp.pl/sites/default/files/polityka_ekologiczna_2021_wojewodztwa_zachodniopomorskiego_0.pdf	transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Szczegółowe uzasadnienie zawarto w Raporcie na str. 87-118, w Aneksie na str. 49-51 oraz w Polityce Gospodarczej na str. 39-45.
				7. środki służące zacieśnieniu współpracy z partnerami spoza danego państwa członkowskiego w obszarach priorytetowych wspieranych w ramach strategii inteligentnej specjalizacji.	Tak	Priorytety Współpracy Zagranicznej Województwa Zachodniopomorskiego http://eregion.wzp.pl/strategie/priorytety-wspolpracy-zagranicznej-wojewodztwa-zachodniopomorskiego Polityka Gospodarcza WZP https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/polityka_gospodarcza_wz_2021_0.pdf Warunkowość CP1 https://smart.wzp.pl/inteligentne-specjalizacje/warunkowosc-cp1 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/aneks_do_raportu_z_warunkowosci_cp1.pdf RIS3 WZP 2030 https://smart.wzp.pl/sites/default/files/pliki/ris3_wzp.pdf	Na poziomie regionalnym celem priorytetowym w zakresie polityki współpracy międzyregionalnej i zagranicznej jest budowa pozycji Pomorza Zachodniego jako województwa o silnych powiązaniach prowadzących do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności. Chcąc dalej skutecznie rozwijać sieci współpracy oraz wymiany dobrych praktyk samorząd konsekwentnie angażuje się w realizację projektów międzynarodowych, szczególnie tych umożliwiających wprowadzenie innowacji nietechnologicznych w obszarach inteligentnych specjalizacji. Wraz z dynamicznym rozwojem i nowymi wyzwaniami stawianymi przed państwami basenu Morza Bałtyckiego, region zakłada aktywną realizację priorytetów i celów programów Interreg. Szczególne znaczenie należy przypisać procesom, które będą zmierzały do efektywnego wzmacniania zdolności instytucjonalnych, rozwijania struktur organizacyjnych i nabywania niezbędnego doświadczenia. Szczegółowe uzasadnienie zawarto w Raporcie na str. 119-131, w Aneksie na str. 52-59

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
2.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	EFRR	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Tak	1. Przyjęcie krajowej długoterminowej strategii renowacji na rzecz wsparcia renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zgodnie z wymogami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2010/31/UE; strategia ta: a) zakłada szacunkowe cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050; b) przedstawia indykatywny zarys zasobów finansowych na wspieranie realizacji strategii; c) określa skuteczne mechanizmy promowania inwestycji w renowację budynków.	Tak	https://www.gov.pl/attachment/64841ec3-1e9c-49d9-85f7-2a58bead36b2	Długoterminowa strategia renowacji budynków wyznacza cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050, które zostały określone w scenariuszu rekomendowanym renowacji budynków, a także przedstawia analizę różnych wariantów realizacji renowacji: 1. scenariusz szybkiej i głębokiej termomodernizacji, 2. scenariusz termomodernizacji etapowej, 3. scenariusz rekomendowany (rozdział 9). Ponadto, zawiera szczegółowe zestawienie krajowych polityk oraz narzędzi finansowych wspierających renowację budynków, do których przedstawiono wykaz środków budżetowych (rozdział 5). Dodatkowo DSRB zawiera orientacyjną skalę wsparcia renowacji budynków (rozdział 9), oraz wskazuje mechanizmy ułatwiające inwestorom podejmowanie i przeprowadzanie renowacji budynków (rozdział 8). DSRB zawiera wytyczne w zakresie dalszych działań dotyczących wsparcia renowacji budynków w Polsce. DSRB poza wypełnieniem wymogów wynikających z warunku 2.1, spełnia również wymagania nałożone art. 2a dyrektywy 2010/31/UE.
				2. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii	Tak	Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030	Kryterium dotyczące działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii należy uznać za spełnione w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Ponadto, w dniu 16 czerwca 2021 r., za

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							pośrednictwem Stałego Przedstawiciela RP przy UE, przekazano do Dyrekcji Generalnej ds. Energii (DG ENER) Komisji Europejskiej dokument pn. Informacja w sprawie metod i środków stosowanych w Polsce służących wdrożeniu art. 7, 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej - zawierający opis szczegółowej metody funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej oraz alternatywnych środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 7a oraz 7b ww. dyrektywy. W wymienionych dokumentach zawarto informacje na temat działań podjętych i planowanych na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii, w tym m.in. łącznej kwoty wymaganych oszczędności w zakresie końcowego wykorzystania energii w terminie do 31 grudnia 2030 r.
2.2. Zarządzanie w sektorze energetycznym	EFRR	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE)	Tak	Przedłożenie Komisji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999 i z zapewnieniem spójności z określonymi w porozumieniu paryskim długoterminowymi założeniami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych; plan ten obejmuje: 1. wszystkie elementy wymagane we wzorze	Tak	https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. : • 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju		przedstawionym w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/1999;			systemem ETS w porównaniu do 2005 r., • 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnych, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie. • wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, • redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
				2. zarys planowanych zasobów i mechanizmów finansowych w odniesieniu do środków promujących energię niskoemisyjną.	Tak	https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. :

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							• 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., • 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnych, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie. • wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, • redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
2.3. Skuteczne propagowanie wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych	EFRR	RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE)	Tak	Istnienie środków, które zapewniają: 1. zgodność z wiążącym krajowym celem dotyczącym energii odnawialnej na 2020 r. i z udziałem bazowym energii odnawialnej do 2030 r. lub	Tak	Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (dalej: „ustawa OZE”): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150000478/U/D20150478Lj.pdf	Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE: • Głównym mechanizmem jest aukcyjny system wsparcia. W ramach aukcji OZE zakontraktowano w l. 2016-2018 - ok. 2000 MW, w 2019 r. – ok. 3000 MW, w 2020 - ok. 2500 MW oraz ok. 2500 MW

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
sektorach i w całej UE		2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju		podjęcie dodatkowych środków w przypadku gdy udział bazowy nie jest utrzymywany przez okres jednego roku zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 i rozporządzeniem (UE) 2018/1999;		Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. 2021 poz. 234): https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000234/U/D20210234Lj.pdf	w 2021 r. Nowelizacja ustawy OZE przedłuży okres udzielania pomocy publicznej w systemie aukcyjnym oraz systemach FIT/FIP. • Systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP dedykowanych małym wytwórcom OZE w technologii biogazowej, biomasowej oraz hydroenergetycznej. • Prosumencki system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu. • Program "Mój Prąd" do 2020 roku zapewnił wsparcie dla 1200 MW. W lipcu 2021 r. rozpoczął się nabór do jego 3. edycji. Kolejna, poszerzona o nowe elementy, tj. punkty ładowania samochodów elektrycznych czy magazyny energii jest w trakcie przygotowania. • Programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców i „Agroenergia” dedykowany rolnikom. • Morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy przyrost mocy zainstalowanej OZE. Rozwój tej technologii będzie stanowić centralny element do osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych.
				2. zgodnie z wymogami dyrektywy (UE) 2018/2001 i rozporządzenia (UE) 2018/1999 – zwiększenie udziału energii odnawialnej w sektorze ciepłownictwa i chłodnictwa	Tak	Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz	Promowaniu rozwoju OZE w zakresie produkcji ciepła i chłodu służą: • Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				zgodnie z art. 23 dyrektywy (UE) 2018/2001.		warunków przyłączenia instalacji do sieci (Dz. U. 2017 poz. 1084), http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001084/O/D20171084.pdf	warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii poszerzające katalog podmiotów zobowiązanych do zakupu ciepła z OZE. • Program „Czyste Powietrze umożliwiający wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy i termomodernizację budynków- kontynuacja do 2029 r. • W celu rozwoju produkcji ciepła i chłodu z OZE powołano Zespół ds. określenia modelu funkcjonowania rynku ciepła, który opracował Strategię dla Ciepłownictwa, określającą kierunki transformacji sektora w Polsce w zakresie niskoemisyjności i będzie stanowić podstawę dla działań podejmowanych w tym obszarze w najbliższych latach • Ponadto programy wsparcia inwestycyjnego w zakresie indywidualnych źródeł ciepła z OZE, takie jak program "Czyste powietrze" oraz inne programy podlegać będą stosownym zmianom i udoskonaleniom, a zależności od potrzeb otrzymają komplementarne wsparcie.
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi	EFRR	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i	Tak	Istnienie krajowego lub regionalnego planu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, opracowanego na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków	Tak	https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-kryzysowego	Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące: 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		zmian klimatu i istniejących strategii na rzecz przystosowania się do zmian klimatu; plan ten obejmuje: 1. opis kluczowych ryzyk, ocenionych zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE, odzwierciedlający bieżący profil ryzyka i jego ewolucję w orientacyjnym okresie 25–35 lat. Ocena opiera się – w przypadku ryzyk związanych z klimatem – na prognozach i scenariuszach dotyczących zmian klimatu;			3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka 6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego.
				2. opis środków w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowości i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane kluczowe ryzyka. W odniesieniu do wspomnianych środków zostaną określone priorytety w zależności od danych ryzyk i ich wpływu na gospodarkę, braków w zakresie zdolności oraz skuteczności i wydajności, z uwzględnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych;	Tak	https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-kryzysowegoo	Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości:

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							- współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju - procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania - komunikację ryzyka - organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, - zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód - procedury uruchamiania rezerw strategicznych - priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej - finansowanie.
				3. informacje na temat zasobów i mechanizmów finansowania dostępnych na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania związanych z zapobieganiem klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowością i reagowaniem na klęski żywiołowe i katastrofy.	Tak	https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-kryzysowegoego	Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK):

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju - procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania - komunikację ryzyka - organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, - zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód - procedury uruchamiania rezerw strategicznych - priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej - finansowanie.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-kanalizacyjnym	EFRR	RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Tak	Dla każdego sektora lub obu tych sektorów istnieje krajowy plan inwestycji, który obejmuje: 1. ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy Rady 91/271/EWG i dyrektywy Rady 98/83/WE;	Tak	https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	Warunek spełniony jest poprzez przyjęcie Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Program Inwestycyjny) oraz VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2022). Ocena obecnego stanu wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG przedstawiona jest w AKPOŚK 2022 w rozdziale 10. Ocena inwestycji zaplanowanych w AKPOŚK 2022 w aspekcie wypełnienia warunków dyrektywy 91/271/EWG oraz w zał. 3 (kolumny 31-34). Plan Inwestycyjny zawiera ocenę stanu wdrożenia dyrektywy 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wraz z wyznaczeniem kluczowych potrzeb inwestycyjnych wymaganych do wdrożenia tej dyrektywy oraz do spełnienia wymagań wynikających z jej rewizji, dyrektywy 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r.
				2. określenie i planowanie, w tym indykatywne szacunkowe dane finansowe, wszelkich inwestycji publicznych: a) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG, wraz z określeniem priorytetów ze względu na wielkość aglomeracji i wpływ na środowisko oraz z podziałem inwestycji na poszczególne aglomeracje; b) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 98/83/WE;	Tak	https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	W AKPOŚK 2022 priorytetyzację aglomeracji niespełniających warunków dyrektywy 91/271/EWG opisano w rozdziale 6.2. (oraz w kolumnie 14 załącznika nr 3), planowane inwestycje w rozdziale 7, ocenę potrzeb finansowych na realizację inwestycji ujęto w rozdziale 11. Program Inwestycyjny identyfikuje 14 obszarów działań służących zapewnieniu jakości i bezpieczeństwa oraz przedstawia priorytety zidentyfikowane na poziomie regionalnym ze wskazaniem kategoryzacji inwestycji w sektorze

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				c) wymaganych, aby zaspokoić potrzeby wynikające z dyrektywy (UE) 2020/2184, w szczególności w odniesieniu do zmienionych parametrów jakości określonych w załączniku I do tej dyrektywy;			zaopatrzenia w wodę (Tabela 14 w Programie Inwestycyjnym, s. 51). Wykaz inwestycji zgłoszonych przez gminy i przedsiębiorstwa świadczące usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w procesie ankietyzacji zawierają Załączniki 1 i 2 do Programu inwestycyjnego).
				3. oszacowanie inwestycji niezbędnych do odnowienia istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej, w tym sieci, w zależności od ich wieku i planów amortyzacji;	Tak	https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	Informacje dotyczące odnowienia istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej ujęte są w AKPOŚK w rozdziale 7. Omówienie inwestycji zaplanowanych na lata 2021-2027 w aglomeracjach (oraz w kolumnie 44-45, 49-50 oraz 52 załącznika nr 3). Z planów inwestycyjnych wynika, że w ramach AKPOŚK 2022 planowane jest zmodernizowanie 3 173 km sieci kanalizacyjnej, w tym 1 036 km w aglomeracjach niespełniających warunków dyrektywy 91/271/EWG. W Programie Inwestycyjnym zawarto szacunkowe koszty wskazanych inwestycji, w tym koszty wynikające z wymogu badania większej liczby parametrów jakości wody, jak i modernizacji sieci dystrybucji wody z uwzględnieniem jej wieku i planów amortyzacji oraz oszacowano nakłady finansowe na odnowienie infrastruktury. Szacunkowe koszty całkowite oszacowane na podstawie danych statystycznych ekstrapolowanych na obszary priorytetowe za pomocą wyznaczonego na podstawie ankietowania PWiK i gmin wskaźnika przeliczeniowego wyniosły ok. 44 mld złotych, w tym ok. 26 mld zł na

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							inwestycje związane z siecią dystrybucji (w tym modernizacji sieci).
				4. wskazanie potencjalnych źródeł finansowania publicznego, jeżeli są potrzebne w celu uzupełnienia opłat pobieranych od użytkowników.	Tak	https://www.gov.pl/attachment/a7096f8e-5961-4719-8c03-4b36cf61f56a	Informacja o źródłach finansowania ujęta w rozdziale 12. (oraz w kolumnach 114-122 załącznika nr 3) przewiduje, że głównymi źródłami finansowania inwestycji ujętych w AKPOŚK 2022 będą: 1. środki unijne w ramach programów polityki: • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, • Programy Regionalne, 2. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, 3. krajowe fundusze ekologiczne: NFOŚGW i WFOŚGW 4. środki własne gmin. W Planie Inwestycyjnym oceniono możliwości finansowania inwestycji z zysków pochodzących z opłat od użytkowników oraz, w przypadku potrzeby ich uzupełnienia, wskazano możliwe źródła finansowania ze środków krajowych i zagranicznych. Publiczne fundusze krajowe pochodzą głównie z funduszy zarządzanych przez NFPŚGW i WFOŚGW oraz budżetów JST i budżetu centralnego. Głównymi środkami finansowania z zagranicznych źródeł są fundusze strukturalne i Fundusz Spójności. Inne zagraniczne źródła to środki np.: Mechanizmu

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							finansowego EOG czy Norweskiego Mechanizmu Finansowego.
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR	RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Tak	Istnienie planu (planów) gospodarowania odpadami, jak określono w art. 28 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE, obejmujący (obejmujące) całe terytorium państwa członkowskiego; plan ten obejmuje (plany te obejmują): 1. analizę bieżącej sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami na danym obszarze geograficznym, w tym rodzaj, ilość i źródło powstających odpadów oraz ocenę kształtowania się tych danych w przyszłości, z uwzględnieniem spodziewanych skutków środków określonych w programie (programach) zapobiegania powstawaniu odpadów opracowanym (opracowanych) zgodnie z art. 29 dyrektywy 2008/98/WE;	Tak	Spełnienie kryterium zapewniają: KPGO 2022, nowo dodany załącznik do KPGO 2022. Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	KPGO 2022 z nowo dodanym w 2021 r. załącznikiem zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla poszczególnych rodzajów odpadów z uwzględnieniem ilości, składu morfologicznego i źródeł ich powstawania. Analiza Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB), stanowiąca podstawę do opracowania ww. załącznika do KPGO 2022, jako elementu realizującego m.in. warunek 2.6 w części dot. określenia luki inwestycyjnej w sektorze odpadowym, zawiera analizę dotyczącą aktualnego stanu, w tym ocenę istniejącego potencjału instalacji gospodarki odpadami i PSZOK oraz prognozy zmian ilości i jakości wytwarzanych w Polsce odpadów komunalnych w perspektywie lat 2019-2035. Analizę sporządzono na podstawie danych wejściowych dla 2018 r. (najnowsze dostępne). Bazą do określenia zapotrzebowania inwestycyjnego była przeprowadzona analiza ilościowa i jakościowa wytwarzania odpadów komunalnych w szczególności na podstawie danych GUS, sprawozdań marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi i

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							dostępnych badań składu morfologicznego.
				2. cenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym materialnego i terytorialnego zakresu selektywnego zbierania oraz środków służących poprawie jego funkcjonowania oraz potrzeby stworzenia nowych systemów zbierania;	Tak	Spełnienie kryterium poprzez KPGO 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf rozp Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000019/O/D20170019.pdf rozp Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000906/O/D20210906.pdf	KPGO zawiera ocenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym zakresu rzeczowego i terytorialnego selektywnego zbierania oraz środków usprawniających jej działanie, a także potrzeby nowych systemów zbiórki. W wyniku tej oceny w KPGO wskazano potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju, które następnie zostały określone w rozporządzeniu ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Załącznik do KPGO 2022, na podstawie przeprowadzonej analizy potrzeb w zakresie systemu selektywnego zbierania, wskazuje, że w kolejnych latach powinien nastąpić rozwój PSZOK wraz z punktami napraw i wymiany rzeczy używanych oraz określa potrzeby w tym zakresie.
				3. ocenę luki inwestycyjnej uzasadniającą potrzebę zamknięcia istniejących obiektów gospodarowania odpadami oraz wprowadzenia dodatkowej lub zmodernizowanej infrastruktury gospodarowania odpadami, z informacją o źródłach dostępnych dochodów na	Tak	Spełnione poprzez przyjęcie nowego załącznika do KPGO 2022 Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	Na rzecz realizacji kryterium została przeprowadzona Analiza IOŚ-PIB oraz opracowany i opublikowany w roku 2021 Załącznik do KPGO 2022, w których zawarto ocenę potrzeb inwestycyjnych w skali kraju w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, infrastruktury selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów. Po

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania;			przeprowadzonych analizach zidentyfikowano jako priorytetowe instalacje do recyklingu oraz działania inwestycyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. W załączniku przedstawiono również informacje o źródłach finansowania kosztów eksploatacji i utrzymania instalacji w kraju.
				4. informacje dotyczące kryteriów lokalizacji do celów identyfikacji przyszłych lokalizacji obiektów oraz dotyczące wydolności przyszłych instalacji przetwarzania odpadów.	Tak	Spełnione poprzez art. 35 ust. 1 pkt 4 lit. c) ustawy o odpadach, KPGO 2022, załącznik do KPGO 2022, WPGO Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	Uchwalanie i obowiązywanie planów gospodarki odpadami reguluje ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gospodarki odpadami opracowuje się na poziomie krajowym i wojewódzkim. WPGO powinien być zgodny z KPGO i służyć realizacji zawartych w nim celów, które należy uznać jako uniwersalne w skali całego kraju. Wobec tego Załącznik do KPGO 2022 – ocena luki inwestycyjnej - zawiera oszacowanie potrzeb na moce przerobowe instalacji w skali kraju. Funkcjonująca i planowana infrastruktura wraz z lokalizacją i przepustowością dotyczące odpadów komunalnych określone są natomiast wprost w planach inwestycyjnych (załącznik do WPGO), w których procesie przyjmowania bierze udział minister do spraw klimatu, aby zapewnić jednolite zasady planowania w gospodarce odpadami dla całego kraju. W uzasadnionych przypadkach KPGO 2022 określa kryteria lokalizacji instalacji i obiektów gospodarki odpadami, tj. w zakresie: lokalizacji PSZOKów; instalacji dla odpadów medycznych i weterynaryjnych;

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, np. z grupy 01, 06 i 10 i innych również niebezpiecznych np. z procesów oczyszczania spalin.
2.7. Ramy priorytetowego traktowania w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących współfinansowanie unijne	EFRR	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Tak	W przypadku interwencji wspierających środki ochrony przyrody w związku z obszarami Natura 2000 objętymi zakresem dyrektywy Rady 92/43/EWG: istnienie ram działań priorytetowych na podstawie art. 8 dyrektywy 92/43/EWG, które obejmują wszystkie elementy wymagane we wzorze ram działań priorytetowych na lata 2021–2027 uzgodnionym przez Komisję i państwa członkowskie, w tym określenie środków priorytetowych i oszacowanie potrzeb w zakresie finansowania.	Tak	http://www.gdos.gov.pl/files/artykuly/5073/PAF_icon.pdf	Działania dotyczące utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in. : • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: - ekstensywna gospodarka rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk - zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych - wykup gruntów • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk - przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gatunków ekspansywnych/obcych - restytucja gatunków zagrożonych - udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - utrzymanie ośrodków hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							• wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: - opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000 - badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000 - budowa /rozwój infrastruktury turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
3.1. Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	~~Nie~~Tak	Funkcjonowanie multimodalnego mapowania istniejącej i planowanej infrastruktury – z wyjątkiem szczebla lokalnego – do 2030 r., które: 1. zawiera ocenę ekonomiczną planowanych inwestycji, opartą na analizie zapotrzebowania i modelach przepływów transportowych, które powinny uwzględniać spodziewany wpływ otwarcia rynków usług kolejowych;	Tak~~Nie~~	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewnia m.in. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. oraz stosowne dokumenty wdrożeniowe, a także przygotowanie i wdrożenie Zintegrowanego Modelu Ruchu. Na poziomie regionalnym: Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
				2. jest spójne z elementami zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu dotyczącymi transportu;	Tak~~Nie~~	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewnia KPEIK i spójne z nim dokumenty wdrożeniowe. Na poziomie regionalnym: Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
				3. obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T zgodnie z definicją w rozporządzeniu w sprawie CEF, zgodnie z odpowiednimi planami prac dotyczącymi korytarzy sieci bazowej TEN-T;	TakNie	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewnia m.in. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. oraz stosowne dokumenty wdrożeniowe, obejmujące swym zakresem inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T. Warunek nie dotyczy poziomu regionalnego.
				4. w przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność przez zapewnienie wystarczającego rozwoju połączeń sieci miejskich, regionów i lokalnych społeczności z siecią bazową TEN-T i jej węzłami;	TakNie	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewniają stosowne dokumenty wdrożeniowe, obejmujące swym zakresem inwestycje poza korytarzami sieci bazowej TEN-T. Na poziomie regionalnym: Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
				5. zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia sprawozdanie z wdrażania europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/6;	TakNie	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie krajowym.	Na poziomie krajowym: Kryterium spełnione poprzez bieżące przekazywanie informacji do KE w oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o statusie zabudowy ERTMS na infrastrukturze kolejowej. Warunek nie dotyczy poziomu regionalnego.
				6. wspiera multimodalność, określając potrzeby w zakresie transportu multimodalnego lub przeładunkowego oraz terminali pasażerskich;	NieTak	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewnia m.in. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. i stosowne dokumenty wdrożeniowe, obejmujące swym

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							zakresem kwestie transportu multimodalnego. Na poziomie regionalnym: Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
				7. obejmuje środki istotne z punktu widzenia planowania infrastruktury, mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityki;	Tak~~Nie~~	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewniają Krajowe ramy polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych oraz spójne z nimi stosowne dokumenty wdrożeniowe. Na poziomie regionalnym: Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
				8. przedstawia rezultaty oceny ryzyk dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami bezpieczeństwa ruchu drogowego, wraz z mapowaniem dróg i odcinków narażonych na takie ryzyka oraz ustaleniem związanych z tym priorytetów inwestycyjnych;	Tak~~Nie~~	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewnia Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2021 – 2030 wraz ze stosownymi dokumentami wdrożeniowymi sektora drogowego, obejmującymi kwestie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Na poziomie regionalnym: Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
				9. dostarcza informacji na temat zasobów finansowania odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów operacyjnych i	Tak~~Nie~~	Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie wskazanych dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.	Na poziomie krajowym: Spełnienie kryterium zapewnione poprzez stosowne programy utrzymaniowe opracowane na poziomie krajowym lub informacje o sposobie zapewnienia środków na utrzymanie inwestycji i ich wartości,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				kosztów utrzymania istniejącej i planowanej infrastruktury.			przedstawione w raporcie z samooceny spełnienia warunku. Na poziomie regionalnym: Spełnienie kryterium zapewni przyjęcie dokumentu pn. Regionalny Plan Transportowy Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.
4.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnej polityki rynku pracy	EFS+	ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących	Tak	Istnienie ram strategicznych polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia; ramy te obejmują: 1. rozwiązania w zakresie sporządzania profilów osób poszukujących pracy i oceny ich potrzeb;	Tak	Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnej polityki rynku pracy stanowi ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi. Spełnienie kryterium zapewnia Indywidualny Planu Działania (IPD) - art. 34a Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf	Urząd pracy ma obowiązek przygotować IPD dla każdego bezrobotnego w terminie 60 dni od dnia rejestracji w urzędzie. Urząd pracy ustalając sytuację bezrobotnego i dostosowując dla niego pomoc bierze pod uwagę wiele czynników, m.in. wykształcenie, doświadczenie zawodowe, umiejętności i uprawnienia zawodowe, dyspozycyjność, czas pozostawania bez pracy, miejsce zamieszkania, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy i możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Ww. informacje pozyskiwane są podczas rejestracji bezrobotnego oraz w wywiadzie (w tym z wykorzystaniem kwestionariusza udostępnianego w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw pracy). Powiatowy urząd pracy w okresie realizacji IPD ma obowiązek kontaktować się z bezrobotnym co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych w IPD. Ww. kontakt może być realizowany przez powiatowy urząd pracy w formie spotkania, rozmowy

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;					telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną / pocztową.
				2. informacje o wolnych miejscach pracy i możliwościach zatrudnienia z uwzględnieniem potrzeb na rynku pracy;	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. e) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Centralna Baza Ofert Pracy http://oferty.praca.gov.pl/	Powiatowe urzędy pracy w ramach usługi pośrednictwa pracy przyjmują i realizują oferty pracy przestrzegając zasady jawności ofert pracy. Każda przyjęta i realizowana oferta pracy przez urząd pracy jest automatycznie przekazywana do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy, której rolę pełni obecnie Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP). CBOP to nieograniczony dostęp do aktualnej informacji o ofertach pracy w kraju i za granicą, upowszechnionych przez sieć EURES. CBOP umożliwia także prezentowanie informacji o organizowanych przez powiatowe urzędy pracy stażach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, a także organizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy szkoleniach, targach i giełdach pracy, praktykach studenckich organizowanych w instytucjach publicznych oraz wyszukiwanie praktyk i staży zgłaszanych przez pracodawców. CBOP jest zintegrowana z innymi systemami takimi jak Wortal PSZ (psz.praca.gov.p1), praca.gov.pl, Syriusz Std (wykorzystywanym przez powiatowe urzędy pracy), WUP Viator (wykorzystywanym przez wojewódzkie urzędy pracy). CBOP dostępna z komputera, tabletu i smartfona.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				3. rozwiązania służące zapewnieniu, by opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami;	Tak	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (R.5,R.8,art.22) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001240/U/D20151240Lj.pdf Rozp Ministra PiPS z dnia 22 lipca 2011 r. ws szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf	W procesie kształtowania, wdrażania, monitorowania i przeglądu działań na rzecz aktywnej polityki rynku pracy podstawową rolę odgrywają: 1. system rad rynku pracy, działających przy ministrze właściwym do spraw pracy, marszałku województwa (WUP), i starosty (PUP).W skład rad rynku pracy wchodzą m.in. przedstawiciele wszystkich reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, organów samorządu terytorialnego i przedstawiciele nauki. Konsultacje społeczne aktów prawnych regulujących całokształt zasad i procedur funkcjonowania PSZ, prowadzone na każdym etapie prac nad projektowanym rozwiązaniem 2. Rola Rady Dialogu Społecznego. Przegląd otoczenia prawnego rynku pracy, jego kształt oraz stan są również przedmiotem prac Rady Dialogu Społecznego, a wprowadzanie zmian prawa dotyczących aktywnych polityk rynku pracy przed ich wdrożeniem jest przedmiotem konsultacji w tej instytucji dialogu. 3. Rola Konwentu Dyrektorów Wojewódzkich Urzędów Pracy i Rada Forum Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy.
				4. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i	Tak	Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji	Minister wł. ds. pracy, z Prezesem GUS prowadzi badanie "Bezrobotni i

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				przeglądu aktywnych polityk rynku pracy;		zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 8, art.22) i Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej . http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf https://www.gov.pl/web/rodzina/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane	poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy", w którym zbierane są m. in. dane nt. liczby aktywizowanych bezrobotnych w rozbiciu na formy aktywizacji. Minister wł. ds. pracy co rok dokonuje analizy efektywności wybranych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych przez PUP, finansowanych z Funduszu Pracy. Kluczowe mierniki to efektywność zatrudnieniowa i kosztowa. W POWER 2014-2020 realizowany jest projekt „Wypracowanie metodologii i wdrożenie monitorowania efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowe bezrobotnych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia działań urzędu pracy". Minister wł. do spraw pracy publikuje na str. internetowej co rok katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej rozumianych jako usługi i instrumenty rynku pracy finansowane ze środków Funduszy Pracy, dla których w danym roku są określane wskaźniki, o których mowa w art. 4 ust. 11 pkt 2 lit b i c ustawy Opiniowanie planów i sprawozdań Funduszu Pracy należy do kompetencji rad rynku pracy, a monitoring i ocenę polityk rynku pracy realizuje Rada Dialogu Społecznego.
				5. w odniesieniu do interwencji na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – sprawdzone empirycznie, ukierunkowane ścieżki kariery przeznaczone dla	Tak	Ust z 20.04.2004 r. o pr zatr i instytucjach rynku pracy (R.V,art.50 ust.1,art.53)	Wsparcie osób młodych, w tym młodzieży NEET, w aktywizacji zawodowej odbywa się w ramach GdM. Plan realizacji GdM w Polsce, zatwierdzony 1.08.2022, osadzony jest

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				ludzi młodych niepracujących, niekształcących się ani nieszkolących się, w tym działania informacyjne i oparte na wymogach jakościowych uwzględniających kryteria wysokiej jakości przygotowania zawodowego i staży, w tym w kontekście realizacji programów gwarancji dla młodzieży.		http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Rozp MPiPS: - ws szczegółowych zadań i organizacji OHP http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf - ws szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrob http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091421160/O/D20091160.pdf - ws przygot zawodowego dorosłych http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000497/O/D20140497.pdf	na 4 filarach – urzędach pracy, ochotniczych hufcach pracy, projektach centralnych i programie pożyczkowym. W wyniku diagnozy sytuacji osób młodych na rynku pracy, opartej o dane z GUS i Eurostatu, wyróżniono cztery grupy priorytetowe: (1) Osoby w wieku 15–17 lat, które porzucają naukę lub zaniedbują obowiązek szkolny lub edukację; (2) Osoby w wieku 18–29 lat: - zarejestrowane jako bezrobotne; - młodzież NEET; - osoby bezrobotne lub poszukujące pracy, osoby kończące naukę lub absolwenci uczelni wyższych; (3) Osoby, które opuściły opiekę zastępczą; (4) Kobiety poniżej 30 roku życia wychowujące dzieci. W Planie zawarto priorytety wsparcia np. wysoka jakość ofert, w tym staży, jako kluczowych form aktywizacji osób młodych i rozwoju ich umiejętności. Standardy jakości staży, obowiązujące przy wdrażaniu GdM regulowane są ustawą o promocji zatrudnienia (…) (Dz.U.2022poz.690) i rozp. MPiPS z 20.08.2009 w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz.U.z2009r.poz.1160).
4.2. Krajowe ramy strategiczne na rzecz równości płci	EFS+	ESO4.3. Wspieranie	Tak	Istnienie krajowych ram strategicznych polityki na rzecz równouprawnienia płci, które obejmują:	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030	KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antydyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu		1. identyfikację w oparciu o rzetelne podstawy wyzwań związanych z równouprawnieniem płci;		https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000124901.pdf	Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja. Zidentyfikowano następujące wyzwania dla równości między kobietami a mężczyznami: 1. Niższy poziom zatrudnienia kobiet 2. Luka płacowa i luka emerytalna na niekorzyść kobiet 3. Niski odsetek kobiet na najwyższych stanowiskach 4. Niski poziom kobiet w STEM Jeżeli chodzi o przemoc wobec kobiet, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), działania przeciw przemocy są uregulowane w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który jest przyjmowany przez Radę Ministrów.
				2. środki na rzecz rozwiązania problemu zróżnicowania sytuacji kobiet i mężczyzn w zakresie zatrudnienia, płac i emerytur oraz na rzecz promowania równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym przez poprawę dostępu do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, wraz z celami końcowymi, przy jednoczesnym	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640	Priorytet II – Praca i zabezpieczenia społeczne - obejmuje działania na rzecz: równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów; włączenia społecznego pod kątem równouprawnienia płci; wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy; zwiększania zatrudnienia kobiet, zwłaszcza w starszych grupach wiekowych oraz żyjących w ubóstwie; zwiększenia udziału kobiet na

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				poszanowaniu roli i autonomii partnerów społecznych;			stanowiskach kierowniczych oraz prowadzących działalność gospodarczą również w obszarach nowych technologii, dążenie do równości płac kobiet i mężczyzn za tą samą wykonywaną pracę lub pracę o równej wartości, wyeliminowanie różnic w płacach i emeryturach ze względu na płeć, zarządzania różnorodnością oraz klauzul społecznych w zamówieniach publicznych. W programie wskazane są ramy czasowe dla każdego z zadań, instytucje odpowiedzialne i współpracujące, a także wskaźniki z wartością bazową i docelową.
				3. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu ram strategicznych polityki i metod gromadzenia danych w oparciu o dane segregowane ze względu na płeć;	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000124901.pdf	Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów do 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok, zawierające m.in. raport z realizacji KPDRT. Ponadto, celem wsparcia działań Koordynatora Programu, powołany zostanie Zespół, którego zadaniem będzie cykliczne monitorowanie osiągania zakładanych wskaźników, ujętych w załączniku nr 1 do KPDRT. Powołanie Zespołu nastąpi na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów. Zadania Zespołu Monitorującego KPDRT mogą także odnosić się do sygnalizowania ryzyka w realizacji poszczególnych priorytetów, a także wskazywania na poziom osiąganych zmian w życiu społecznym i gospodarczym.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Dane segregowane ze względu na płeć będą cyklicznie zbierane. Przewidziano też działania na rzecz rozbudowy systemu gromadzenia danych równościowych, w tym w rozbiciu na płeć. Zgodnie z art. 11 ustawy, sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest składane corocznie, w terminie do 30 września, Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Radę Ministrów.
				4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym podmiotami ds. równości, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.	Tak	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 https://monitorpolski.gov.pl/MP/2022/640 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) i krajowe programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000124901.pdf	KPDRT poddano szerokim konsultacjom ze stronami zainteresowanymi: • „Zgłoś pomysł” 4.07-19.11.2020 r. poprzez formularz internetowy na stronie Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania. • publicznym (24.11-18.12.2020 r.) • w BIP MRiPS • z KWRiST (17.11.2020 r.-11.05.2021 r.) Realizacja działań przewiduje współpracę z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i samorządami. Współpraca ta będzie przebiegała w różnoraki sposób, w zależności od sposobu obranego przez instytucję wiodącą np. na zasadzie

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							powierzenia realizacji zadania publicznego, konkursu czy zamówień publicznych. Odpowiednie podmioty ds. równości, partnerzy społeczni i organizacje społeczeństwa obywatelskiego wchodzą w skład zespołów, których zadaniem jest m.in. monitorowanie realizacji obu programów. Oba sprawozdania wymienione w kryterium 3 podlegają szerokim konsultacjom z wszystkimi interesariuszami.
4.3. Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFS+ EFRR	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki w zakresie systemu kształcenia i szkolenia, które obejmują: 1. oparte na rzetelnych danych systemy przewidywania i prognozowania umiejętności;	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy strategiczne zostały określone w 1.Strategiina rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i					Ponadto, corocznie ustalana jest prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.
				2. mechanizmy i usługi monitorowania losów absolwentów do celów wysokiej jakości i skutecznego poradnictwa zawodowego dla osób uczących się w każdym wieku;	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy strategiczne zostały określone w 1.Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto, funkcjonuje system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów ELA, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online		3. środki na rzecz zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości, przystępnego cenowo, odpowiedniego, wolnego od segregacji kształcenia i szkolenia sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz uczestnictwa w takim kształceniu i szkoleniu i ukończenia go, a także nabywania kluczowych kompetencji na wszystkich poziomach, w tym na poziomie szkolnictwa wyższego;	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy strategiczne zostały określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. ZSU 2030 (część ogólna) – Priorytet 1 oraz Priorytet 6, 3. ZSU 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe (…). Ponadto: a) akty prawne podkreślające równy dostęp do kształcenia (m.in.: ustawa Prawo oświatowe, ustawa o systemie oświaty, ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, opracowywana ustawa o wsparciu dzieci, uczniów i rodzin (wpis do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów nr UD319)), b) przedsięwzięcie MEiN: „Włączeni w edukację" (wdrożenie edukacji włączającej wysokiej jakości, zapewniającej wszystkim dzieciom i uczniom warunki do rozwijania indywidualnego potencjału oraz nabywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w życiu dorosłym i włączenia społecznego; obejmuje prace legislacyjne i działania wdrożeniowe w tym zakresie).

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				4. mechanizm koordynacji obejmujący wszystkie poziomy kształcenia i szkolenia, w tym szkolnictwo wyższe, oraz jasny podział obowiązków między odpowiednimi organami krajowymi lub regionalnymi;	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy strategiczne zostały określone w: 1. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności, 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – wszystkie Obszary oddziaływania poprzez wskazanie podmiotów kluczowych dla realizacji Tematu działania. Dodatkowo ma zastosowanie w szczególności rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”, 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji), 4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: projekt MEiN: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				5. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu ram strategicznych polityki;	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1. ZSU 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. oraz rozdział 10. 2. ZSU 2030 (część szczegółowa) – rozdział 3. 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy 4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: a) funkcjonowanie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, b) projekt MEiN „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”. Przegląd śródokresowy i ewaluacja wdrażania ZSU 2030, w tym ewaluacja koordynacji jej wdrażania na poziomie krajowym i wojewódzkim, zostały przewidziane do realizacji przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Planowana data przeglądu śródokresowego i ewaluacji: III kw. 2024 – I kw. 2025).

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				6. środki skierowane do osób dorosłych o niskich umiejętnościach zawodowych i niskich kwalifikacjach i osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz ścieżki poprawy umiejętności;	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych; 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się nastawionej na aktywny i ciągły rozwój umiejętności; 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności; 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (…), 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; V Rozwijanie umiejętności w miejscu pracy; VI Doradztwo zawodowe; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto: a) funkcjonowanie Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku, b) przedsięwzięcie MEiN: „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji”,

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							c) projekt FRSE: „Szansa - nowe możliwości dla dorosłych”, d) program Senior+.
				7. środki na rzecz wspierania nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i kadry akademickiej w odniesieniu do odpowiednich metod nauczania, oceny i walidacji kompetencji kluczowych;	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1. ustawie Karta Nauczyciela – Rozdział 7a: Finansowanie dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, 2. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe, 3. ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Dział XII Finansowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz gospodarka finansowa uczelni (m.in. „Doktorat wdrożeniowy”), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (…); 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (…); 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (…), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.
				8. środki na rzecz wspierania mobilności osób uczących się i kadry oraz transnarodowej współpracy podmiotów świadczących usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, w tym przez uznawanie efektów uczenia się i kwalifikacji.	Tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy zostały określone w: 1. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. postępowania w celu uznania świadectwa lub innego dokumentu (…), 2. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, 3. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego (…), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2 Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (…); 5 Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (…), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto funkcjonowanie:

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, b) Narodowego Centrum Nauki, c) Sieci Badawczej Łukasiewicz, d) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, e) Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.
4.4. Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem	EFS+ EFRR	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o	Tak~~Nie~~	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki lub ram ustawodawczych na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa, które obejmują: 1. opartą na rzetelnych danych diagnozę ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym ubóstwa dzieci, w szczególności pod względem równego dostępu do dobrej jakości usług dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, a także pod względem bezdomności, segregacji przestrzennej i edukacyjnej, ograniczonego dostępu do podstawowych usług i infrastruktury oraz szczególnych potrzeb osób w każdym wieku znajdujących się w trudnej sytuacji;	Tak~~Nie~~	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000843/O/M20210843.pdf	Diagnoza w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (KPPUiWS) dotyczy ubóstwa i wykluczenia społecznego. Dokument zawiera analizę danych ogólnokrajowych oraz według makroregionów, stopnia urbanizacji, typów gospodarstw domowych. W diagnozie uwzględnione zostały takie problemy jak ubóstwo dzieci, bezdomność, ograniczony dostęp do usług społecznych oraz specyficzne potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem. Diagnoza zawiera również informacje dotyczące dostępu do edukacji, w tym edukacji wczesnej i opieki. Opisany został obszar wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wykluczenia mieszkaniowego, ubóstwa osób pracujących i osób starszych oraz przedstawiona została sytuacja cudzoziemców - tytuły pobytowe, dostęp do usług. Diagnoza obejmuje również usługi w ramach pomocy społecznej - usługi w miejscu zamieszkania a domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne					Przy opracowaniu diagnozy opierano się m.in. na danych Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu oraz sprawozdaniach resortowych.
				2. środki na rzecz zapobiegania i zwalczania segregacji we wszystkich dziedzinach, w tym ochrony socjalnej, rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu i dostępu do wysokiej jakości usług dla osób w trudnej sytuacji, w tym migrantów i uchodźców;	TakNie	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000843/O/M20210843.pdfdf	KPPUiWS koncentruje się na: • przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, • przeciwdziałaniu bezdomności, • rozwijaniu usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i innych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, • wspieraniu osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, • wspieraniu integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy. We wszystkich obszarach uwzględniono działania na rzecz przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.
				3. środki na rzecz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej;	TakNie	https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-uslug-spolecznych-polityka-publiczna-na-lata-20212035	Opracowywano Strategię Strategia rozwoju usług społecznych polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.- Strategię DI.).Zawiera ona diagnozę obszarów procesu DI wraz z wnioskami, wizję, cele strategiczne oraz kierunki interwencji i zasady realizacji polityki publicznej w danym obszarze.

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Będzie realizowana w obszarach: opieki nad dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością, nad osobami starszymi, wsparcia osób z niepełnosprawnościami, wsparcia osób w kryzysie psychicznym i w kryzysie bezdomności. Strategia DI obejmować będzie np: 1. priorytetowe podejście do usług społecznych realizowanych w środowisku 2. rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług, które ograniczą opiekę instytucjonalną 3. wykorzystanie potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na rzecz rozwoju nowych usług środowiskowych 4. zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej, jako ostatni i najmniej pożądany element systemu 5. rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego z koszykiem usług 6. system koordynacji i standaryzacji usług społecznych – funkcja koordynatora usług społecznych 7. systemową usługę asystencji osobistej.
				4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w	TakNie	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000843/O/M20210843.pdf	Obydwa dokumenty opracowano we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uwzględniono rezultaty pracy niezależnych tematycznych grup

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				tym partnerami społecznymi i odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.			eksperckich dla obszarów: rodzina i dziecko, os. starsze, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi, bezdomne i cudzoziemcy. Grupy eksperckie wypracowały założenia, wykorzystane do zaplanowania działań w KPPUiWS i Strategii DI. Monitorowanie działań odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio w obszarach objętych dokumentami. W resorcie właściwym ds. rodziny i zabezpieczenia społecznego powołane zostaną Zespoły z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych, administracji centralnej, samorządów wojewódzkich i lokalnych. Dane do monitorowania realizacji działań będą zbierane zgodnie z przyjętym harmonogramem w ramach każdego z Priorytetów (KPPiUWS) i opracowanego zestawu wskaźników rezultatu (Strategia DI).
4.6. Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFS+ EFRR	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w	TakNie	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki na rzecz zdrowia, które obejmują: 1. mapowanie potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym pod względem personelu medycznego i pielęgniarskiego,	TakNie	https://www.gov.pl/web/zdrowie/zdrowa-przyszlosc-ramy-strategiczne-rozwoju-systemu-ochrony-zdrowia-na-lata-2021-2027-z-perspektywa-do-2030	Spełnienie kryterium zapewni publikacja MPZ w zmienionej formule, obejmującej analizy oraz wyzwania systemu opieki zdrowotnej. Analizy przedstawione w MPZ stanowią diagnozę systemu, a dzięki prognozom i rekomendowanym kierunkom działań, przyczynią się do zapewnienia równego

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej		w celu zapewnienia zrównoważonych i skoordynowanych środków;			dostępu do opieki, wspierania odporności oraz poprawy jakości. MPZ zostały przygotowane w taki sposób, aby obejmowały wszystkie potrzeby w zakresie systemu opieki zdrowotnej, zidentyfikowane na podstawie gromadzonych danych, możliwych do oceny na dany moment i zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. Obejmują one swoim zakresem cały system, czyli wszystkie poziomy opieki opisane rodzajami świadczeń (od POZ po opiekę paliatywną i hospicyjną), z uwzględnieniem zasobów w systemie. Dokumentami wdrożeniowymi są plany transformacji na poziomie wojewódzkim i krajowym. W proces mapowania opieki długoterminowej rozumianej szeroko wpisuje się także przygotowana przez MRiPS Strategia Rozwoju Usług Społecznych.
				2. środki na rzecz zapewnienia efektywności, trwałości, dostępności i przystępności cenowej usług opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych z systemów opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz osób, do których najtrudniej jest dotrzeć;	Tak~~Nie~~	https://www.gov.pl/web/zdrowie/zdrowa-przyszlosc-ramy-strategiczne-rozwoju-systemu-ochrony-zdrowia-na-lata-2021-2027-z-perspektywa-do-2030	Spełnieniem kryterium jest przyjęcie w drodze uchwały RM dokumentu Zdrowa Przyszłość. Jego celem jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia. Dokument określa ramy strategiczne działań koniecznych do podjęcia na podstawie diagnozy z MPZ. Stanowi kompleksową odpowiedź na nowe wyzwania stojące przed szeroko definiowaną polityką

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej					społeczno-gospodarczą współczesnego państwa, w tym przede wszystkim w obszarze zdrowia. Działania zaplanowane w dokumencie zostały podzielone na obszary, do których dopasowano cele. Dla realizacji celów określono kierunki interwencji oraz wskazano stosowne narzędzia. Przy projektowaniu tego dokumentu strategicznego w centrum został postawiony pacjent, a wszelkie działania są podporządkowane przede wszystkim konieczności zapewnienia równej dostępności do świadczeń zdrowotnych.
				3. środki na rzecz wspierania usług środowiskowych i opartych na rodzinie poprzez deinstytucjonalizację, w tym profilaktyki i podstawowej opieki zdrowotnej, opieki w domu i usług środowiskowych.	Tak~~Nie~~	https://www.gov.pl/web/zdrowie/zdrowa-przyszlosc-ramy-strategiczne-rozwoju-systemu-ochrony-zdrowia-na-lata-2021-2027-z-perspektywa-do-2030	Celem wypełnienia tego kryterium w zakresie opieki zdrowotnej przygotowano dwa dokumenty o charakterze strategicznym: a) Strategia Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, b) Strategia Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami starszymi. Stanowią one załączniki do dokumentu Zdrowa Przyszłość. Dodatkowo MRiPS przygotowało podobny dokument adresujący kwestie związane z polityką społeczną. Realizacja założeń dokumentów przyczyni się do: - poprawy jakości życia i zdrowia seniorów oraz ich opiekunów (rozwój zasobów kadrowych, form opieki

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							dziennej, domowej oraz innowacyjnych form opieki, wsparcie opiekunów nieformalnych i koordynacja opieki środowiskowej), - wzmocnienia równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (inwestycje w kadry i poprawa jakości kształcenia, zmiana organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych i inwestycje infrastrukturalne).

5. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. k) oraz art. 71 i 84 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby kontaktowej	Położenie	Adres e-mail
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego	Olgierd Geblewicz, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego		marszalek@wzp.pl
Instytucja audytowa	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Dominik Zalewski, Dyrektor Departamentu Audytu Środków Publicznych w Ministerstwie Finansów		sekretariat.das@mf.gov.pl
Organ otrzymujący płatności od Komisji	Minister właściwy ds. finansów publicznych	Dorota Jaworska, Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów		sekretariat.ip@mf.gov.pl

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

6. Partnerstwo

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Samorządowi Województwa zależało na stworzeniu warunków dla pełnej realizacji zasady partnerstwa w procesie przygotowania programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027 (FEPZ). Zapewnienie wpływu partnerów na ostateczny kształt FEPZ nie tylko wpisuje się w realizację zasady partnerstwa w taki sposób, jaki określony został w europejskim kodeksie partnerstwa (Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014), ale pozwoli także w ocenie Samorządu Województwa na uzyskanie lepszych i bardziej trwałych efektów interwencji polityki spójności UE w regionie. Stąd zasada partnerstwa jest jedną z naczelnych zasad której realizacja będzie zapewniona nie tylko na etapie programowania FEPZ, ale także jego wdrażania, monitoringu i ewaluacji.

Etap programowania

Partnerzy z poziomu samorządów lokalnych i innych instytucji publicznych, partnerzy społeczno-gospodarczy, partnerzy reprezentujący społeczeństwo obywatelskie oraz organizacje badawcze i uczelnie zaangażowani zostali w prace nad określeniem zakresu i kierunków interwencji FEPZ na bardzo wczesnym etapie prac – na długo przed przyjęciem projektu FEPZ i skierowaniem go do konsultacji społecznych.

Proces prac nad projektem FEPZ miał charakter ciągły. Samorząd Województwa dokładał starań, by regionalni partnerzy dysponowali bieżącymi informacjami o postępie w pracach nad Programem, zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym i regionalnym. Cyklicznie podczas posiedzeń Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPO WZ) prezentowano stan przygotowań tak ram finansowo-legislacyjnych budżetu UE na okres 2021-2027, jak i dokumentów krajowych (najpierw Założeń Umowy Partnerstwa, następnie kolejnych wersji projektu Umowy Partnerstwa). Rozwijano również współpracę z partnerstwami terytorialnymi, budowanymi przy udziale środków UE z RPO WZ w oparciu o mechanizm ZIT oraz autorski instrument Samorządu Województwa – Kontrakt Samorządowy, w kontekście zacieśnienia kooperacji pomiędzy samorządami w obszarach funkcjonalnych w warunkach rosnącego w perspektywie 2021-2027 znaczenia terytorialnego wymiaru interwencji Funduszy Europejskich.

Partnerzy zostali zaproszeni do prac Grupy roboczej ds. przygotowania FEPZ, które koncentrowały się na analizie założeń projektu FEPZ w postaci opisu planowanego zakresu wsparcia w poszczególnych celach szczegółowych, udostępnionego przez Samorząd Województwa w sierpniu 2021 r.

Poza udziałem w pracach Grupy roboczej interesariuszom, reprezentujących różne środowiska ze sfery gospodarczej, społecznej, naukowej czy społeczeństwa obywatelskiego, a także samorządowej i administracji centralnej, zapewniono możliwość udziału w:

- wysłuchaniu publicznym – przeprowadzonym we wrześniu 2021 r. i otwartym dla wszystkich, którzy zgłosili zainteresowanie zabraniem głosu na temat założeń FEPZ,
- forach środowiskowych – spotkaniach dla głównych interesariuszy i docelowych beneficjentów FEPZ, zorganizowanych w sierpniu i wrześniu 2021 r. w postaci forum samorządowego (z odrębnym spotkaniem poświęconym terytorializacji), forum pozarządowego i forum gospodarczego.

Ten etap procesu prac nad projektem FEPZ został podsumowany w Raporcie z zaangażowania społeczeństwa w przygotowanie FEPZ, przyjętym przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego (ZWZ) w styczniu 2022 r. Raport zestawia ok. 400 uwag zgłoszone przez osoby reprezentujące partnerów samorządowych społeczno-gospodarczych oraz sfery społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanych w prace Grupy roboczej i/lub uczestniczących w spotkaniach forów środowiskowych i wysłuchaniu publicznym oraz zawiera odniesienia Samorządu Województwa do przedstawionych uwag. W wyniku zgłoszonych uwag, projekt FEPZ 2021-2027 został przeformułowany i uzupełniony o dodatkowe zapisy, tym samym zaplanowane wsparcie stało się bardziej przemyślane, a dokument bardziej dostępny dla odbiorców Programu. Najwięcej uwag (34%) dotyczyło zapisów Priorytetu 6 Fundusze Europejskie na rzecz aktywnego Pomorza Zachodniego, najmniej natomiast Priorytetów 8 i 9

Pomoc Techniczna. W zakresie Priorytetu 1 Fundusze Europejskie na rzecz przedsiębiorczego Pomorza Zachodniego największą aktywnością wykazały się klastry, instytucje otoczenia biznesu i uczelnie, w Priorytecie 2 Fundusze Europejskie na rzecz zielonego Pomorza Zachodniego i Priorytecie 6 Fundusze Europejskie na rzecz aktywnego Pomorza Zachodniego, zarówno jednostki samorządu terytorialnego jak i administracja rządowa, natomiast Priorytety 3 Fundusze Europejskie na rzecz mobilnego Pomorza Zachodniego, 4 Fundusze Europejskie na rzecz połączonego Pomorza Zachodniego i 5 Fundusze Europejskie na rzecz przyjaznego mieszkankom i mieszkańcom Pomorza Zachodniego, zdominowały uwagi wniesione przez podmioty reprezentujące administrację rządową, w Priorytecie 7 aktywność wykazały jednostki samorządów terytorialnych. Zadowalająca okazała się również aktywność przedstawicieli Komitetu Monitorującego RPO WZ, który również uczestniczył w procesie.

Działaniem wspierającym proces włączania partnerów w dyskusję o kształcie i zakresie nowego programu regionalnego było uruchomienie strony internetowej poświęconej przygotowaniom do perspektywy 2021-2027 w regionie (https://fepz.wzp.pl).

Kolejnym etapem w programowaniu wsparcia w ramach FEPZ przy udziale partnerów było uruchomienie ustawowych konsultacji społecznych projektu FEPZ, trwających między 25 stycznia, a 28 lutego 2022 r. Kształt projektu FEPZ – przyjętego przez ZWZ 24 stycznia 2022 r. i skierowanego do konsultacji – oparł się w dużej mierze na wnioskach z dyskusji prowadzonych od sierpnia 2021 r. nad założeniami do FEPZ w ramach Grupy roboczej czy podczas spotkań forów środowiskowych.

Uwagi do projektu FEPZ składane były za pomocą elektronicznego formularza dostępnego na stronie internetowej (https://fepz.wzp.pl). Dyskusja na temat zakresu i kierunków interwencji zaplanowanych w FEPZ odbyła się także podczas zorganizowanej w trybie zdalnym 16 lutego 2022 r. konferencji konsultacyjnej. W toku konsultacji zorganizowano również wysłuchanie publiczne (21 lutego 2022 r.) oraz wysłuchanie odwrócone (28 lutego 2022 r.), a także wideoczat z Marszałkiem Województwa (23 lutego 2022 r.). Ponadto projekt FEPZ został przedstawiony Wojewódzkiej Radzie Dialogu Społecznego (3 lutego 2022 r.) oraz został skonsultowany i pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego (23 lutego 2022 r.) oraz Zachodniopomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego (ZRDPP) (28 lutego 2022 r.).

W toku trwania konsultacji zgłoszono blisko 400 uwag i propozycji, do których odniesiono się w Sprawozdaniu z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu FEPZ, przyjętym przez ZWZ 15 marca 2022 r. Duża część uwag została uwzględniona w całości lub częściowo, w tym również te, które zgłosili partnerzy społeczni oraz reprezentanci społeczeństwa obywatelskiego (m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych) i wpłynęła na modyfikację treści FEPZ.

Ponad 30 proc. uwag w kolejnej wersji projektu FEPZ zostało uwzględnionych w całości, częściowo lub konsumowało dotychczasowe zapisy projektu FEPZ. Przeszło 15 proc. uwag nie wpływało na zapisy projektu FEPZ, miało charakter zapytań, czy też dotyczyło rozwiązań wdrożeniowych, które przesądzane będą na etapie tworzenia dokumentów programowych niższego rzędu. Nieco ponad połowa uwag nie została uwzględniona – na przykład z uwagi na niemożność uwzględnienia postulatów rozszerzenia katalogu typów projektów w świetle zapisów projektu Umowy Partnerstwa, linii demarkacyjnej pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi czy też zakresu wsparcia w poszczególnych Celach Polityki, dookreślanych przez wskazania KE.

Zaangażowanie partnerów będzie kontynuowane na kolejnych etapach wdrażania FEPZ.

Etap wdrażania i monitoringu

Naczelną rolę w procesie wdrażania FEPZ odgrywać będzie Komitet Monitorujący (KM), w którego składzie Instytucja Zarządzająca zapewni odpowiednią i zbalansowaną reprezentację partnerów, wyposażoną w identyczne dla wszystkich członków Komitetu Monitorującego uprawnienia i obowiązki, określone w Regulaminie Komitetu Monitorującego.

Udział partnerów w pracach KM na prawach członka, pozwoli im na faktyczny wpływ na proces realizacji FEPZ oraz kształt dokumentów programowych, zwłaszcza w kontekście poszerzonych w

perspektywie finansowej 2021-2027 kompetencji KM, odpowiedzialnego m.in. za ocenę postępów we wdrażaniu programu operacyjnego i operacji o znaczeniu strategicznym, analizę oraz zatwierdzanie kryteriów wyboru operacji, ocenę postępów w wykonywaniu planu ewaluacji oraz realizacji działań komunikacyjnych, a także rozpatrywanie spraw mających wpływ na realizację programu m.in. w drodze powoływania grup roboczych i organizacji warsztatów tematycznych, monitorowanie wypełniania warunków podstawowych czy też budowanie zdolności administracyjnych instytucji i partnerów. W tym ostatnim z wymiarów zapewnione zostaną odpowiednie środki na szkolenia, analizy i ekspertyzy, służące pełniejszemu udziałowi partnerów w określaniu zasad ubiegania się o wsparcie z FEPZ.

W ramach wdrażania FEPZ zapewniony zostanie udział przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentujących grupy zagrożone dyskryminacją, poprzez utworzenie Grupy Roboczej ds. monitorowania zasad horyzontalnych przy KM.

Obywatelska część Komitetu Monitorującego będzie realizowana poprzez przeprowadzenie przejrzystego i bezstronnego procesu wyłaniania swoich przedstawicieli między sobą, co zagwarantuje szeroki udział organizacji, liczba przedstawicieli części obywatelskiej nie powinna być mniejsza niż liczba partnerów społecznych i gospodarczych łącznie. Przestrzeganie Karty praw podstawowych będzie monitorowane przez cały okres programowania.

Etap ewaluacji

Partnerzy uczestniczący w pracach KM zaangażowani będą w proces ewaluacji FEPZ. Zostanie im zapewniona możliwość udziału w przygotowaniu planu ewaluacji, przedkładania propozycji badań ewaluacyjnych oraz prowadzących do ulepszenia i usprawnienia FEPZ. Partnerzy w ramach KM włączeni zostaną w konsultacje aktualizacji planu ewaluacji, założeń poszczególnych badań ewaluacyjnych oraz raportów końcowych z przeprowadzonych badań wraz z zestawieniami rekomendacji.

Wzmacnianie potencjału partnerów

Niezależnie od przyjętego w Polsce rozstrzygnięcia , planowane jest przeznaczenie odpowiednich zasobów finansowych FEPZ na poczet budowania zdolności administracyjnych partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Zakłada się wypracowanie w ścisłej współpracy z reprezentacją organizacji pozarządowych (ZRDPP) rozwiązań, które najskuteczniej odpowiedzą na podstawowe potrzeby i wyzwania, które same organizacje identyfikują jako bariery uniemożliwiające lub utrudniające pełny udział partnerów w realizacji FEPZ jako beneficjentów i realizatorów przedsięwzięć. Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych odnosić się będzie w szczególności do zakresu interwencji EFS+ na rzecz świadczenia usług publicznych, w tym m.in. w obszarze włączenia społecznego czy edukacji. Dotyczyć będzie także rozwoju kompetencji organizacji w zakresie dialogu społecznego i obywatelskiego. Wsparcie w obszarze budowania zdolności partnerów społeczeństwa obywatelskiego będzie podlegało cyklicznym przeglądom z udziałem partnerów społeczeństwa obywatelskiego. W wyniku rezultatów powyższych przeglądów wsparcie może być reprogramowane w części lub całości.

7. Komunikacja i widoczność

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Komunikacja o Programie to informowanie o jego ofercie, rezultatach (w tym oczekiwanych) i wpływie polityki spójności na rozwój kraju i UE poprzez rozwój gospodarczy i ekologiczny Pomorza Zachodniego oraz poprawę jakości życia, w tym aktywizację oraz dostępność usług i infrastruktury dla jego mieszkańców.

Szczególne miejsce w komunikacji mają działania podnoszące świadomość ogółu społeczeństwa o roli i wartości dodanej wsparcia UE oraz wspólnych dla UE wartościach leżących u podstaw projektów realizowanych w ramach programu. Komunikacja wynika także z potrzeby zachowania transparentności wydatków z budżetu UE.

Informowanie o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji marki Fundusze Europejskie. Działania komunikacyjne wiążą efekty projektów z głównymi celami i wartościami polityki spójności, które są zgodne z celami UE.

Działania komunikacyjne prowadzone są przez IZ, IP i IK UP we współpracy z instytucjami w systemie wdrażania oraz partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami. W celu uniknięcia podwójnych standardów obowiązkiem właściwej komunikacji objęte są również inne organy właściwych władz publicznych, jeżeli ich zakres odpowiedzialności obejmuje planowanie, finansowanie, realizację lub nadzór nad realizacją projektów otrzymujących dofinansowanie UE.

W komunikacji akcentowane są strategie UE, podkreślając wkład projektów w ich realizację. Wymiar unijny zapewniony jest przez m.in. zaproszenia KE na wydarzenia związane z projektami, uwzględnienie wystąpień KE w scenariuszu wydarzeń, włączenie cytatu KE do informacji prasowej itd.

Szczegóły założeń przedstawionych w tym rozdziale znajdują się w Strategii komunikacji Programu.

Cele

Działania komunikacyjne mają na celu:

- aktywizację do sięgania po FE, w tym poprzez informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach dofinansowania,
- wsparcie beneficjentów w realizacji projektów, w tym w zakresie komunikowania,
- zwiększenie świadomości na temat wartości EU w tym równości, niedyskryminacji, włączenia społecznego w celu zwalczania negatywnych stereotypów dot. grup narażonych na dyskryminację,
- zapewnienie szerokiej akceptacji społecznej dla działań rozwojowych, realizowanych z udziałem FE oraz znaczenia przynależności do UE i roli w kształtowaniu przyszłości UE.

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów, z wyłączeniem działań mających inny zakres np. promowania instytucji lub osób i działań o charakterze politycznym.

Grupy docelowe

- ogół społeczeństwa, w szczególności mieszkańcy regionu, osoby o niskim poziomie wiedzy o FE,
- potencjalni beneficjenci, w szczególności przedsiębiorcy, szkoły i uczelnie, klastry, JST, podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, klienci PUP, osoby młode, seniorzy.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do grupy docelowej i wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów, a wybór konkretnych kanałów i narzędzi jest powiązany z wyznaczonymi celami.

Priorytetowe kanały to m.in.:

- media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, internet, kino),
- media społecznościowe (kanały własne, np. Fb, Instagram, YouTube i kampanie w kanałach płatnych),
- wydarzenia informacyjne i promocyjne,
- reklama zewnętrzna,
- publikacje i materiały audio-video,
- ekrany LCD,
- krajowy portal FE,
- serwis internetowy Programu,
- sieć PIFE w regionie.

Duży nacisk położony jest na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego beneficjentów, zaangażowanie ich w działania komunikacyjne i w rolę ambasadorów marki FE. Aby ich wesprzeć w promocji projektów i w przekazywaniu wiedzy o UE, opracowano m.in. dedykowany przewodnik i wzory grafik. Obowiązki informacyjno-promocyjne beneficjentów są załącznikiem do umowy.

Odpowiednia komunikacja ma zastosowanie do schematów pomocowych, wiązek projektów, a operacje strategiczne podlegają specjalnym działaniom promocyjnym.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne wynosi 3 252 350 € (0,2% alokacji na cały program).

Budżet jest wstępnie podzielony na 3 cele:

- 25%: potencjalni beneficjenci
- 25%: beneficjenci
- 50%: społeczeństwo regionu

Szacunkowy udział kwot w poszczególnych latach to (w %): 2021: 0; 2022: 0; 2023: 15%; 2024: 14%; 2025: 14%; 2026: 14%; 2027: 14%; 2028: 14% ; 2029: 15%.

Monitoring i ewaluacja

Działania komunikacyjne podlegają stałej ewaluacji i monitoringowi pod kątem jakości, trafności w realizacji celów komunikacyjnych i skuteczności w dotarciu do grup docelowych. Służą temu m.in. bieżące badania ankietowe, badania jakościowe i analizy użyteczności, cytowalności i zasięgów.

Monitoringowi i ocenie podlega szereg wskaźników w tym wskaźniki oddziaływania (jedn. miary: %, sposób pomiaru: bad. społ., częst. pomiaru: co 2 lata, wb. na 2020 r.):

- Odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój regionu (wb. 78%)
- Znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w programie (wb. 17%)

·Odsetek mieszkańców regionu uważających, że osobiście korzystają z FE (wb. 58%).

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	Tak	Nie
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☐	☒
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☐	☒

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
					Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.

Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Kwota, której dotyczy finansowanie niepowiązane z kosztami	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Warunki, które należy spełnić/rezultaty, które należy osiągnąć, uruchamiające refundację przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka miary warunków, które należy spełnić/rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających refundację przez Komisję	Przewidywany rodzaj metody stosowanej do refundacji kosztów beneficjentowi lub beneficjentom
					Kod (1)	Opis		Kod (2)	Opis		

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Aneks 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem

Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

W ramach programu wspierane będą operacje o znaczeniu strategicznym, wynikające z Polityk rozwojowych Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego. Poniższy wykaz nie wyczerpuje docelowego katalogu operacji strategicznych.

Harmonogram realizacji operacji wskazany został w nawiasie.

Priorytet 1

- Zachodniopomorska Infrastruktura Informacji Przestrzennej (2022-2027)
- Zachodniopomorskie e-Zdrowie (2023-2027)

~~Priorytet 4~~

- ~~Zakup taboru kolejowego do przewozów regionalnych (2023-2029)~~

Priorytet 5

- Budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego (2022-2029)

DOKUMENTY

Tytuł dokumentu	Rodzaj dokumentu	Data dokumentu	Lokalny numer referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Nadawca
Ocena pod kątem zasady DNSH dla projektu FEPZ	Informacje uzupełniające	2022-09-12			Ocena DNSH FEPZ 2021-2027 Summary_ENG	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Prognoza oddziaływania na środowisko projektu FEPZ	Informacje uzupełniające	2022-10-18			Prognoza FEPZ 2021-2027 Podsumowanie SOOŚ FEPZ 2021-2027 Sprawozdanie z konsultacji SOOŚ FEPZ 2021-2027	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Raport z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskie warunku podstawowego pn. Dobre zarzadzanie krajowa lub regionalna strategia inteligentnej specjalizacji w ramach Celu Polityki 1	Informacje uzupełniające	2021-01-29			Raport z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskie warunku podstawowego pn. Dobre zarzadzanie krajowa lub regionalna strategia inteligentnej specjalizacji w ramach Celu Polityki 1	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Aneks do Raportu z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskiego warunku podstawowego Celu Polityki 1	Informacje uzupełniające	2022-08-04			Aneks do Raportu z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskiego warunku podstawowego Celu Polityki 1	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Metodologia szacowania wartości docelowych wskaźników wybranych do realizacji programu FEPZ	Informacje uzupełniające	2022-10-24			Metodologia szacowania wartości docelowych wskaźników wybranych do realizacji programu FEPZ 2021-2027	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Przypisy do programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027	Informacje uzupełniające	2022-10-24			Przypisy do programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Skróty użyte w programie Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027	Informacje uzupełniające	2022-10-24			Skróty użyte w programie Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego 2030	Informacje uzupełniające	2021-12-13			Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego 2030	2022-11-14	Szmyt, Marcin
Programme snapshot 2021PL16FFPR016 1.3	Podgląd danych przed wysłaniem	2022-11-14			Programme snapshot 2021PL16FFPR016 1.3	2022-11-14	Szmyt, Marcin

Tytuł dokumentu	Rodzaj dokumentu	Data dokumentu	Lokalny numer referencyjny	Nr referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Nadawca
					Programme snapshot 2021PL16FFPR016 1.3		